



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Analýza potřeb škol v Kraji Vysočina

Dokument Analýza potřeb škol v Kraji Vysočina vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021
Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.



Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT ..	6
1.2.1	Charakteristika datového souboru	8
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V KRAJI VYSOČINA.....	9
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY.....	11
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V KRAJI VYSOČINA.....	12
2	Rozvoj kariérového poradenství v Kraji Vysočina	13
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	15
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	16
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	17
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	19
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	20
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	22
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ	24
2.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	25
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	29
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Kraji Vysočina	33
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	35
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	36
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	37
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	39
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	40
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	42
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	44
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě v Kraji Vysočina	48
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	50
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	51
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	52
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	54
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	55
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	56
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	58
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Kraji Vysočina	62
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	65

5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	66
5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	67
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	69
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	70
5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	71
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLA JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	73
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina .	77
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	79
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	80
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	81
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	83
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	84
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	85
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	88
7	Inkluzivní vzdělávání v Kraji Vysočina	92
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	94
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	95
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	96
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	98
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	99
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	100
7.5	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI PODPORY NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ.....	102
7.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	103
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	106
8	Rozvoj výuky cizích jazyků v Kraji Vysočina	110
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	112
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	112
8.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	113
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	115
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	116
8.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	117
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	119
9	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Kraji Vysočina	123
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	125
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	125
9.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	127
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	128
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	129
9.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	130

9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	133
10	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury	137
10.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	139
10.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	139
10.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	140
10.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	142
10.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	143
10.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	144
10.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	146
11	Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Kraji Vysočina	147
11.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	149
11.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	149
11.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	150
11.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	152
11.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	153
11.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	154
11.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	157

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu ČR.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Výstupy z jednotlivých vln dotazníkových šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

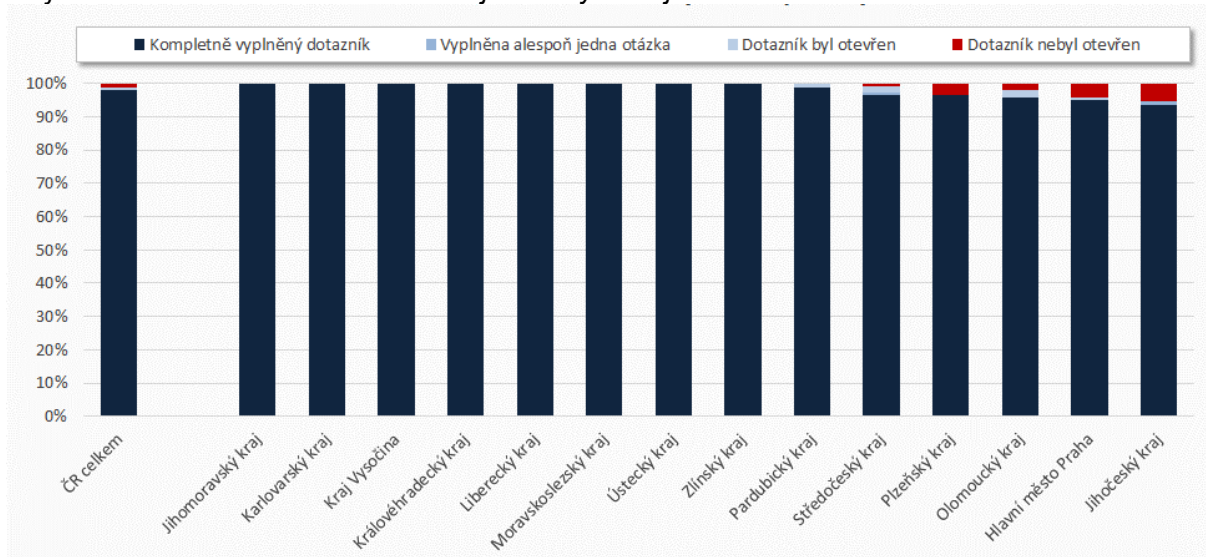
Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1320 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu ČR vrátilo 1292 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2021 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích



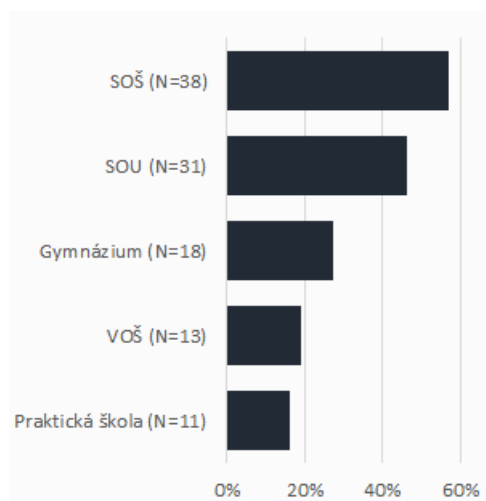
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihomoravský kraj	125	100%	0	0%	0	0%	0	0%	125	100%
Karlovarský kraj	32	100%	0	0%	0	0%	0	0%	32	100%
Kraj Vysočina	67	100%	0	0%	0	0%	0	0%	67	100%
Královéhradecký kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Liberecký kraj	48	100%	0	0%	0	0%	0	0%	48	100%
Moravskoslezský kraj	145	100%	0	0%	0	0%	0	0%	145	100%
Ústecký kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Zlínský kraj	69	100%	0	0%	0	0%	0	0%	69	100%
Pardubický kraj	75	99%	0	0%	1	1%	0	0%	76	100%
Středočeský kraj	147	97%	1	1%	3	2%	1	1%	152	100%
Plzeňský kraj	53	96%	0	0%	0	0%	2	4%	55	100%
Olomoucký kraj	92	96%	0	0%	2	2%	2	2%	96	100%
Hlavní město Praha	188	95%	0	0%	2	1%	8	4%	198	100%
Jihočeský kraj	87	94%	1	1%	0	0%	5	5%	93	100%
ČR celkem	1292	98%	2	0%	8	1%	18	1%	1320	100%

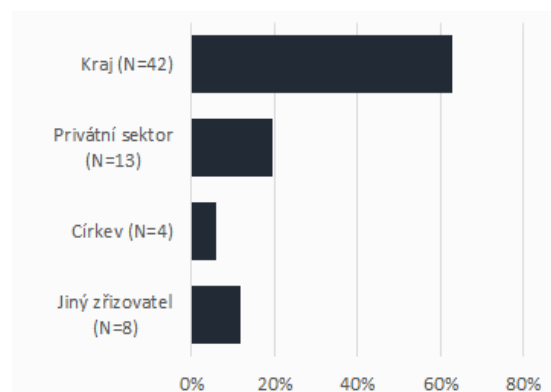
1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Kraji Vysočina jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které vyučují jeden typ vzdělávání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (57 %), následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (46 %), gymnázia (27 %), vyšší odborné školy (19 %) a praktické školy (16 %). Konzervatoře v Kraji Vysočina zastoupeny nejsou.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru



Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele



Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje a to 63 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (19 %). Podíl škol, kde je zřizovatelem církev, činí 6 % a podíl škol s jiným zřizovatelem se pohybuje kolem 12 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami v Kraji Vysočina

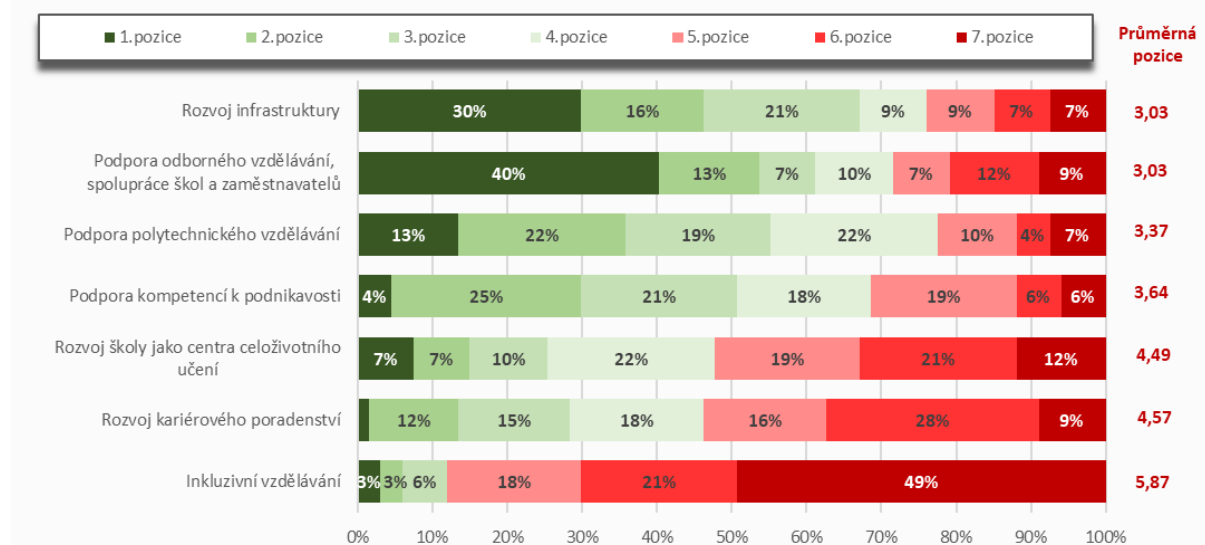
Střední a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina jsou nejdůležitější dvě oblasti, a to rozvoj infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol a podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 30 % škol, dalších 16 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Na třetí pozici zařadilo oblast rozvoje infrastruktury 21 % škol v kraji, na čtvrtou pozici ji umístilo 9 % škol, pátou pozici obsadila oblast v případě 9 % škol a na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly již jen v malé míře. Na stejném místě z hlediska průměrné pozice důležitosti je v Kraji Vysočina podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 40 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 13 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Na dalších pozicích je ovšem už zastoupení této intervence slabší.

Důležitost ostatních intervencí je již podstatně nižší. Třetí nejdůležitější intervencí v pořadí je podle škol v kraji Vysočina podpora polytechnického vzdělávání. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 13 % škol a na druhé místo ji v tomto kraji řadí 22 % škol. Relativně vysoké procento škol ji pak řadí i na třetí (19 %) nebo čtvrté (22 %) místo.

S větším odstupem pak školy hodnotí důležitost kompetencí k podnikavosti. Pouze pro 4 % škol je tato oblast nejdůležitější a 25 % škol ji pak řadí na druhou pozici.

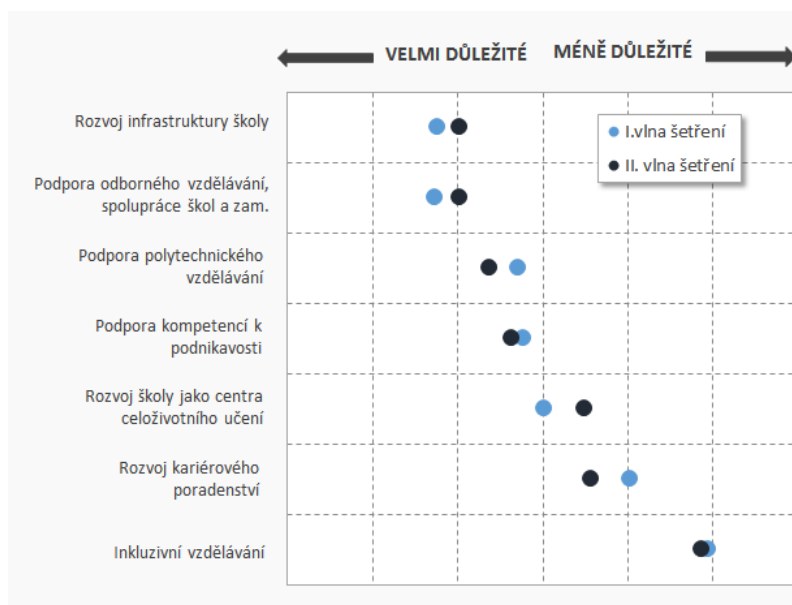
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Kraji Vysočina přisuzována menší důležitost rozvoji školy jako centra celoživotního učení a rozvoji kariérového poradenství. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí pak přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, kterou celých 49 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Kraji Vysočina



Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v čase – Kraj Vysočina

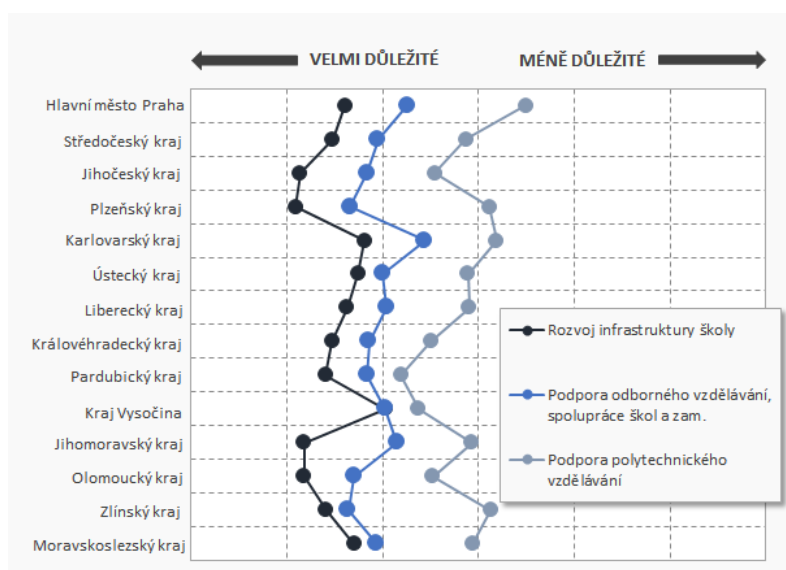


Oproti roku 2015/2016 školy méně akcentují důležitost rozvoje infrastruktury škol, včetně rekonstrukcí a vybavení a nižší je i důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Tyto oblasti zůstávají na 1. resp. 2. místě, jsou ale pro školy lehce méně podstatné.

Výraznější posun k větší důležitosti je patrný zejména v oblasti podpory polytechnického vzdělávání a podpory kariérového poradenství. Rozvoj kompetencí k podnikavosti zůstává v obou vlnách na zhruba stejné úrovni.

V porovnání s předchozí vlnou šetření důležitost oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání klesla. Inkluzivní vzdělávání zůstává v Kraji Vysočina i ve II. vlně relativně nejméně důležitou oblastí rozvoje.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích



Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Kraji Vysočina – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a podpora polytechnického vzdělávání – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Školy v Kraji Vysočina této oblasti přiřazují menší význam než v jiných krajích.

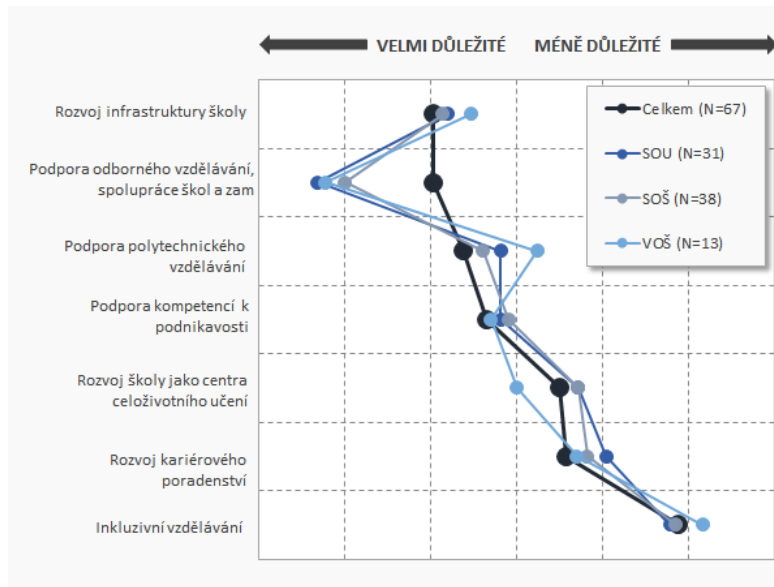
Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském, Plzeňském a Olomouckém kraji. V Kraji Vysočina je rozvoj infrastruktury školy spolu s podporou odborného vzdělávání na prvních místech.

Podpora polytechnického vzdělávání je považována školami za velmi důležitou oblast zejména v Pardubickém kraji, dále pak také v Kraji Vysočina. Na druhou stranu, školy v Hlavním městě Praha uvádí nízkou míru důležitosti této oblasti.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – SOU, SOŠ a VOŠ



SOU, SOŠ a VOŠ v Kraji Vysočina vyzdvihují především důležitost oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli a dále rozvoje infrastruktury školy.

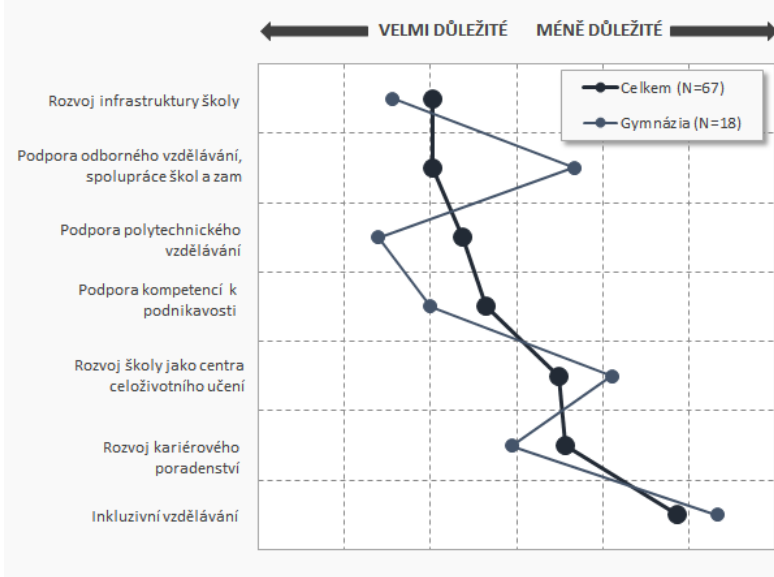
Střední odborná učiliště pak kladou kromě výše uvedených důraz také na oblast podpory kompetencí k podnikavosti a polytechnického vzdělávání. Ve srovnání s ostatními povinnými oblastmi považují střední odborná učiliště za již méně významné oblast podpory rozvoje školy jako centra celoživotního učení, kariérového

poradenství i oblast inkluzivního vzdělávání. SOŠ se z hlediska prioritizace povinných oblastí od SOU příliš neodlišují. Mírně důležitější je podpora polytechnického vzdělávání.

V případě vyšších odborných škol je podstatná rovněž podpora odborného vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy a dále je důraz kladen na oblast podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Naopak nižší je důraz na oblast polytechnického vzdělávání.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Naopak relativně menší důraz je kladen na podporu polytechnického vzdělávání. V případě SOŠ a SOU je ve srovnání s krajskými výsledky a zejména pak s VOŠ kladen nižší důraz na rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Pro VOŠ je dále méně podstatné inkluzivní vzdělávání.

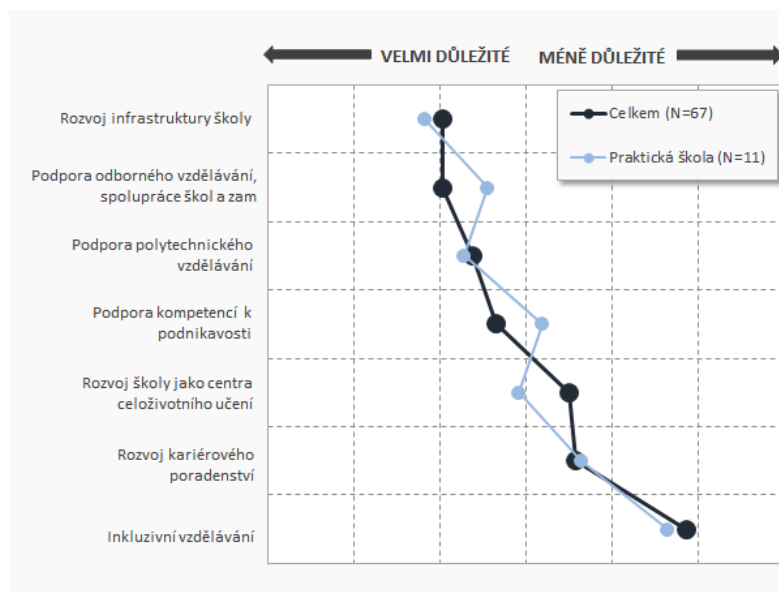
Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – gymnázium



V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na podporu polytechnického vzdělávání, na rozvoj infrastruktury školy a na podporu kompetencí k podnikavosti. Relativně podstatnou oblastí je i podpora kariérového poradenství. Ve srovnání s krajskými výsledky je pro gymnázia podstatnější rozvoj infrastruktury školy, podpora polytechnického vzdělávání, podpora kompetencí k podnikavosti a rovněž rozvoj kariérového poradenství. Naopak v souladu s jejich všeobecným zaměřením je ve srovnání s celokrajskými výsledky méně

podstatná podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, dále pak rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí v Kraji Vysočina – praktická škola



Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast rozvoje infrastruktury školy a podpora polytechnického vzdělávání. Z dalších oblastí jsou pak pro tento typ škol důležité i oblasti: podpora odborného vzdělávání a podpora rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Relativně menší důležitost pak přisuzují praktické školy podpoře kompetencí k podnikavosti, rozvoji kariérového poradenství a inkluzivnímu vzdělávání.

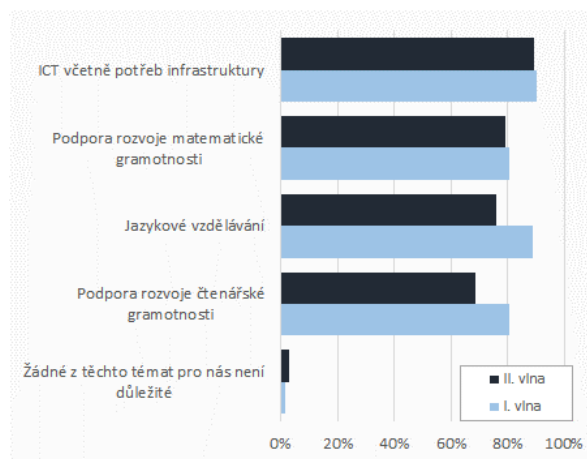
Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na rozvoj infrastruktury

školy a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Naopak nižší důraz kladou na podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli a podporu kompetencí k podnikavosti.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami v Kraji Vysočina

Školy z hlediska tzv. nepovinných oblastí akcentují především důležitost oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury (90 %) a oblast podpory matematické gramotnosti (79 % škol), 76 % škol označilo jako důležitou oblast podpory jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury.

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí v Kraji Vysočina



Mírně nižší procento škol (69 %) pak uvedlo potřebu podpory čtenářské gramotnosti. Žádné z těchto témat není v Kraji Vysočina důležité jen pro 3 % škol.

Oproti roku 2015/2016 školy hodnotí oblast ICT a potřebu podpory rozvoje matematické gramotnosti zhruba na stejné úrovni. V menší míře akcentují potřebu podpory rozvoje jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (pokles o 13 p.b.) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (pokles o 12 p.b.).

2 Rozvoj kariérového poradenství v Kraji Vysočina

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní - profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy**. **Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě**. **Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návštěv přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací**: Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.

- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory kariérového poradenství školy v Kraji Vysočina, jednoznačně v největší míře rozvíjejí aktivity na pokročilé úrovni, kdy má škola zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství a služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně a nejvyšší úrovně. Pokud měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti kariérového poradenství, pak školy plánují rozvoj činností nejčastěji v rámci nejvyšší úrovně. Deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně, naopak plánovaný rozvoj činností spadajících do mírně pokročilé či základní úrovně je již relativně nízký. Porovnáme-li dosavadní vývoj, pak oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do pokročilé úrovně a nejvyšší úrovně.
- V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední školy a vyšší odborné školy v kraji Vysočina nejčastěji věnují organizování exkurzí, besed a dalších aktivit pro kariérovou orientaci žáků a podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. S malým odstupem pak asi tři čtvrtiny škol poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (ve velké míře gymnázia), nebo se věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy. Ve značné míře školy v kraji využívají a poskytují kariérové informace, zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy, realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (SOU a SOŠ), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách nebo s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci činností souvisejících s poskytováním individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky, prevencí a intervencí předčasných odchodů žáků ze školy a s průběžným vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství. Naopak výraznější pokles činností se objevil zejména v oblasti spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů).
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na středních a vyšší odborných školách v Kraji Vysočina se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí pro zajištění kariérového poradenství ve škole a dále narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů. Méně často uvádějí mezi překážkami absenci pozice samostatného kariérového poradce nebo nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Přibližně čtvrtina škol naráží na malý zájem ze strany zaměstnavatelů, nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství.
- Nejvýraznějším opatřením, které by školám v kraji Vysočina pomohlo v realizaci cílů v oblasti kariérového poradenství, jsou finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. Přibližně polovina škol mezi potřebnými opatřeními uvádí možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (především SOU a SOŠ) nebo vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Méně často školy k potřebným opatřením řadí zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (SOU a SOŠ), rozvoj spolupráce s VŠ (zejména gymnázia) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity. Oproti roku 2015/2016 rozdíly na prvních pozicích v pořadí nejsou příliš výrazné. Výraznější pokles je patrný u opatření, která ale celkově nepatří ke stěžejním, jako je metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni a podpora přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce. Školy dále hodnotí jako méně potřebný rozvoj spolupráce s VŠ, potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole.

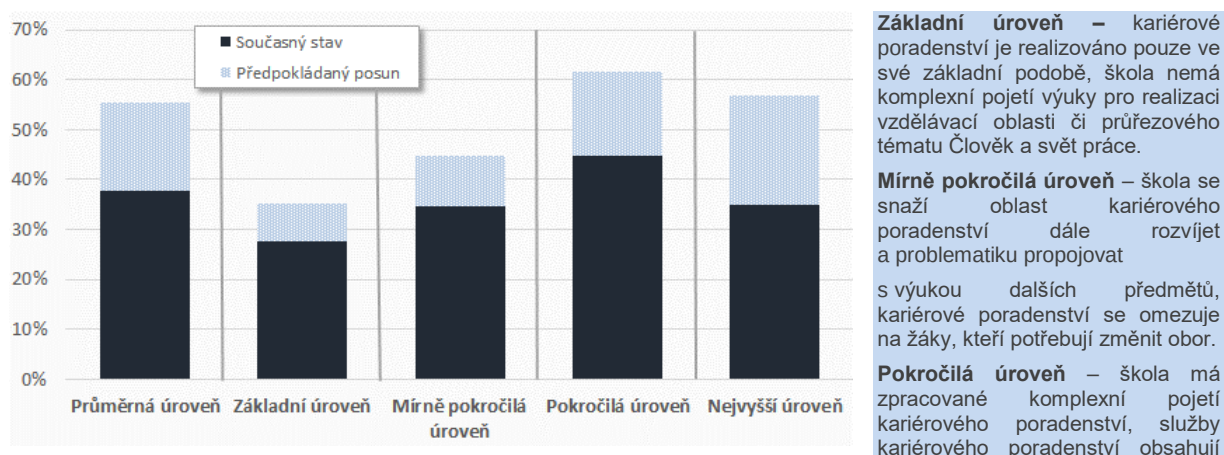
- V oblasti prevence a intervence předčasných odchodů naprostá většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia. Školy ve velké míře posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží nebo využívají systém, kterým rodiče včas informují o absencích a špatném prospěchu žáka. Přes tři čtvrtiny škol žákům nabízí individuální doučování a konzultace. Na značné části škol působí školní psycholog nebo výchovný poradce, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům. Dále značný podíl škol individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, vyhodnocuje výsledky, či realizuje na programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a stejný podíl škol v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu kariérového poradenství na školách v Kraji Vysočina, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na pokročilé úrovni (45 %), kdy má škola zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství a služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (35 %), kdy se školy snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů. Na stejné úrovni je pak využívání aktivit na nejvyšší úrovni (rovněž 35 %). Naopak v rámci základní úrovně je realizována jen asi 28 % aktivit.

Pokud měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti kariérového poradenství, pak jejich plány se zaměřují především na rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22 p. b.). Deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství. Určitý posun očekávají také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 p. b.), kdy školy usilují o zpracování komplexního pojetí kariérového poradenství a služby kariérového poradenství již obsahují prvky prevence předčasných odchodů. Méně výrazný posun je plánován v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 10 p. b.) či základní úrovně (předpokládaný posun o 7 p. b.).

Graf 11: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

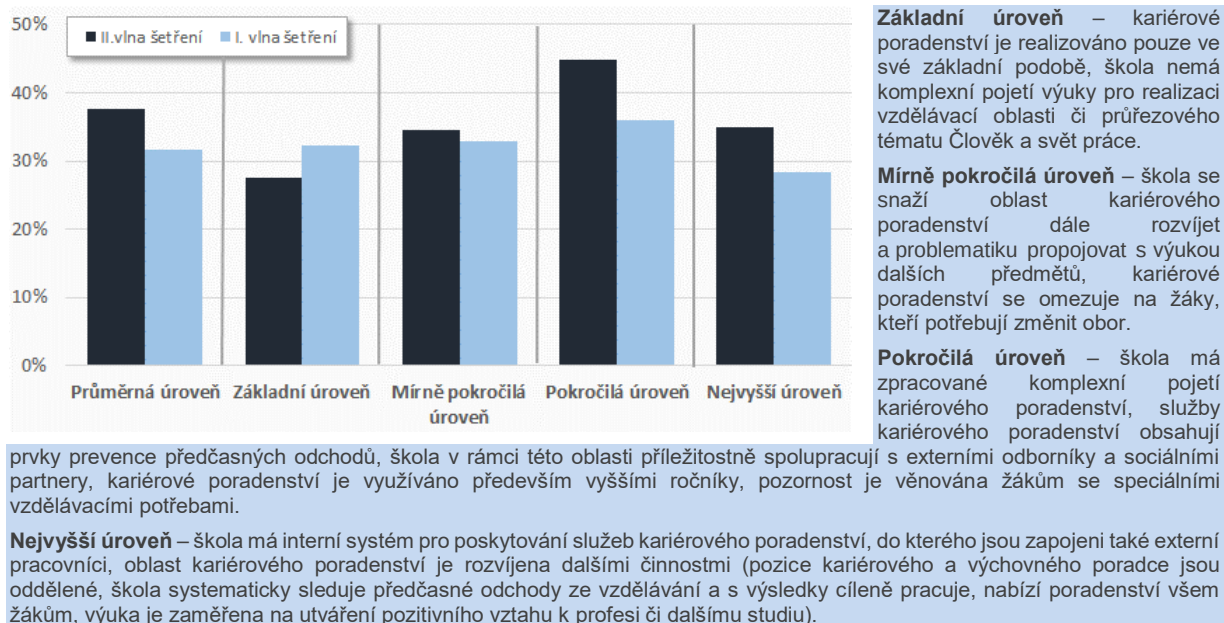


prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Porovnáme-li dosavadní vývoj, pak oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do pokročilé úrovně (nárůst o 9 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 7 p. b.). Naopak relativně méně aktivit vykonávají školy v rámci základní úrovně (pokles o 5 p. b.).

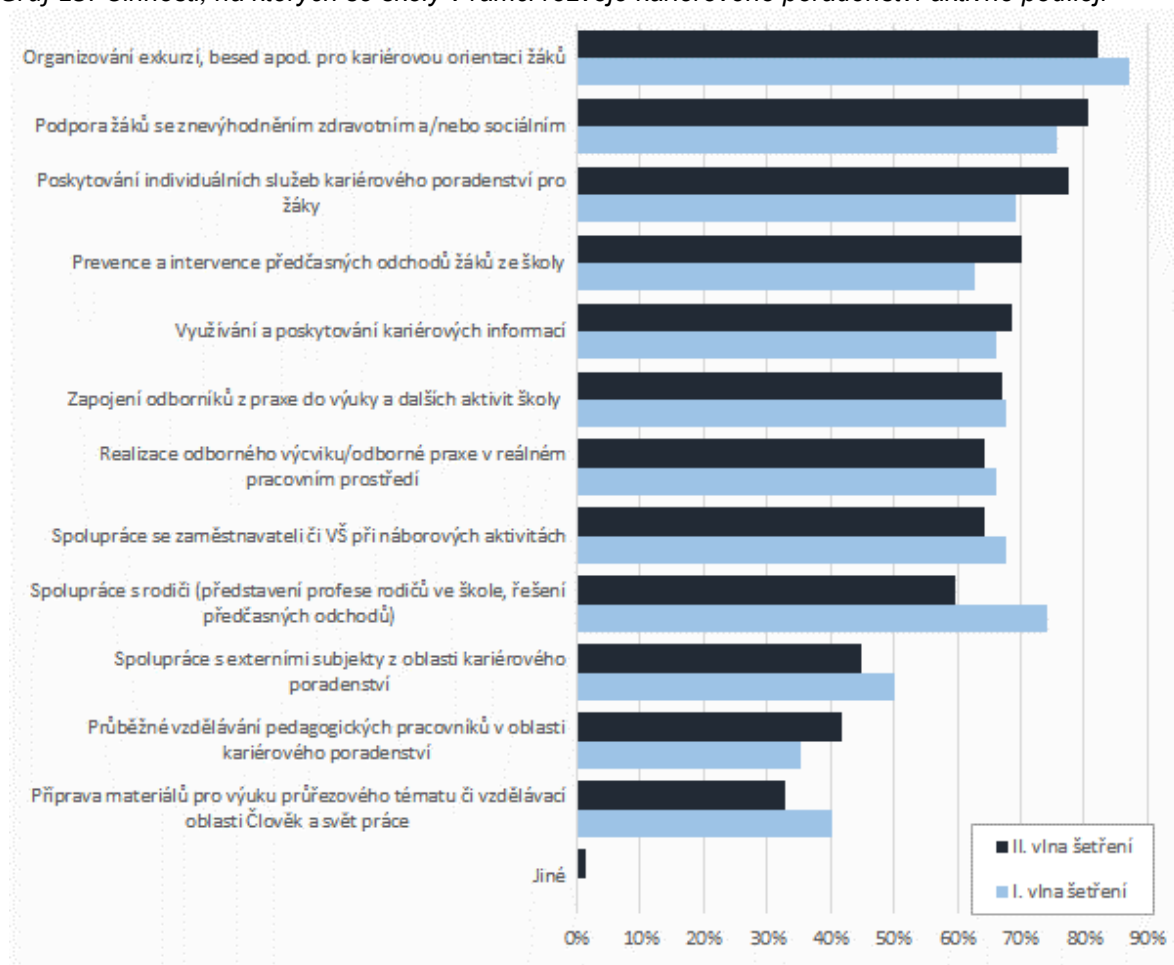
Graf 12: Srovnání současné úrovně podpory kariérového poradenství (I. vlna + II. vlna)



2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední školy a vyšší odborné školy nejčastěji věnují organizování exkurzí, besed a dalších aktivit pro kariérovou orientaci žáků (82 %) a podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (81 %).

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí



S malým odstupem pak asi tři čtvrtiny škol poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (78 %), nebo se věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (70 %). Méně často školy v kraji využívají a poskytují kariérové informace (69 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (67 %), realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (64 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (64 %) nebo s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů (60 %).

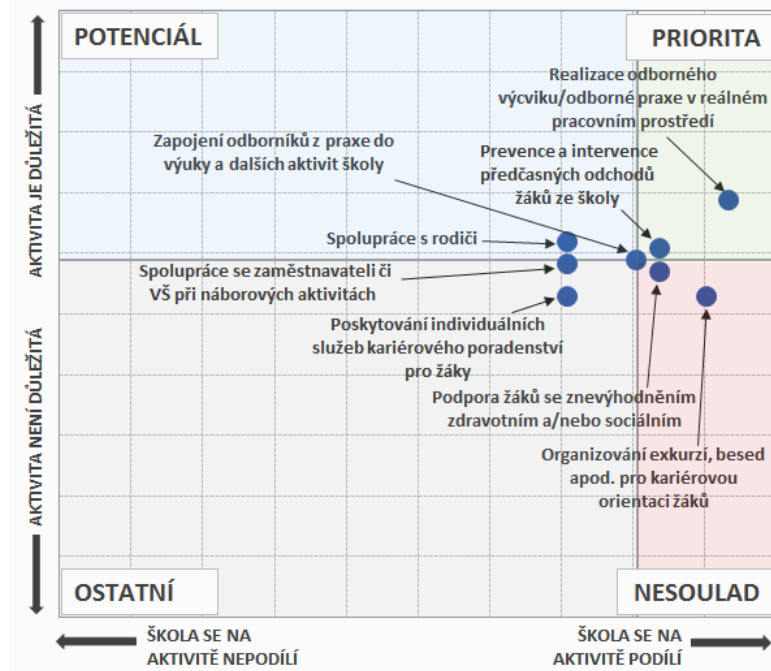
Méně než polovina škol spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (45 %) nebo realizuje průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (42 %). Přibližně třetina škol se věnuje přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (33 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci činností souvisejících s poskytováním individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (nárůst o 8 p. b.), prevencí a intervencí předčasných odchodů žáků ze školy (nárůst o 7 p. b.) a s průběžným vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (nárůst o 6 p. b.). Mírný nárůst činností byl zaznamenán v oblasti podpory žáků se znevýhodněním zdravotním nebo sociálním (nárůst o 5 p. b.). Naopak pokles činností se objevil zejména v oblasti spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů) (pokles o 14. b.), přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 7 p. b.), organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (pokles o 5 p. b.) a rovněž v oblasti spolupráce s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (pokles o 5 p. b.).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti kariérového poradenství realizují nejčastěji odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (94 %).

Graf 14: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



P Většina SOU dále uvádí, že se věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (84 %), podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (84 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (81 %). Přibližně tři čtvrtiny SOU poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (71 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (71 %) nebo s rodiči, kdy jim představují profesi nebo řeší předčasné odchody žáků (71 %).

Méně často se SOU věnují využívání a poskytování kariérových informací (65 %). Přibližně polovina SOU spolupracuje s externími subjekty

z oblasti kariérového poradenství (52 %). Dále SOU realizují průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (42 %) a připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (35 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, pak prioritami pro střední odborná učiliště jsou realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí, prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy a částečně i zapojení odborníků

z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují jako jedny z nejčastějších a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají velký význam.

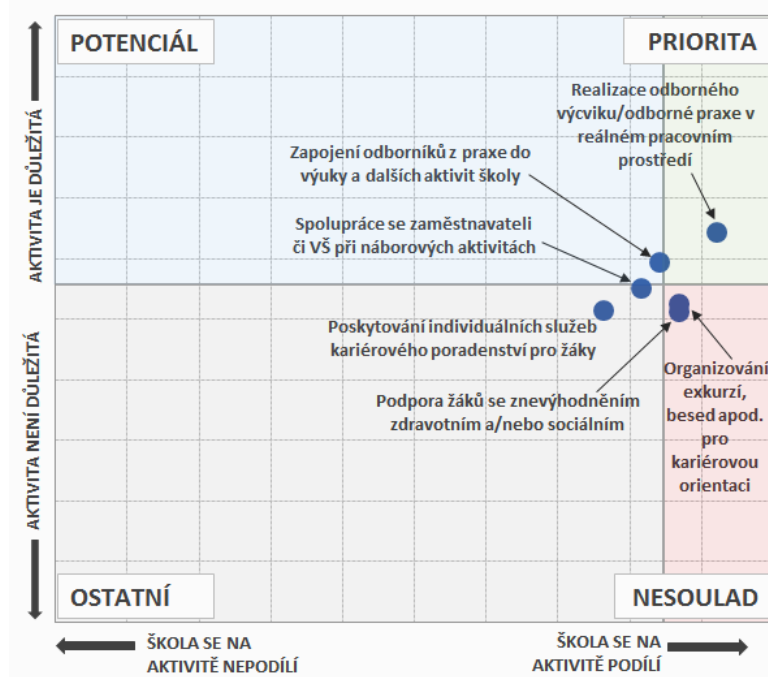
Potenciál SOU spočívá zejména v oblasti větší spolupráce školy s rodiči a dále i ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ. Tyto aktivity považují SOU za důležité, ale realizují je zatím méně často.

Poměrně často se SOU věnují dále i organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Tyto aktivity ovšem ve srovnání s předchozími jsou méně podstatné. Jako méně podstatné je pak hodnoceno i poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.

Převážná většina **středních odborných škol** v rámci rozvoje kariérového poradenství realizuje odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (92 %), organizuje exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (87 %), věnuje se podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (87 %), zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (84 %) a spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (82 %). Asi tři čtvrtiny SOŠ se věnují poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (76 %).

V menší míře střední odborné školy také spolupracují s rodiči formou představení profese rodičů ve škole nebo řeší s nimi předčasné odchody ze školy (71 %), využívají a poskytují kariérové informace (71 %) a zabývají se prevencí a intervencí předčasných odchodů žáků ze školy (68 %). 55 % SOŠ spolupráce s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství. Průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství realizuje 45 % a oblasti přípravy materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce věnuje pozornost 32 % škol.

Graf 15: Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu kariérového poradenství představují prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí a částečně i zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají největší význam.

Méně často se střední odborné školy věnují spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Tato aktivita je přitom ve srovnání s ostatními hodnocena jako

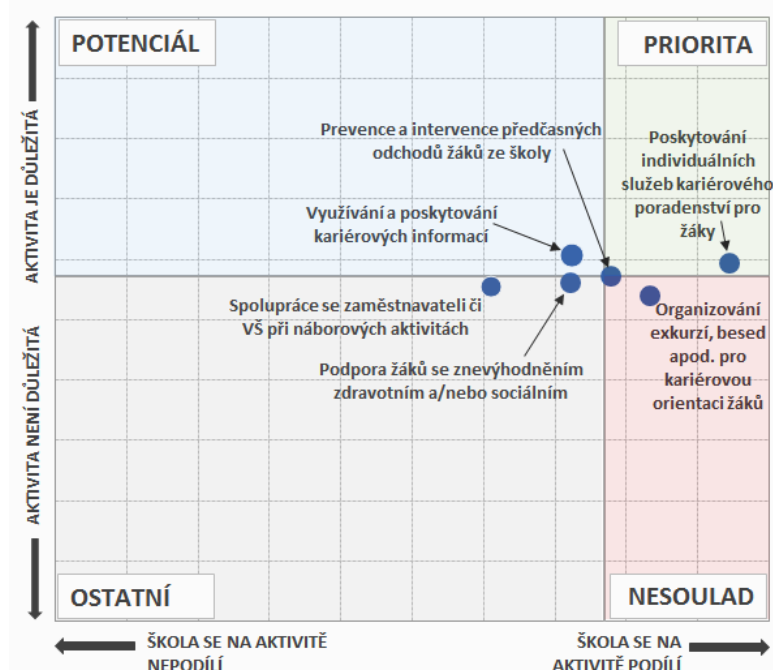
relativně důležitá a mohla by tedy pro SOŠ představovat potenciál dalšího rozvoje.

Velmi často se SOŠ věnují také organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Tyto aktivity ovšem hodnotí ve srovnání s předchozími jako relativně méně důležité. V rámci nejfrekventovanějších aktivit je hodnoceno jako relativně méně časté a méně důležité poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství velice aktivní v poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (94 %) a dále pak v organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (83 %). Přibližně tři čtvrtiny gymnázií se věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (78 %), podpoře žáků se znevýhodněním zdravotním nebo sociálním (72 %) nebo využívání a poskytování kariérových informací (72 %). Méně často se gymnázia věnují spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (61 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (56 %).

Polovina gymnázií se věnuje průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství. Spolupráci s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) realizuje 44 % gymnázií. Vzhledem k všeobecnému zaměření a pokračování většiny žáků v terciárním vzdělávání jen asi pětina gymnázií uvádí, že realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (22 %), spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (22 %) nebo připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (17 %).

Graf 16: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory kariérového poradenství poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Gymnázia se této aktivitě věnují ve velké míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzují značný význam. Částečně lze za prioritu označit i prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy.

Méně často gymnázia využívají a poskytují kariérové informace, přičemž tuto aktivitu považují za nejdůležitější. Z tohoto hlediska představuje pro gymnázia určitý potenciál dalšího rozvoje v této oblasti.

Poměrně často se gymnázia věnují organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, ale tuto aktivitu hodnotí jako lehce podprůměrně důležitou. Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a podpora žáků se znevýhodněním zdravotním nebo sociálním jsou realizovány méně často a jejich důležitost nepřesahuje průměr.

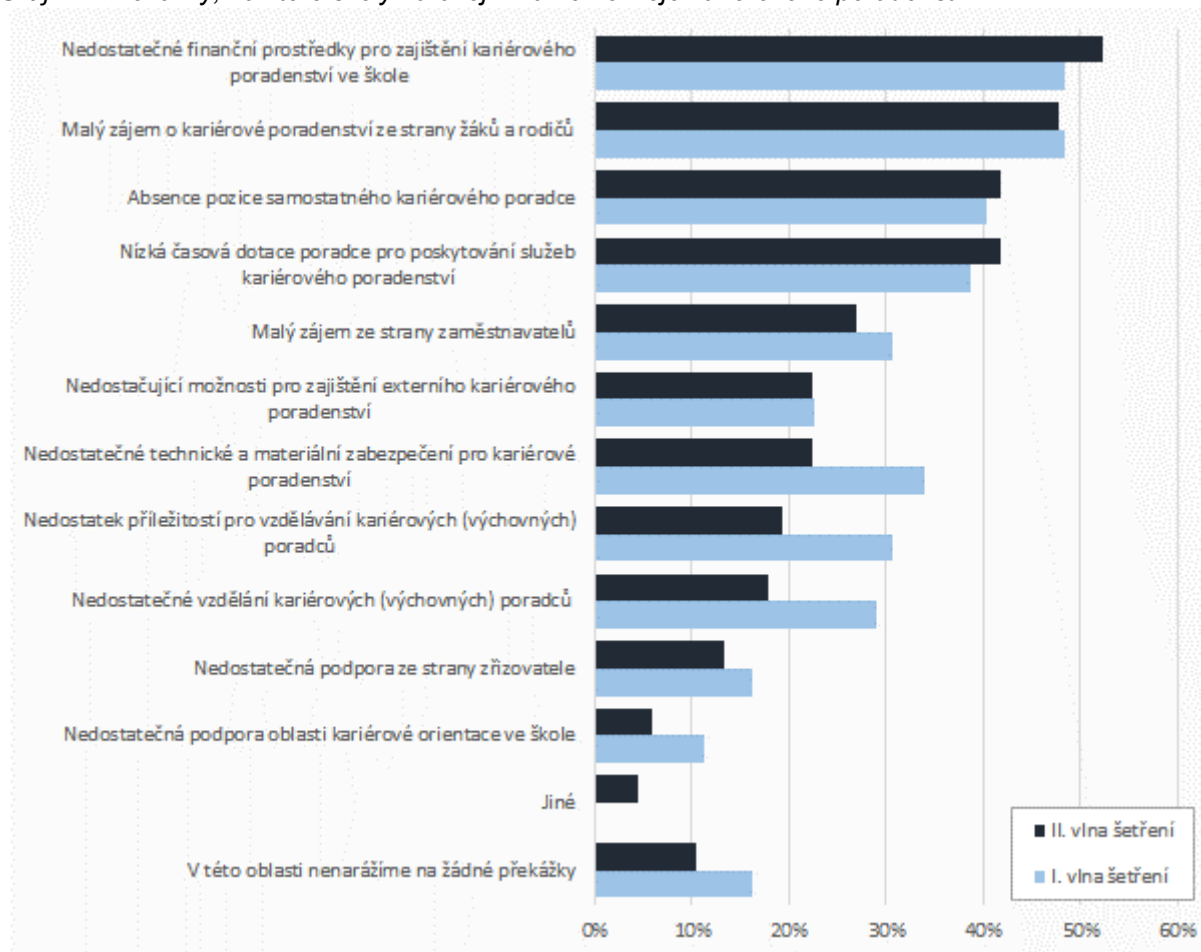
2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí pro zajištění kariérového poradenství ve škole (52 %) a dále narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (48 %). Méně často uvádějí mezi překážkami absenci pozice samostatného kariérového poradce (42 %) nebo nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (42 %).

Přibližně čtvrtina škol naráží na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (27 %), nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (22 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (22 %). V malé míře si školy stěžují na nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (19 %) nebo na jejich nedostatečné vzdělání (18 %). Spíše okrajově je mezi překážkami uváděna nedostatečná podpora ze strany zřizovatele (13 %) nebo

nedostatečná podpora oblasti kariérové orientace ve škole (6 %). Na překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství nenaráží desetina škol.

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství



Oproti roku 2015/2016 se snížil podíl škol, pro které je v této oblasti problémem nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství, nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců a nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců (shodně pokles o 11 p. b.). Menší pokles byl zaznamenán i v oblasti nedostatečné podpory oblasti kariérové orientace ve škole (pokles o 5 p. b.). Naopak více škol si stěžovalo na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (4 p. b.).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti kariérového poradenství by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (75 %). Přibližně polovina škol mezi potřebnými opatřeními uvádí možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (55 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (55 %) nebo vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (46 %).

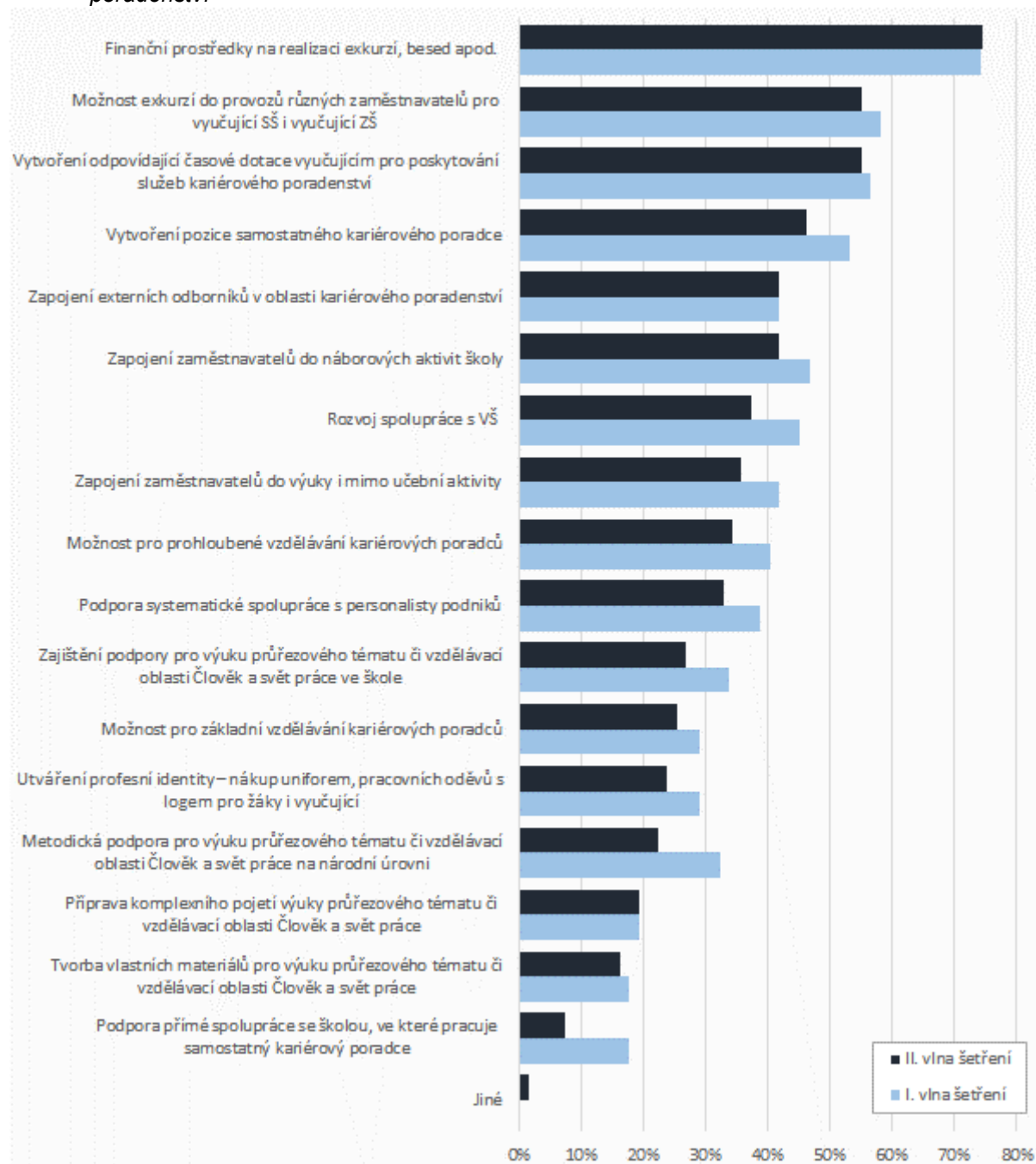
Méně často školy k potřebným opatřením řadí zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (42 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (42 %), rozvoj spolupráce s VŠ (37 %) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (36 %).

Asi třetina škol by potřebovala pro rozvoj kariérového poradenství možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (34 %) a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (33 %). Přibližně čtvrtina škol v rámci podpory kariérového poradenství zmiňuje potřebu zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (27 %), možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (25 %), utváření profesní identity – nákup uniforem,

pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (24 %) a metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (22 %).

Méně často školy uvádějí potřebu přípravy komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (19 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (16 %) a spíše okrajově školy potřebu podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (7 %).

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství



Oproti roku 2015/2016 rozdíly na prvních pozicích v pořadí nejsou příliš výrazné. Výraznější pokles je patrný u opatření, která ale celkově nepatří ke stěžejním, jako je metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni a podpora přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (shodně pokles o 10 p. b.). Školy dále hodnotí jako méně potřebný rozvoj spolupráce s VŠ (pokles o 8 p. b.), potřebu vytvoření pozice

samostatného kariérového poradce (pokles o 7 p. b.) a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (pokles o 7 p. b.). Školy také méně zdůrazňují potřebu zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity, možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců, podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (shodně pokles o 6 p. b.), utváření profesní identity a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (shodně pokles o 5 p. b.).

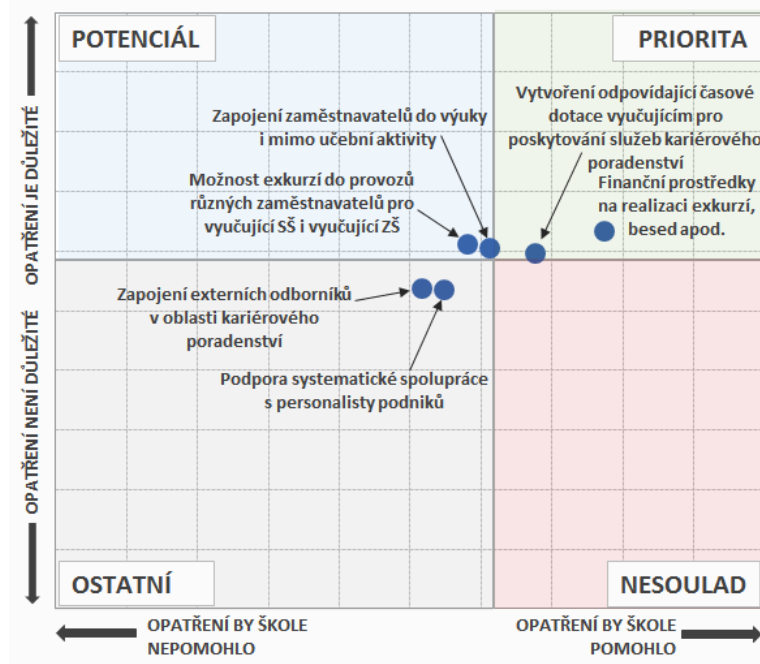
2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohlo zejména zvýšení finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (77 %), dále pak uvádějí potřebu odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (68 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (61 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (58 %). Přibližně polovina SOU by přivítala možnosti podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (55 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (52 %).

Méně často SOU potřebují vytvořit pozici samostatného kariérového poradce (45 %), mít možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (45 %) či zapojit zaměstnavatele do výuky i mimo učební aktivity (42 %). Asi třetina SOU uvádí potřebu lepších možností pro základní vzdělávání kariérových poradců (32 %) a utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (32 %).

S menší frekvencí SOU uvádějí potřebu rozvoje spolupráce s VŠ (23 %), přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (19 %), metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (16 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (16 %). Okrajově SOU zmiňují potřebu zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (13 %) a jen ojediněle podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (3 %).

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření: finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Jako potenciál pro SOU se vzhledem k relativně vyšší důležitosti jeví možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ

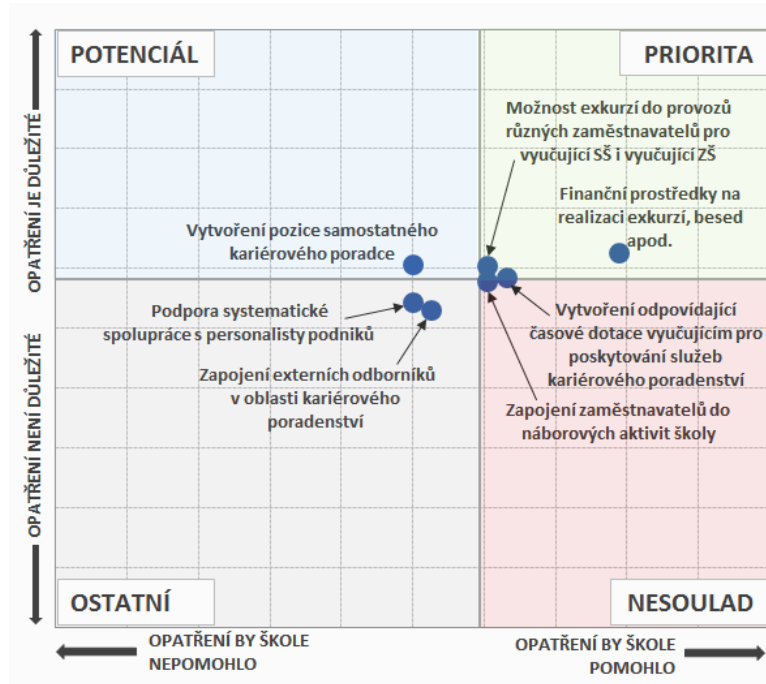
a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Za relativně méně důležitá, z dalších poměrně frekventovaných opatření, hodnotí SOU tato opatření: zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků.

Střední odborné školy v největší míře uváděly zejména potřebu zvýšení finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (79 %), dále pak vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (63 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (61 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (61 %). Přibližně polovina SOŠ mezi potřebná opatření k rozvoji kariérového poradenství řadí možnosti zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (53 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 %) a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (50 %).

Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců považuje za potřebné 45 % SOŠ. Mírně nižší je podíl SOŠ, které uvádějí potřebu možnosti zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (39 %). Asi třetina SOU uvádí potřebu utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (34 %), rozvoje spolupráce s VŠ (32 %) a dále také zlepšení možností pro základní vzdělávání kariérových poradců (29 %).

Asi čtvrtina SOU uvádí mezi potřebnými opatřeními přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (24 %) a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (21 %). Méně často SOU potřebují metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (18 %) a tvorbu vlastních materiálů pro výuku tohoto tématu (13 %). Jen okrajově pak uvádějí potřebu podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (5 %).

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kariérového poradenství představují největší priority středních odborných škol finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ, a částečně také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v této oblasti vytvoření pozice samostatného kariérového

poradce.

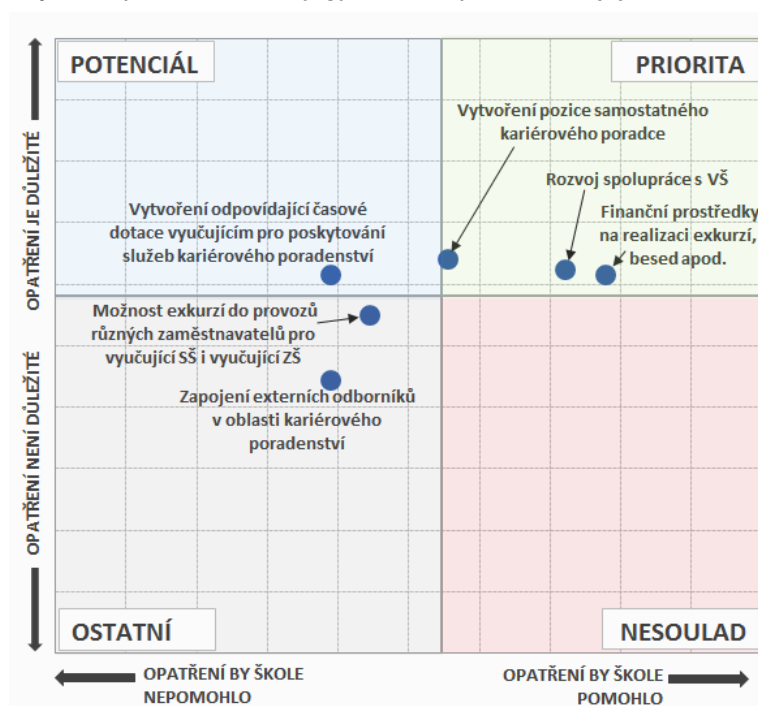
Ve srovnání s předchozími jsou pak hodnocena jako méně důležitá opatření: zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, jenž jim mohou pomoci v rozvoji kariérového poradenství. Mezi ty nejčastěji uváděná patří zvýšení finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (78 %) a rozvoj spolupráce s VŠ (72 %). Více než polovina gymnázií uvádí potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (56 %). Méně často gymnázia potřebují větší možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (44 %), odpovídající časovou dotaci vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (39 %) nebo větší zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (39 %).

Asi třetina gymnázií by potřebovala zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (33 %), lepší možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (33 %) nebo zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (33 %). Méně frekventovaná opatření zahrnují metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (28 %), přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (22 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (17 %), možnosti pro základní vzdělávání kariérových poradců (17 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (17 %).

Spíše okrajově gymnázia uvádějí podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (11 %), utváření profesní identity – nákup uniform, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (11 %) a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (11 %).

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory kariérového poradenství představují prioritu pro gymnázia zejména zvýšení finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., rozvoj spolupráce s VŠ a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velice důležitá.

Relativně větší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře kariérového poradenství pomohlo vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Důležitost tohoto opatření je

ve srovnání s ostatními sledovanými položkami lehce nadprůměrná, čímž pro gymnázia představuje potenciál v jejich dalším rozvoji v této oblasti. Naopak z těchto nejvíce frekventovaných opatření jako relativně nejméně důležitá se jeví zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ.

2.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů

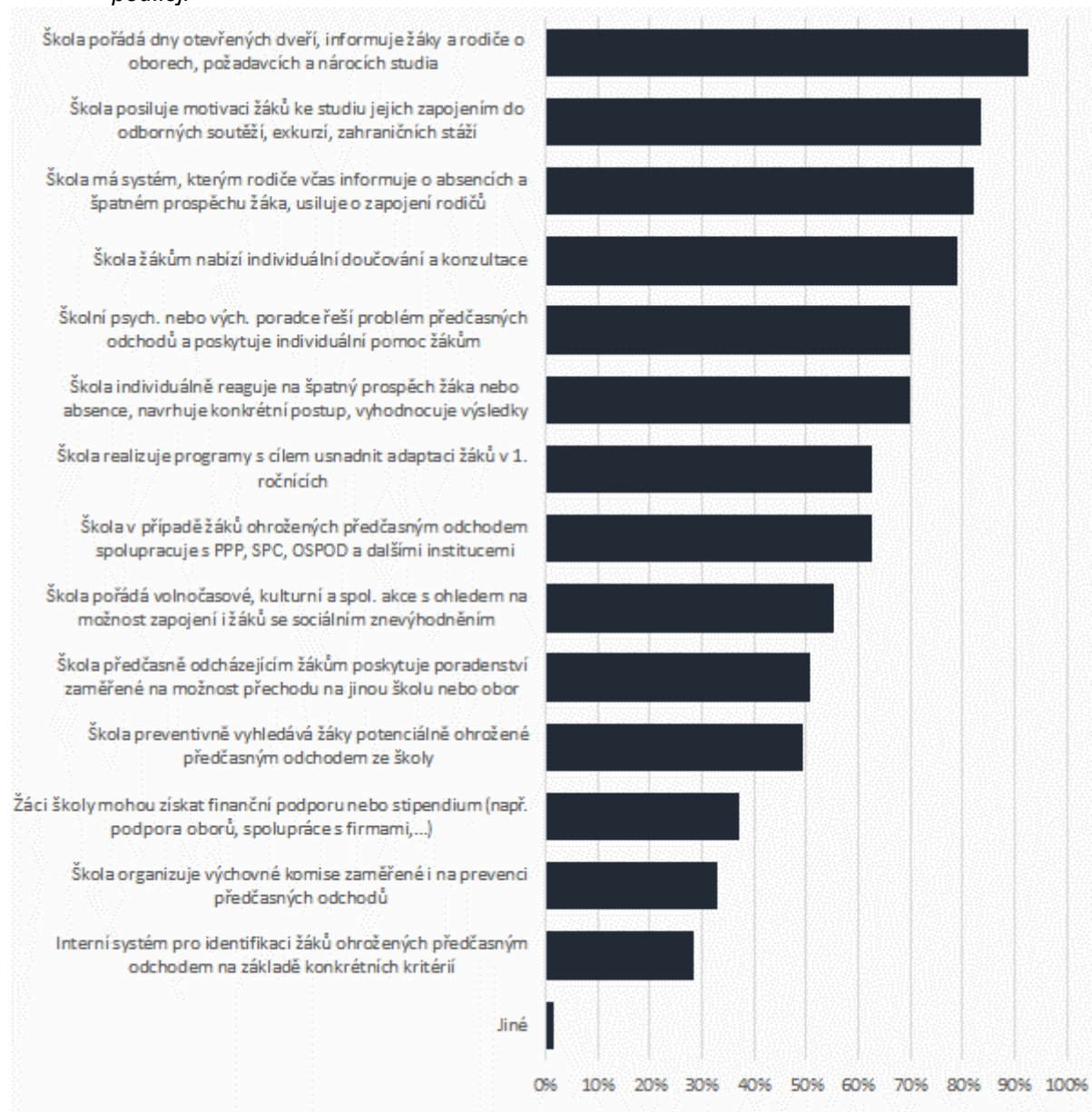
V oblasti prevence a intervence předčasných odchodů naprostá většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (93 %). Školy ve velké míře posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží (84 %) nebo využívají systém, kterým rodiče včas informují o absencích a špatném prospěchu žáka (82 %).

Přes tři čtvrtiny škol žákům nabízí individuální doučování a konzultace (79 %). Na 70 % školách působí školní psycholog nebo výchovný poradce, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům. Stejný podíl škol individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, vyhodnocuje výsledky. 63 % škol realizuje na programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a stejný podíl škol v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi.

Zhruba polovina škol pořádá volnočasové, kulturní a spol. akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním (55 %), předčasně odcházejícím žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (51 %) nebo preventivně vyhledává žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (49 %).

K méně častým preventivním nebo intervenčním opatřením na školách patří možnost získat finanční podpory nebo stipendium (37 %), výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (33 %) nebo využití interního systému pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií (28 %).

Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí



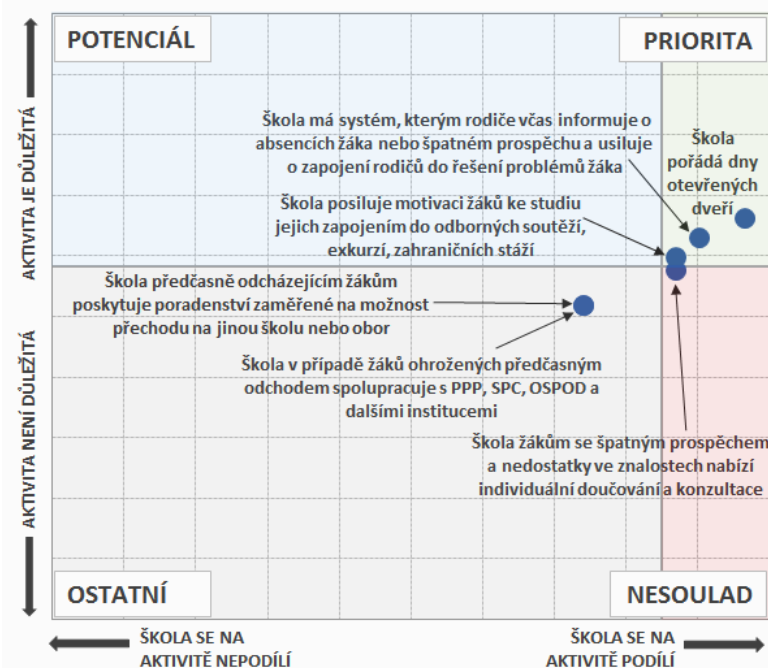
2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Z hlediska prevence a intervence předčasných odchodů naprostá většina **středních odborných učilišť** uvedla, že pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (97 %). Většina SOU má rovněž systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (90 %). Žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech SOU nabízejí individuální doučování

a konzultace (87 %) a rovněž posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží (87 %). Asi tři čtvrtiny SOU předčasně odcházejícím žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (74 %) a v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (74 %).

Většina SOU rovněž individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (71 %). Dále na 71 % SOU působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. Asi dvě třetiny učilišť realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (68 %), jejich žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium (např. podpora oborů, spolupráce s firmami, které poskytují žákům stipendia, ...) (65 %) a v menší míře preventivně vyhledávají žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (61 %). Přibližně polovina škol pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy (52 %). Méně často SOU organizují výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (opatření ke zlepšení docházky, doučování, opakování ročníku, ...) (42 %) nebo mají vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií jako prospěch či absence (29 %).

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představují priority pro SOU dny otevřených dveří a systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Další prioritou je pak posilování motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, prostřednictvím zahraničních stáží a podobně. Tyto aktivity jsou SOU realizovány nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako velice důležité.

Často školy žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízejí individuální doučování a konzultace, ovšem tuto aktivitu považují za lehce méně podstatnou oproti předchozím.

Relativně menší podíl škol zmiňoval, že v oblasti předčasných odchodů předčasně odcházejícím žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor nebo v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi. Tyto aktivity ovšem považují za relativně méně důležité, než předchozí.

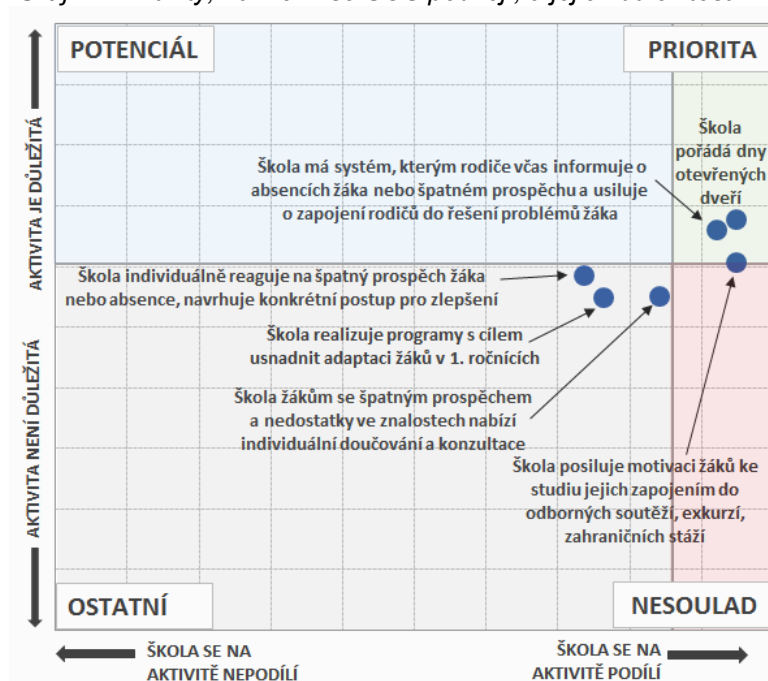
Z hlediska prevence a intervence předčasných odchodů převládá většina **středních odborných škol** uvedla, že pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (95 %), posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (95 %) nebo využívají systém, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a zapojují je do řešení problémů žáka (92 %). Většina škol také žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (84 %). Přibližně tři čtvrtiny SOŠ realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (76 %),

individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhují konkrétní postup pro zlepšení (akční plán) a kontrolují jeho dodržování (74 %).

Dvě třetiny SOŠ v rámci prevence a intervence předčasných odchodů uvádějí, že na škole působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů (68 %). Nadpoloviční většina SOŠ v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (66 %) nebo předčasně odcházejícím žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (61 %).

Kolem poloviny škol uvádí, že žáci školy mohou získat finanční podporu nebo stipendium (55 %), preventivně vyhledávají žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (47 %), pořádají volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy (47 %). Jen asi třetina SOŠ organizuje výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (37 %) nebo využívá interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií (32 %).

Graf 24: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představují priority pro SOŠ pořádání dnů otevřených dveří a využívání systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu. K prioritám patří částečně i posilování motivace žáků ke studiu zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně. Tyto aktivity jsou SOŠ zmiňovány nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako velice důležité.

Relativně menší podíl SOŠ zmiňoval, že škola žákům se špatným prospěchem

a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace, nebo že realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících, případně individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhují konkrétní postup pro zlepšení. Tyto aktivity jsou ovšem hodnoceny jako méně důležité.

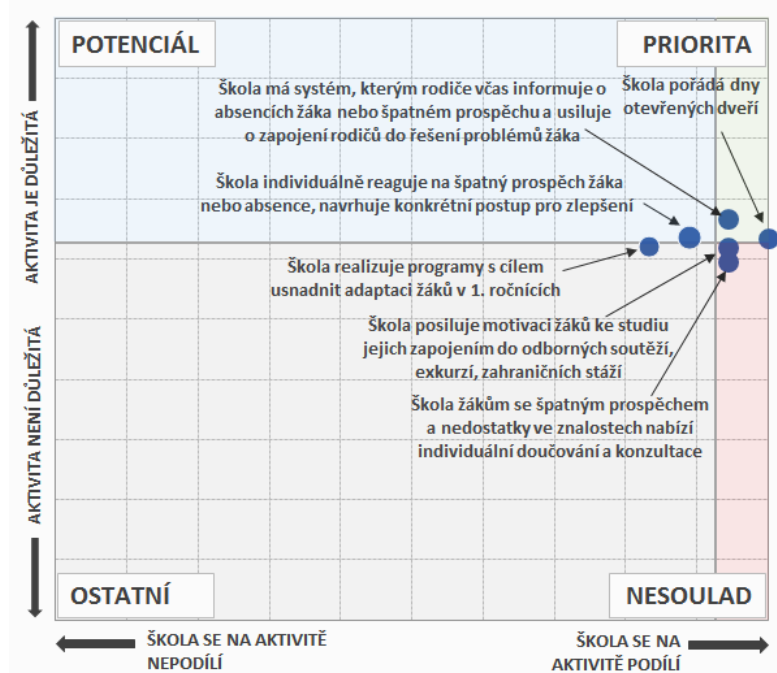
Z hlediska prevence a intervence předčasných odchodů **gymnází** uvedla, že pořádají dny otevřených dveří, kde informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (100 %). Naprostá většina gymnází žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (94 %) a rovněž mají zavedený systém, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (94 %). Ve stejné míře pak gymnázia posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (94 %). Většina gymnází dále individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky (89 %) a realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (83 %).

Přibližně ve dvou třetinách škol působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc (67 %) nebo školy pořádají volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení

i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy (61 %). Méně častá je odpověď, že školy v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (44 %), preventivně vyhledávají žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem (39 %).

Jen přibližně čtvrtina gymnázií poskytuje předčasně odcházejícím žákům poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (28 %), má vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií (28 %), organizuje výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (opatření ke zlepšení docházky, doučování, opakování ročníku, ...) (22 %) nebo jejich žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium (22 %).

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představuje pro gymnázia prioritu pořádání dnů otevřených dveří, včetně informování žáků a rodičů o oborech, požadavcích a nárocích studia. Další prioritou je systém, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity jsou gymnázii zmiňovány nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako velice důležité.

Gymnázia často realizují i další aktivity - posilují motivaci žáků ke

studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží nebo žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace. Ovšem tyto aktivity považují za lehce podprůměrně důležité.

Relativně menší podíl gymnázií uvádí, že škola individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení, kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky. Důležitost této aktivity je ve srovnání s ostatními položkami nadprůměrná, čímž představuje pro gymnázia potenciál v dalším rozvoji v této oblasti.

Menší podíl gymnázií zmiňoval, že realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících. Důležitost této aktivity je ve srovnání s ostatními položkami rovněž lehce podprůměrná.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kariérového poradenství na SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (74 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (65 % škol)

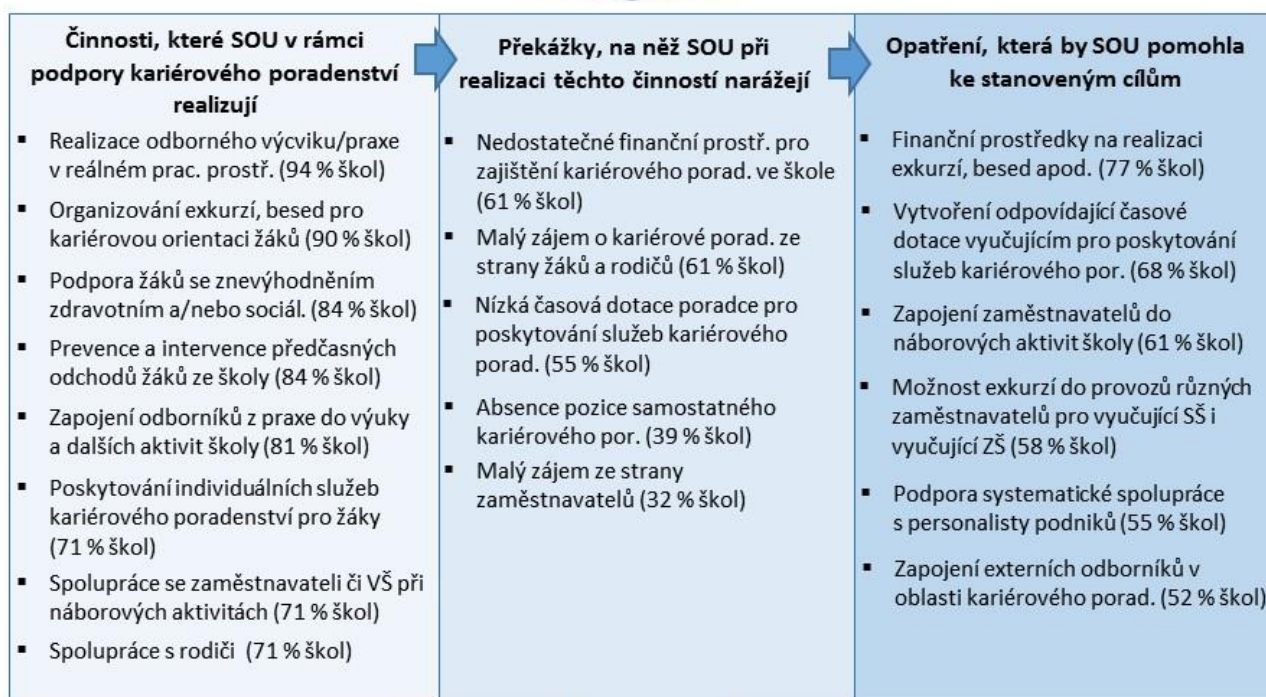
Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (61 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (55 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (55 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (52 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4



Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kariérového poradenství stanovila SOU

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vz. žáků ke zvolené profesi či studiu. (87 % škol)

Většina vyuč. usiluje o utváření pozit. vztahu žáků k profesi či studiu. (84 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (74 % škol)

Systematicky sledujeme předč. odchody žáků, s výsledky cíleně pracujeme. (74 % škol)

Nabízíme individuální kariér. porad. všem žákům, pozornost soustředíme na žáky se spec. vzděl. potř. (74 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (74 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu stud. (58 % škol)
Kariérový poradce má pro výkon funkce odpovídající vzděl. či si jej chce doplnit, popř. je kar. porad. součástí práce vých. por. (55 % škol)	Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se spec. vzděl. potř. (55 % škol)
Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (53 % škol)	Individuální i skupinové kariérové porad. je využíváno nejčastěji žáky vyšších roč., zejména žáky se speciálními vzděl. potř. (50 % škol)
Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (50 % škol)	

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (92 % škol) - Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (87 % škol) - Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (87 % škol) - Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (84 % škol) - Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (82 % škol) - Poskytování individuálních služeb kariér. porad. pro žáky (76 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (55 % škol) - Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (55 % škol) - Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (50 % škol) - Absence pozice samostatného kariérového poradce (39 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (29 % škol) - Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (26 % škol)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (79 % škol) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (63 % škol) - Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (61 % škol) - Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (61 % škol) - Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (53 % škol) - Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (50 % škol) - Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kariérového poradenství stanovily SOŠ

Většina vyuč. usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků k profesi či dalšímu studiu. (84 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (82 % škol)	Systematicky sledujeme předč. odch. žáků, s výsledky cíleně pracujeme. (76 % škol)
Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (76 % škol)	Nabízíme indiv. kariérové por. všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se spec. vzděl. potř. (71 % škol)	
Kariérový poradce má pro výkon funkce odpovídající vzděl. či si jej chce doplnit, popř. je kariér. por. součástí práce vých. por. (68 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (68 % škol)	

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kariérového poradenství na gymnáziích

Kariérový poradce na škole má pro výkon funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariér. por. součástí práce výchovného poradce. (83 % škol)	Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (67 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (56 % škol)	Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (50 % škol)	
Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (50 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (50 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (94 % škol) - Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (83 % škol) - Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (78 % škol) - Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (72 % škol) - Využívání a poskytování kariérových informací (72 % škol) - Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (61 % škol)	- Nedostatečné fin. prostř. pro zajištění kariér. por. ve škole (61 % škol) - Absence pozice samostatného kariér. por. (44 % škol) - Nízká časová dotace poradce pro poskyt. služeb kariér. porad. (39 % škol) - Nedostačující možnosti pro zajiš. externího kariér. porad. (22 % škol) - Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (17 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (17 % škol) - Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových poradců (17 % škol) - Nedostatečné vzdělání kariérových poradců (17 % škol)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (78 % škol) - Rozvoj spolupráce s VŠ (72 % škol) - Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (56 % škol) - Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (44 % škol) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (39 % škol) - Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (39 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kariérového poradenství stanovila gymnázia

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (94 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (67 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (89 % škol)	Nabízíme individuální kariér. por. všem žákům, pozornost soustředíme na žáky se SVP. (67 % škol)	
Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se SVP. (78 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (67 % škol)	
Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (72 % škol)	Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (67 % škol)	
	Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (67 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Kraji Vysočina

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň (76 %). Ve větším míře jsou školami realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (55 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Školy v Kraji Vysočina realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (49 %) a v nejmenší míře i aktivity spadající do nejvyšší úrovně (30 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity. Školy plánují rozvíjet především aktivity spadající do pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 p. b.) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 11 p. b.).
- V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (75 %). Tyto aktivity realizuje většina SOU a SOŠ i gymnázia. Dále se žáci škol na SOU, SOŠ i gymnáziích ve velké míře zapojují do soutěží a olympiád (70 % celkově). Více jak 58 % škol v Kraji Vysočina pořádá motivační akce pro žáky základních škol (58 %) (zejména SOU a SOŠ) a výraznější podíl škol také spolupracuje se základními školami na využívání laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (48 %) (zejména SOU a SOŠ) nebo spolupracují s VŠ a výzkumnými pracovišti (45 %) (zejména gymnázia). Celkově se 43 % škol v kraji věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, se školy v rámci této oblasti potýkají především s nezájmem žáků o polytechnické vzdělávání (58 %), dále si stěžují na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (57 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (54 %). Problémem pro přibližně polovinu škol je i nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (52 %), zastaralé vybavení IT pro výuku (48 %) a skutečnost, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybavení pro výuku v cizích jazycích (46 %).
- V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (67 %), které patří mezi podstatné priority SOU, SOŠ i gymnázií. Dále školy uvádějí mezi potřebnými opatřeními zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (66 %), což se týká zejména SOU a SOŠ. Potřebný je podle 63 % škol také nákup softwarového vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání (zejména SOŠ). 60 % škol dále uvádí potřebu podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (nejvíce gymnázia) a stejné procento uvádí i obecně potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy (nejvíce SOU a gymnázia).

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

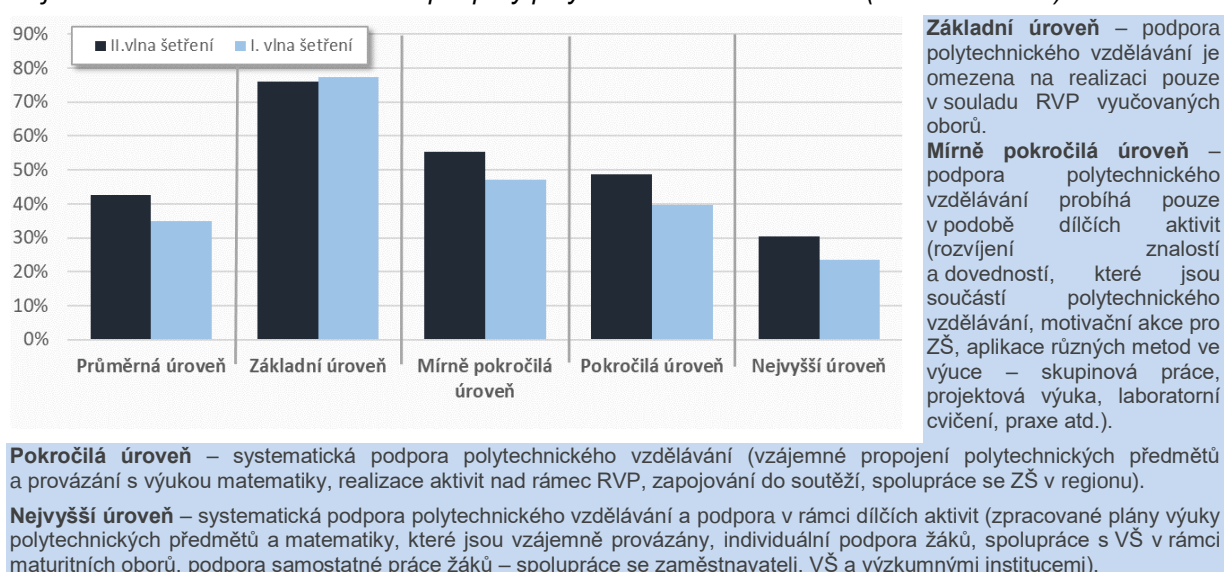
Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, naprostá většina škol v rámci této oblasti rozvíjí aktivity, které lze zařadit do základní úrovně (76 %), tedy v rámci RVP vyučovaných oborů. Ve větší míře jsou školami realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (55 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Školy v Kraji Vysočina realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (49 %) a v nejmenší míře realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (30 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, pak školy plánují rozvíjet především aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání (předpokládaný posun o 12 p. b.) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 11 p. b.). Méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 8 %) či základní úrovně (předpokládaný posun o 9 %). Školy tedy deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit.

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun



Oproti roku 2015/2016 školy vykazují mírně častěji činnosti spadající jak do pokročilé úrovně (nárůst o 9 p. b.), tak i mírně pokročilé úrovně (nárůst o 8 p. b.) a dále i do nejvyšší úrovně (nárůst o 7 p. b.). Naopak rozsah aktivit realizovaných na základní úrovni se příliš nezměnil.

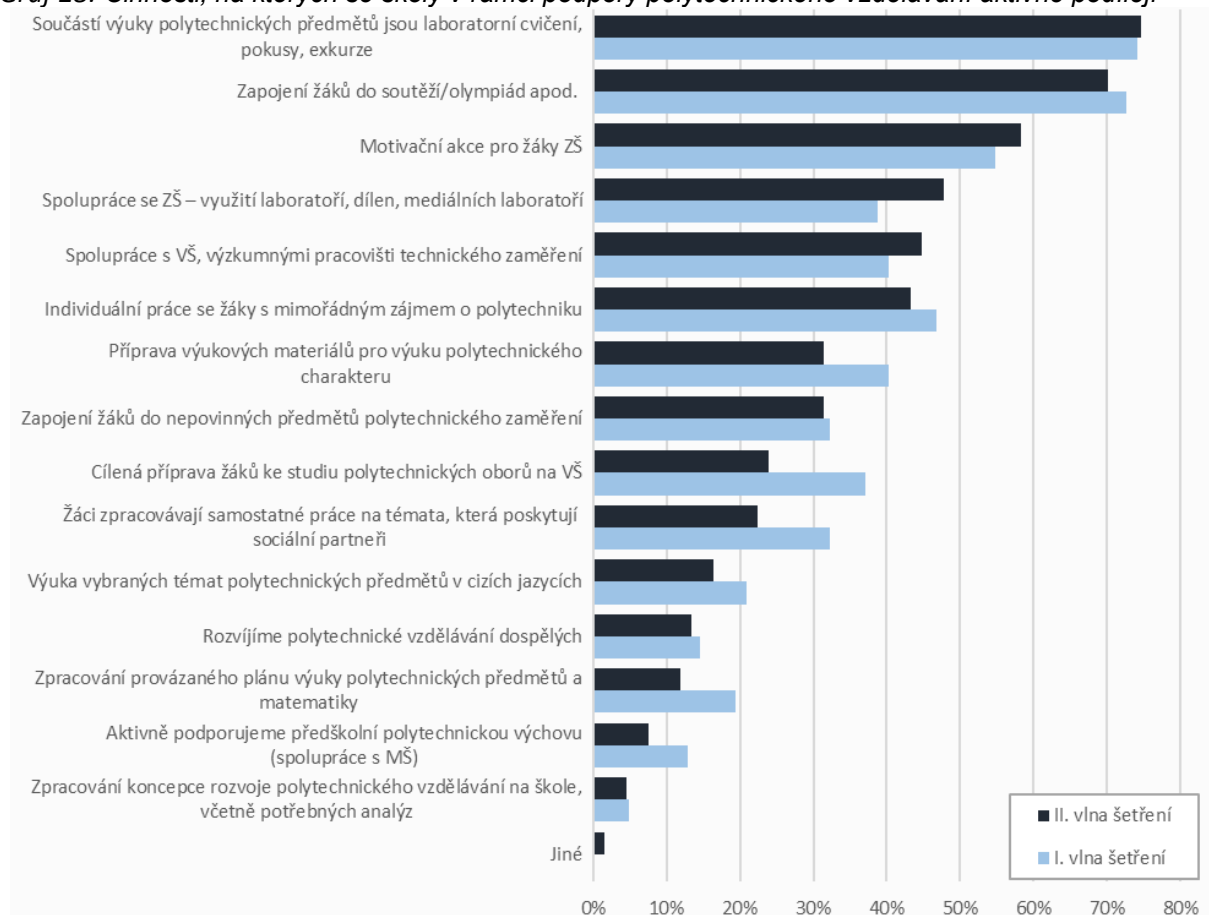
Graf 27: Srovnání současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání (I. vlna + II. vlna)



3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (75 %) a dále se žáci škol ve velké míře zapojují do soutěží a olympiád (70 %). Více jak 58 % škol v Kraji Vysočina pořádá motivační akce pro žáky základních škol (58 %) a výraznější podíl škol také spolupracuje se základními školami na využívání laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (48 %) nebo s VŠ a výzkumnými pracovišti (45 %). 43 % škol se věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí



Přibližně třetina škol v Kraji Vysočina se věnuje přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (31 %) a zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (31 %). Asi čtvrtina škol se věnuje cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (24 %) nebo žáci škol zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (22 %).

Méně často školy realizují výuku vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (16 %), rozvíjejí polytechnické vzdělávání dospělých (13 %) nebo se věnují zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (12 %).

Spíše okrajově školy uváděly, že aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu a spolupracují s MŠ (7 %) nebo zpracovávají koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz (4 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na spolupráci se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (nárůst o 9 p. b.). Naopak nižší podíl škol zmiňuje aktivity v oblasti cílené přípravy žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (pokles o 13 p. b.). Méně často také žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (pokles o 10 p. b.). Školy se rovněž v menší míře věnují přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (pokles

o 9 p. b.) a zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (pokles o 7 p. b.).

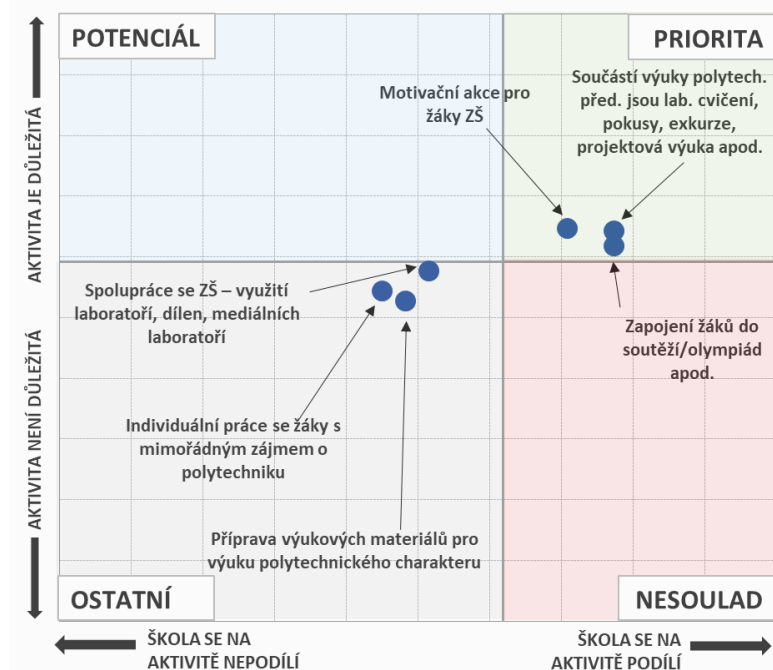
Lehký pokles aktivity škol byl zaznamenán i v oblasti výuky vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (pokles o 5 p. b.) a v aktivní podpoře předškolní polytechnické výchovy (pokles rovněž o 5 p. b.).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště nejčastěji uvádějí, že součástí výuky polytechnických předmětů na školách jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (77 %), dále zapojují žáky do soutěží a olympiád (77 %) a realizují motivační akce pro žáky ZŠ (71 %). Relativně vysoký podíl SOU dále také spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen (52 %). Střední odborná učiliště se pak dále věnují také přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 %) či individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (45 % škol).

V menší míře se SOU v této oblasti věnují i spolupráci s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (29 %), žáci SOU zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (26 %) a zapojují se do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (26 %). Část škol realizuje polytechnické vzdělávání dospělých (26 %).

Graf 29: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s nejčastěji realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a pořádání motivačních akcí pro žáky na základní škole a rovněž i zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tato opatření střední odborná učiliště zmiňovala nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládala relativně velký význam.

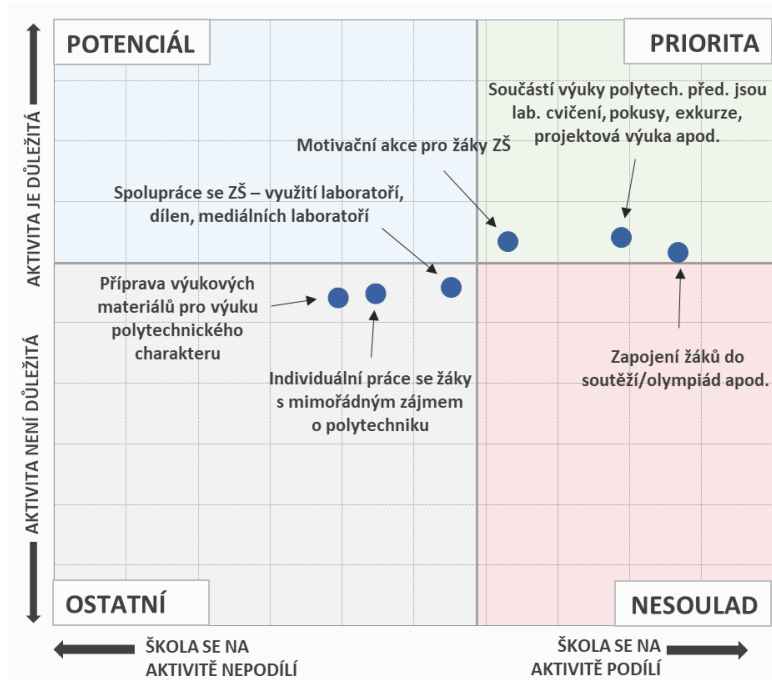
Z hlediska realizovaných aktivit střední odborná učiliště také spolupracují se základními školami ve využití laboratoří, dílen, či mediálních laboratoří,

ovšem četnost i deklarovaná důležitost je u této aktivity ve srovnání s ostatními sledovanými položkami spíše nižší. Méně časté i méně důležité jsou ve srovnání s předchozími aktivitami z pohledu SOU individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru.

Střední odborné školy nejčastěji zapojují žáky do soutěží/olympiád apod. (87 %) a dále uvádějí, že součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (79 %).

Vysoký podíl škol pořádá motivační akce pro žáky ZŠ (63 %). Nadpoloviční většina škol spolupracuje se ZŠ při využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (55 %). Dále se SOŠ věnují individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (45 %) a přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (39 %).

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Z hlediska méně četných aktivit v oblasti podpory polytechnického vzdělávání SOŠ zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (32 %), žáci škol zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (29 %), spolupracují s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (29 %) a část škol se rovněž věnuje rozvoji polytechnické vzdělávání dospělých (24 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představuje prioritu středních odborných škol začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů, motivační akce pro žáky ZŠ,

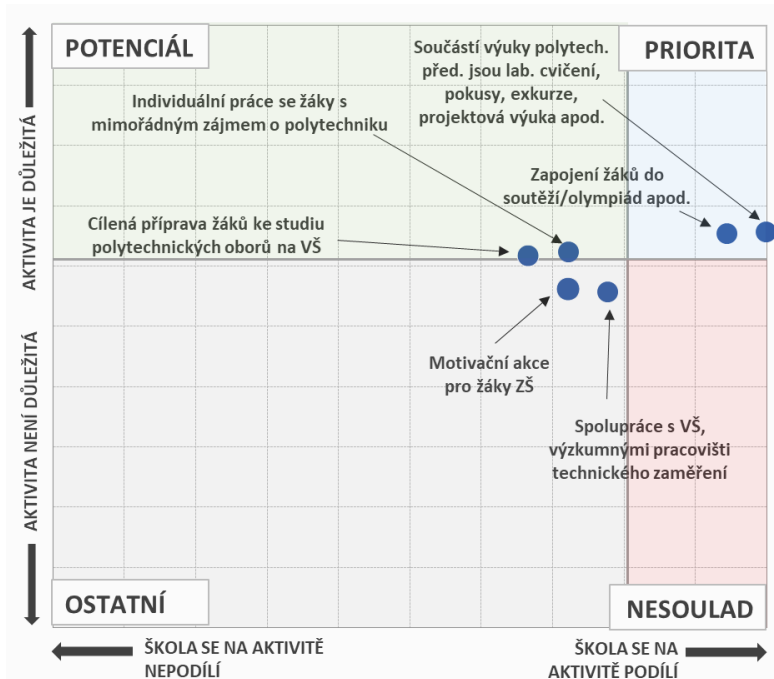
a také zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

V relativně menší míře se střední odborné školy věnují spolupráci se základními školami na využití laboratoří a dílen a méně často se školy věnují také individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Tyto aktivity hodnotí zároveň oproti předchozím jako relativně méně důležité.

Všechna **gymnázia** se soustředí na zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů. Ve velké míře také školy zapojují žáky do soutěží a olympiád (94 %). Přibližně tři čtvrtiny gymnázií (78 %) spolupracují s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření a dále se zaměřují na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (72 %), pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (72 %), s nižší frekvencí se věnují i cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (67 %).

K méně častým aktivitám patří na gymnáziích spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (61 %), zapojování žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (56 %), příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (56 %) a výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (39 %).

Graf 31: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na gymnáziích.

V menší míře gymnázia také pořádají motivační akce pro žáky základních škol a spolupracují s VŠ. Těmto aktivitám však školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují nižší význam.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, se školy v rámci této oblasti potýkají především s nezájmem žáků o polytechnické vzdělávání (58 %), dále si stěžují na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (57 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (54 %). Problémem pro přibližně polovinu škol je i nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (52 %), zastaralé vybavení IT pro výuku (48 %) a skutečnost, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (46 %).

Přibližně třetina škol se dále potýká s nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (34 %). Problémem je i materiální zajištění, zejména nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (34 %) a nevhodné či žádné vybavení laboroř, odborných učeben, dílen apod. (34 %).

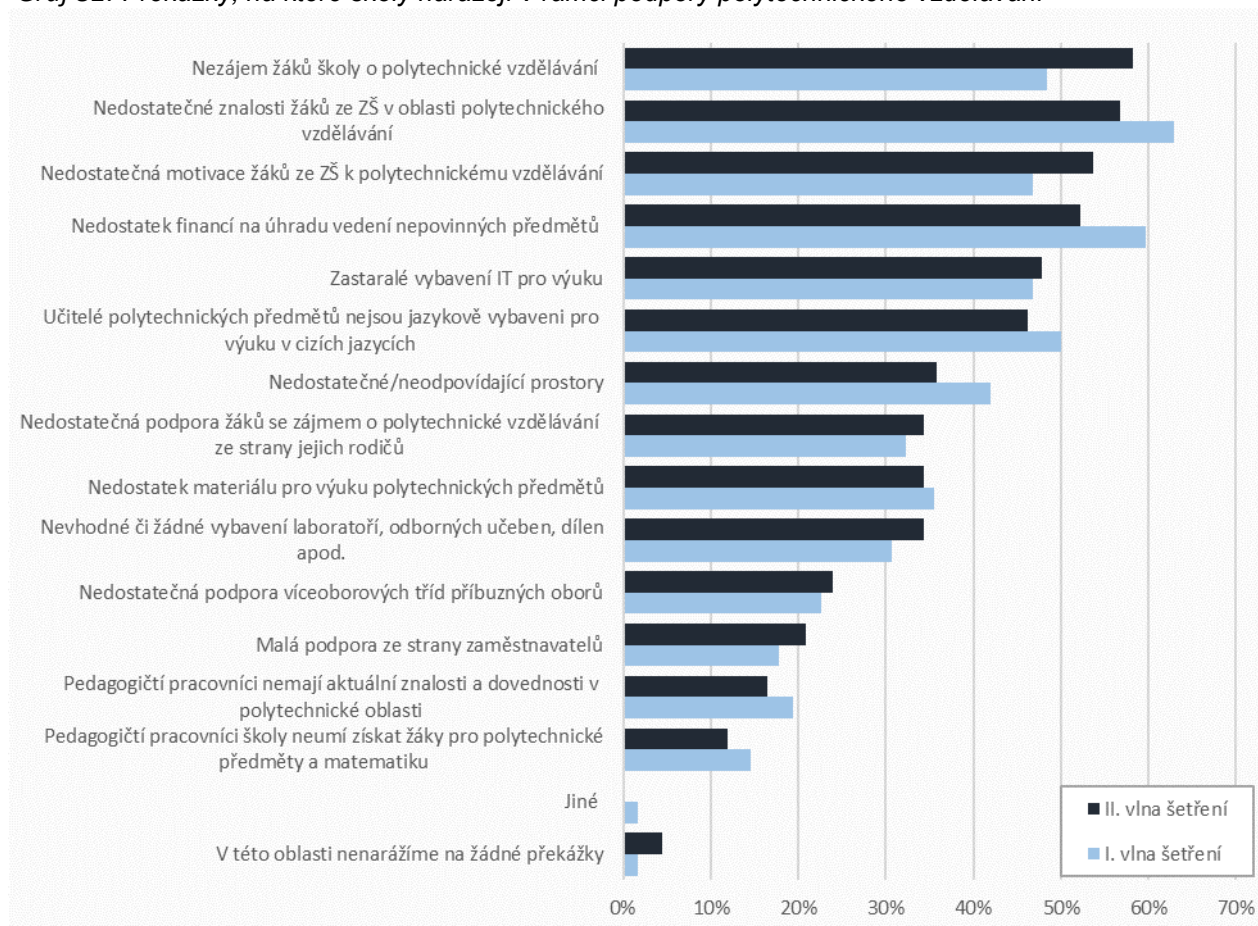
Méně často školy uvádějí jako překážku v rozvoji polytechnického vzdělávání nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (24 %) a malou podporu ze strany zaměstnavatelů (21 %).

Z hlediska pedagogického zajištění se okrajově školy potýkají s tím, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (16 %) nebo neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (12 %). Jen asi 4 % škol v současnosti nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

V případě gymnázií představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Relativně velký význam gymnázia přisuzují také individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, ovšem věnují se těmto aktivitám ve srovnání s předchozími méně často. Tyto činnosti tedy představují určitý

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání



Oproti roku 2015/2016 školy častěji zdůrazňují problémy spojené s nezájmem žáků o polytechnické vzdělávání (nárůst o 10 p. b.) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (nárůst o 7 p. b.). Naopak o něco méně často si stěžují na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (pokles o 7 p. b.), na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (pokles o 6 p. b.) a na nedostatečné, resp. neodpovídající prostory (pokles o 6 p. b.).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (67 %) a zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (66 %). Potřebný je podle 63 % škol také nákup softwarového vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání. 60 % škol dále uvádí potřebu podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a stejné procento i potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Školy by rovněž uvítaly zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (58 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů, úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (shodně 55 %).

Přibližně polovina škol v Kraji Vysočina rovněž uvádí mezi potřebnými opatřeními v rozvoji polytechnického vzdělávání potřebu vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti, konkrétně zejména vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (55 %), potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (52 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (46 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (43 %) a rovněž i systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (42 %). Méně častá je potřeba zajištění vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (36 %).

Další důležitou skupinou opatření, kterou školy v Kraji Vysočina uvádějí, jsou finanční prostředky na nákup a přípravu materiálů pro výuku (52 %), úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (46 %) a rovněž i zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (39 %).

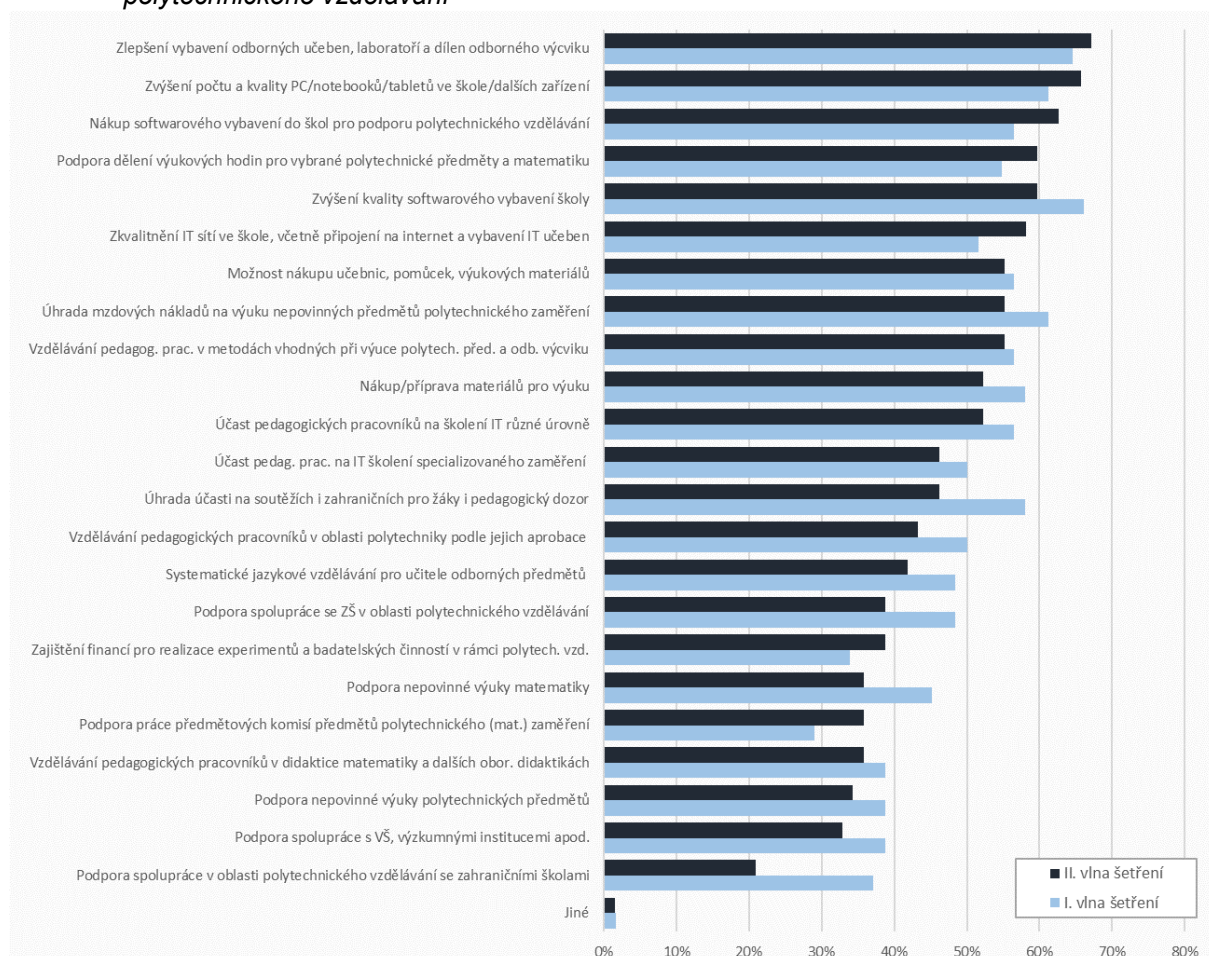
Kolem třetiny středních a vyšších odborných škol v tomto kraji pak uvádí mezi potřebnými opatřeními podporu spolupráce na různých úrovních, zejména potřebu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (39 %) a spolupráci s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (33 %), méně často pak i podporu spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (21 %).

Obdobný podíl škol v Kraji Vysočina mezi opatřeními pro zlepšení kvality polytechnického vzdělávání zmiňuje dále i potřebu podpory nepovinné výuky matematiky (36 %) a nepovinné výuky polytechnických předmětů (34 %) a podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření (36 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (nárůst o 7 p. b.) a potřebu podpory práce předmětových komisí předmětů polytechnického (matematického) zaměření (nárůst rovněž o 7 p. b.). Dále školy častěji uvádějí potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (nárůst o 6 p. b.). Menší nárůst potřeby se ukázal i u podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (nárůst o 5 p. b.), zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (nárůst o 5 p. b.) a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole (nárůst o 4 p. b.).

Naopak nejvýraznější pokles se objevil v oblasti potřeby podpory spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (pokles o 16 p. b.), tuto potřebu ovšem školy uvádějí obecně málo často. Výraznější pokles je dále zřejmý v případě úhrad účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (pokles o 12 p. b.), podpory spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (pokles o 10 p. b.) či podpory nepovinné výuky matematiky (pokles o 9 p. b.).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání



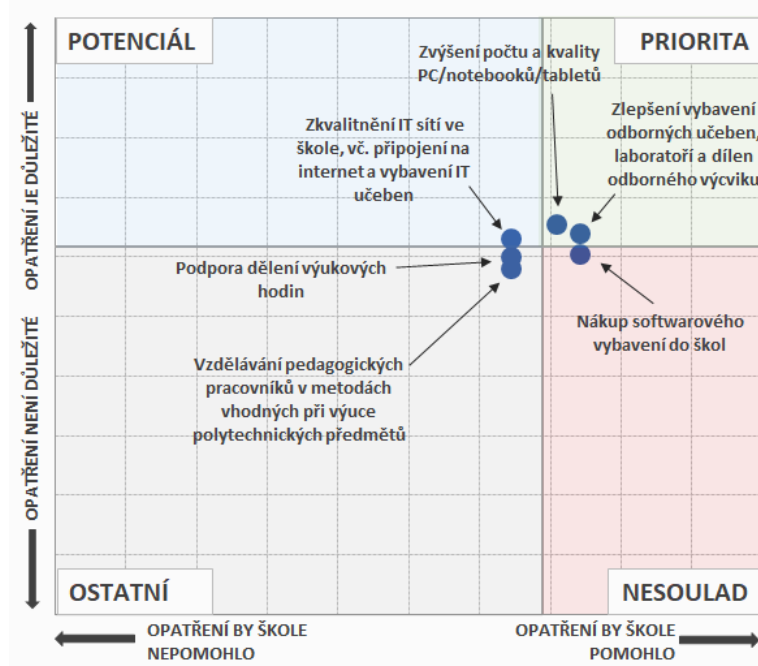
3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (74 % škol). Dále by školy ve větší míře ocenily také zvýšení kvality softwarového vybavení školy do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (74 %), zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (71 %). K dalším podstatným opatřením patří zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (65 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (65 %) a rovněž i podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (65 %).

K dalším opatřením, která SOU uvádějí s nižší frekvencí, patří zvýšení kvality softwarového vybavení školy (61 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (61 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (58 %), případně i účast na školení IT různé úrovně (58 %). Stejně procento SOU pak uvádí potřebu nákupu/přípravy materiálů pro výuku (58 %) a úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (58 %).

Pokud bychom v souvislosti s nejčastěji navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních. Tato opatření byla školami velmi často zmiňována a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá.

Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Dalším školami velmi často zmiňovaným opatřením byla možnost nákupu softwarového vybavení do škol. Toto opatření bylo však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceno spíše jako průměrně důležité. Mezi již v menší míře zmiňovaná opatření se řadí zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben. Vzhledem k tomu, že je toto opatření považováno za relativně důležité, představuje potenciál rozvoje polytechnického vzdělávání na středních odborných učilištích v kraji. Ve srovnání s předchozími relativně méně častá i méně podstatná jsou hodnocena opatření spočívající ve vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů.

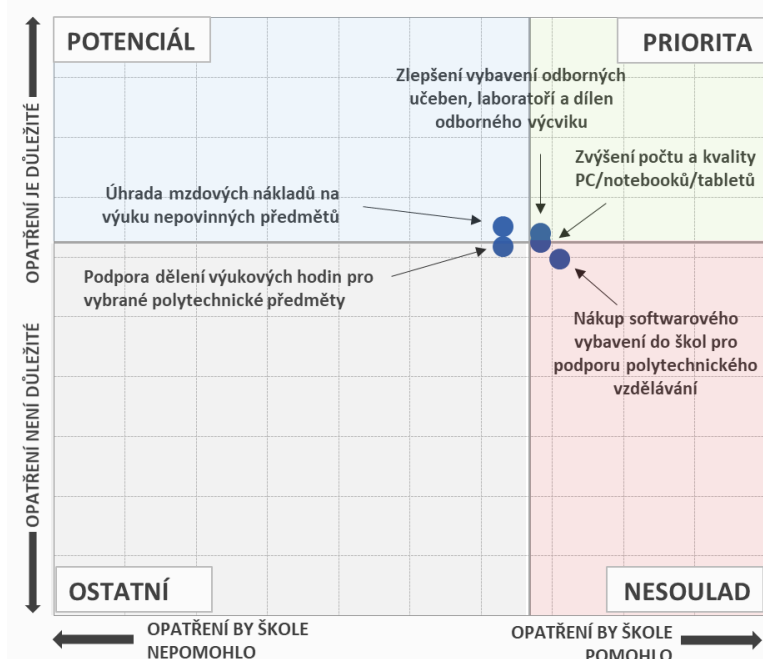
a podpora dělení výukových hodin.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (71 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (68 %). Dále by pak školám pomohlo především zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole (68 %), úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (63 %) a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (63 %).

Nadpoloviční většina SOŠ pak uvádí řadu dalších méně frekventovaných opatření, jako jsou zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (58 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (58 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (58 %), účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (58 %), dále pak vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného

výcviku (58 %), úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (58 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (58 %).

Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti jednotlivých nejčastěji zmiňovaných opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a dále zvýšení počtu a kvality PC/notebooků a tabletů. Tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako důležitá.

Potenciál středních odborných škol na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického charakteru.

Přestože toto opatření není školami tak často zmiňováno jako opatření prioritní, důležitost tohoto opatření lze ve srovnání s ostatními položkami považovat za nadprůměrnou.

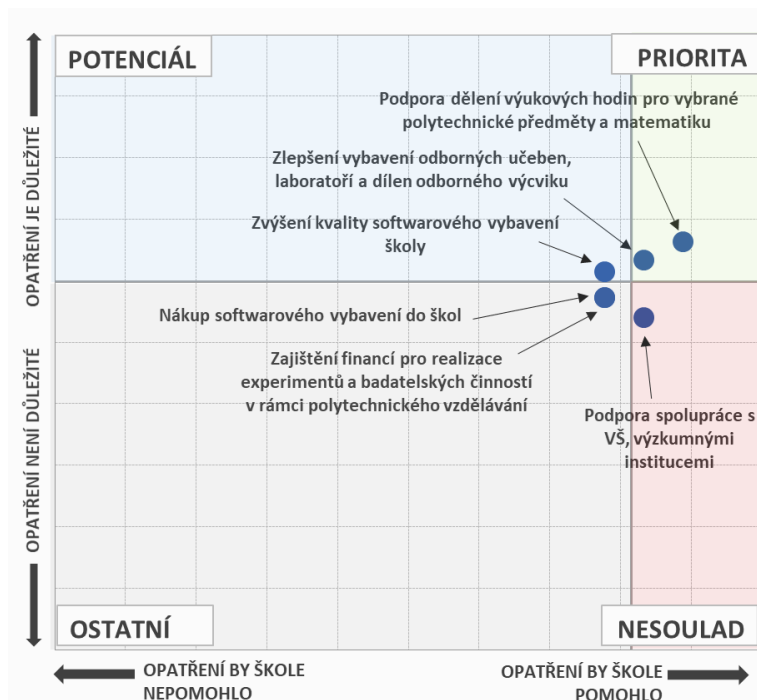
Dalšími v menší míře zmiňovanými opatřeními jsou nákup softwarového vybavení školy pro podporu polytechnického vzdělávání, které by školám, dle jejich mínění pomohlo, ale není hodnoceno jako prioritní. Relativně méně podstatné opatření ve vztahu k předchozím je podpora dělení výukových hodin. Je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti není nikterak zásadní.

Na rozdíl od ostatních typů škol by **gymnázia** ocenila především podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, kterou uvedlo 89 % škol. Dalšími významnými opatřeními jsou v případě gymnázií zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (83 %) a podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (83 %).

Gymnáziím by pomohlo také zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (78 %) a zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (78 %).

K méně frekventovaným opatřením, která by gymnáziím pomohla, patří zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (72 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (67 %), úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (67 %) a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (67 %).

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti nejfrekventovanějších opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu gymnázií podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Toto opatření je gymnázií zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité.

Dalšími opatřeními, která jsou pro gymnázia v Kraji Vysočina relativně důležitá, je zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. I přesto, že tato opatření zmiňoval menší podíl škol, představují pro gymnázia stále jistou prioritu.

Ještě menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo zlepšení kvality softwarového vybavení školy. Důležitost tohoto opatření je ovšem mírně nižší. Relativně méně důležitým opatřením, které by školám rovněž pomohlo, je podpora spolupráce s VŠ a výzkumnými institucemi. K relativně méně důležitým opatřením v porovnání s výše uvedenými pak patří nákup softwarového vybavení do škol a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností. Při vytyčování prioritních opatření na gymnáziích v Kraji Vysočina je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti jednotlivých opatření je velmi malý.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytech. vzdělávání. (71 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (71 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytech. vzdělávání. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (58 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (58 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (58 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (77 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (77 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (71 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (52 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (45 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (74 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (74 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (68 % škol)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (65 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (52 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (74 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (74 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (71 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (65 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (65 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (65 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (90 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (84 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (84 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (81 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (71 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (76 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (68 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (68 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (63 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (63 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (58 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (87 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (79 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (63 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (55 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (45 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (39 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (68 % škol)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (68 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (63 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (63 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (42 % škol)
- Nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů (42 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (71 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (68 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (68 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (63 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (63 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (84 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (84 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytech. vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (82 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (74 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (71 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu. (66 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (66 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (83 % škol)	Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (83 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (78 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (78 % škol)	
Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP. (72 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (72 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (100 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (94 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (78 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (72 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (72 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (67 % škol)	- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (78 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (61 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (56 % škol) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (50 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (50 % škol)	- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (89 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (83 % škol) - Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (83 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (78 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 % škol) - Zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (78 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (100 % škol)		
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (94 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání. (89 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (89 % škol)
Rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a připravujeme žáky na VŠ studium. (83 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP. (83 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vz. (83 % škol)	Usilujeme o propojení výuky polytechnických předmětů s výukou matematiky. (83 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Kraji Vysočina

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

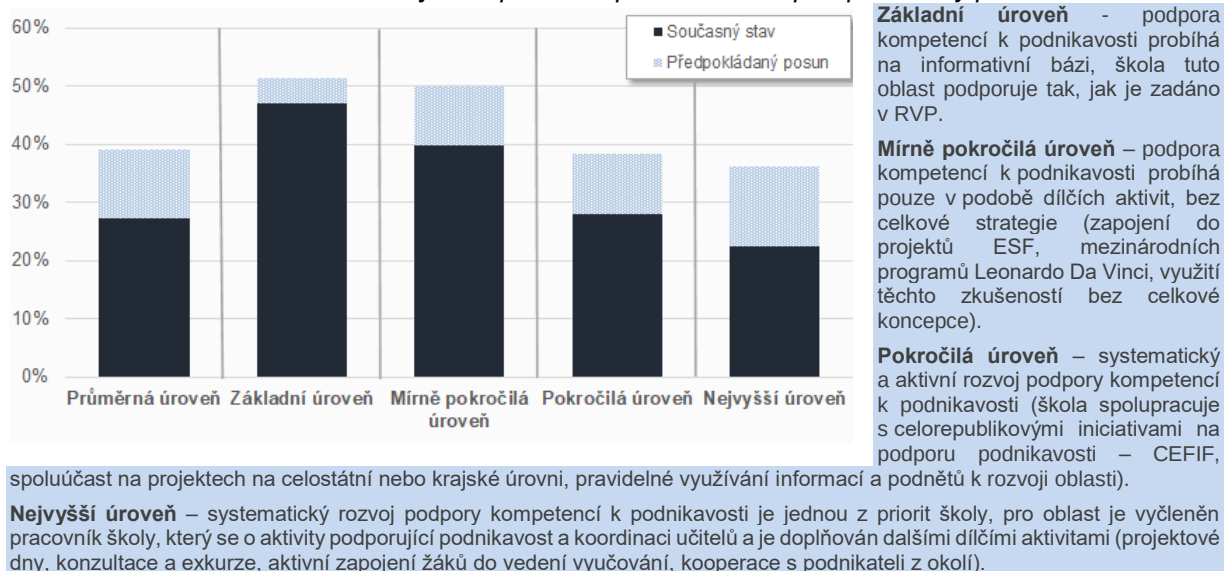
- V rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti školy v Kraji Vysočina nejčastěji rozvíjí aktivity v rámci základní úrovně (47 %). Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity v mírně pokročilé úrovni, ve které podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a bez celkové strategie. V nižší míře jsou vykonávány aktivity spadající do pokročilé úrovně, ve které již probíhá systematická podpora kompetencí k podnikavosti. V nejnižší míře školy realizují aktivity patřící do nejvyšší úrovně. V nejvyšší úrovni se jedná o systematickou podporu kompetencí k podnikavosti s doplněním o dílčí aktivity. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují nárůst činností ve všech úrovních kromě základní úrovně.
- Pro podporu oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti více než polovina středních škol a vyšších odborných škol v největší míře učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Často také pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování výuky a využívají je prakticky ve výuce podnikavosti. Alespoň dvě pětiny škol zavedly výchovu k podnikavosti v rámci odborného či všeobecného vzdělávání. Výrazný podíl škol také realizuje podporu kompetencí k podnikavosti formou návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce, organizováním konzultací a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele, nebo realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování. Na SOU a SOŠ realizují nejčastěji výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Gymnázia rozvíjí tuto oblast nejčastěji tak, že učí žáky kriticky myslet a vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Oproti roku 2015/2016 získávají častěji pedagogičtí pracovníci informace ke zlepšování vzdělávání k podnikavosti, které využívají ve výuce. Školy také častěji realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a organizují konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele.
- Z překážek školy v Kraji Vysočina nejčastěji naráží na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty, na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik, a nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Oproti roku 2015/2016 se méně škol identifikovalo s problémem malého zájmu zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu podnikavosti.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka (například úspěšného podnikatele) z praxe ve výuce, a podpora školních projektů, jako jsou dny otevřených dveří, sportovní dny apod. Více než polovina škol by ocenila metodické materiály a kurzy na témata kreativity a podnikavosti, anebo kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tři čtvrtiny SOU a SOŠ by ocenily pořádání přednášek odborníků z praxe ve výuce. Nadpoloviční většině SOU i SOŠ by potom v realizaci intervence pomohla podpora školních projektových dnů, metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, nebo zlepšení ICT vybavení školy. Kvantitativní či kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy by pomohlo i více než třem čtvrtinám gymnázií. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti v Kraji Vysočina, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity v rámci základní úrovně (47 %). Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (40 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a bez celkové strategie, jako je např. zapojení se do projektů ESF. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do pokročilé úrovně (28 %), kdy již probíhá systematická podpora kompetencí k podnikavosti. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (22 %), v rámci které je systematická podpora kompetencí k podnikavosti dále doplňována o další dílčí aktivity.

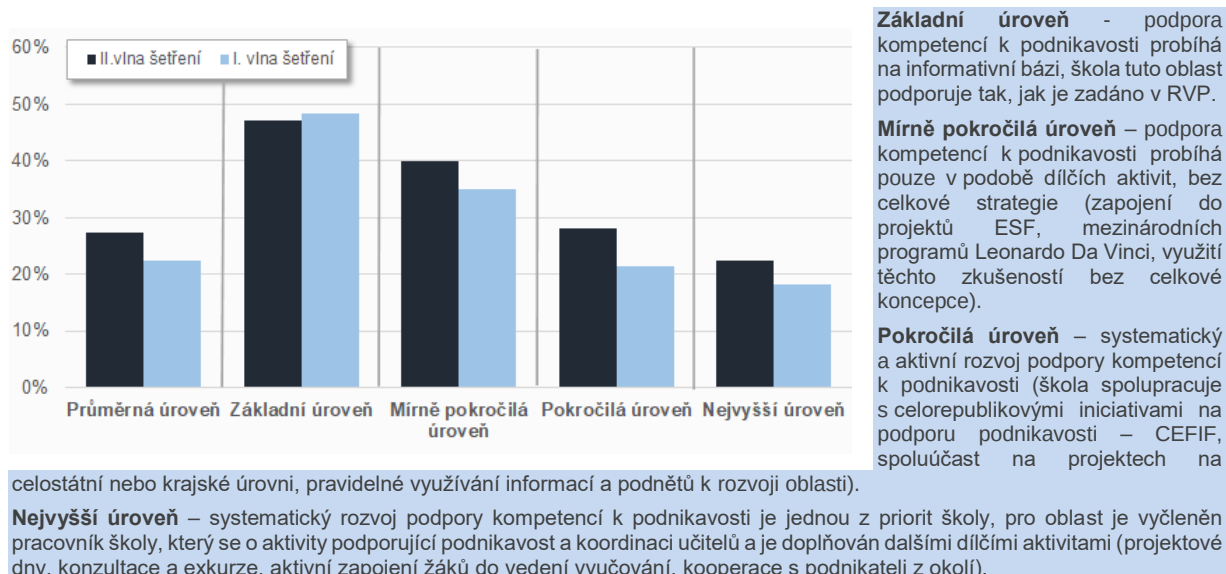
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, školy plánují hlavně rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.), čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé či mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun shodně o 10 p. b.). Méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do základní úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.).

Graf 37: Současná úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti a předpokládaný posun



Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do téměř všech úrovní - v pokročilé (nárůst o 7 p. b.), mírně pokročilé (nárůst o 5 p. b.) i nejvyšší úrovni (nárůst o 4 p. b.). Určitý pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně (pokles o 1 p. b.).

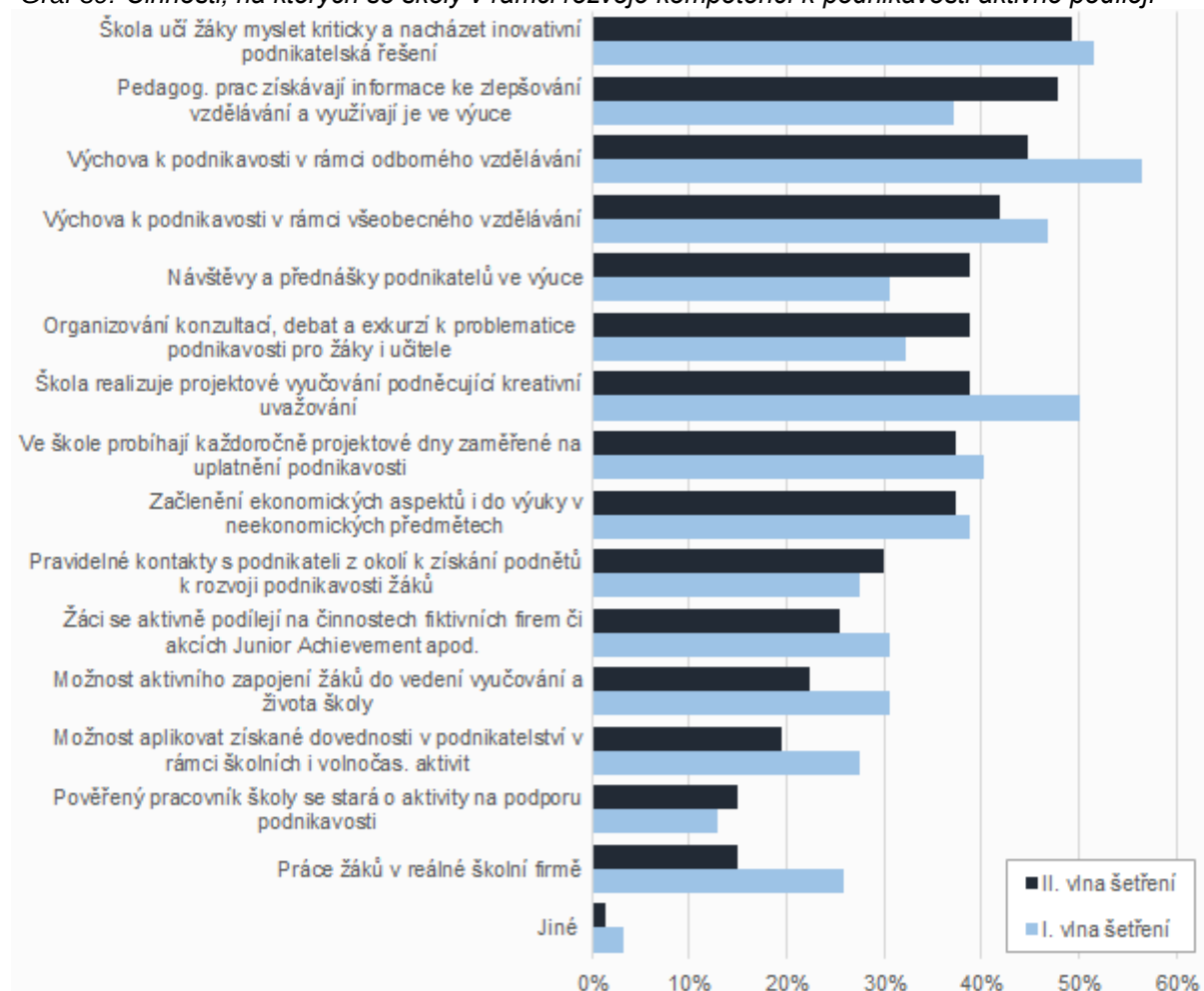
Graf 38: Srovnání současné úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti (I. vlna + II. vlna)



4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina v největší míře učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (49 %).

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí



Často také pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování výuky a využívají je prakticky ve výuce podnikavosti (48 %).

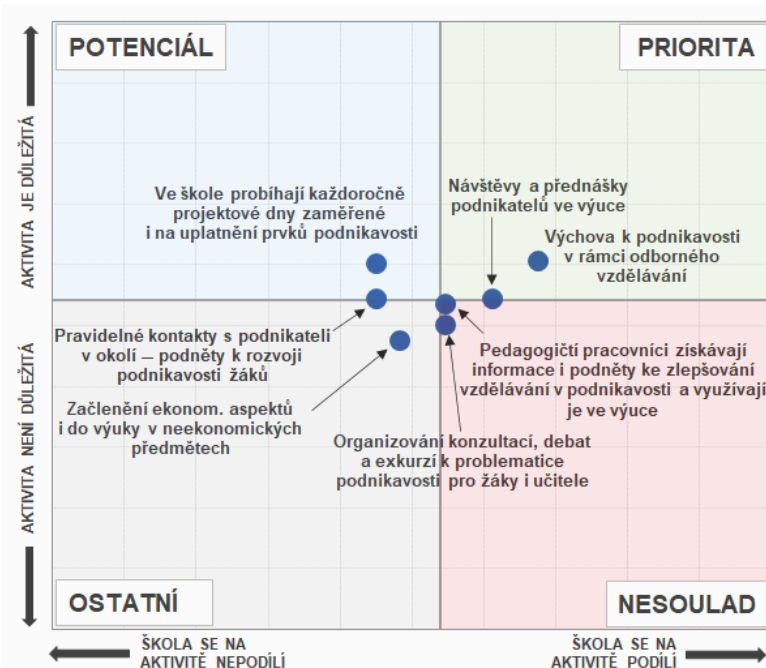
Alespoň dvě pětiny škol zavedly výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (45 %), či všeobecného vzdělávání (42 %). Výrazný podíl škol také realizuje podporu kompetencí k podnikavosti formou návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce (39 %), organizováním konzultací a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (39 %), nebo realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (39 %). Shodně 37 % škol uvedlo, že každoročně probíhají projektové dny zaměřené na uplatnění podnikavosti a stejný podíl škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů. Téměř třetina škol udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (30 %), a čtvrtina škol umožňuje žákům podílet se aktivně na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. Nejméně škol podporuje podnikavost prostřednictvím práce žáků v reálné školní firmě a prostřednictvím pověřeného pracovníka školy, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti (shodných 15 %).

Oproti roku 2015/2016 získávají častěji pedagogičtí pracovníci informace ke zlepšování vzdělávání k podnikavosti, které ve výuce využívají (nárůst o 11 p. b.). Školy také častěji realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (nárůst o 8 p. b.) a organizují konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (nárůst o 7 p. b.). K výraznějšímu poklesu došlo u výchovy k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (pokles o 12 p. b.). V případě realizování projektového vyučování podněcujícího ke kreativnímu uvažování a organizování práce žáků v reálné školní firmě nastal shodný pokles o 11 p. b. Výrazný pokles je dále u aktivního zapojení žáků do vedení vyučování a života školy a aplikování získaných dovedností v podnikavosti v rámci školních i volnočasových aktivit (pokles o shodných 8 p. b.).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v nejvyšší míře realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (68 %) či podporují kompetence k podnikavosti formou návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce (61 %).

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Na více než polovině škol pedagogičtí pracovníci využívají ve výuce získané informace ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti (55 %). Stejný podíl škol organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (55 %). Ve větší míře potom školy začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (48 %). 45 % škol udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a stejný podíl škol každoročně organizuje projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli

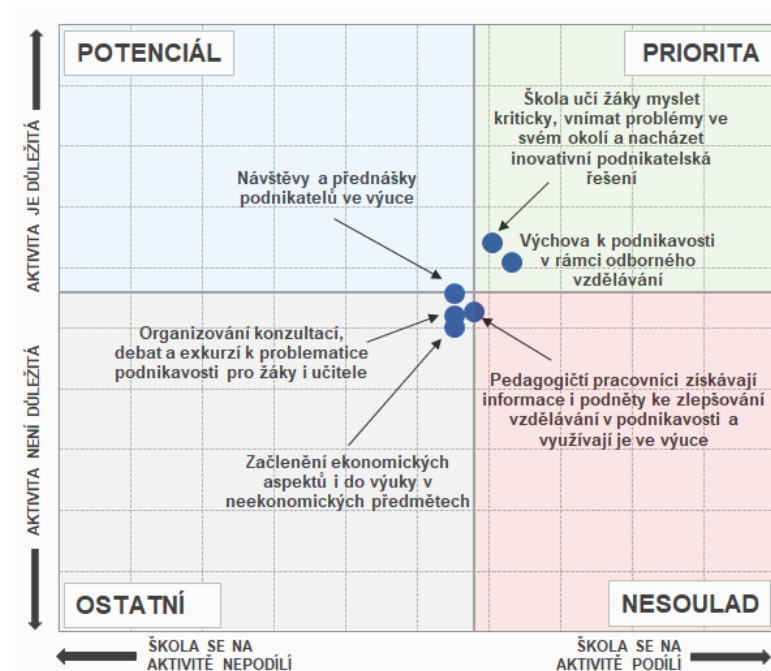
zohlednit jejich důležitost, prioritou pro SOU je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tuto aktivitu školy zmiňují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam.

Na druhé místo z hlediska důležitosti řadí střední odborná učiliště každoroční organizaci projektových dnů zaměřených i na uplatnění prvků podnikavosti. Tuto aktivitu ovšem školy vykonávají v menší míře, tudíž její rozvoj skýtá pro školy potenciál.

Naopak relativně často školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce, přisuzují jim však průměrnou důležitost. Lehce pod průměr z hlediska důležitosti řadí školy organizování konzultací, debat a exkurzí pro žáky a učitele, a dále potom činnosti, při kterých pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Na těchto aktivitách se školy podílí mírně nadprůměrně.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti realizují nejčastěji výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (63 %). Více než polovina z nich také učí žáky myslet kriticky a hledat inovativní podnikatelská řešení (61 %), jejich pedagogové získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti, které také ve výuce využívají (58 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost



Shodně 55 % škol dále začíná ekonomické aspekty i do neekonomických předmětů, organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky a učitele, a realizuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce.

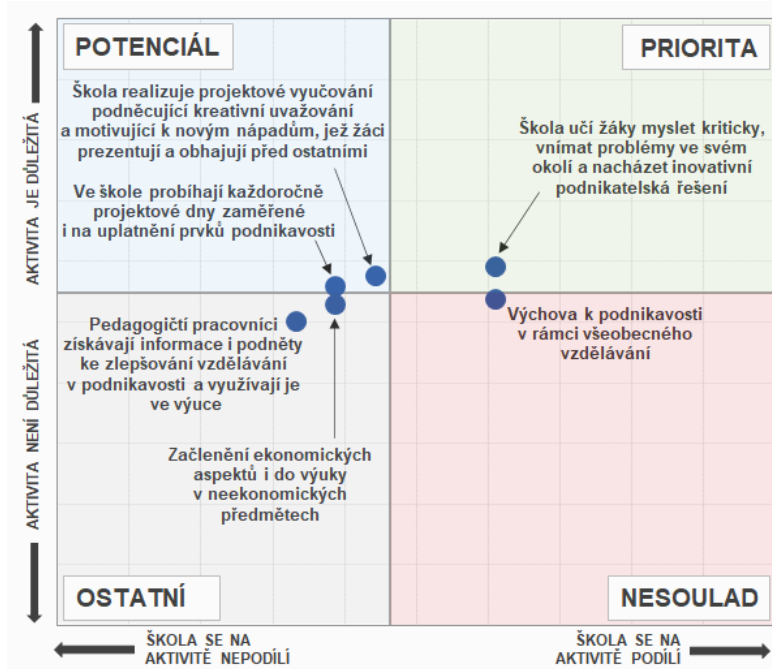
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativy a kreativity představuje prioritu středních odborných škol výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tato aktivita je školami realizována nejčastěji a je jí přisuzována nadprůměrná důležitost. Největší důležitost je potom přisuzována činnostem, při kterých škola učí žáky myslet kriticky, vnímat

problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení.

Třetí nejdůležitější aktivitou je podle hodnocení škol realizace návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Na této činnosti se školy ale ve srovnání s ostatními aktivitami podílí méně často. Proto může ve srovnání s ostatními činnostmi pro školy představovat potenciál v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti. Ostatní aktivity jsou již školami hodnoceny jako podprůměrně důležité a také se na nich méně často podílí, tudíž pro ně nepředstavují ve srovnání s předchozími aktivitami prioritu ani potenciál.

Gymnázia se v rámci podpory kompetencí k podnikavosti snaží zejména učit žáky kriticky myslet a vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 %). Stejný podíl gymnázií zařazuje výchovu k podnikavosti do rámce všeobecného vzdělávání (61 %). Dále dvě pětiny gymnázií realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (44 %). 39 % gymnázií začíná ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech a na stejném podílu gymnázií probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti.

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



věnují se jim ve srovnání s jinými podprůměrně, představují pro gymnázia potenciál k rozvoji kompetencí k podnikavosti. Patří mezi ně projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům a každoročně pořádané projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti. Ostatní aktivity školy vykonávají méně často a přikládají jim i podprůměrnou důležitost.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti, školy v Kraji Vysočina nejčastěji naráží na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (shodných 52 %). Více než polovina škol hlásí také nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (51 %). Téměř třetina škol se dále setkává s malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (31 %). Čtvrtinu škol trápí malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (25 %), či nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (25 %).

V nižší míře školy uvádí, že management školy nepovažuje téma za prioritu (7 %), v regionu je nepříznivé podnikatelské klima (6 %) nebo že zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu (6 %).

Celkem 9 % škol uvedlo, že v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti nenaráží na žádné překážky.

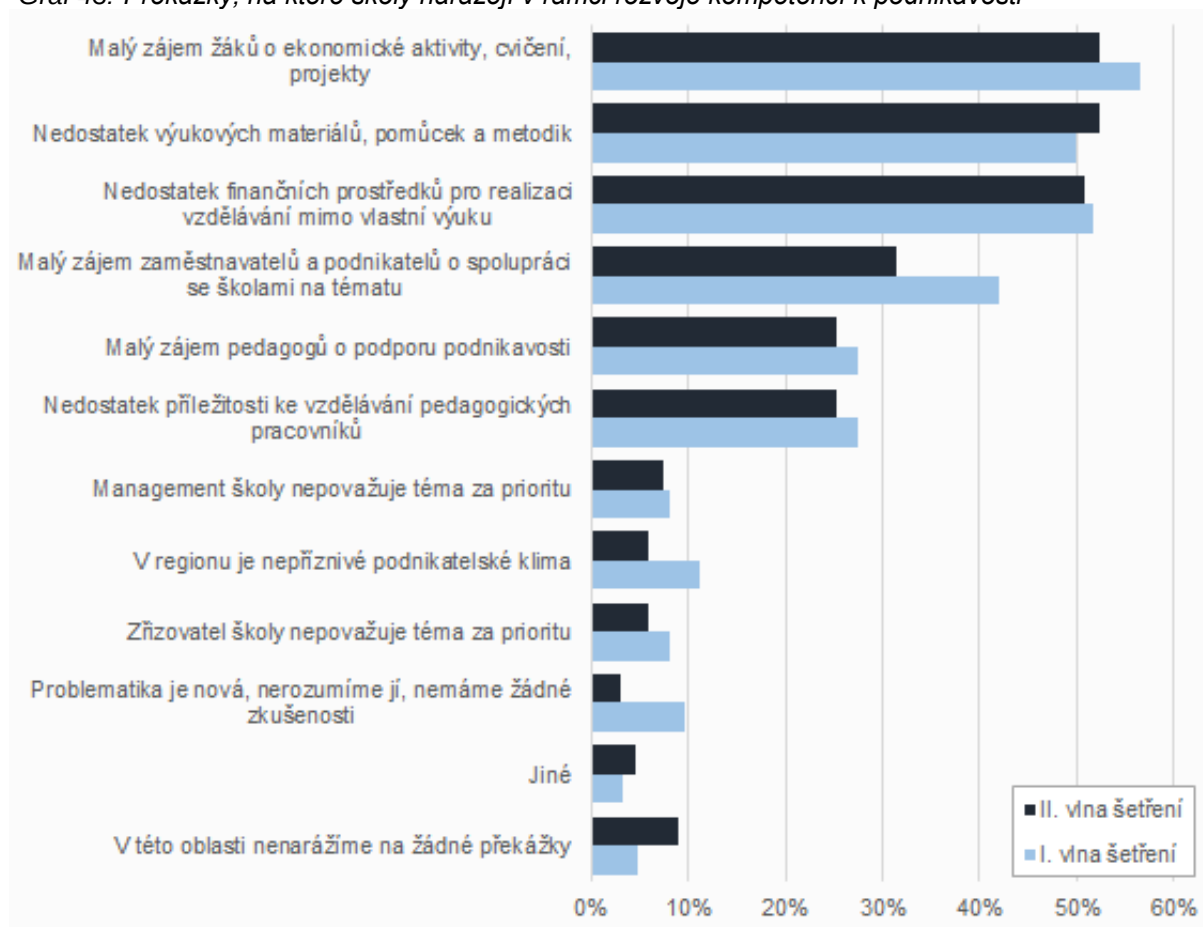
Oproti roku 2015/2016 se méně škol identifikovalo s problémem malého zájmu zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu podnikavosti (pokles o 11 p. b.). Méně škol také označilo problematiku za novou, se kterou nemají zkušenosti (pokles o 7 p. b.). Nepříznivé podnikatelské klima v regionu pociťuje také méně škol (pokles o 5 p. b.). Naopak vzrostl počet škol, které s danou oblastí nenaráží na žádné překážky (nárůst o 4 p. b.)

Také z hlediska hodnocení důležitosti představuje pro gymnázia prioritu v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Tuto aktivitu gymnázia realizují nejčastěji a zároveň jí přisuzují vysoký význam.

Lehký nesoulad spočívá v hodnocení výchovy k podnikavosti, kterou gymnázia realizují v rámci všeobecného vzdělávání. Na této činnosti se gymnázia podílí nejčastěji, ale přisuzují jí podprůměrnou důležitost.

Aktivita, které gymnázia hodnotí jako nadprůměrně důležité, ale

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti



4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

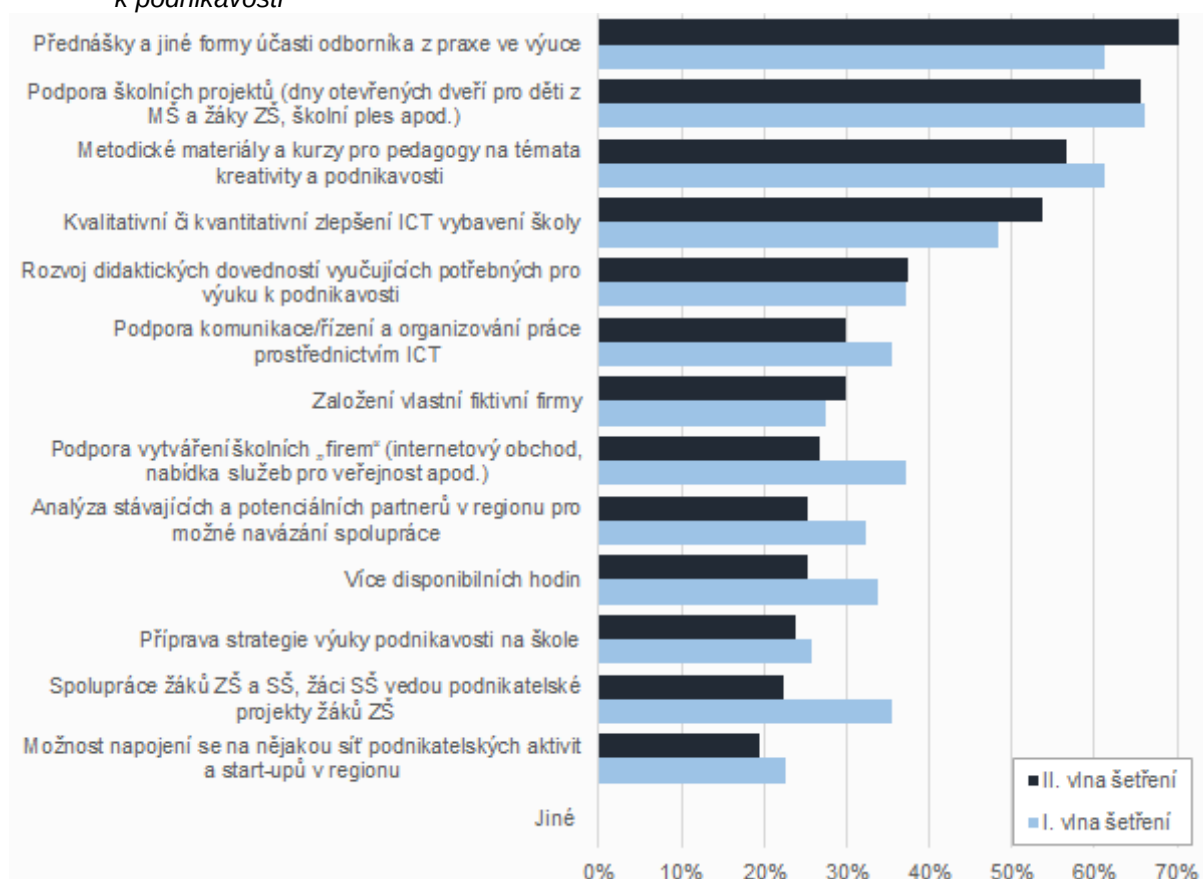
V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka (například mladého úspěšného podnikatele) z praxe ve výuce (72 %), a podpora školních projektů (66 %). Více než polovina škol by ocenila metodické materiály a kurzy na témata kreativity a podnikavosti (57 %), anebo kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (54 %).

Více než třetina škol by potřebovala rozvíjet didaktické dovednosti vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (37 %). Nižší podíl škol by dále ocenil podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (30 %) a založení vlastní fiktivní firmy (30 %).

Nejmenší podíl škol uvedl, že by ke zlepšení realizace intervence pomohla možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (19 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 10 p. b.). Více by školám pomohlo také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (nárůst o 5 p. b.). Výraznější pokles oproti minulé vlně nastal u spolupráce žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (pokles o 13 p. b.), a v případě podpory vytváření školních „firem“, jako internetový obchod, nabídka služeb pro veřejnost apod. (pokles o 10 p. b.).

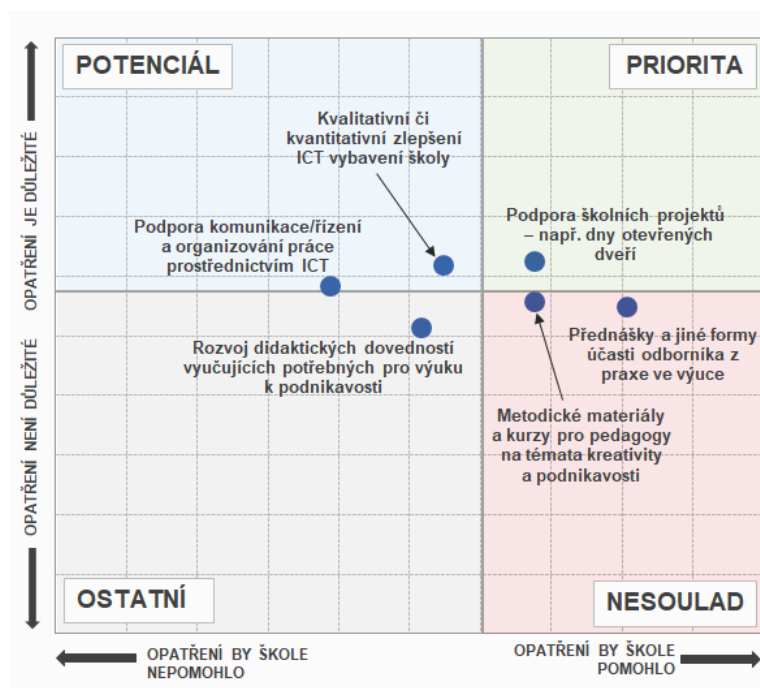
Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti



4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti pomohlo především pořádání přednášek odborníků z praxe ve výuce (81 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Dále by školy ocenily podporu školních projektových dnů a podporu v podobě metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodných 68 %).

Více než polovina učilišť by ocenila kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (55 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (52 %). Více než třetina škol také považuje za důležitou podporu komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (39 %).

Pokud bychom v souvislosti s opatřeními pro podporu kompetencí k podnikavosti

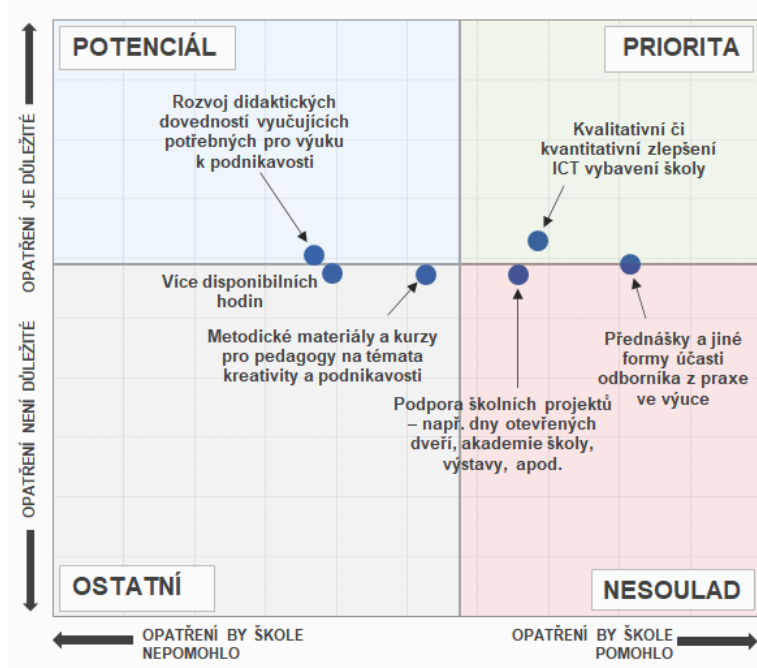
zohlednili význam těchto opatření, prioritou pro SOU je podpora školních projektů, jako např. dny otevřených dveří. Tuto aktivitu hodnotí školy jako nejdůležitější a podílí se na ní často aktivně.

Nejčastěji školy organizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, ačkoli z hlediska důležitosti je řadí pod průměr. V tomto ohledu představuje tato aktivita pro školy nesoulad, podobně jako v případě používání metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

Druhým nejdůležitějším opatřením pro školy je kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, které představuje pro střední odborná učiliště potenciál k rozvoji sledované oblasti. Potenciálem může být i podpora komunikace a organizování práce prostřednictvím ICT. Tato dvě opatření jsou realizována relativně málo, ale je jim přisuzován relativně vysoký význam.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v největší míře uváděly, že by jim v rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti pomohlo především pořádání přednášek a jiných forem účasti odborníků z praxe ve výuce (82 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



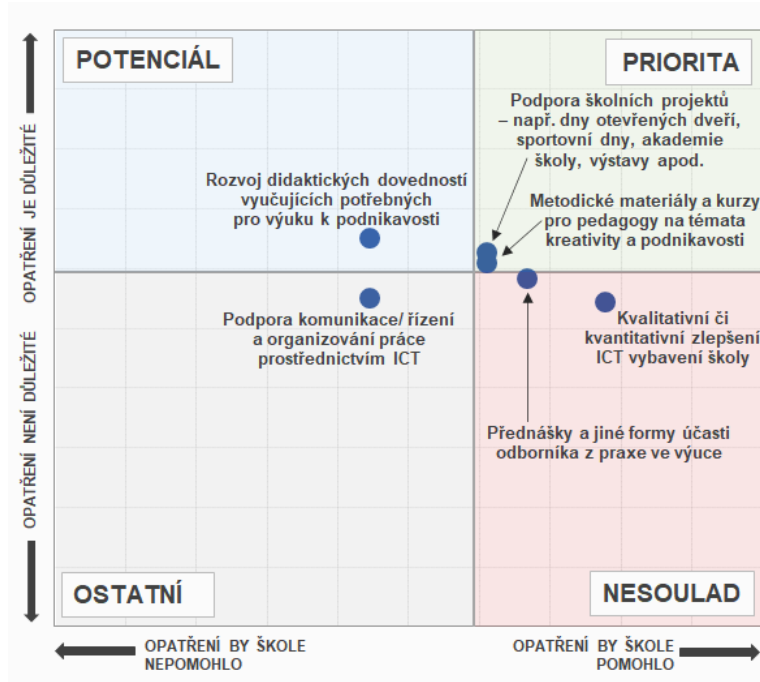
Více než dvě třetiny škol by také ocenily zlepšení ICT vybavení školy (68 %), či podporu školních projektů, jako např. dnů otevřených dveří (66 %). Více než polovina škol také zmiňuje metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (53 %), více disponibilních hodin (39%) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti.

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných škol kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Toto opatření zmiňují školy často a zároveň je

ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější. Lehký nesoulad je v případě podpory školních projektů a organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, které školy zmiňují často, ale z hlediska důležitosti ji řadí pod průměr ve srovnání s ostatními. Určitý potenciál představuje rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti.

Gymnázia mezi opatřeními pro podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti uvádějí především kvantitativní nebo kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy (78 %). Více než dvě třetiny gymnázií by také ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %). Dále by gymnázia potřebovala podporu školních projektů a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodně 61 %).

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti představuje pro gymnázia prioritu podpora školních projektů jako jsou dny otevřených dveří, sportovní dny, akademie školy apod., a metodické materiály a kurzy pro pedagogy. Tato opatření uvádějí gymnázia často a zároveň jim přiřkládají vysoký význam.

Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti se pro gymnázia jeví jako potenciální opatření pro rozvoj kompetencí k podnikavosti. Toto opatření uvádí relativně méně gymnázií, přisuzují mu však nejvyšší důležitost.

Naopak v určitém nesouladu je kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a částečně i organizování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření školy uvádějí často ale jsou pro ně spíše méně důležitá. Podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT je hodnocena podprůměrně z hlediska významu pro podporu sledované oblasti.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

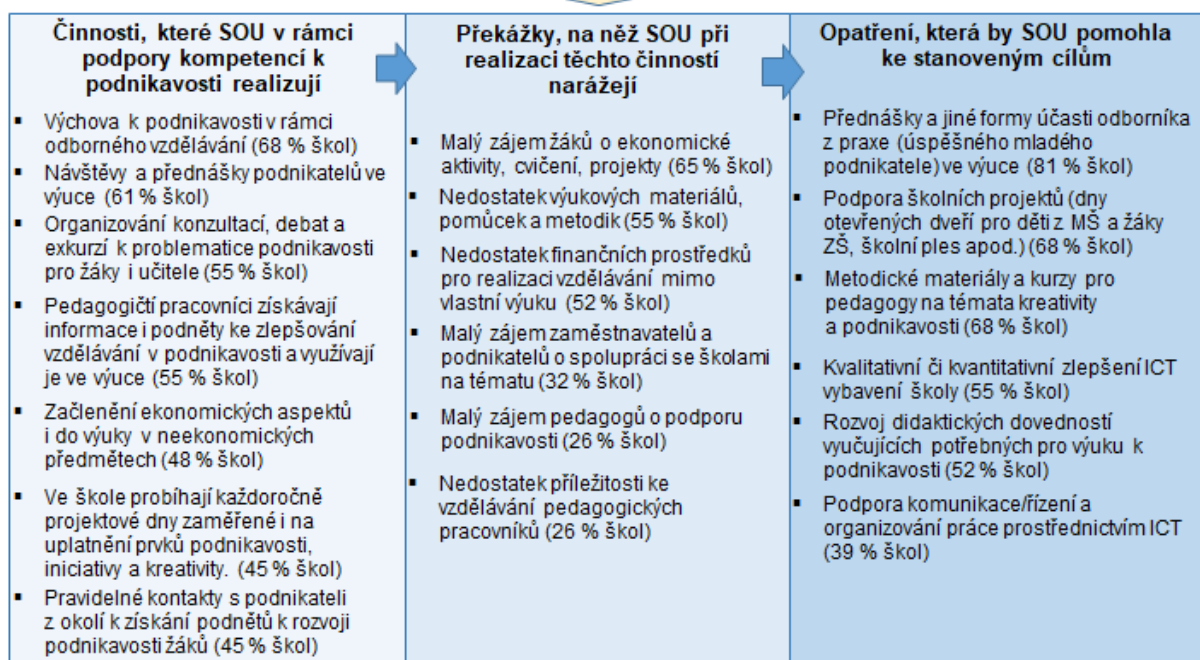
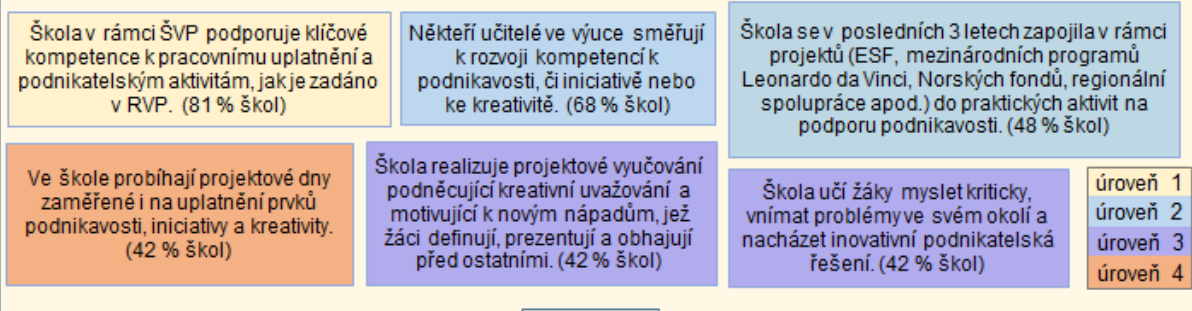
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

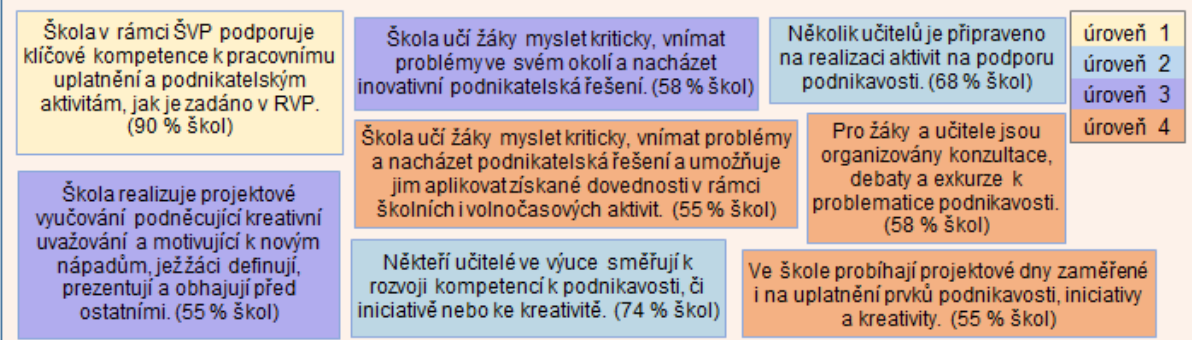
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

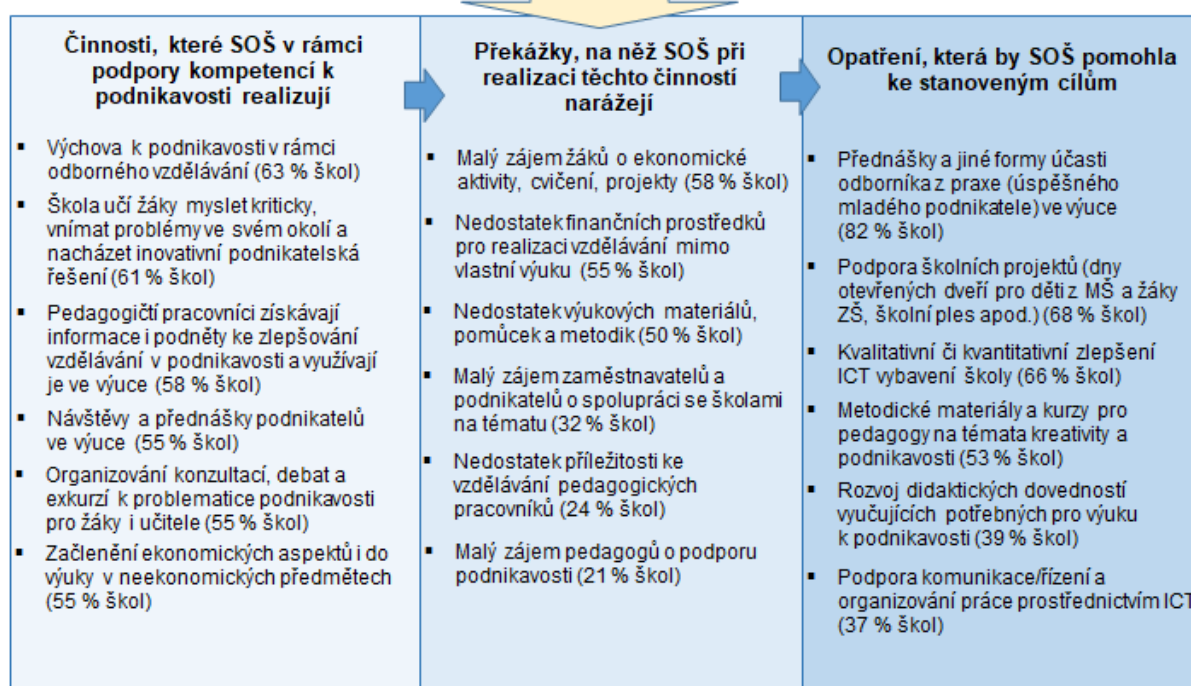
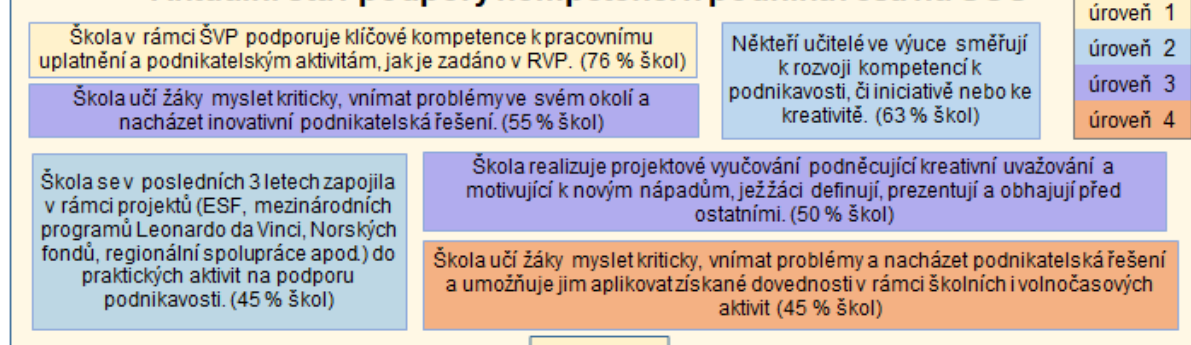


Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

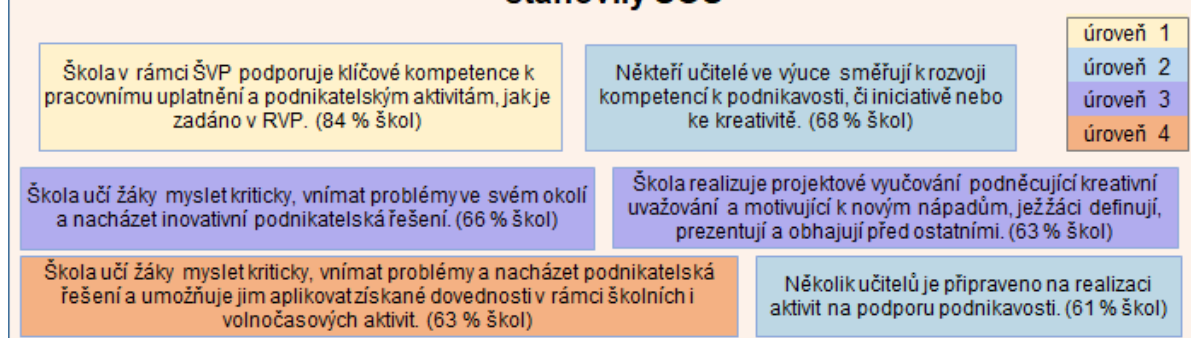


*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ



Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (72 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (61 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (61 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (39 % škol)			
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (50 % škol)		Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (44 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (61 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují (44 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (39 % škol) - Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (39 % škol) - Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (33 % škol) - Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (28 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (61 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (56 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (50 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (33 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (33 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (28 % škol)	- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (78 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (67 % škol) - Podpora školních projektů (dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples apod.) (61 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (61 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (44 % škol) - Založení vlastní fiktivní firmy (44 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (83 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (72 % škol)
Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (78 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (78 % škol)
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (61 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (56 % škol)
úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Kraji Vysočina

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
 - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
 - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
 - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaným NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin ad). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech - ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje celoživotního učení školy v Kraji Vysočina jsou jednoznačně v největší míře rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně, kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit a aktivity spadající do nejvyšší úrovně, kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Školy plánují rozvoj činností hlavně v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují o něco častěji činnosti spadající pokročilé a mírně pokročilé úrovně. Slabý pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně. Nejvyšší úroveň zůstává na stejných hodnotách.
- V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v Kraji Vysočina v největší míře organizují další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání pro veřejnost. Školy se také dále věnují rekvalifikacím, vzdělávání v oblasti ICT dovedností, a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na zájmové vzdělávání pro veřejnost. Naopak k výraznému poklesu došlo v rámci poskytovaných rekvalifikací, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a občanského vzdělávání.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem dospělých o další vzdělávání a s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval tuto oblast. Dále školy narážejí na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání. Mezi častější překážky patří také administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací a náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních. Oproti roku 2015/2016 se menší podíl škol potýká s administrativní náročností při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. a s nedostačující spoluprací s úřady práce. Naopak více škol naráželo na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a malý zájem dospělých o další vzdělávání a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání.
- V dalším rozvoji celoživotního učení by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Značné části škol by pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Školy také ve větší míře uvádějí i potřebu stáží lektorů nebo pracovníků školy ve firmách a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Třetině škol by pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Oproti roku 2015/2016 školy potřebu většiny opatření zmiňují

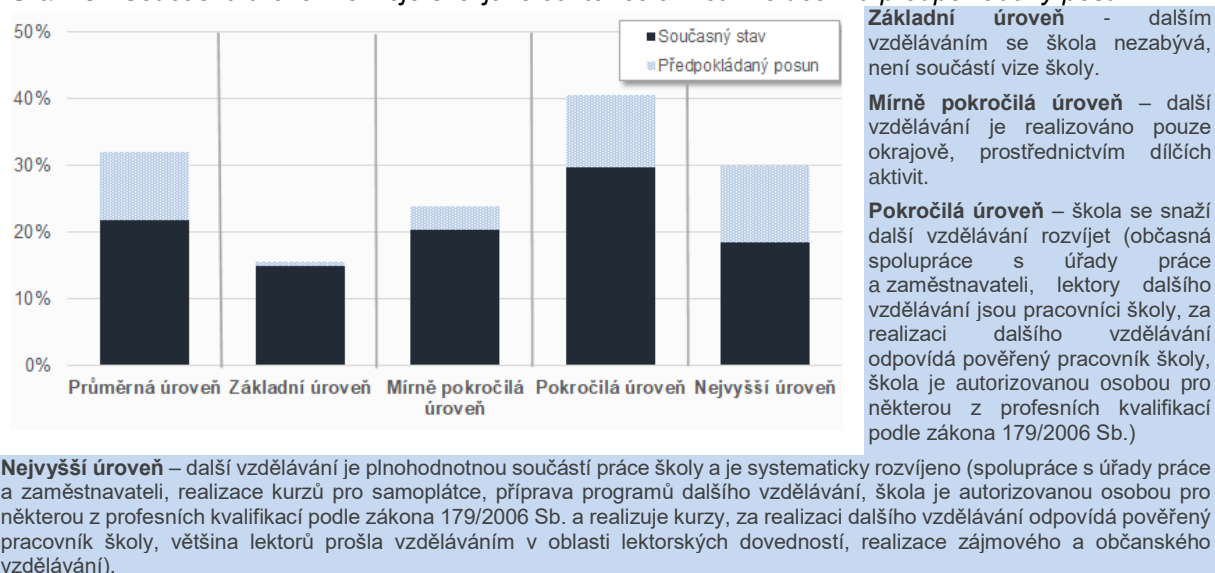
méně. Nejnižší pokles nastal u potřeby rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, pravidelné práce s autorizovanými osobami a u kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol jako center celoživotního učení v Kraji Vysočina, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně (30 %), kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (20 %), kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit a aktivity spadající do nejvyšší úrovně (18 %), kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Relativně nejméně se školy věnují aktivitám základní úrovně (15 %), v rámci které se škola dalším vzděláváním nezabývá.

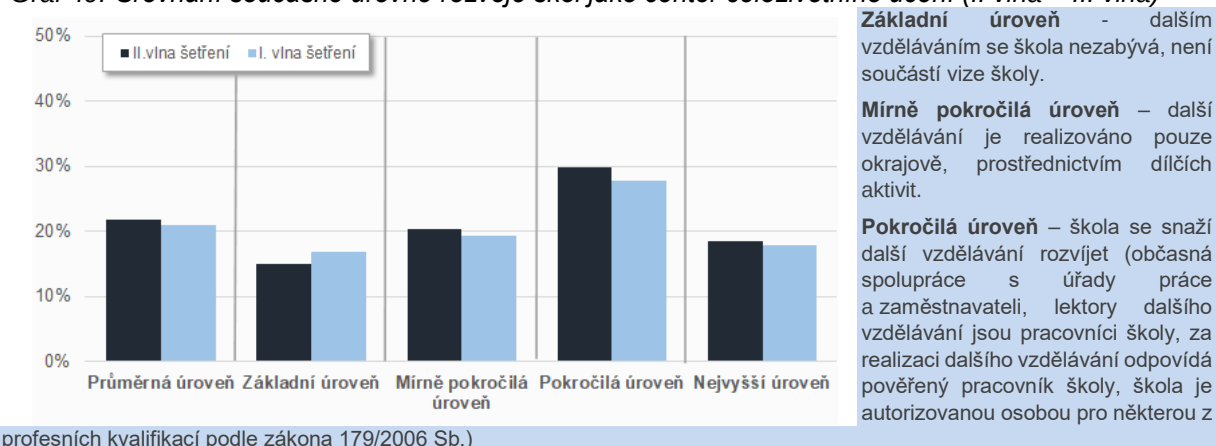
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení, plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 11 %). Výrazně nižší je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 3 %) či základní (předpokládaný posun o 1 %) úrovně.

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun



Oproti roku 2015/2016 školy vykazují o něco častěji činnosti spadající pokročilé (nárůst o 2 p. b.) a mírně pokročilé úrovni (nárůst o 1 p. b.). Slabý pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně (pokles o 2 p. b.). Nejvyšší úroveň se ustálila na hodnotách z první vlny šetření.

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení (I. vlna + II. vlna)



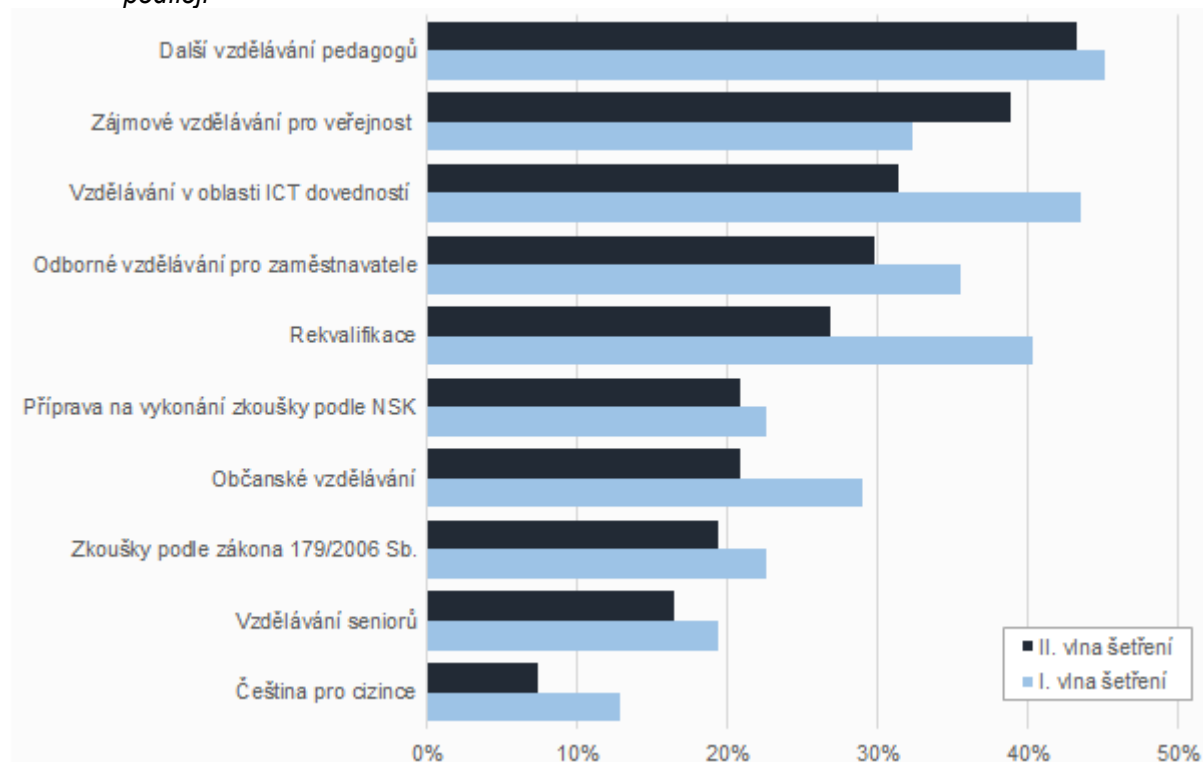
profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v největší míře organizují další vzdělávání pedagogů (43 %), zájmové vzdělávání pro veřejnost (39 %). Školy se dále zaměřují na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (31 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (30 %), rekvalifikace (27 %), občanské vzdělávání (21 %) či přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (21%).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí



V nejmenší míře se školy věnují zkouškám podle zákona 179/2006 Sb. (19 %) a vzdělávání seniorů (16 %) a dále také výuce češtiny pro cizince (7 %). Možnost jiné odpovědi zvolilo 18 % škol (většinou

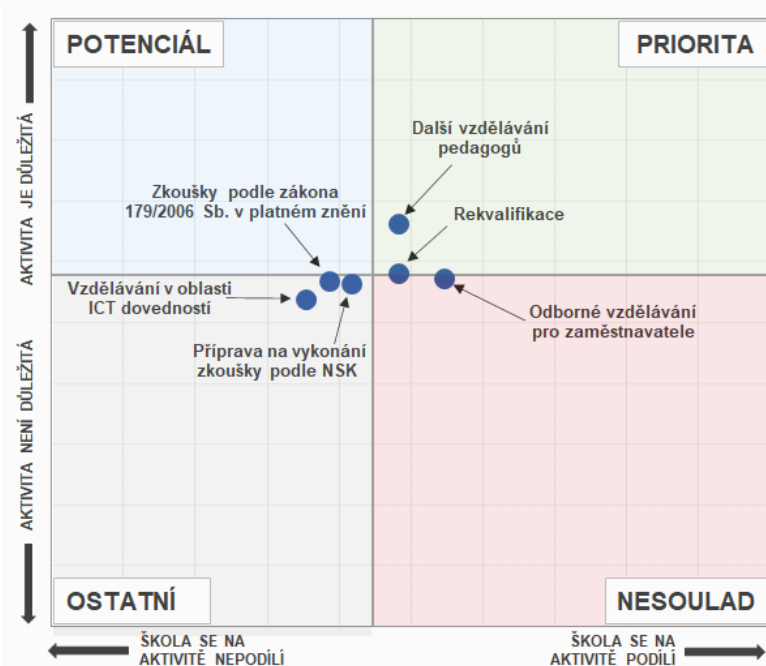
školy uváděly, že se celoživotním učením nezabývají, zbývající odpovědi se týkaly dílčích aktivit, jako jsou např. přípravné či kvalifikační kurzy.).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na zájmové vzdělávání pro veřejnost (nárůst o 7 p. b.). K výraznému poklesu došlo v rámci poskytovaných rekvalifikací (pokles o 13 p. b.), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (pokles o 12 p. b.) a občanského vzdělávání (pokles o 8 p. b.).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení v největší míře realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (55 %), další vzdělávání pedagogů a rekvalifikace (shodně 48 %). Přibližně dvě pětiny škol se potom věnují přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (42 %) a zkouškám podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (39 %). Vzdělávání v oblasti ICT dovedností na objednávku firem i zájmové pro občany jsou naplněné aktivitami 35 % škol.

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou rekvalifikace a další vzdělávání pedagogů. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují často a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají velký význam.

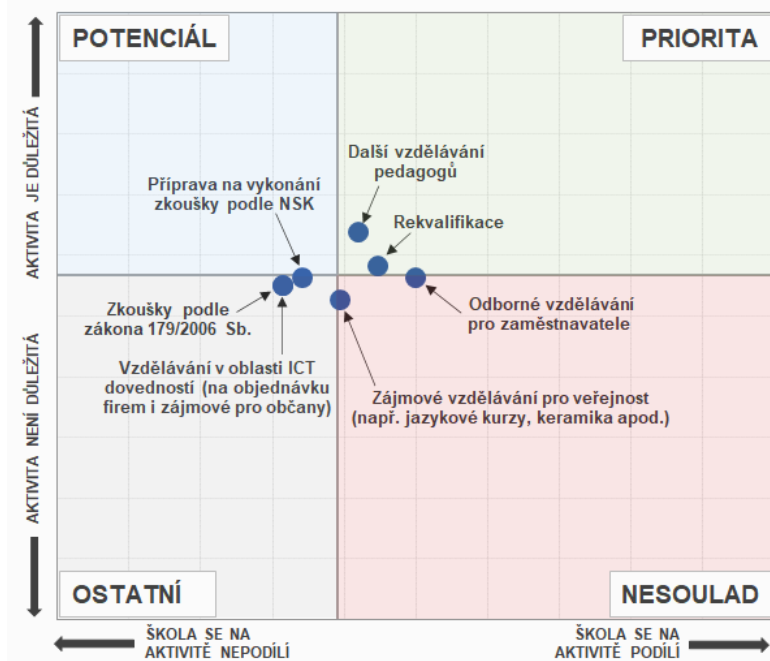
Z hlediska realizovaných aktivit v oblasti celoživotního učení se střední odborná učiliště dále soustředí na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tuto činnost vykonávají školy často, ale deklarovaná důležitost je na hranici průměru, což představuje lehký nesoulad.

Ostatní aktivity probíhají ze strany

středních odborných učilišť v relativně menší míře (zejména ve srovnání s prioritními oblastmi) a školy jim přisuzují i menší důležitost.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti celoživotního učení především kladou důraz na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Této aktivitě se věnuje přesně polovina dotazovaných SOŠ v Kraji Vysočina. Relativně velký podíl škol také realizuje rekvalifikace (45 %), další vzdělávání pedagogů (42 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost jako např. jazykové kurzy, keramika apod. (39%). Jedna třetina středních odborných škol v kraji připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (34 %), pořádá zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (32 %), nebo realizuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (32 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



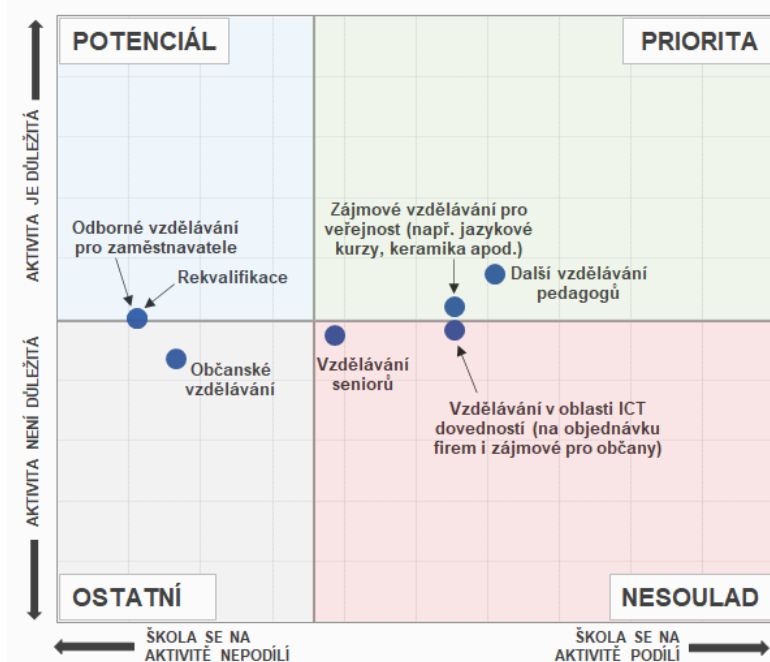
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na rozvoj celoživotního učení představují priority středních odborných škol tyto činnosti: rekvalifikace a další vzdělávání pedagogů. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají největší význam.

Nejčastěji realizovanou aktivitou SOŠ je odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, přičemž této aktivitě přiřkládají školy relativně menší význam, čímž se tato aktivita nachází v jistém nesouladu. V nesouladu se nachází také zájmové vzdělávání pro veřejnost.

Ostatní sledované aktivity jsou hodnoceny jako průměrně důležité, čímž mohou pro střední odborné školy představovat určitý potenciál.

Gymnázia v rámci podpory rozvoje celoživotního učení se nejčastěji věnují dalšímu vzdělávání pedagogů (61 %), zájmovému vzdělávání pro veřejnost (56 %) a vzdělávání v oblasti ICT (56 %).

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Poměrně vysoký podíl gymnázií se věnuje také vzdělávání seniorů (39 %). Další činnosti vykonávají gymnázia již v menší míře, 17 % gymnázií realizuje občanské vzdělávání, shodně 11 % se zapojuje do rekvalifikací nebo odborného vzdělávání pro zaměstnavatele.

V případě gymnázií představují priority v oblasti celoživotního učení další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání pro veřejnost. Těmto aktivitám se věnuje převážná část gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia se také častěji věnují vzdělávání v oblasti ICT a vzdělávání seniorům. Tyto aktivity však považují za méně důležité, proto se ocitají v tzv. nesouladu.

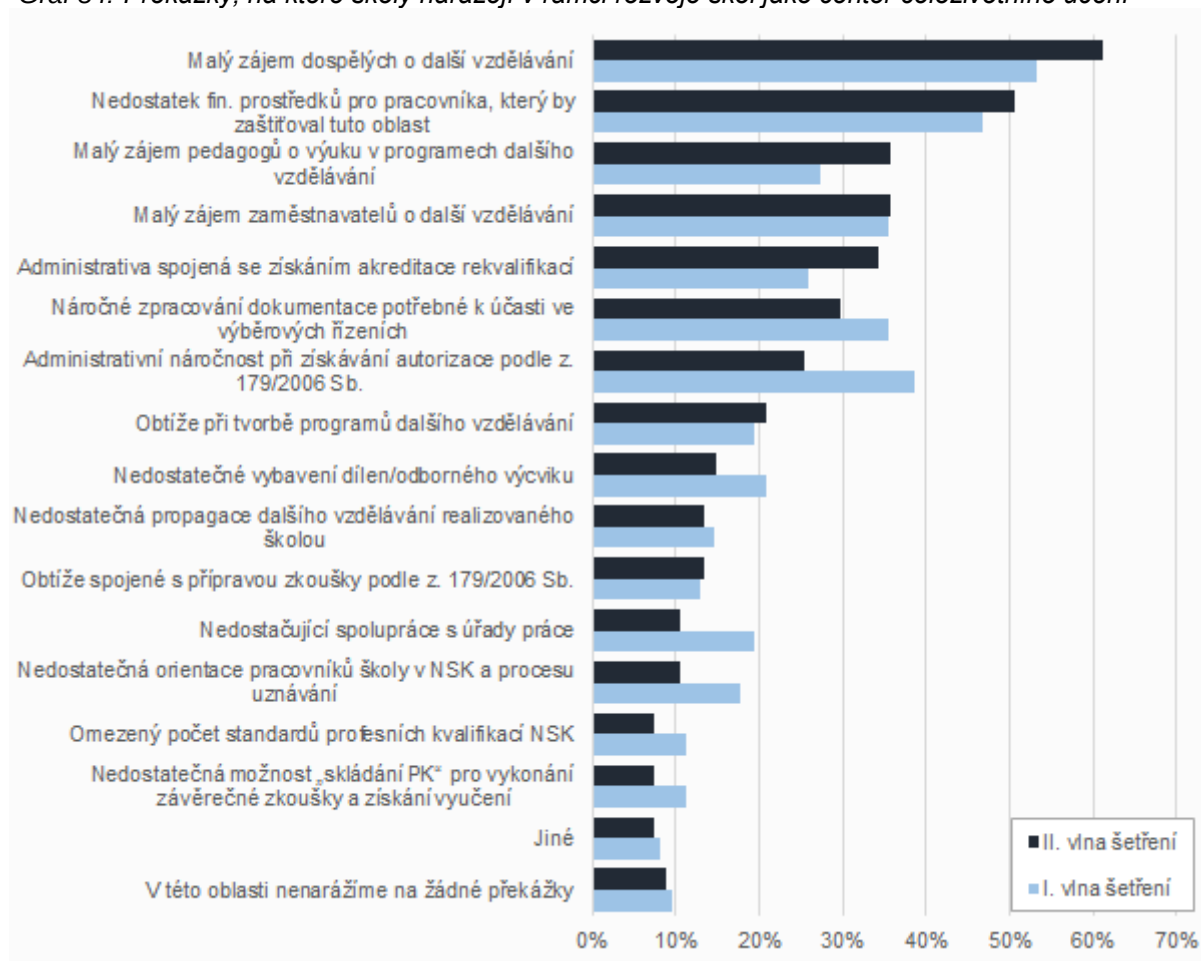
Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit pro rozvoj v oblasti celoživotního učení představuje pro gymnázia potenciál pořádání rekvalifikací a odborného vzdělávání pro zaměstnavatele. Těmto aktivitám se však věnuje pouze desetina gymnázií v kraji.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v České republice, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (61 %) a s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast (51 %). Dále školy narážejí na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (36 %), a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (36 %). Srovnatelný podíl škol mezi překážky řadí také administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (34 %). Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních trápí 30 % škol a čtvrtinu škol administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (25 %).

Pětina škol zmiňuje obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (21 %) a 15 % nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku. Zhruba desetina škol naráží na nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (15 %), obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. (13 %), nedostačující spolupráci s úřady práce (10 %) a nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (10 %). S ostatními překážkami se setkává méně než desetina škol. Desetina škol uvedla, že se nesetkává s žádnými překážkami.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení



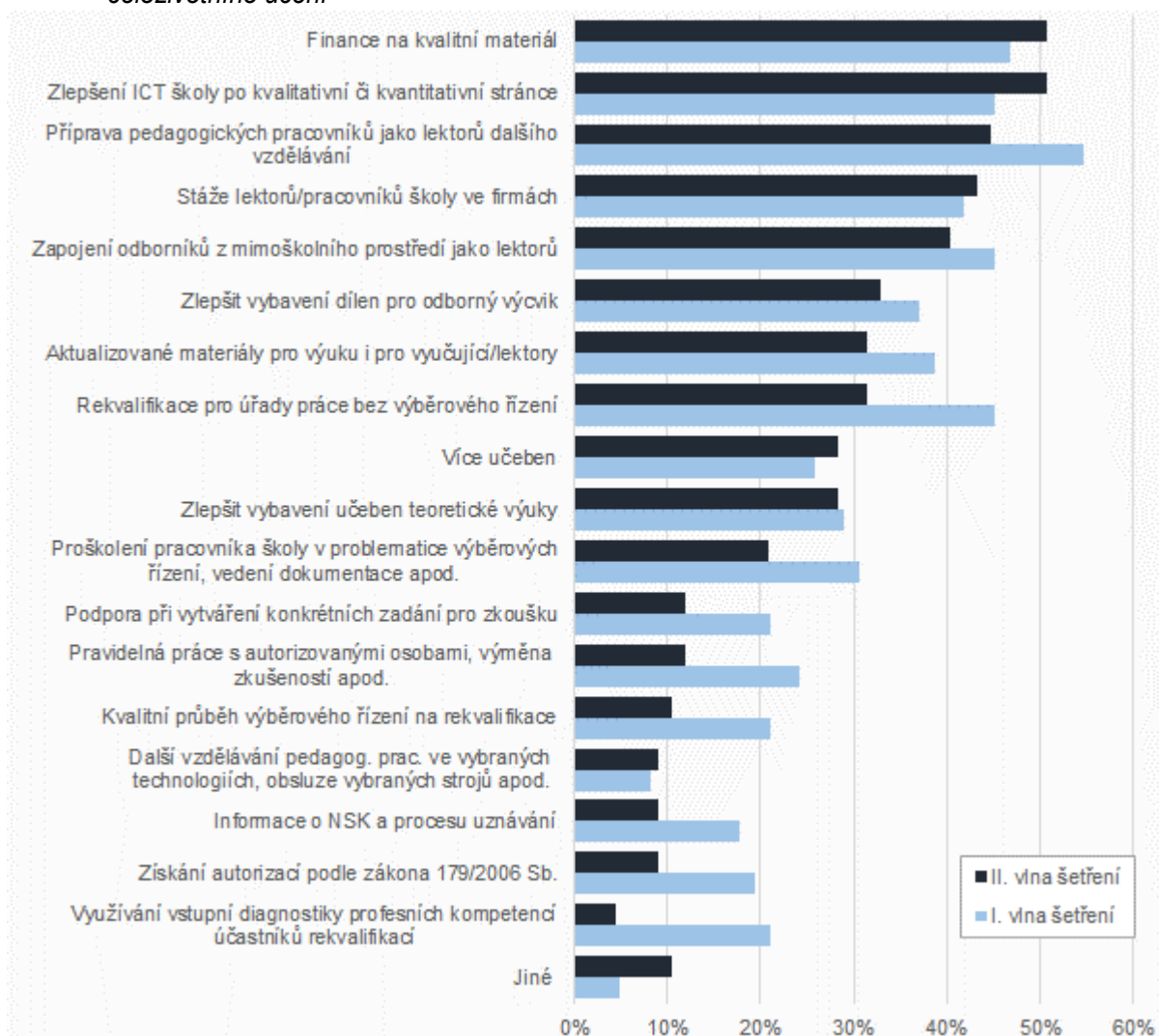
Oproti roku 2015/2016 se výrazně menší podíl škol potýká s administrativní náročností při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (pokles o 13 p. b.). Méně škol také trápí nedostačující spolupráce s úřady práce (pokles o 9 p. b.). Naopak více škol naráželo na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (nárůst o 9 p. b.), malý zájem dospělých o další vzdělávání a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (shodně nárůst o 8 p. b.).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti celoživotního učení by školám nejvíce pomohly finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (shodně 51 %). Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání by pomohla 45 % škol. Školy také ve větší míře uvádějí potřebu stáží lektorů nebo pracovníků školy ve firmách (43 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (40 %). Třetině škol by pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (33 %).

Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení by ocenilo shodně 31 % škol. Více než čtvrtina škol by ocenila více učeben (28 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (28 %). Pětina škol by ocenila proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení (21 %). Desetina škol se vyslovila pro podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (12 %), pravidelnou práci s autorizovanými osobami (12 %) a kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (10 %). O ostatní opatření by stále méně než desetina škol.

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

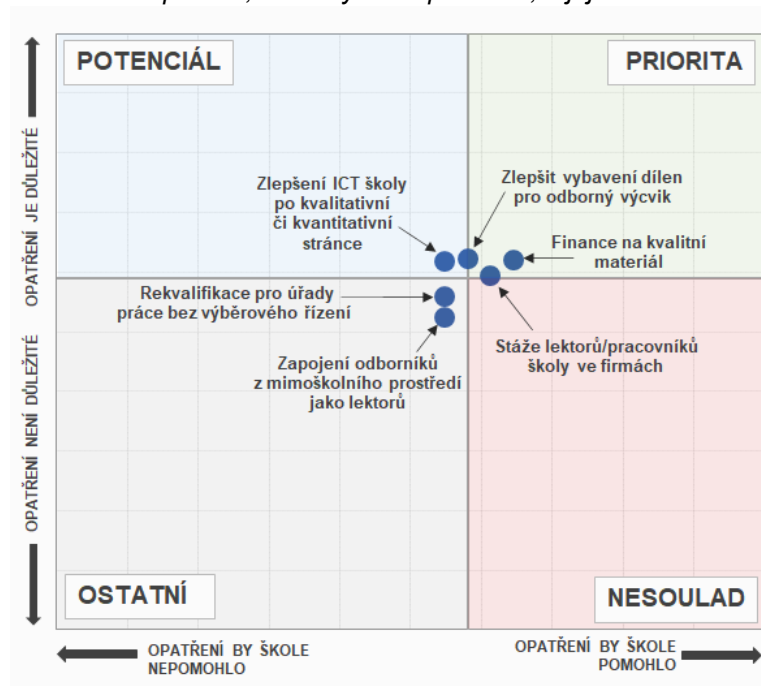


Oproti roku 2015/2016 školy většinu opatření zmiňují méně. Nejvyšší pokles nastal Využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (pokles o 16 p. b.), rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (pokles o 14 p. b.).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohly především finance na kvalitní materiál. Shodly se na tom téměř dvě třetiny škol (65 %). Dále by školy ve větší míře ocenily také možnost stáží lektorů a pracovníků školy ve firmách (61 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (58 %). Více než polovina SOU by uvítala zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (shodně 55 % škol).

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními rozvoje celoživotního učení zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – finance na kvalitní materiál, stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

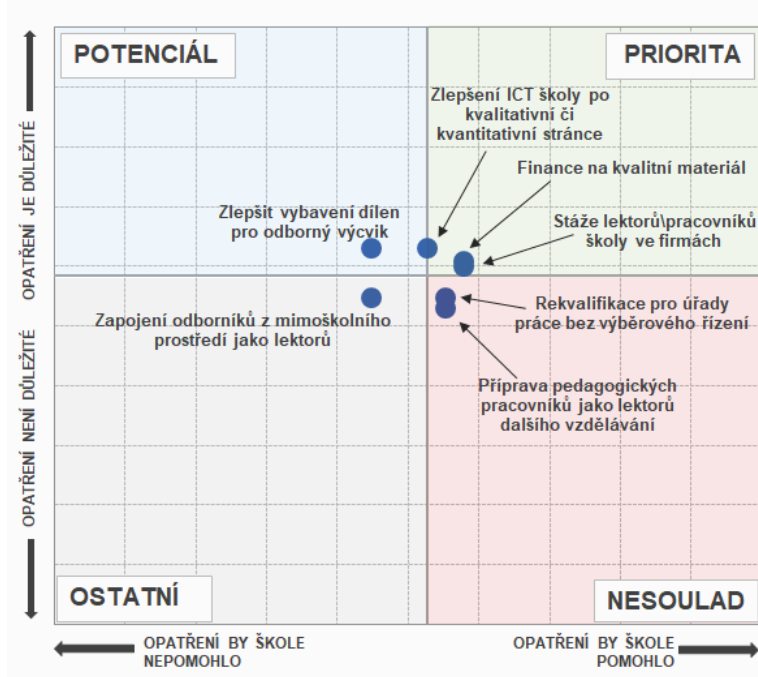
Potřebu zlepšit ICT školy po kvalitativní nebo kvantitativní stránce, hodnotí školy z hlediska důležitosti vysoko a může představovat v rozvoji v oblasti celoživotního vzdělávání potenciál.

Ve velké míře uvádějí školy i potřebu rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení či zapojení odborníků z mimoškolního prostředí do výuky. Míra důležitosti těchto opatření je však z pohledu škol hodnocena již podprůměrně.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu financí na kvalitní materiál, krom toho však stejně často zmiňují také stáže pro lektory a pracovníky školy ve firmách (shodně 58 %). Mezi další často zmiňovaná opatření patří rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení či zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (shodně 55 %). Více než polovina škol by také uvítala zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (53 %). 45 % středních odborných škol v Kraji Vysočina se také domnívá, že by k rozvoji celoživotního učení pomohlo zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují největší prioritu středních odborných škol finance na kvalitní materiál, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a stáže pro lektory a pracovníky školy ve firmách. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

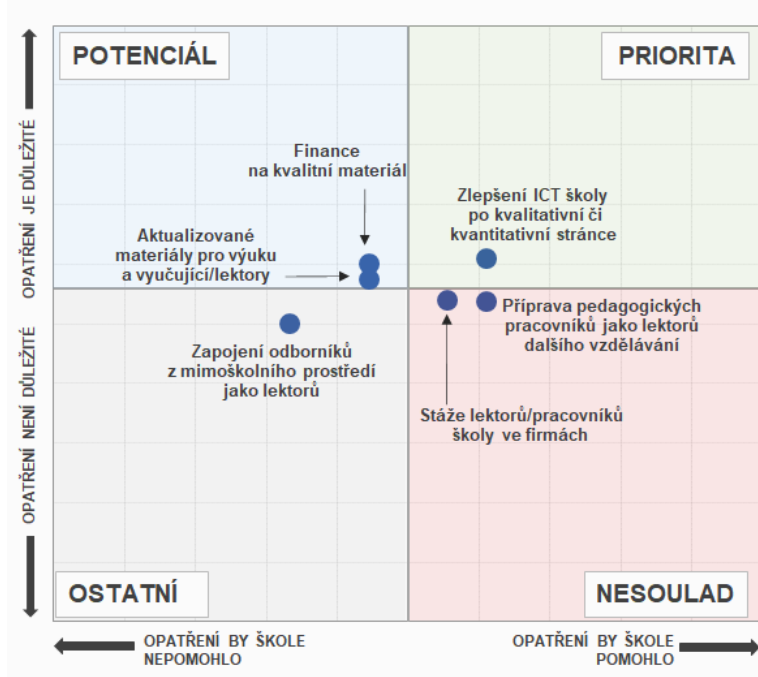


Naopak další často zmiňovaná opatření, rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení či zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, působí nesoulad, protože jsou hodnocena podprůměrně.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti celoživotního učení zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Tomuto opatření přiřkládají školy relativně nejvyšší význam.

Gymnázia mezi opatření důležitá pro rozvoj celoživotního vzdělávání zařadila zejména přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (61 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (61 %). Mezi další často uváděná opatření patří stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (56 %), finance na kvalitní materiál a aktualizované materiály pro výuku a pro vyučující a lektory (shodně 44 %). Podle třetiny gymnázií by pomohlo zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (33 %).

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj celoživotního učení představuje prioritu gymnázií zlepšení informačních a komunikačních technologií školy. Toto opatření je gymnáziím zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější.

Stejný podíl gymnázií pak zmiňoval, že by v dané oblasti pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Důležitost tohoto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podprůměrná, což působí nesoulad. Stejně platí i pro další čteně zmiňované opatření,

a to stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách, které je hodnoceno také podprůměrně.

Naopak potenciál v rozvoji celoživotního vzdělávání pro gymnázia představují finance na kvalitní materiál a aktualizované materiály pro výuku a pro lektory a vyučující.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj škola jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (58 % škol)

Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (55 % škol)

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (55 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (42 % škol)

Jsme autorizovanou osobou podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizujeme zkoušky. (39 % škol)

Za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy. (35 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (35 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (55 % škol)
- Další vzdělávání pedagogů (48 % škol)
- Rekvalifikace (48 % škol)
- Příprava na vykonání zkoušky podle NSK (42 % škol)
- Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (39 % škol)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (35 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (71 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (58 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (55 % škol)
- Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (52 % škol)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (48 % škol)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (39 % škol)
- Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (39 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finance na kvalitní materiál (65 % škol)
- Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (61 % škol)
- Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (58 % škol)
- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (55 % škol)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (55 % škol)
- Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (55 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (68 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných

Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

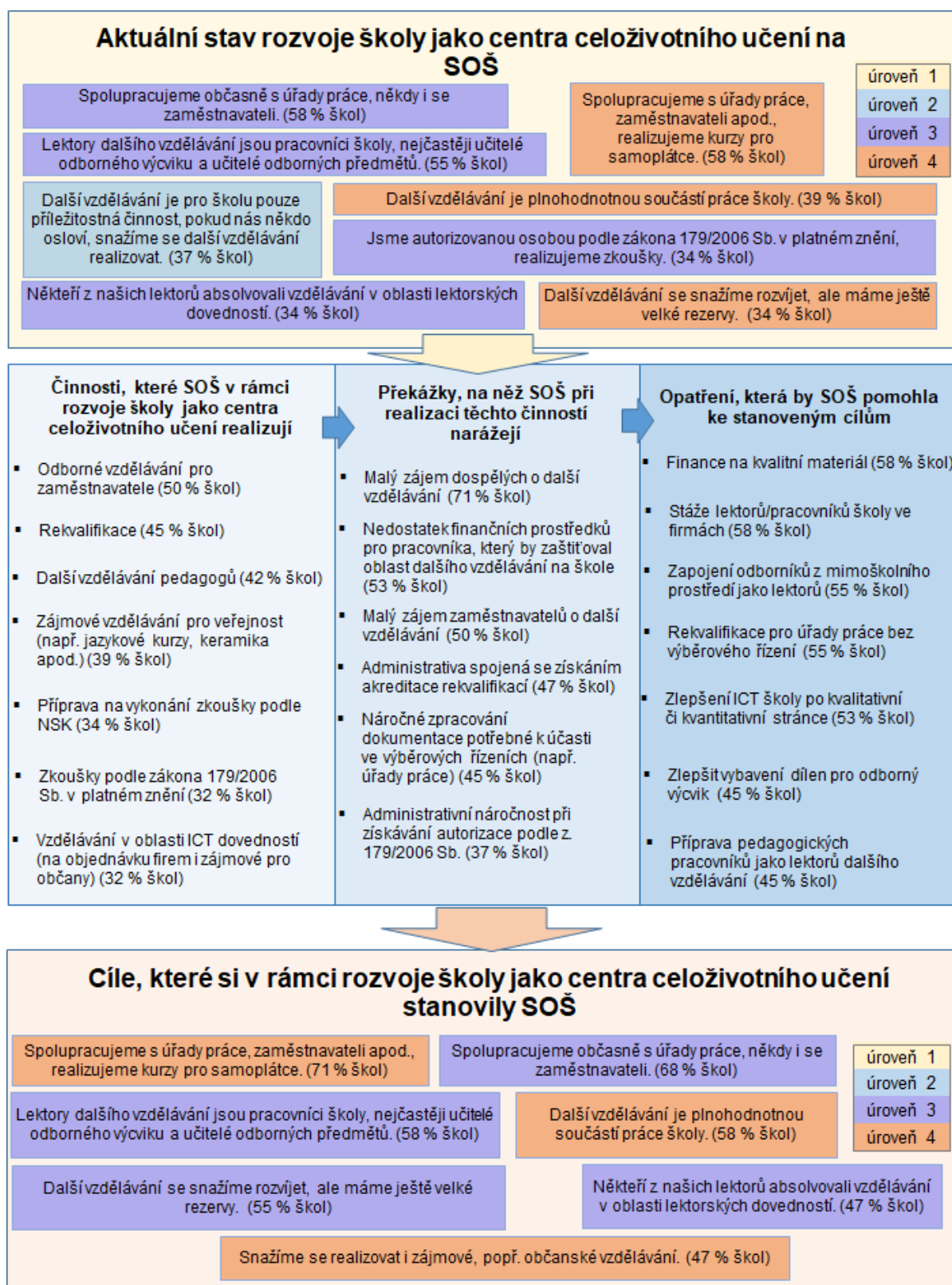
Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (58 % škol)

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (48 % škol)

Za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy. (45 % škol)

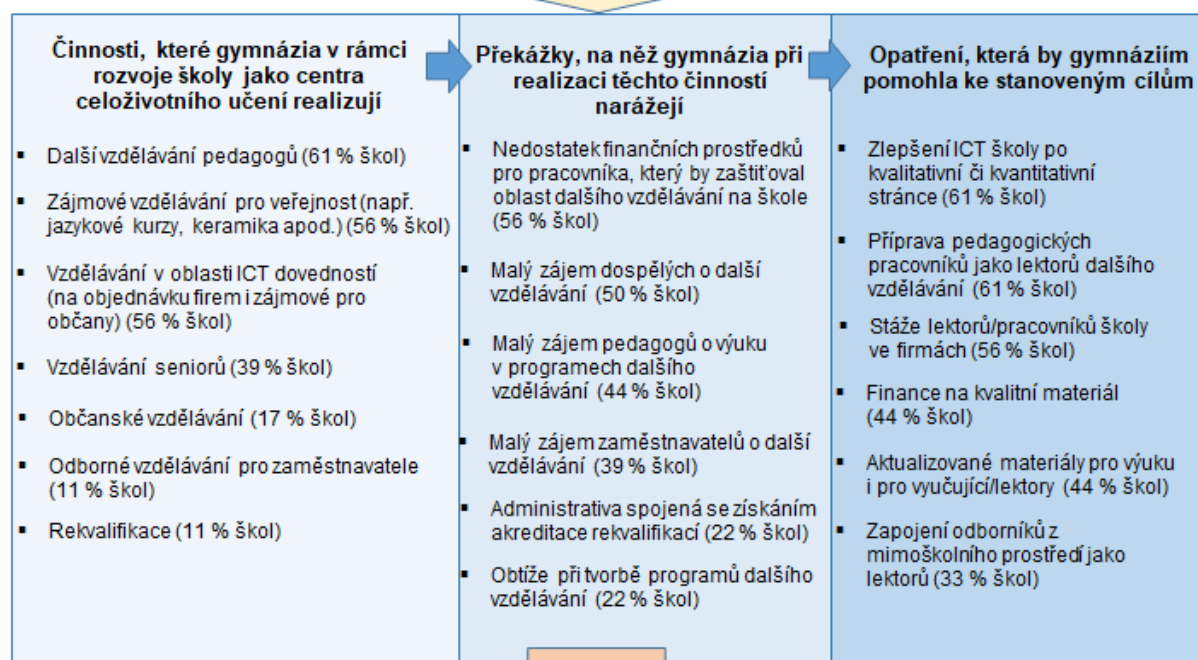
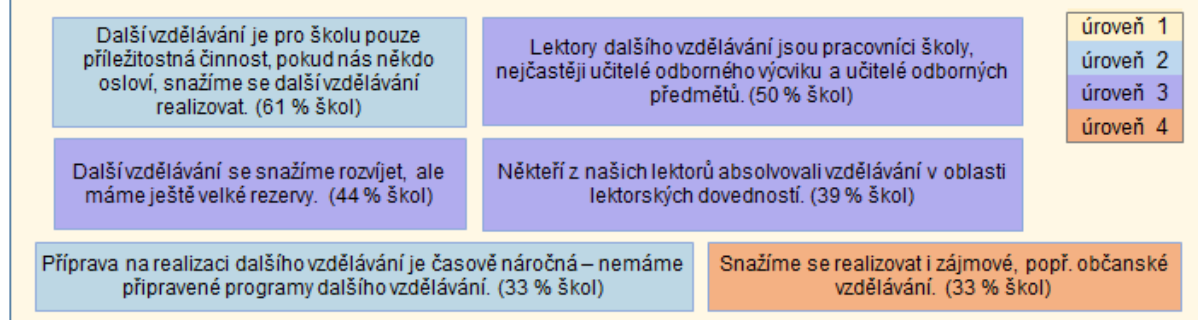
Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (45 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

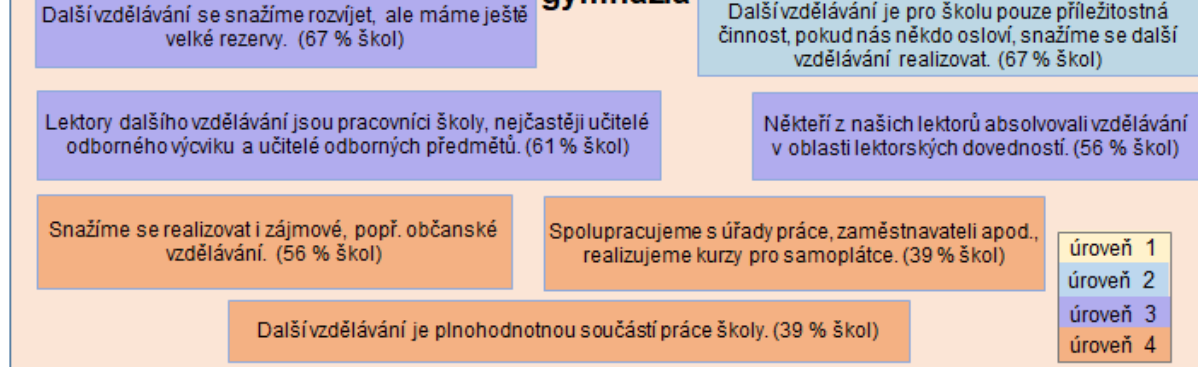


*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích



Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**¹. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích

¹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina realizují střední a vyšší odborné školy největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy je patrná systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně, kdy je systematická spolupráce se zaměstnavateli rozšířena o doplňující aktivity a do mírně pokročilé úrovně, v rámci které je spolupráce se zaměstnavateli nesystematická a probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o vytvoření systému propojujícího oblast odborného vzdělávání se zaměstnavateli, který bude zároveň doplněn o dílčí aktivity. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do pokročilé, mírně pokročilé a nejvyšší úrovně.
- V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se školy v největší míře aktivně podílejí na organizaci přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (SOŠ, SOU i gymnázia) a na odborném výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (to zejména SOU a SOŠ). Zhruba polovina škol dále aktivně podporuje spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, zajišťuje účast pedagogů na stážích v rámci pracovišť a moderních provozů a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Naopak v menší míře se školy věnují spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod, náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli či podpoře účasti zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli na středních a vyšších odborných školách v kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření. Třetina škol uvedla, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků a čtvrtina škol, že firmy mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách realizovat. Část škol se potýká s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště či naráží i na vysoké nároky firem na žáky, které převyšují úroveň jejich vzdělání. Oproti roku 2015/2016 školy častěji uvádějí mezi překážkami nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a skutečnost, že firma klade na žáky příliš vysoké požadavky, kterých na SŠ ještě nedosahují. Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v oblasti finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, nezájmu firem o spolupráci se školami a nezájmu zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách.
- V dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli by středním a vyšším odborným školám v kraji Vysočina nejvíce pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních, stejně tak jako přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Přibližně polovina škol dále uvedla, že by jim pomohly také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům, stáže žáků v zahraničních firmách s důrazem na výuku cizích jazyků a zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a analýz stávajících a potenciálních partnerů v regionu vč. možnosti spolupráce a komunikace. Naopak výrazný pokles byl zaznamenán i z hlediska potřeby přípravy dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a výcviku, přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli

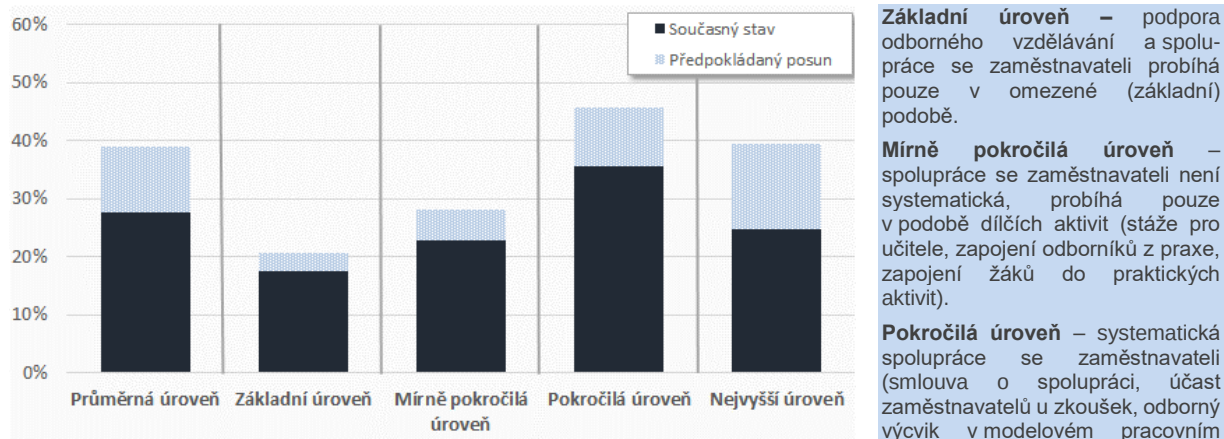
a dalšími partnery, vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v rozvoji odbornosti a navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Kraji Vysočina realizují školy největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (36 %), kdy je patrná systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně (25 %), kdy je systematická spolupráce se zaměstnavateli rozšířena o doplňující aktivity. Do výše 23 % pak školy na Vysočině naplňují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, v rámci které je spolupráce se zaměstnavateli nesystematická a probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. V rámci základní úrovně vykonávají školy pouze malou část aktivit (18 %). Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli je zde realizována pouze ve své základní podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli, školy plánují především rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 15 p. b.) a deklarují tedy zájem o vytvoření systému propojujícího oblast odborného vzdělávání se zaměstnavateli, který bude zároveň doplněn o dílčí aktivity. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 p. b.). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 5 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 3 p. b.) úrovně.

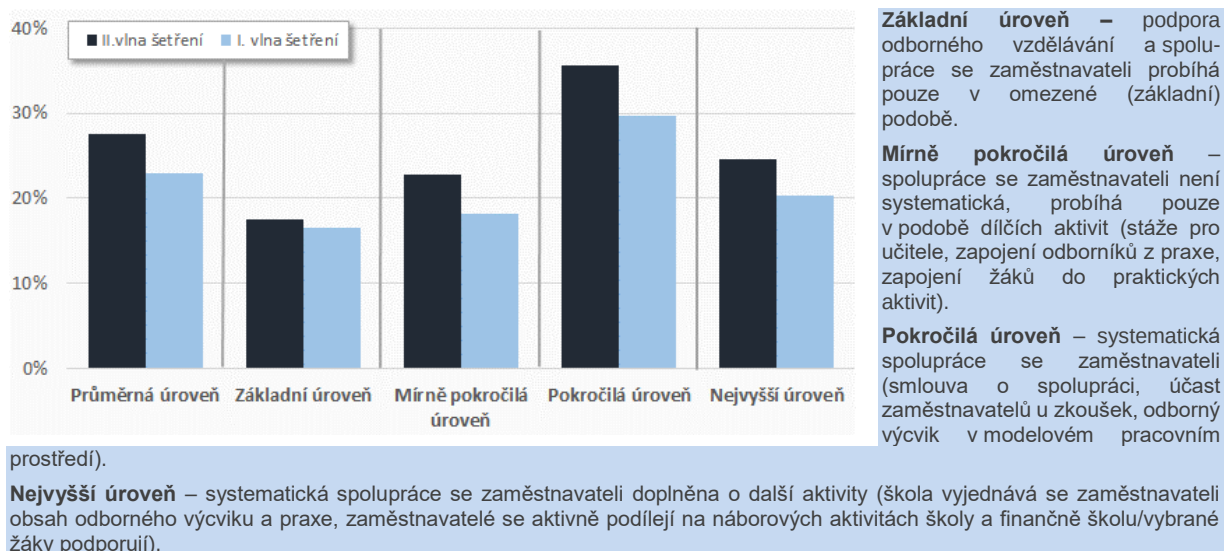
Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun



Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech čtyř úrovní, přičemž nejvíce se to týkalo pokročilé (nárůst o 6 p. b.), mírně pokročilé úrovně (nárůst o 5 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 4 p. b.). Změna na základní úrovni byla pak nejméně patrná (nárůst o 1 %).

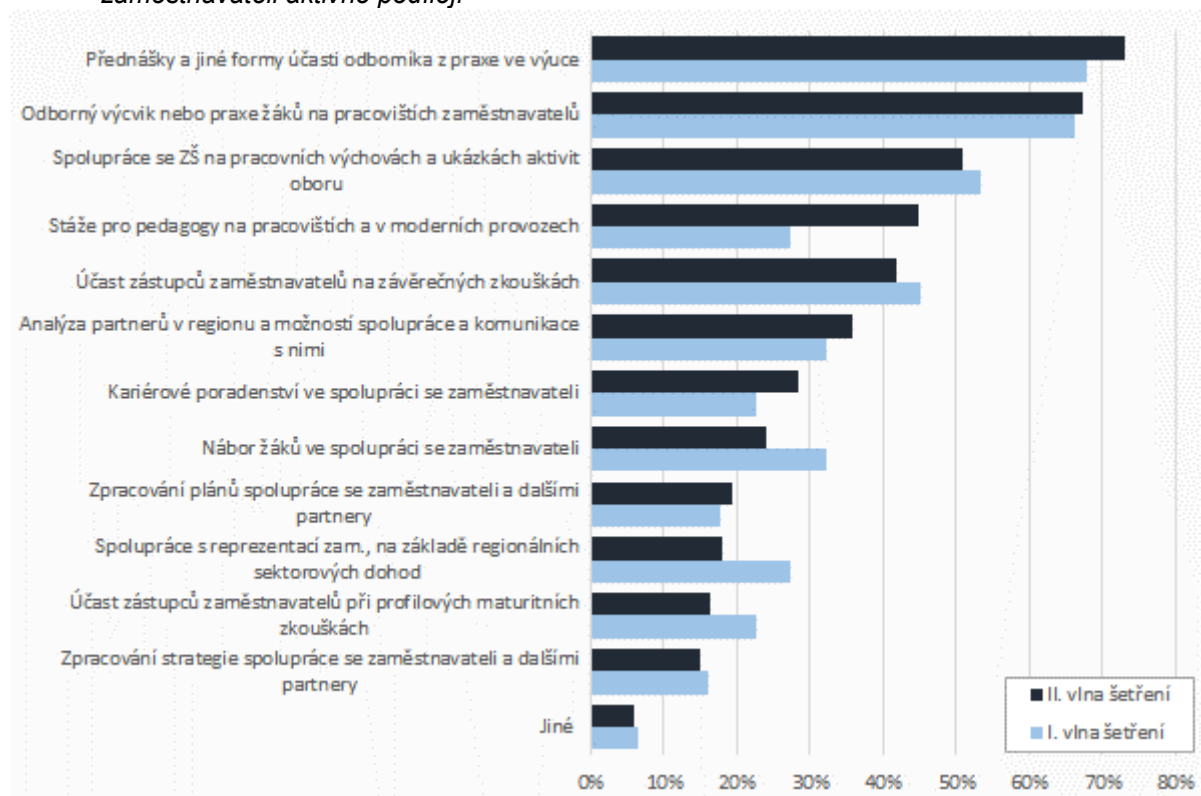
Graf 60: Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli (I. vlna + II. vlna)



6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se školy v Kraji Vysočina v největší míře aktivně podílejí na organizaci přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (73 %) a na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (67 %).

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí



Zhruba polovina škol dále aktivně podporuje spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (51 %), zajišťuje účast pedagogů na stážích v rámci pracovišť a moderních provozů (45 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (42 %).

V již menší míře školy zpracovávají analýzu partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi (36 %) a ve spolupráci se zaměstnavateli zajišťují kariérové poradenství (28 %) stejně tak jako samotný nábor žáků (24 %).

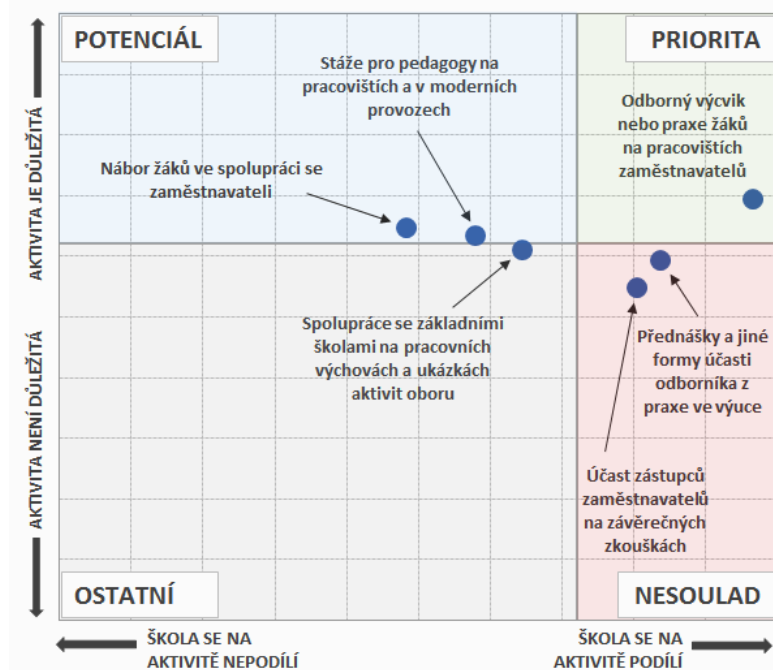
Pouze malá část škol zpracovává plány (19 %) či strategie (15 %) spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Malou míru pozornosti věnují školy také spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (18 %) a účasti zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (16 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (nárůst o 17 p. b.), kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 6 p. b.) a na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 5 p. b.). Naopak v menší míře se školy věnují spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (pokles o 10 p. b.), náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (pokles o 8 p. b.) či podpoře účasti zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (pokles o 6 p. b.).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v Kraji Vysočina se z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v největší míře podílejí na realizaci odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 %), dále na přednáškách a jiných formách účasti odborníka z praxe ve výuce (84 %) a účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (81 %). Školy dále ve značné míře spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (65 %), zajišťují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (58 %) a realizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (48 %).

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je realizace odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Této aktivitě se střední odborná učiliště věnují jednoznačně v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými aktivitami přiřkládají největší význam.

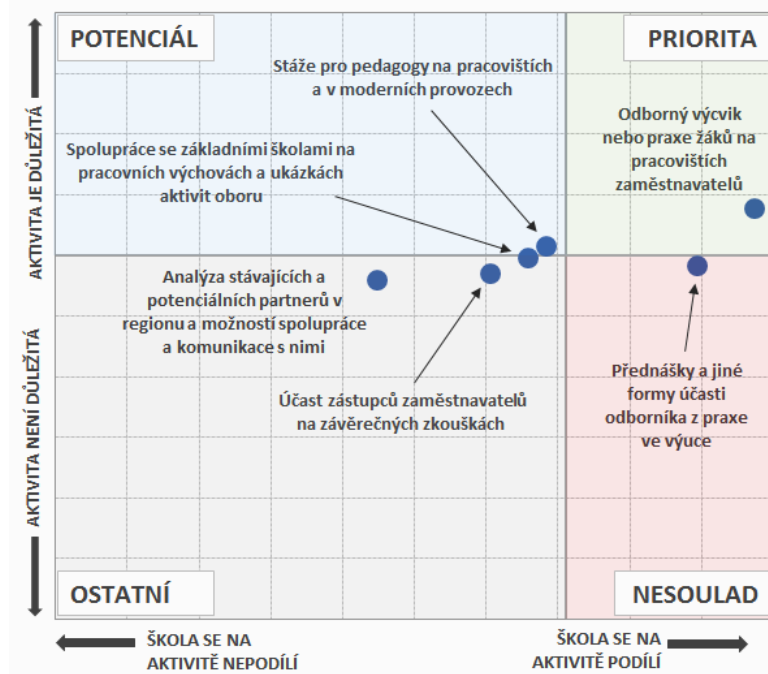
Zajištění přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách se SOU věnují velmi intenzivně, ale těmto aktivitám přiřkládají již menší míru důležitosti, čímž se nachází v jistém nesouladu.

Vzhledem k lehce většímu důrazu na nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech se tyto dvě aktivity řadí mezi nejvíce potenciální, zatímco spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru s realitně nižší mírou důležitosti je spíše lehce pod hranicí.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v největší míře realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 %) spolu s přednáškami a jinými formami účasti odborníka z praxe ve výuce (89 %). Relativně velký podíl škol dále také podporuje stáže pro pedagogy

na pracovištích a v moderních provozech (68 %), spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (66 %) a v rámci závěrečných zkoušek zapojuje zástupce zaměstnavatelů (61 %). Méně než polovina škol pak zpracovává analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, včetně možností spolupráce a komunikace s nimi (45 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli představuje hlavní prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita byla středními odbornými školami zmiňována téměř ve všech případech a zároveň jí byla přikládána vysoká důležitost.

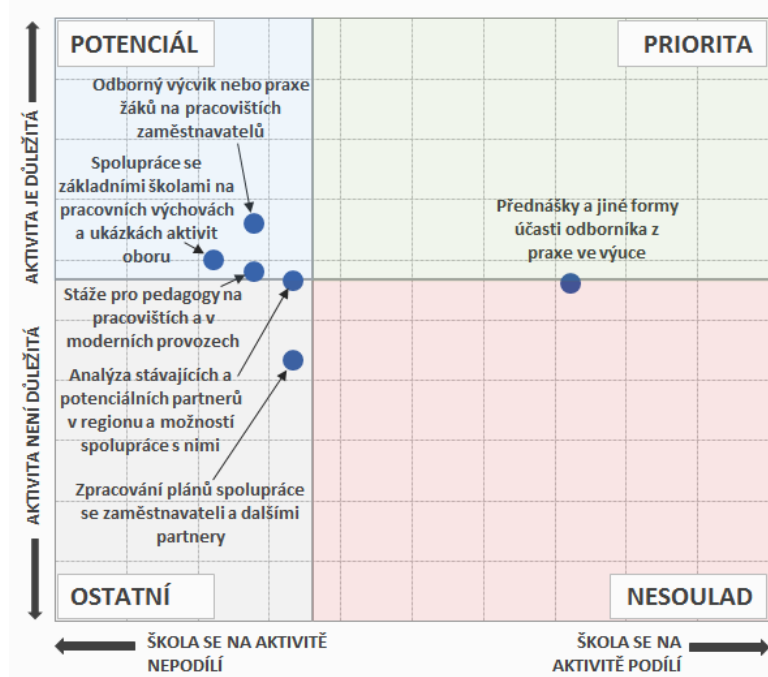
Střední odborné školy ve značné míře také zajišťují přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce, ale tato aktivita má již podle nich nižší míru důležitosti.

V relativně menší míře školy zajišťují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních

provozech a spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, přičemž tyto aktivity považují za relativně důležitější, čímž představují pro školy aktivity, které mají potenciál.

Gymnázia jsou v rámci rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli mnohem méně aktivní v porovnání se dvěma předchozími typy škol.

Graf 64: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Nejčastější aktivitou jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (72 %). Další aktivity vykonává již méně než třetina gymnázií: zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (33 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, včetně možností spolupráce a komunikace s nimi (33 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (28 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (také 28 %). Méně než čtvrtina gymnázií potom usiluje o spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (22 %).

V případě gymnázií lze za prioritu v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli označit přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Jedná se o jedinou více rozšířenou aktivitu gymnázií a navíc hodnocení důležitosti této aktivity se nachází kolem průměru.

Z dalších již výrazně méně četných aktivit vyšší míru důležitosti gymnázia přisuzují odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, spolupráci se základními školami na ukázkách aktivit oboru a průměrnou míru důležitosti pak stáží pro pedagogy na pracovištích v moderních provozech a analýze stávajících a potencionálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce s nimi.

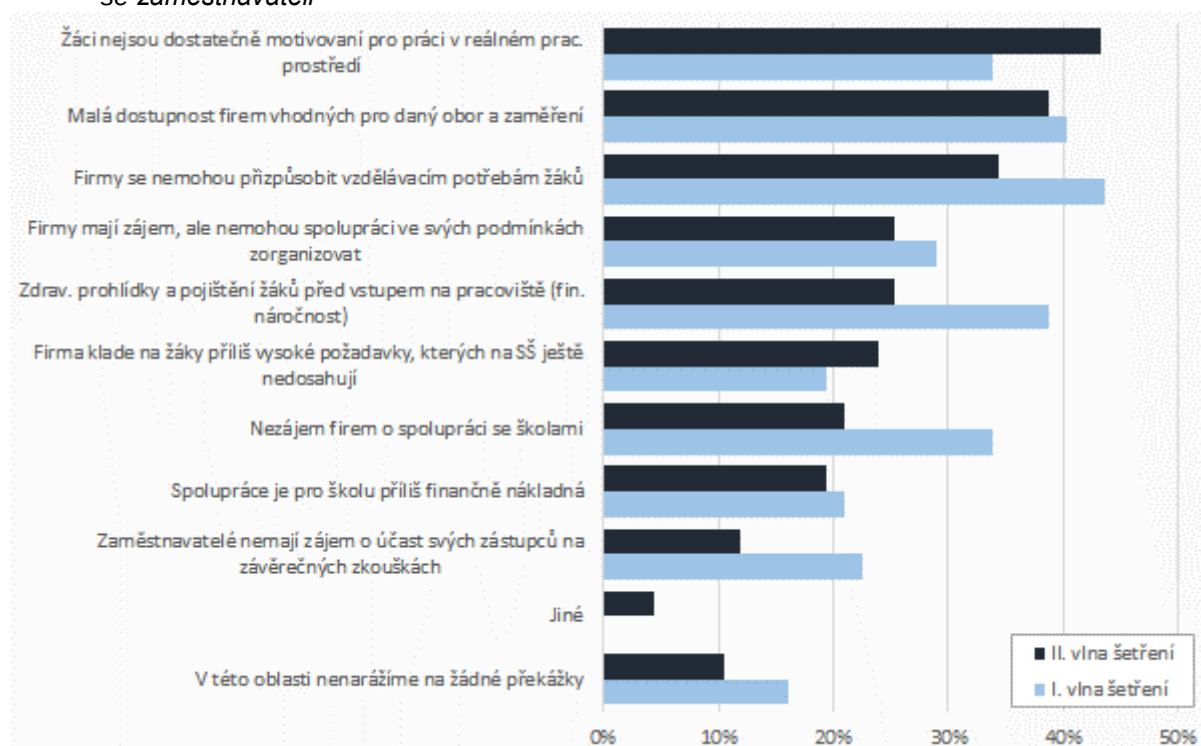
6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (43 %) a malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 %). Třetina škol uvedla, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků a čtvrtina škol, že firmy mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách realizovat.

Čtvrtina škol se potýká s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště. A téměř stejný podíl škol v kraji naráží i na vysoké nároky firem na žáky, které převyšují úroveň jejich vzdělání.

Přibližně pětina škol v Kraji Vysočina se pak potýká s nezájmem firem o spolupráci se školami (21 %) a přílišnou finanční nákladností spolupráce se zaměstnavateli (19 %). Malá část škol naráží na nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (12 %). Přes 10 % škol ale uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli



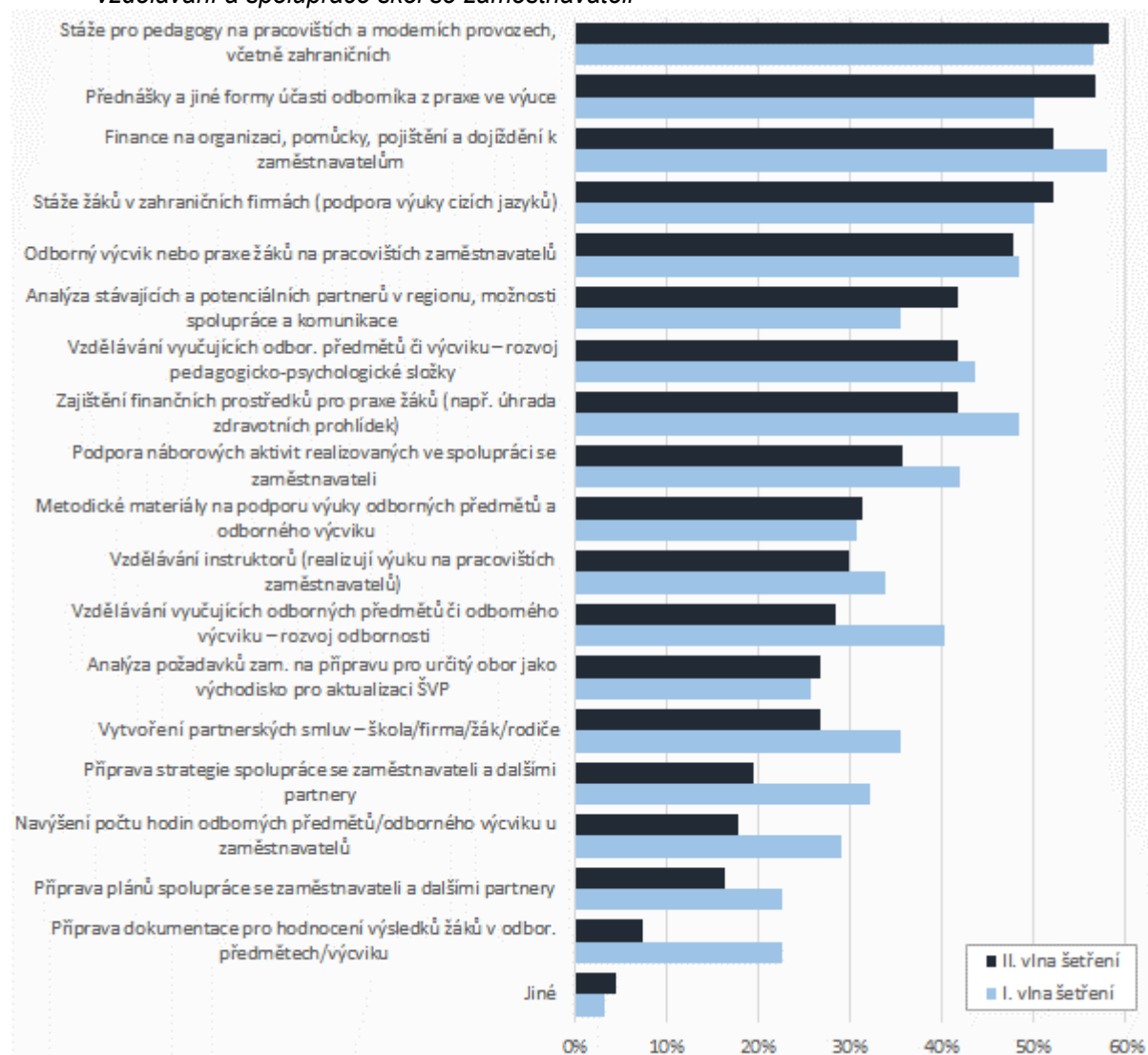
Oproti roku 2015/2016 školy častěji uvádějí mezi překážkami nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (nárůst o 9 p. b.) a skutečnost, že firma klade na žáky příliš vysoké požadavky, kterých na SŠ ještě nedosahují (nárůst o 5 p. b.). Oproti předchozí vlně se snížil podíl škol, které v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nenaráží na žádné překážky (pokles o 6 p. b.). Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v oblasti finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (pokles o 13 p. b.), nezájmu firem

o spolupráci se školami (pokles o 13 p. b.) a nezájmu zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (pokles o 11 p. b.). Méně často si školy také stěžují na skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (pokles o 9 p. b.).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli by středním a vyšším odborným školám v kraji Vysočina nejvíce pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních (58 %), stejně tak jako přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (57 %). Přibližně polovina škol dále uvedla, že by jim pomohly také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (52 %), stáže žáků v zahraničních firmách s důrazem na výuku cizích jazyků (52 %) a zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (48 %).

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli



Většinu škol by dále pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, včetně možnosti spolupráce a komunikace s nimi (42 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku, tedy rozvoj pedagogicko-psychologické složky (42 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, mimo jiné úhrada zdravotních prohlídek (42 %). Zhruba třetina škol deklarovala potřebu podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (36 %), poskytnutí metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (31 %) a vzdělávání instruktorů realizujících výuku na pracovištích zaměstnavatelů (30 %).

Méně než 30 % škol pak uvedlo potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti (28 %), analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (27 %) či vytvoření partnerských smluv mezi školou, firmou, žákem a jeho rodiči (27 %).

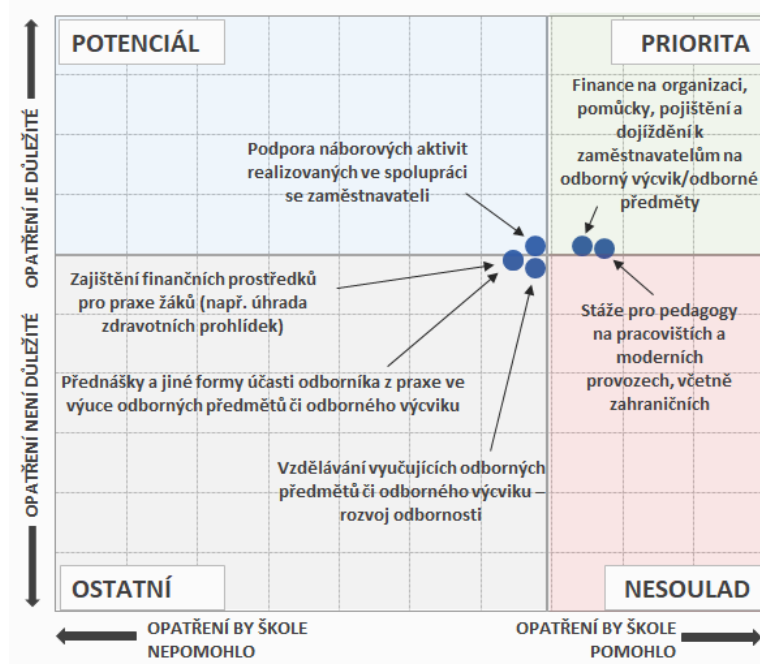
Již menší podíl škol pak uvedl, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (19 %), navýšení počtu hodin odborných předmětů a výcviku u zaměstnavatelů (18 %), příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (16 %) nebo příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a výcviku (7 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 7 p. b.) a analýz stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (nárůst o 6 p. b.). Naopak výrazný pokles byl zaznamenán z hlediska potřeby přípravy dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a výcviku (pokles o 15 p. b.), přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (pokles o 13 p. b.), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v rozvoji odbornosti (pokles o 12 p. b.) a navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů (pokles o 11 p. b.). Z více čtených opatření je méně často mezi potřebnými opatřeními uváděna potřeba zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (pokles o 7 p. b.), podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (pokles o 6 p. b.) a potřeba financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (pokles o 6 p. b.).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli především pomohla podpora stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních (77 %) a finanční podpora na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty (74 %). Dále zhruba dvě třetiny škol projevily zájem o podporu vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti (68 %), dále potřebu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (také 68 %), přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (65 %) i zajištění finančních prostředků pro praxe žáků např. úhradou zdravotních prohlídek (65 %).

Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na středních odborných učilištích by mělo být zajištění finančních prostředků na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty, stejně tak zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních. SOU tato opatření uvádějí v největší míře a přisuzují jim i značnou důležitost.

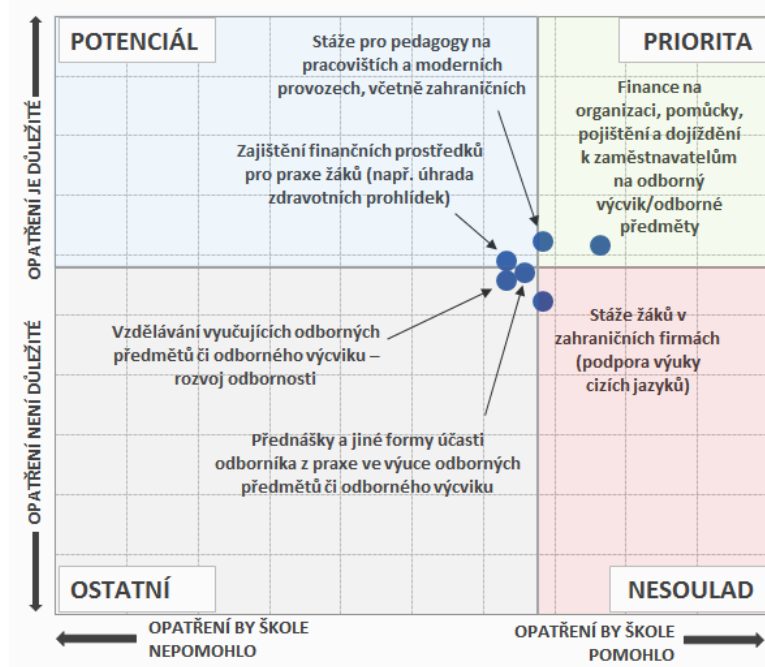
O něco méně často ale se stejnou mírou důležitosti SOU zmiňují i potřebu podpory náborových

aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli. Lze jej tedy považovat za opatření s potenciálem v oblasti dalšího rozvoje SOU.

Mírně nižší důležitost střední odborná učiliště přisuzují dalším poměrně často uváděným opatřením: přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu zajištění finančních prostředků na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty (76 %). Téměř dvě třetiny škol zmiňují potřebu podpory stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních a stejně často i potřebu realizace žákovských stáží v zahraničních firmách v rámci podpory výuky cizích jazyků. Dále školy uváděly, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pomohla organizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (66 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku, tj. rozvoj odbornosti (63 %) a finanční podpora žákovské praxe, mimo jiné v případě nákladů na zdravotní prohlídky (63 %).

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj na středních odborných školách je zajištění finančních prostředků na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako druhé nejdůležitější. Další prioritou pro střední odborné školy představuje podpora stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních.

Střední odborné školy v poměrně značné míře uváděly i potřebu zajištění stáží žáků v zahraničních

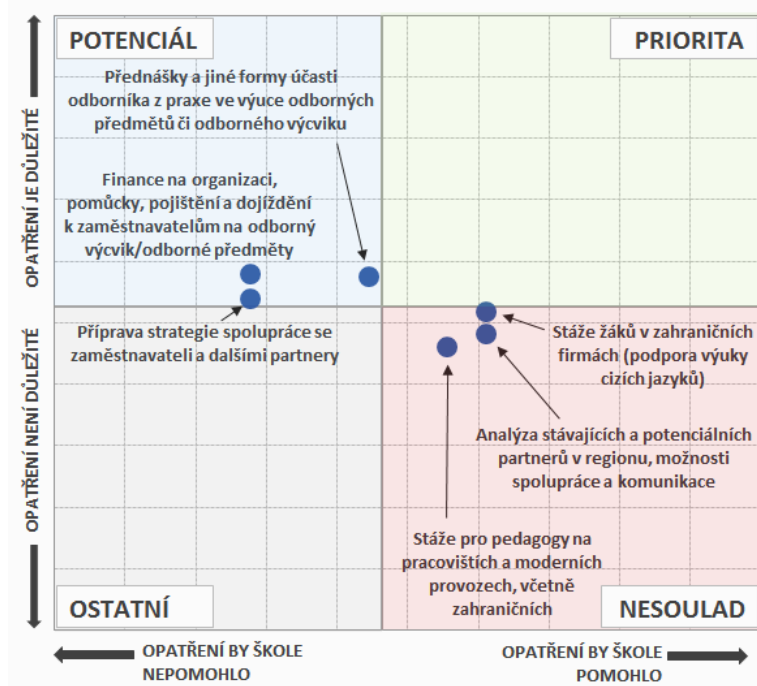
firmách, ale míra důležitosti je v tomto případě nižší, čímž se toto opatření nachází v jistém nesouladu.

Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků má pro střední odborné školy relativně velký význam, čímž představuje pro střední odborné školy opatření s potenciálem. O něco nižší význam mají pak pro školy opatření - organizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku, tj. rozvoj odbornosti.

Gymnázia uvádějí, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v největší míře pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, včetně možností spolupráce a komunikace s nimi (61 %) a zajištění stáží žáků v zahraničních firmách s důrazem na výuku cizích jazyků (61 %). Více než polovině gymnázií by dále pomohla organizace stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně těch zahraničních (56 %).

Část gymnázia také pociťuje potřebu podpory v oblasti zajišťování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (44 %), přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (28 %) či navýšení finančních prostředků na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a předměty (28 %).

Graf 69: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření představuje pro rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích částečnou prioritu zajištění stáží žáků v zahraničních firmách. Toto opatření spolu s analýzou stávajících a potencionálních partnerů v regionu vč. možností spolupráce s nimi, jsou nejčastěji uváděnými opatřeními ze strany gymnázií. Stážím žáků v zahraničních firmách gymnázia ale přisuzují mírně vyšší význam.

Zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech má pro gymnázia už nižší prioritu.

Za více důležitá opatření považují gymnázia přednášky a jiné formy

účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku, dále také finance na organizaci, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a odborné předměty i přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. I když tato opatření gymnázia uvádějí v malé míře, mají značný potenciál v jejich rozvoji v oblasti spolupráce se zaměstnavateli.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (74 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (74 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (71 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (68 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (58 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (58 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (84 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (81 % škol)
- Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (65 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (58 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (48 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (74 % škol)
- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (48 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (42 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (39 % škol)
- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (finanční náročnost) (39 % škol)
- Firma klade na žáky příliš vysoké požadavky na zručnost a dovednosti, kterých na SŠ ještě nedosahují (32 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (77 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. výcvik (74 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odb. výcviku – rozvoj odbornosti (68 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (68 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odb. předmětů či odb. výcviku (65 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (65 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (84 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (81 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (77 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (77 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (77 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (74 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (71 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (68 % škol)	
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (68 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli. (61 % škol)	úroveň 1
Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (58 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (58 % škol)	úroveň 2
		úroveň 3
		úroveň 4

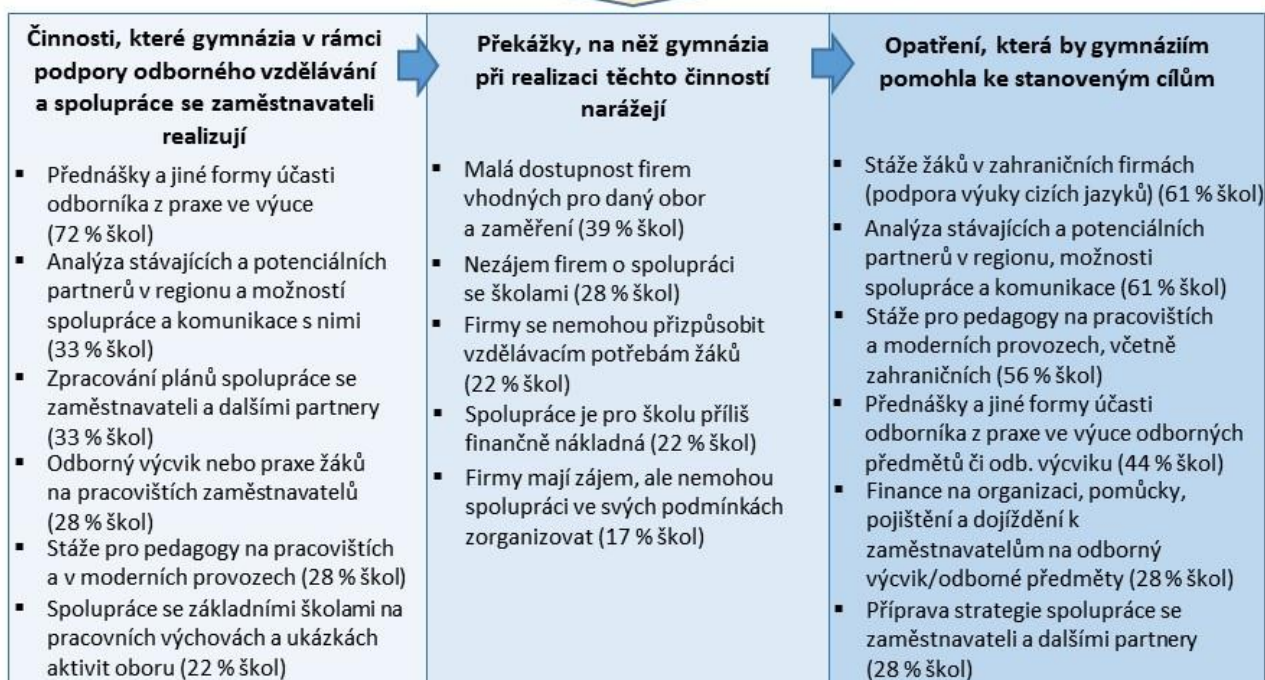
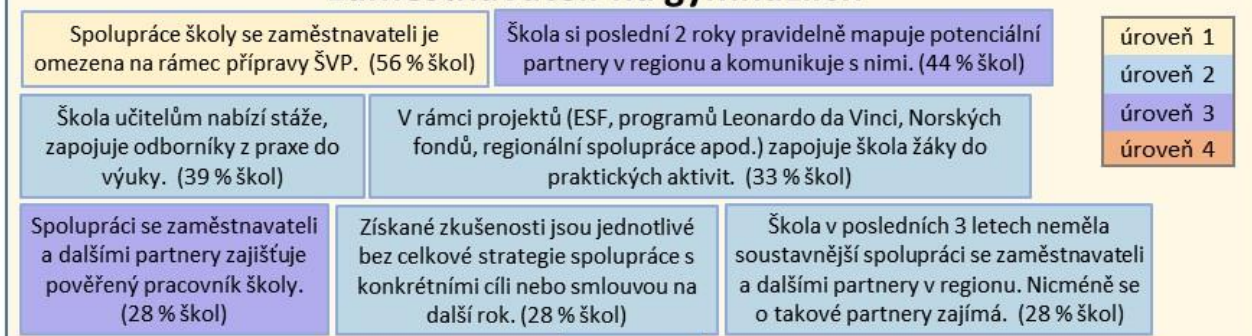
Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (89 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (68 % škol) - Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (66 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (61 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (45 % škol)	- Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (53 % škol) - Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (finanční náročnost) (45 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (39 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (37 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzděl. potřebám žáků (34 % škol) - Firma klade na žáky příliš vysoké požadavky na zručnost a dovednosti, kterých na SŠ ještě nedosahují (24 % škol) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (24 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. výcvik či odb. předměty (76 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, vč. zahraničních (68 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (68 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odb. předmětů či odb. výcviku (66 % škol) - Vzdělávání vyučujících odb. předmětů či odb. výcviku – rozvoj odbornosti (63 % škol) - Zajištění fin. prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (63 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

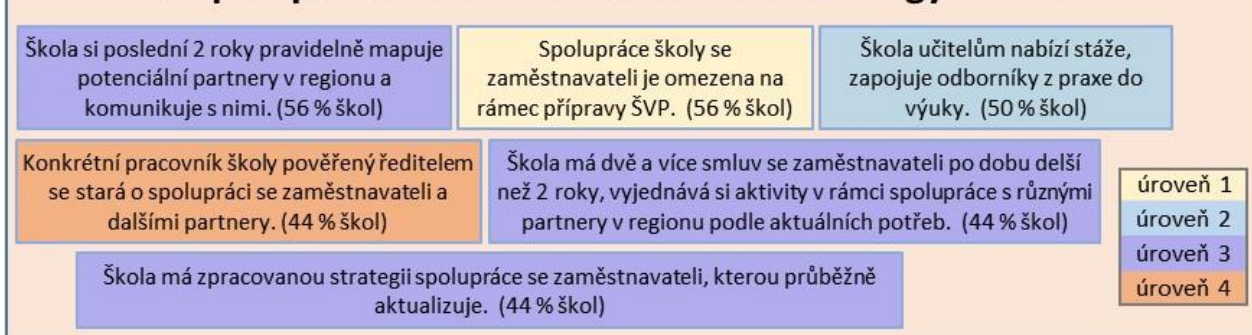
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (82 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (79 % škol)	úroveň 1
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (79 % škol)		úroveň 2
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (76 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (76 % škol)	úroveň 3
	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (68 % škol)	úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích



Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia



*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Inkluzivní vzdělávání v Kraji Vysočina

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

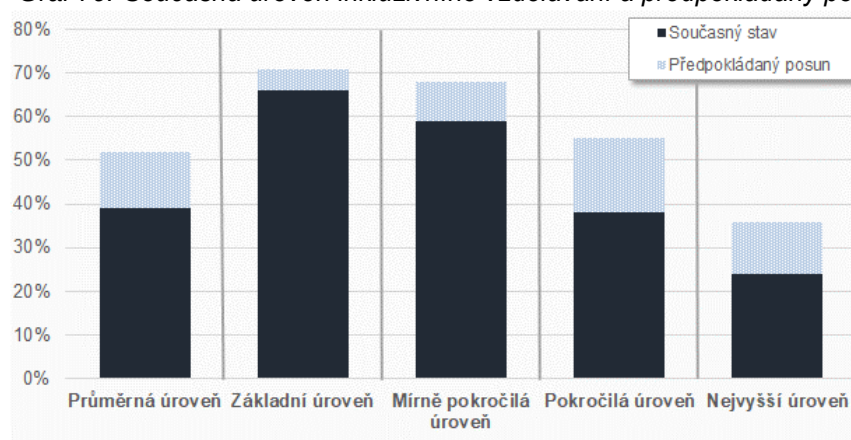
- Pokud jde o podporu inkluzivního vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do základní úrovně. Ve vysoké míře jsou rozvíjeny také aktivity z mírně pokročilé úrovně. Ve vyšší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně a v nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně, čímž deklarují zájem o určitý rozvoj sledované oblasti. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní.
- V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Školy dále spolupracují se ŠPZ, která mají žáky v péči, vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení. Nejmenší podíl škol využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na začleňování témat inkluzivního vzdělávání do plánu dalšího vzděl. pedagogických prac. školy a zpracovávání a průběžné vyhodnocení individuálních vzdělávacích a výchovných plánů. K nejvýraznějšímu poklesu došlo u rozšiřování a prohlubování učiva určeného nadaným žákům, zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním a využívání disponibilních hodin pro předměty speciálně pedagogické péče.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole. Téměř třetina škol se potýká s příliš velkým počtem žáků ve třídě a 27 % škol naráží na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a absenci ŠPP v rozšířené podobě. Naopak pouze malý podíl škol se setkává s nedostatečnou podporou inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele, s tím, že ŠPZ a škola/ vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání a s tím, že pracovníci ŠPP a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání. 1 % škol naráží také na to, že se nedaří navázat spolupráci při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami s dalšími institucemi. Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol k poklesu. Nejvyšší pokles je zaznamenán u nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů, nezájmu vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole.
- V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy deklarují výrazně nižší potřebu vytvoření odpovídajících finančních prostředků pro inkluzivní vzdělávání a zajištění asistentů pedagoga.
- V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je nejčastěji školami v Kraji Vysočina realizována účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a pedagogičtí pracovníci školy vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků. Více než třetina škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky, při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce. Naopak pouze 7 % škol má koordinátora podpory nadání, který na škole aktivně vyhledává nadané a mimořádně nadané žáky a 3 % škol mají koordinátora podpory nadání, který na škole komunikuje možnosti podpory se zákonnými zástupci žáků. Na 24 % škol neprobíhá systematická podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu inkluzivního vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do základní úrovně (66 %). V této úrovni je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou rozvíjeny také aktivity z mírně pokročilé úrovně (59 %), v té má škola v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. Ve vyšší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně (38 %), ve které má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (24 %), v rámci které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 %), čímž deklarují zájem o určitý rozvoj sledované oblasti. Určitý posun lze očekávat také v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 9 %) či základní (předpokládaný posun o 5 %) úrovně.

Graf 70: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun



Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog.

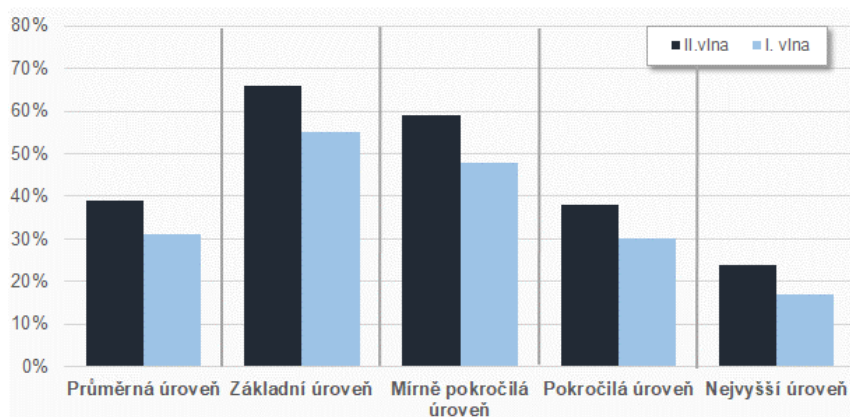
pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní – v základní (nárůst o 12 p. b.), mírně pokročilé (nárůst o 11 p. b.), pokročilé (nárůst o 9 p. b.) a v nejvyšší úrovni (nárůst o 7 p. b.).

Graf 71: Srovnání současné úrovně inkluzivního vzdělávání (I. vlna + II. vlna)



Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření

vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (90 %) a jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (84 %). Školy dále spolupracují se ŠPZ, která mají žáky v péči (81 %), vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků (76 %) a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení (73 %). Více než tři pětiny škol zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací nebo výchovné plány (69 %) a vyučující spolupracují při naplňování vzděl. potřeb žáků (69 %).

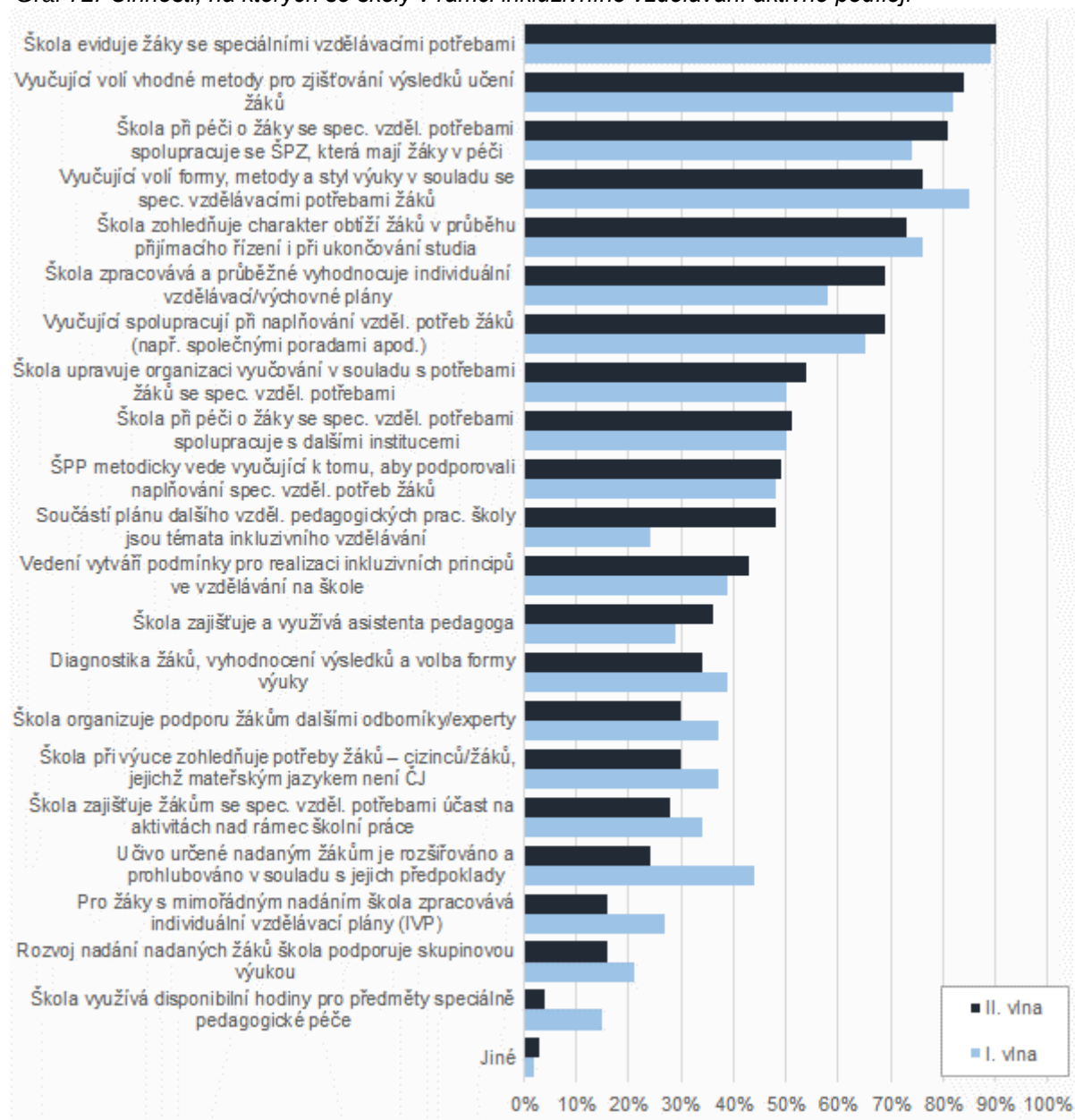
54 % škol upravuje organizaci vyučování v souladu s potřebami žáků se spec. vzděl. potřebami a 51 % škol při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje s dalšími institucemi.

Na více než třetinu škol ŠPP metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování spec. vzděl. potřeb žáků (49 %), součástí plánu dalšího vzděl. pedagogických prac. školy jsou témata inkluzivního vzdělávání (48 %), vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (43 %), škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga (36 %) a probíhá diagnostika žáků, vyhodnocení výsledků a volba formy výuky (34 %).

Menší podíl škol organizuje podporu žákům dalšími odborníky/experty (30 %), při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (30 %), zajišťuje žákům se spec. vzděl. potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (28 %), učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (24 %), pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (16 %), rozvoj nadání nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou (16 %) a škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (4 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na začleňování témat inkluzivního vzdělávání do plánu dalšího vzděl. pedagogických prac. školy (nárůst o 24 p. b.) a zpracovávání a průběžné vyhodnocení individuálních vzdělávacích a výchovných plánů (nárůst o 11 p. b.). K nejvýraznějšímu poklesu došlo u rozšiřování a prohlubování učiva určeného nadaným žákům (pokles o 20 p. b.), zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (pokles o 11 p. b.) a využívání disponibilních hodin pro předměty speciálně pedagogické péče (pokles o 10 p. b.).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

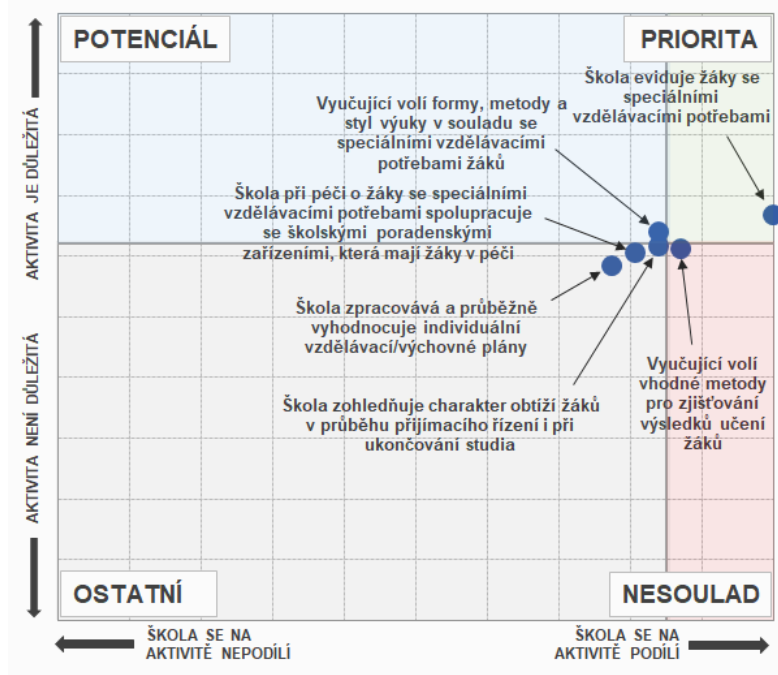


7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %). Na více než čtyřech pětinach škol vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků nebo volí vhodné metody pro zjišťování výsledků žáků (shodně 84 %). Stejný podíl škol také zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. 81 % škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, a 77 % škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je, evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tuto aktivitu učiliště realizují nejčastěji a přikládají jí i nejvyšší význam.

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

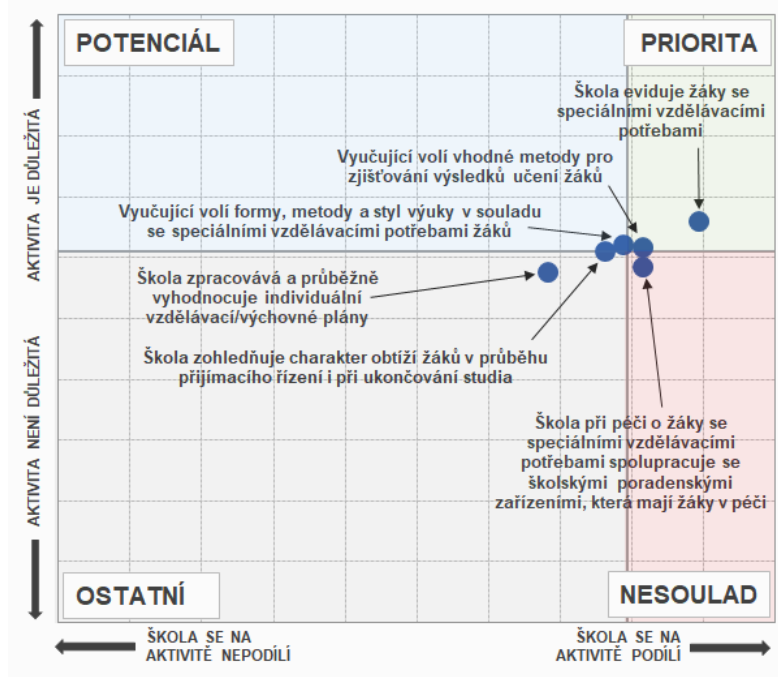


Častější realizovanou aktivitou je volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Této aktivitě je však přisuzována nižší důležitost.

Jak je patrné z grafu, dvě aktivity se ocitly na hranici aktivit s potenciálem a prioritních aktivit. Jedná se o volbu formy, metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a zohlednění charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Tyto aktivity jsou školami považovány za relativně důležité, ale realizuje je méně než prioritní.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (89 %).

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Na 82 % škol vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Na 79 % škol vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a na 76 % škol zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. 68 % škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu inkluzivního vzdělávání představují priority středních odborných škol tyto

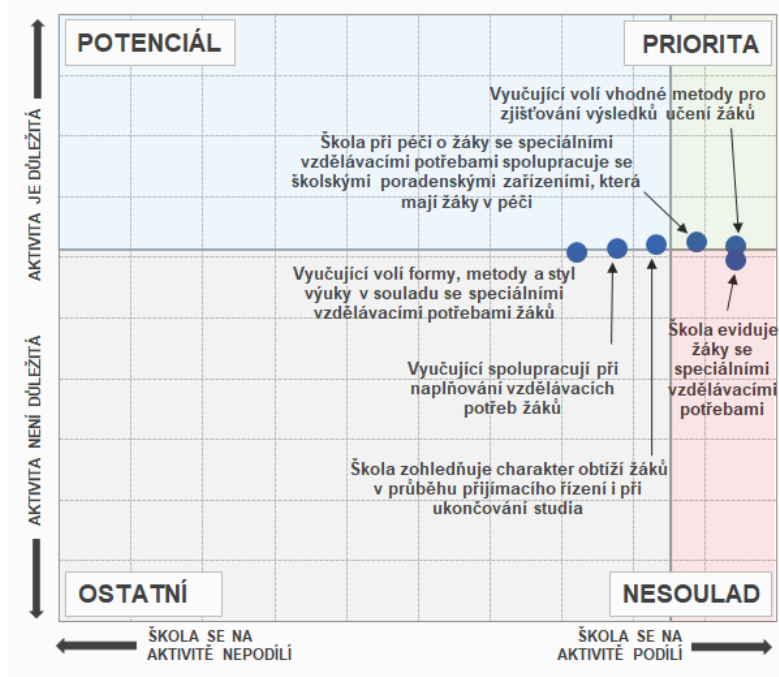
činnosti: škola eviduje žáky se SVP a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve větší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují největší význam.

V méně nižší míře SOŠ volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Tyto aktivity jsou však považovány za průměrně až lehce nadprůměrně důležité, čímž mohou představovat pro školy potenciál v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Jistý nesoulad představuje spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Školy se aktivitě věnují relativně hodně, ale svým významem je spíše podprůměrná.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání velice aktivní v evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (94 %) a v tom, že učitelé volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (94 %). Na 89 % škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči a 83 % škol zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Na 78 % gymnázií pak vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a na 72 % škol vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků.

Graf 75: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Určitou prioritou je pro gymnázia volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Tyto aktivity školy realizují nejčastěji a přisuzují jim také nadprůměrnou důležitost.

Zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a do určité míry také volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků se pro gymnázia jeví jako potenciál v oblasti inkluzivního vzdělávání. Školy tyto aktivity realizují v nižší míře než prioritní aktivity, ale

přisuzují jim lehce nadprůměrnou až průměrnou důležitost.

Nesoulad pak představuje evidence žáků se SVP.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (36 %). Téměř třetina škol se potýká s příliš velkým počtem žáků ve třídě (31 %) a 27 % škol naráží na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a absenci ŠPP v rozšířené podobě.

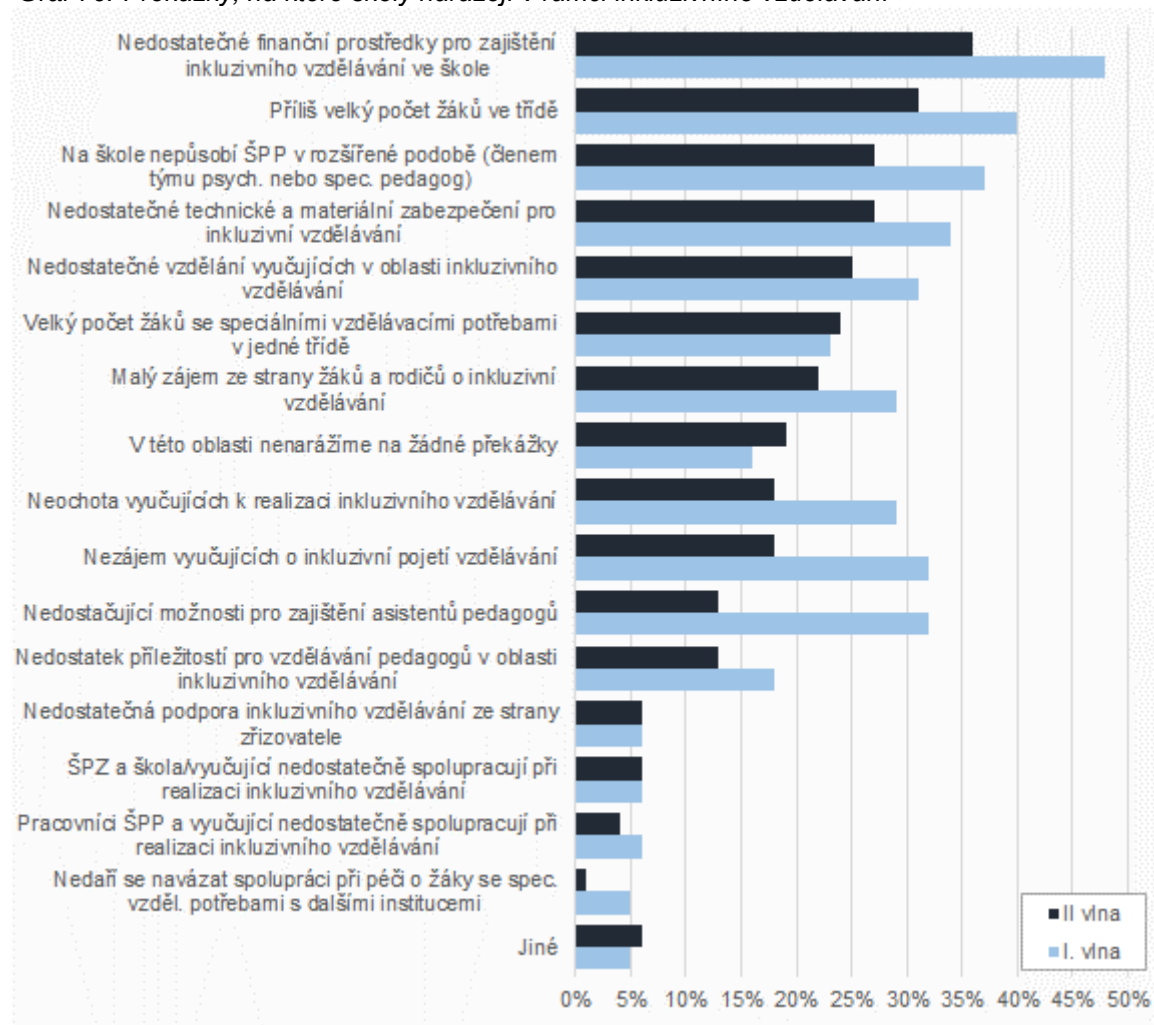
Alespoň pětina škol naráží na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (25 %), velký počet žáků se SVP v jedné třídě (24 %) a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (22 %). 19 % škol nenaráží na překážky a 18 % škol se potýká s neochotou vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání a nezájmem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání.

Alespoň desetina škol uvádí nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (13 %) a nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (13 %).

Pouze malý podíl škol se setkává s nedostatečnou podporou inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (6 %), s tím, že ŠPZ a škola/vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání (6 %) a s tím, že pracovníci ŠPP a vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání (4 %). 1 % škol naráží také na to, že se nedaří navázat spolupráci při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami s dalšími institucemi.

Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol k poklesu. Nejvyšší pokles je zaznamenán u nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů (pokles o 19 p. b.), nezájmu vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (pokles o 14 p. b.) a nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 13 p. b.).

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci inkluzivního vzdělávání



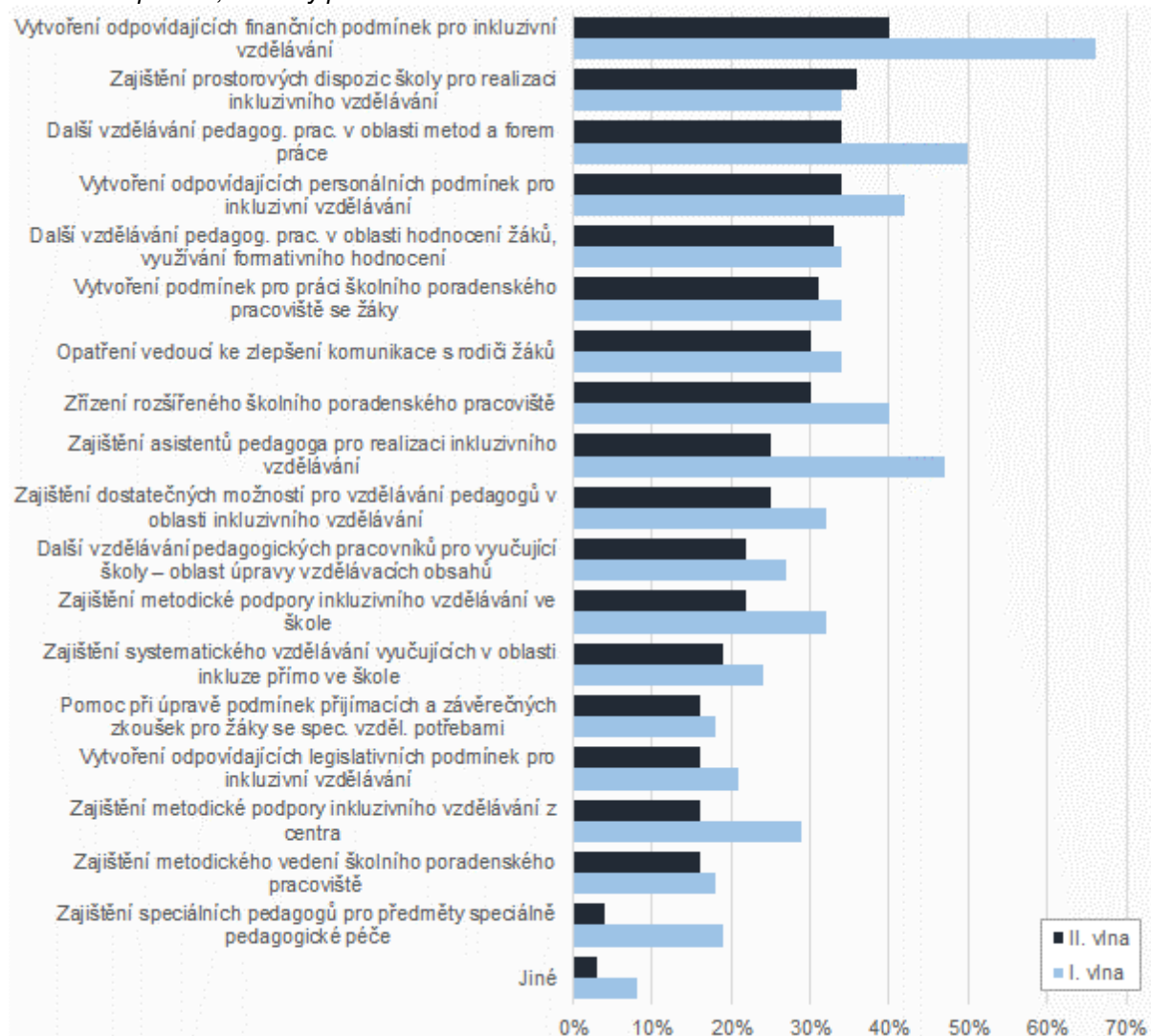
7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (40 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (36 %).

34 % škol potřebují další vzdělávání pedagog. prac. v oblasti metod a forem práce a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a 33 % škol by potřebovalo další vzdělávání pedagog. prac. v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení.

Menší podíl škol by potřeboval vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (31 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (30 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (30 %). Čtvrtina škol by potřebovala zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (25 %) a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (25 %). 22 % škol by potřebovalo další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole.

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci inkluzivního vzdělávání



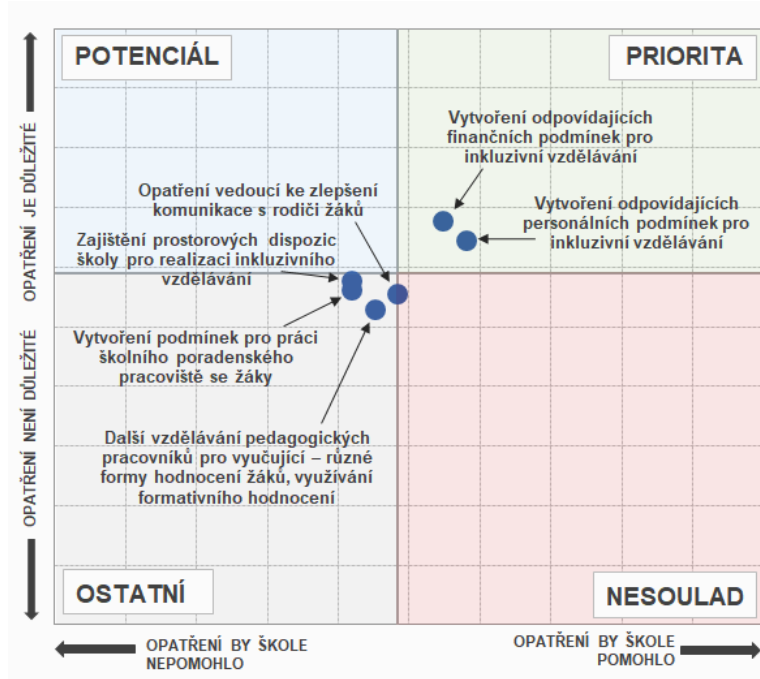
19 % škol by ocenilo zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole a 16 % škol by mělo zájem o pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se spec. vzděl. potřebami, vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště. 4 % škol by pak potřebovaly zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

Oproti roku 2015/2016 školy deklarují výrazně nižší potřebu vytvoření odpovídajících finančních prostředků pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 26 p. b.) a zajištění asistentů pedagoga (pokles o 21 p. b.). O 16 p. b. poklesl podíl škol, které potřebují další vzdělávání pedagog. prac. v oblasti metod a forem práce a 15 p. b. poklesl podíl škol s potřebou zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících personálních (58 %) a finančních (55 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Téměř polovina učilišť by ocenila opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (48 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (45 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního (42 %).

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



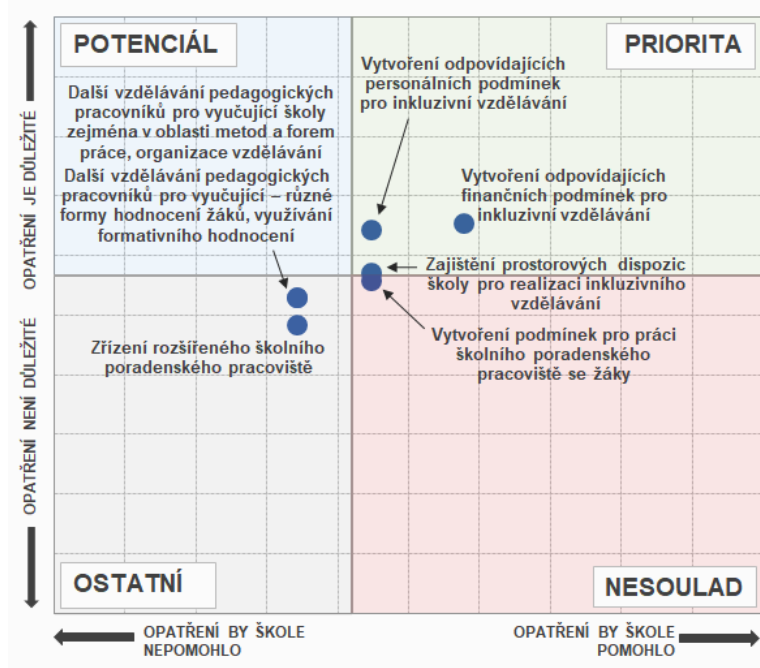
Prioritními opatřeními se pro střední odborná učiliště jeví vytvoření finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření volil nejvyšší podíl škol a také jim je přikládána nejvyšší důležitost.

Jistý nesoulad představují opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Toto opatření sice školy zmiňovaly relativně ve velké míře, ale jeho důležitost je spíše podprůměrná.

Další opatření již školy zmiňovaly v menší míře a i přisuzovaná důležitost je spíše podprůměrná.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (58 %). Téměř polovina škol by také ocenila zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (45 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (45 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (45 %). 34 % škol by potřebovalo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení.

Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



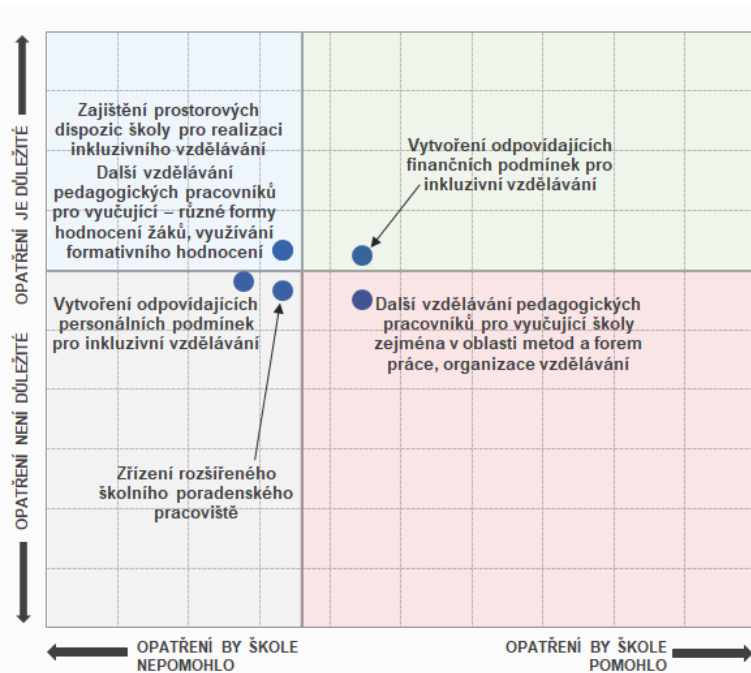
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje největší prioritu SOŠ vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření školy uváděly velmi často a přikládaly jim i nejvyšší důležitost.

Určitou prioritu představuje také zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Toto opatření zmiňovaly školy často a přikládaly mu lehce nadprůměrný význam.

Nižší význam pak školy přisuzovaly vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky.

Gymnázia by nejvíce ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (44 %). Alespoň třetině gymnázií by pomohlo zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (shodně 33 %). 28 % škol by mělo zájem o vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje prioritu gymnázií vytvoření odpovídajících finančních podmínek. Toto opatření je zmiňováno nejčastěji a zároveň mu je přisuzována vysoká důležitost.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání zmiňují gymnázia také často, ale přisuzují mu nižší důležitost, proto se v grafu ocitá v oblasti nesouladu.

Relativně menší podíl gymnázií pak zmiňoval, že by jim pomohlo zajištění prostorových dispozic

školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení. Důležitost těchto položek je nadprůměrná ve srovnání s ostatními sledovanými položkami, čímž pro gymnázia představují potenciál v jejich dalším rozvoji inkluzivního vzdělávání.

7.5 Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je nejčastěji školami v Kraji Vysočina realizována účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (45 %) a pedagogičtí pracovníci školy vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (43 %).

Více než třetina škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (36 %), při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (36 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (34 %).

27 % škol při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se ŠPZ a 24 % škol se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky. Téměř na pětina škol se žáci školy zapojují do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (19 %), pedagogičtí prac. komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků s dalšími odborníky (16 %) a škola rozvíjí interní systém identifikace a podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (16 %).

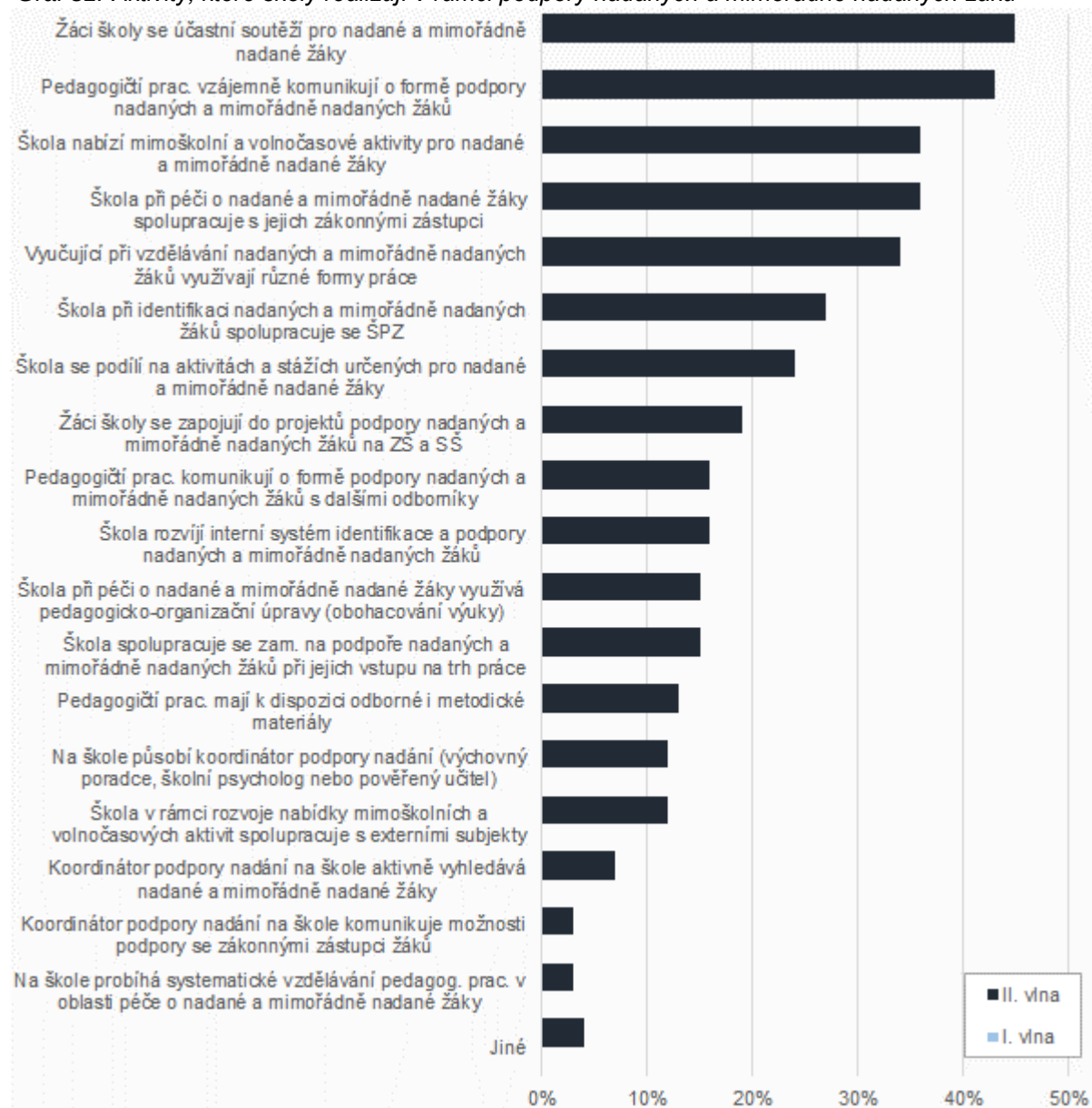
Více než desetina škol při péči o nadané a mimořádně nadané žáky využívá pedagogicko-organizační úpravy (15 %), spolupracuje se zam. na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (15 %) a v rámci rozvoje nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit spolupracuje s externími subjekty (12 %). Na 13 % škol pedagogičtí prac. mají k dispozici odborné i metodické

materiály a na 12 % škol také působí koordinátor podpory nadání (výchovný poradce, školní psycholog nebo pověřený učitel).

7 % škol má koordinátora podpory nadání, který na škole aktivně vyhledává nadané a mimořádně nadané žáky a 3 % škol mají koordinátora podpory nadání, který na škole komunikuje možnosti podpory se zákonnými zástupci žáků.

Na 24 % škol neprobíhá systematická podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků.

Graf 81: Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků



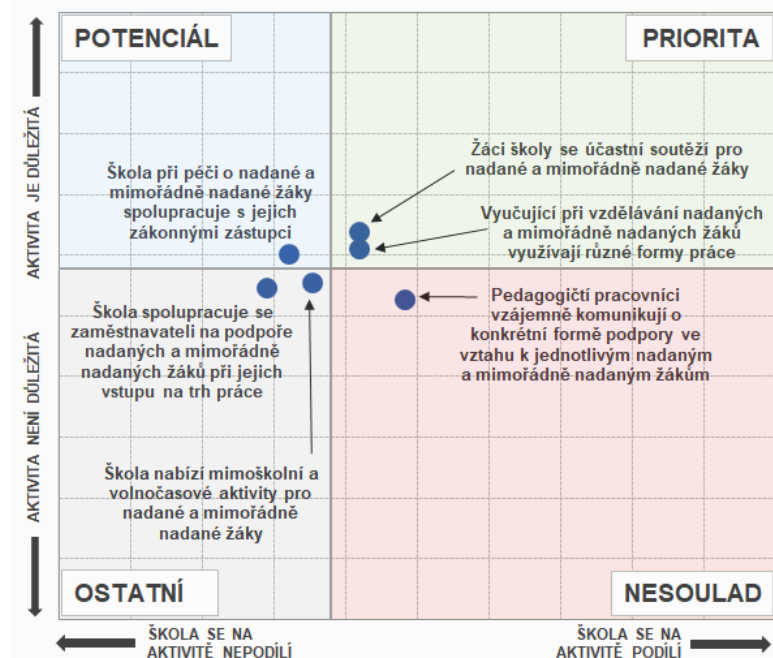
7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji nechávají pedagogické pracovníky vzájemně komunikovat o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (48 %). Na zhruba 42 % učilišť vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce a žáci školy se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky. 35 % škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky. 32 % škol pak při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje

s jejich zákonnými zástupci a 29 % škol spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce.

Z hlediska důležitosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro učiliště prioritou využívání různých forem práce a účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tyto aktivity školy zmiňují velmi často a zároveň je považují za velmi důležité.

Graf 82: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

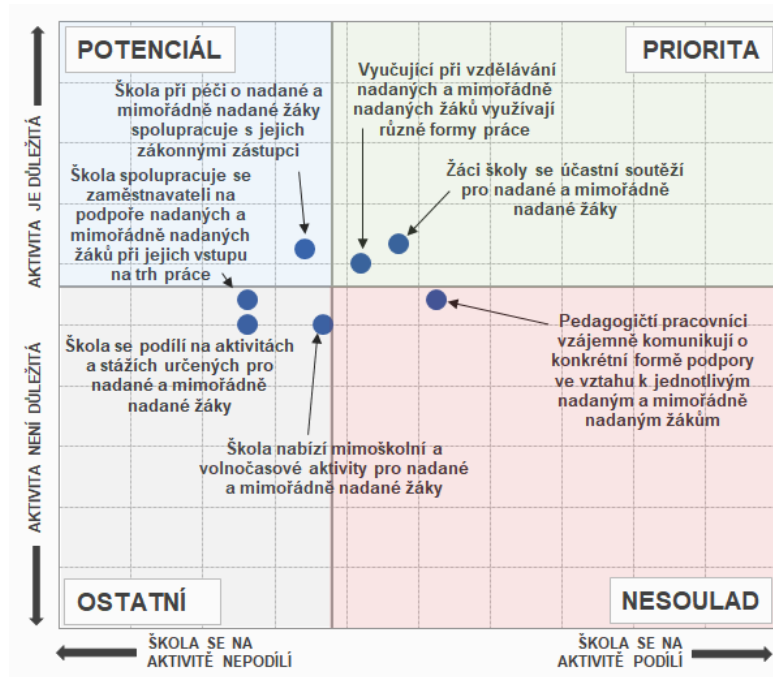


To, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům je v jistém nesouladu. Školy tuto aktivitu realizují nejčastěji, ale přisuzují jí podprůměrnou důležitost.

Spolupráce se zákonnými zástupci na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků představuje pro školy potenciál v rozvoji podpory nadaných žáků. Sice se jedná o aktivitu, kterou školy realizují méně často, ale přisuzují jí nadprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji nechávají pedagogické pracovníky vzájemně komunikovat o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (53 %).

Graf 83: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Více než dvě pětiny škol také posílají žáky školy na soutěže pro nadané a mimořádně nadané žáky (47 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (42 %). 37 % škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky a 34 % škol při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci. 26 % škol pak spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce a podílí se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky.

Hlavní prioritou pro rozvoj podpory nadaných a mimořádně nadaných

žáků je pro střední odborné školy účast žáků na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a dále

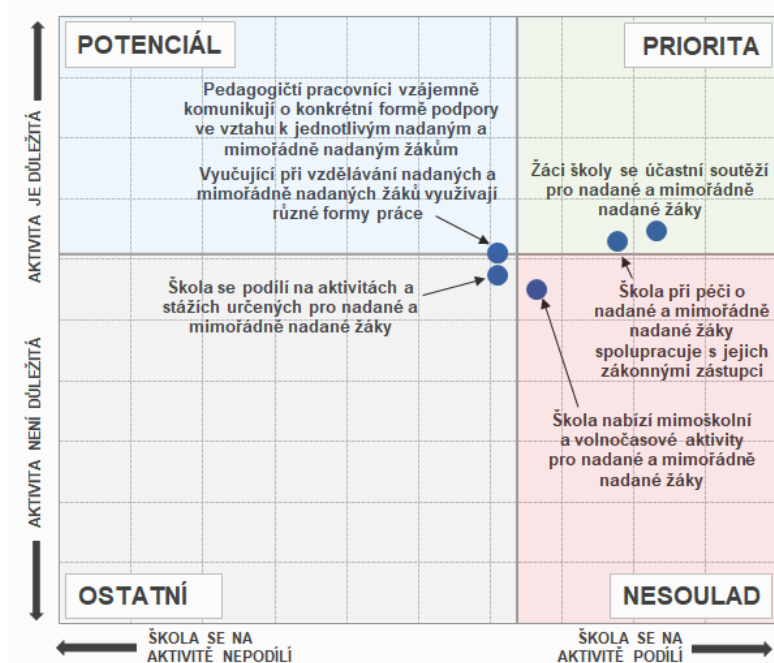
také to, že vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce. Tyto aktivity školy zmiňují relativně často a připisují jim také vysokou důležitost.

Nesoulad představuje komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Toto opatření školy zmiňovaly sice ve velké míře, ale přiřkládají mu menší význam.

Potenciál dalšího rozvoje představuje spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Toto opatření školy sice zmiňovaly v menší míře, ale přiřkládají mu nadprůměrný význam.

Gymnázia v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nechávají nejčastěji žáky školy se účastnit soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (83 %) a školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (78 %). Na více než třech pětinách gymnázií nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (67 %), pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (61 %), vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (61 %) a škola se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (61 %).

Graf 84: *Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost*



Prioritou v oblasti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro gymnázia účast žáků v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a spolupráce se zákonnými zástupci.

Aktivity v podobě vzájemné komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory pro nadané a mimořádně nadané žáky a volba různých forem práce při vyučování nadaných žáků se ocitají v potenciálu dalšího rozvoje této oblasti.

V jistém nesouladu se pak nachází realizace mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané

žáky. Tuto aktivitu gymnázia realizují poměrně často, ale přiřkládají jí podprůměrnou důležitost.

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

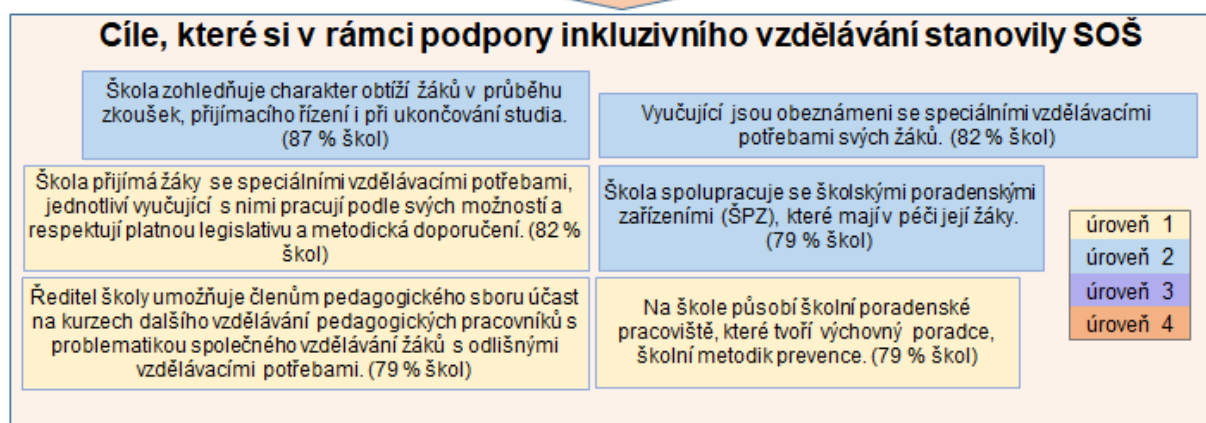
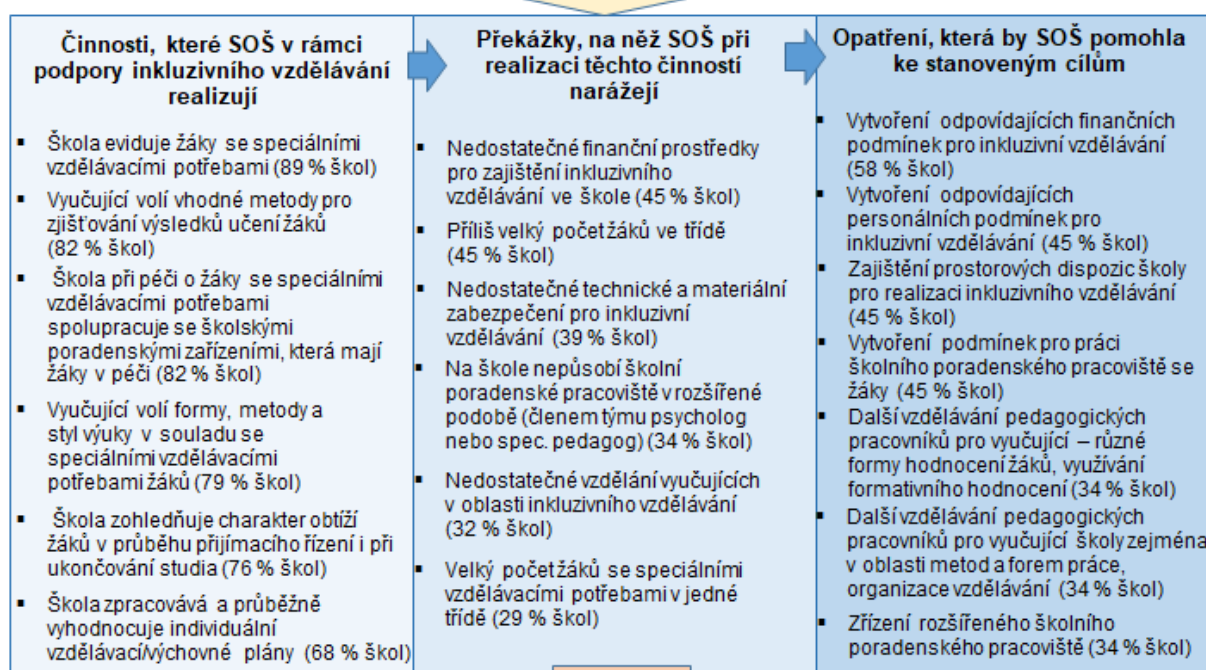
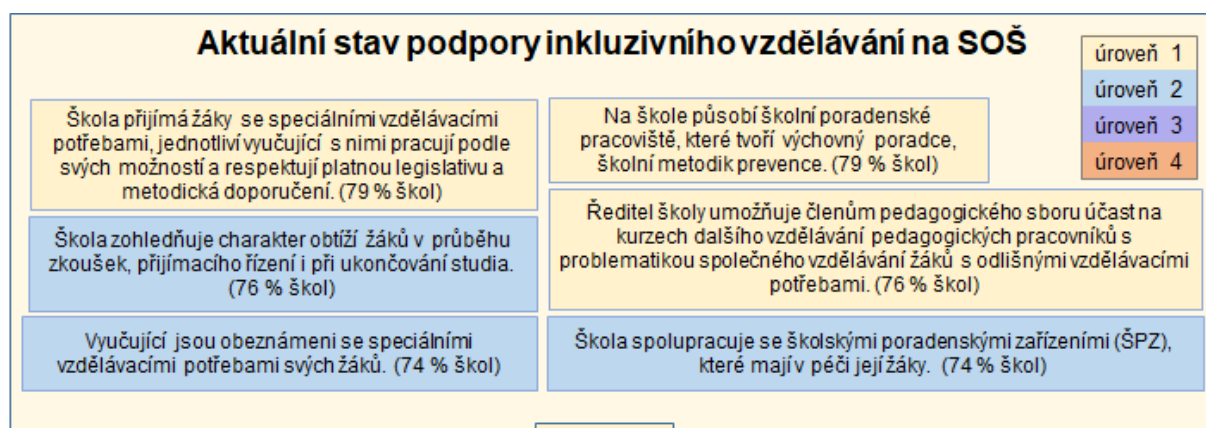
Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (90 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (87 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
		úroveň 3
		úroveň 4
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (84 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (81 % škol)	
Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (81 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (68 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (87 % škol) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (84 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (84 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (81 % škol) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (77 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (55 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (45 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (45 % škol) - Velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (42 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo spec. pedagog) (39 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (35 % škol)	- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (58 % škol) - Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (55 % škol) - Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (48 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (45 % škol) - Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (42 % škol) - Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (42 % škol)

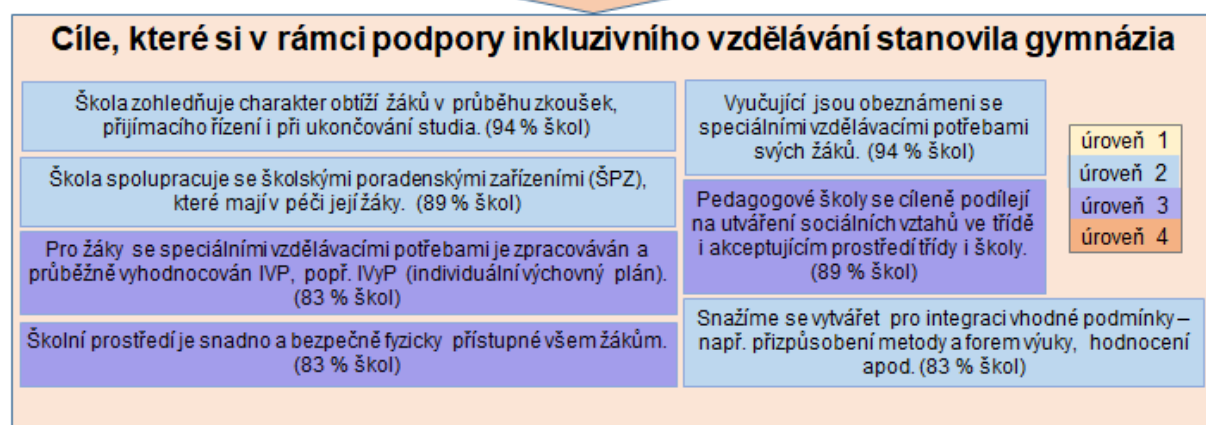
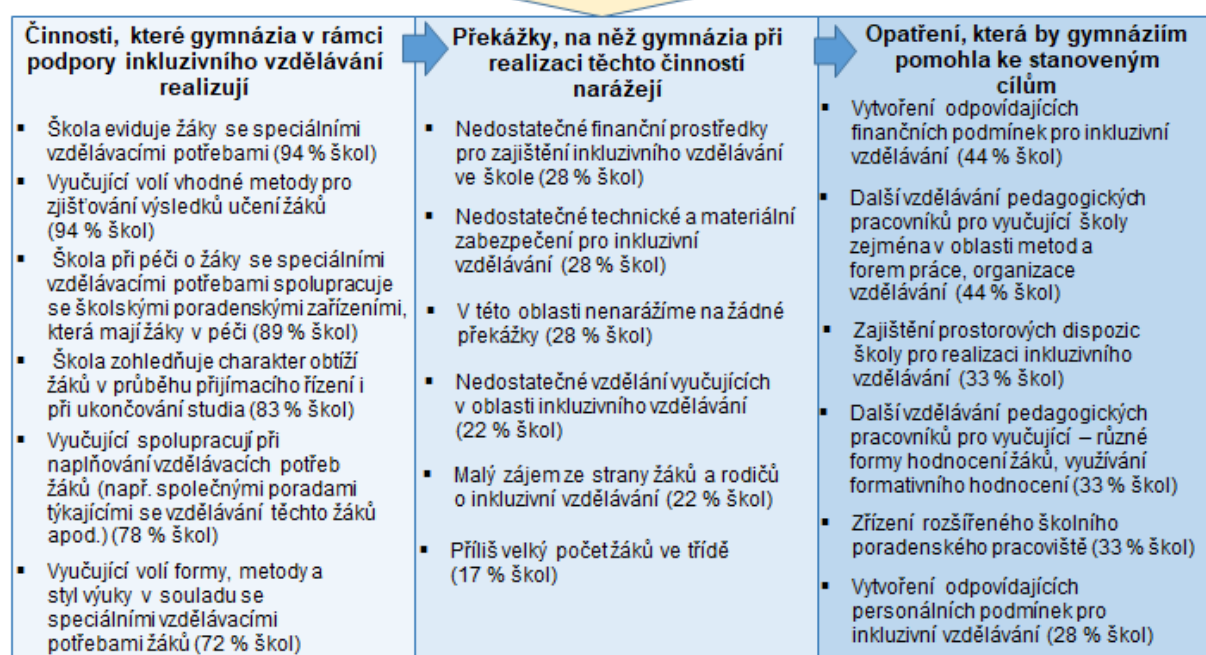
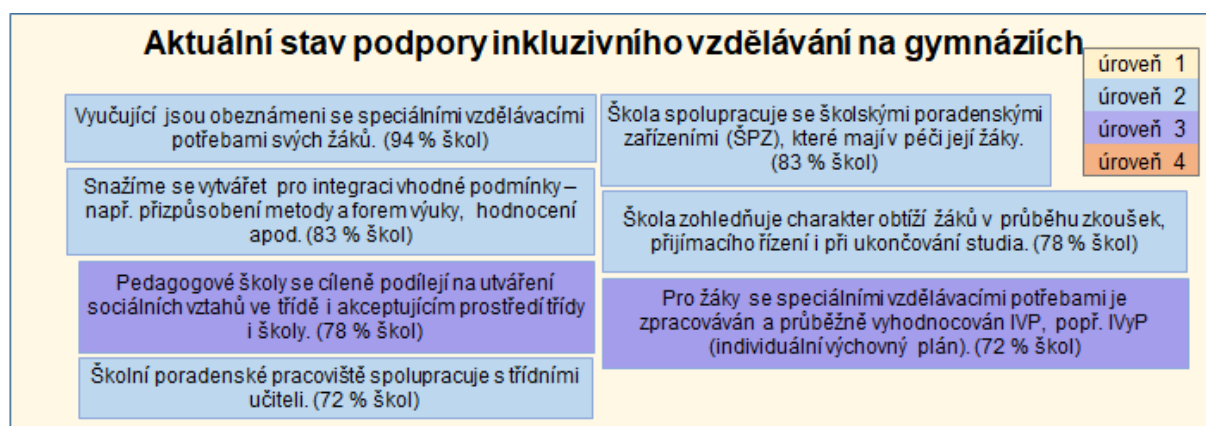
Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (90 % škol)	Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (90 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
		úroveň 3
		úroveň 4
Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (87 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (84 % škol)	
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (84 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (81 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj výuky cizích jazyků v Kraji Vysočina

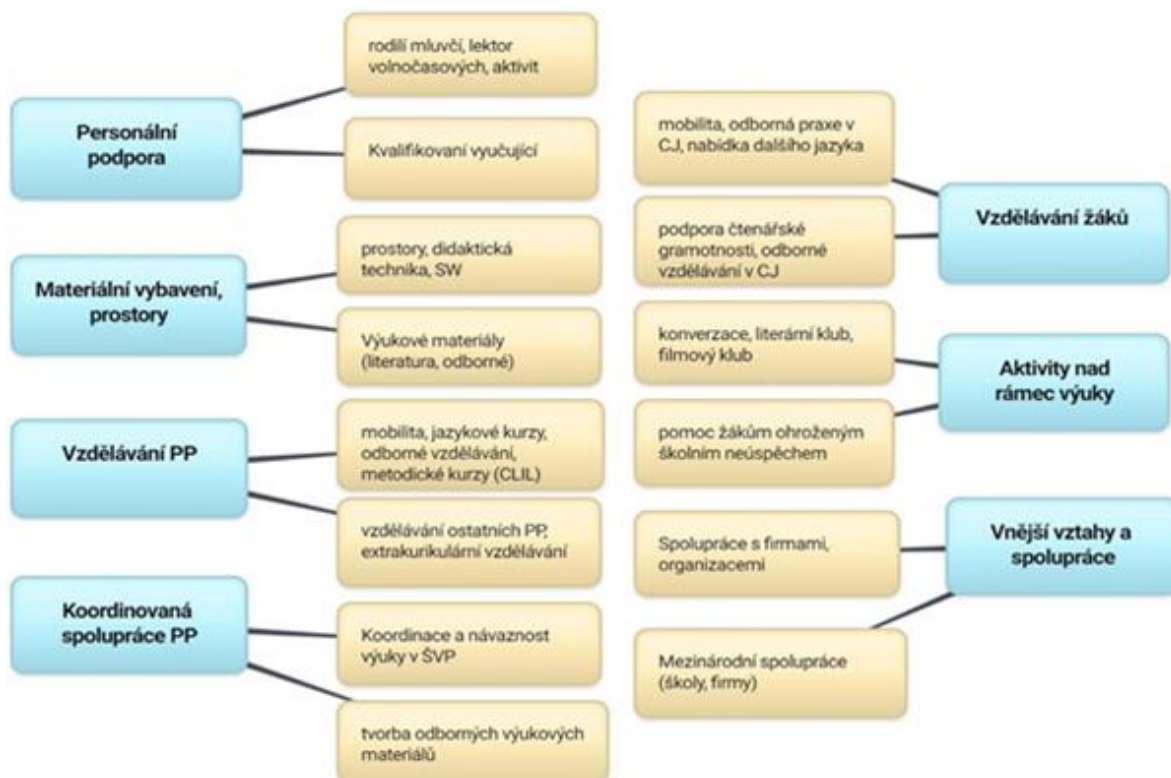
Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně upozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;
- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.



Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby v správný čas.

Hlavní zjištění

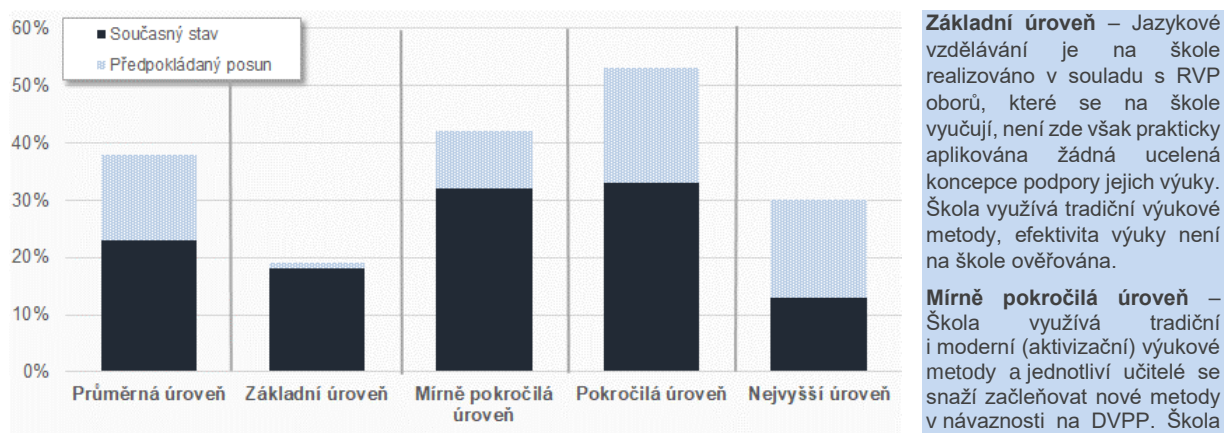
- Pokud jde o podporu jazykového vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do pokročilé úrovně, ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V již nižší míře se rozvíjejí aktivity z mírně pokročilé a základní úrovně. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity v nejvyšší úrovni. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory jazykového vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně a nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně.
- V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem a využívají autentické materiály ve výuce. Tři pětiny a více škol organizují lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla, zavedly výuku dalšího cizího jazyka a podporují nadané žáky (jazykové soutěže, olympiády).
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků a s nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů. Alespoň polovinu škol trápí vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd, nedostatečné technické a materiální vybavení tříd a nízká motivovanost žáků.
- V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků. Více než polovina škol by také ocenila mobility vyučujících do zahraničí, prostředky pro zajištění mobility žáků, prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků. Méně škol by ocenilo systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor a zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti.

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu jazykového vzdělávání na školách v Kraji Vysočina, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do pokročilé úrovně (33 %), ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V již nižší míře se rozvíjejí aktivity z mírně pokročilé úrovně (32 %) a základní úrovně (18 %), kdy je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP a dále se podpora jeho výuky nerozšiřuje. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity v nejvyšší úrovni (13 %), ve které předmětové týmy cizích jazyků již plně spolupracují.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory jazykového vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 20 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 17 %) a deklarují tedy zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně. K nižším plánovaným posunům dochází u mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a u základní úrovně (předpokládaný posun o 1 %).

Graf 85: Současná úroveň rozvoje výuky cizích jazyků a předpokládaný posun



projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahuje do výuky.

Pokročilá úroveň – Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

8.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

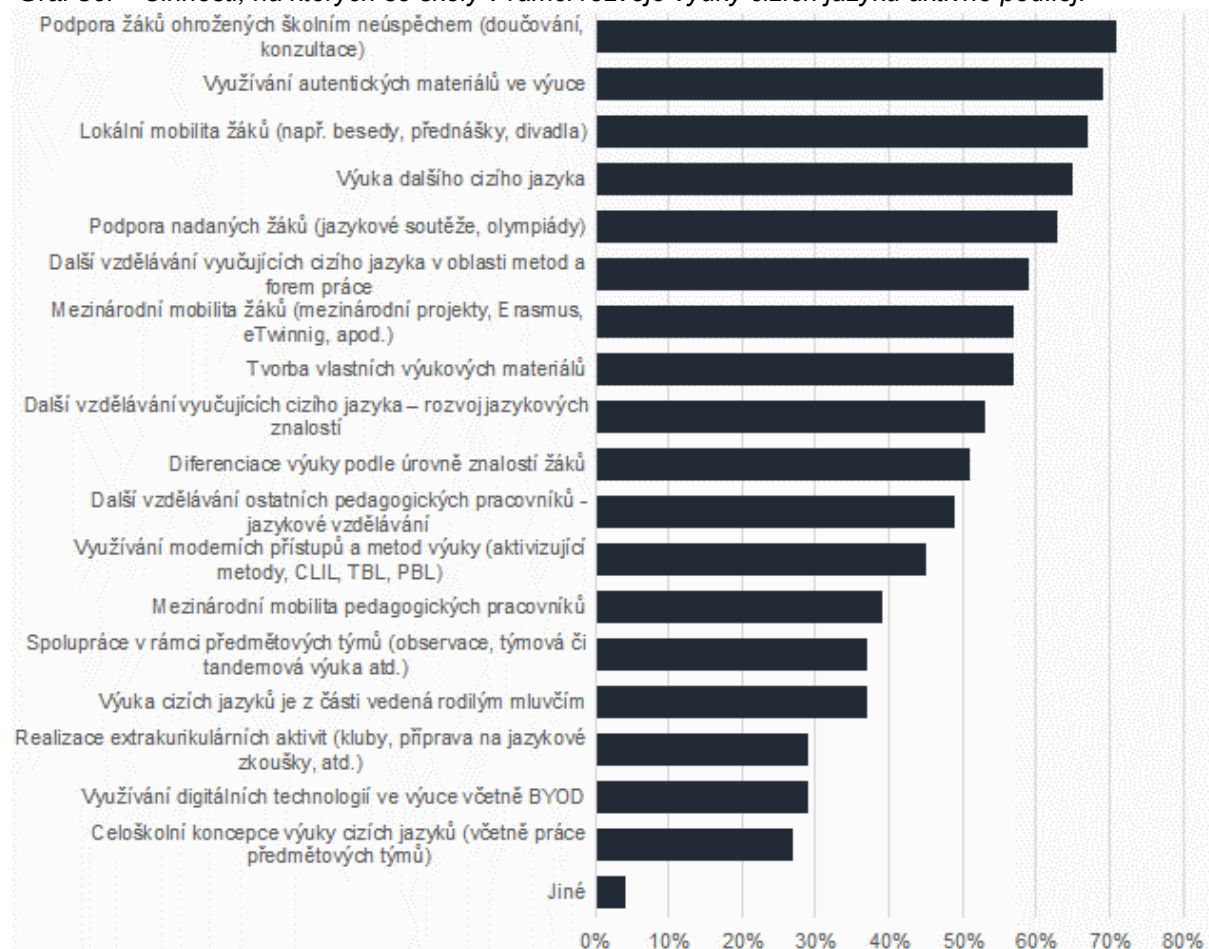
V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (71 %) a využívají autentické materiály ve výuce (69 %).

Tři pětiny a více škol organizují lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla (67 %), zavedly výuku dalšího cizího jazyka (65 %) a podporují nadané žáky (jazykové soutěže, olympiády) (63 %). Více než polovina škol realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (59 %), usiluje o mezinárodní mobilitu žáků, např. Erasmus (57 %), tvoří vlastní výukové materiály (57 %), podílí se na dalším vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (53 %) a diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (51 %).

Téměř polovina škol zajišťuje jazykové vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků (49 %) a využívá moderní přístupy a metody výuky (aktivizační metody, CLIL, TBL, PBL) (45 %). 39 % škol se účastní mezinárodní mobility pedagogických pracovníků a 37 % škol spolupracuje v rámci předmětových týmů a výuka cizích jazyků je z části vedena rodilým mluvčím. 29 % škol realizuje

extrakurikulární aktivity a využívá digitální technologie ve výuce včetně BYOD a 27 % škol má celoškolskou koncepci výuky cizích jazyků.

Graf 86: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje výuky cizích jazyků aktivně podílejí

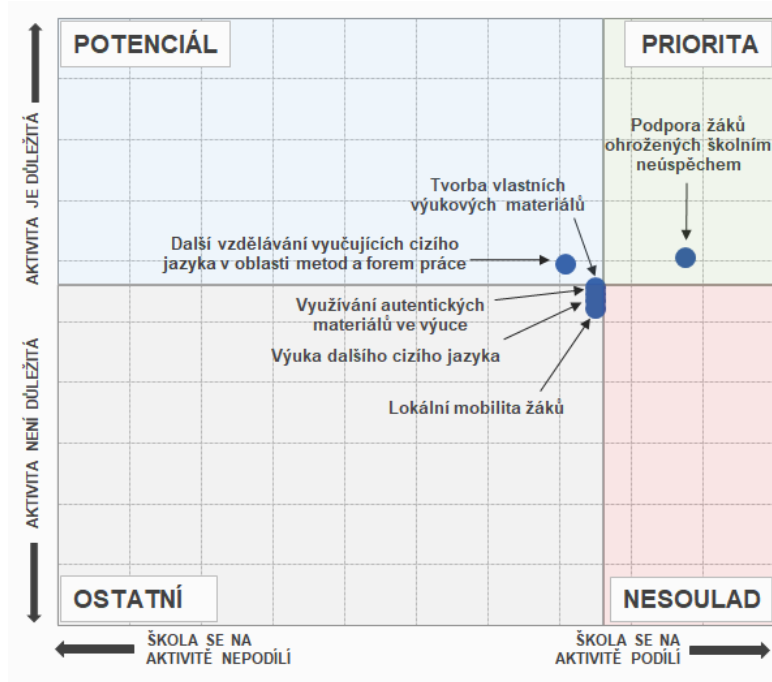


Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti jazykového vzdělávání v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem v podobě doučování nebo konzultací (88 %). Celkem 75 % středních odborných učilišť vyučuje další cizí jazyk, podílí se na lokální mobilitě žáků, např. v podobě besed, přednášek nebo divadel, vytváří vlastní výukové materiály a využívá autentické materiály ve výuce. 71 % škol pak poskytuje další vzdělávání vyučujícím cizího jazyka v oblasti metod a forem práce.

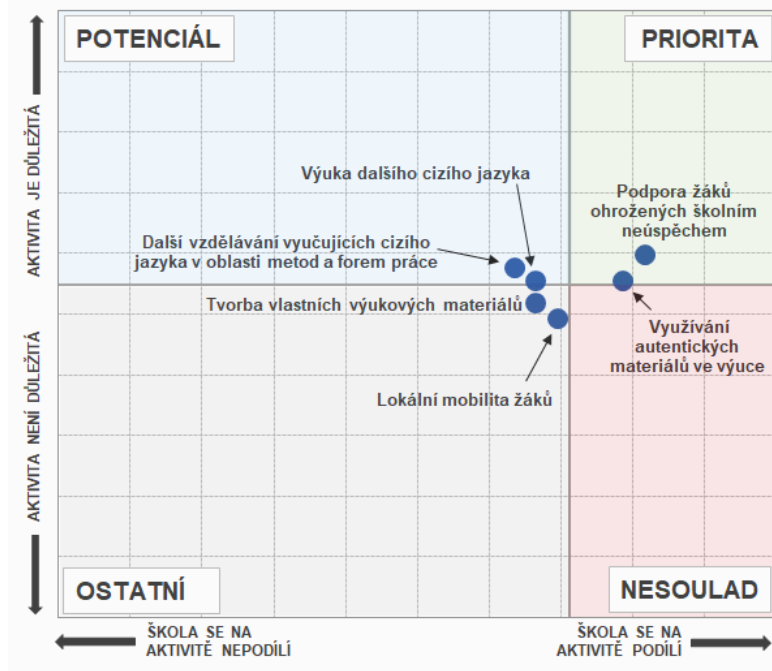
Graf 87: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Na hranici aktivit s potenciálem a prioritních aktivit se ocitá tvorba vlastních výukových materiálů. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než prioritní aktivitu, ale je jí přisuzována alespoň průměrná důležitost. Další aktivity (výuka dalšího cizího jazyka, lokální mobilita žáků a využívání autentických materiálů ve výuce) jsou hodnoceny jako podprůměrně významné. Potenciál dalšího rozvoje oblasti pak představuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce.

Střední odborné školy nejčastěji v rámci podpory jazykového vzdělávání podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (82 %) a využívají autentické materiály ve výuce (79 %). 70 % škol se věnuje lokální mobilitě žáků. 67 % škol vyučuje další cizí jazyk a tvoří vlastní výukové materiály a 64 % škol se věnuje dalšímu vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce.

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

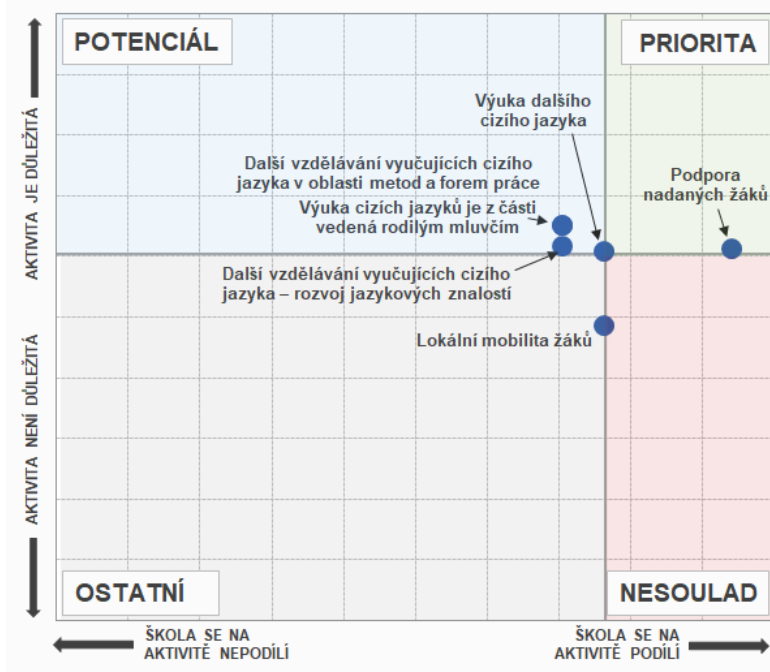


Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu jazykového vzdělávání představuje prioritu SOŠ podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Školy ji realizují nejčastěji a je pro ně velmi důležitá. Do jisté míry lze za prioritu označit také využívání autentických materiálů ve výuce.

Výuka dalšího cizího jazyka a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce představují pro školy potenciál v rozvoji podpory výuky cizích jazyků. Sice tyto aktivity vykonává nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale jsou považovány za nadprůměrně důležité.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje jazykového vzdělávání velice aktivní v podpoře nadaných žáků (94 %). Více než tři čtvrtiny gymnázií zavedly výuku dalšího cizího jazyka (76 %) a věnují se lokální mobilitě žáků (76 %). 71 % škol se věnuje dalšímu vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí, dalšímu vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a výuka cizích jazyků je na nich z části vedená rodilým mluvčím.

Graf 89: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Co se týče důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti podpory jazykového vzdělávání, určitou prioritou je podpora nadaných žáků. Tato aktivita je školami realizována nejčastěji a je jí přisuzována nadprůměrná důležitost.

Výuka dalšího cizího jazyka se pak nachází přesně na středu grafu.

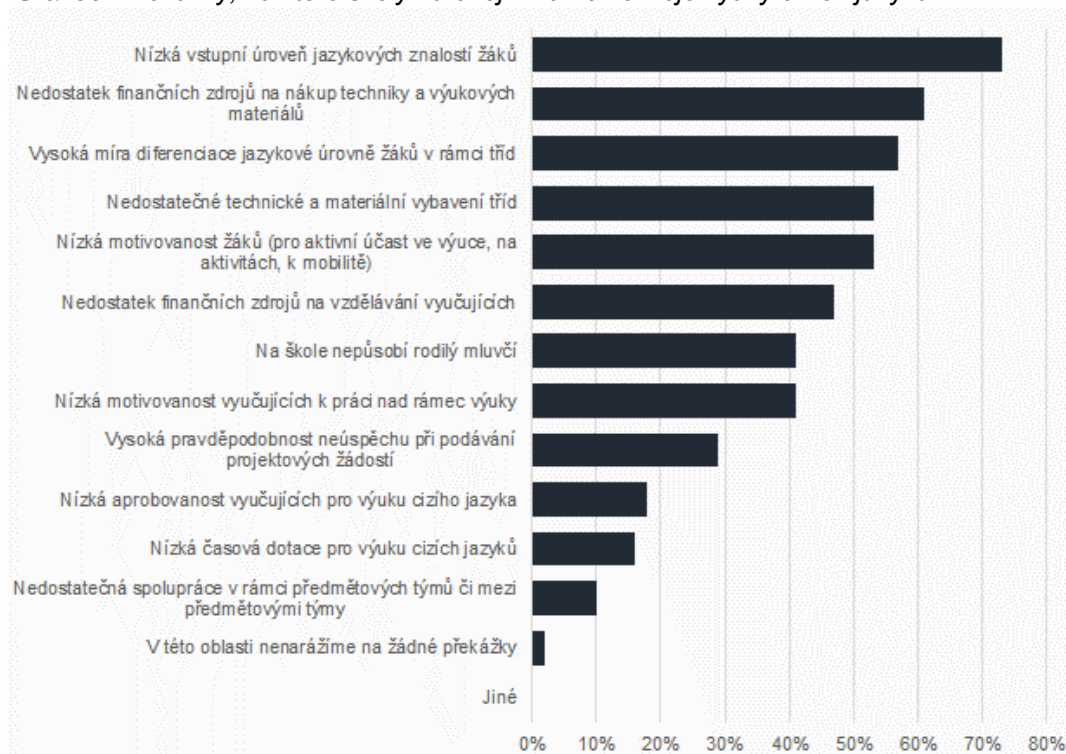
Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a výuku cizích jazyků, která je částečně vedená rodilým mluvčím realizuje relativně méně gymnázií než prioritní aktivitu, ale je jim přisuzována vysoká důležitost, proto pro školy představují potenciál v podpoře jazykového vzdělávání. Lokální

mobilita žáků je v důležitosti pak hodnocena podprůměrně.

8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků (73 %) a s nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (61 %). Alespoň polovinu škol trápí vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (57 %), nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (53 %) a nízká motivovanost žáků (53 %).

Graf 90: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje výuky cizích jazyků



Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

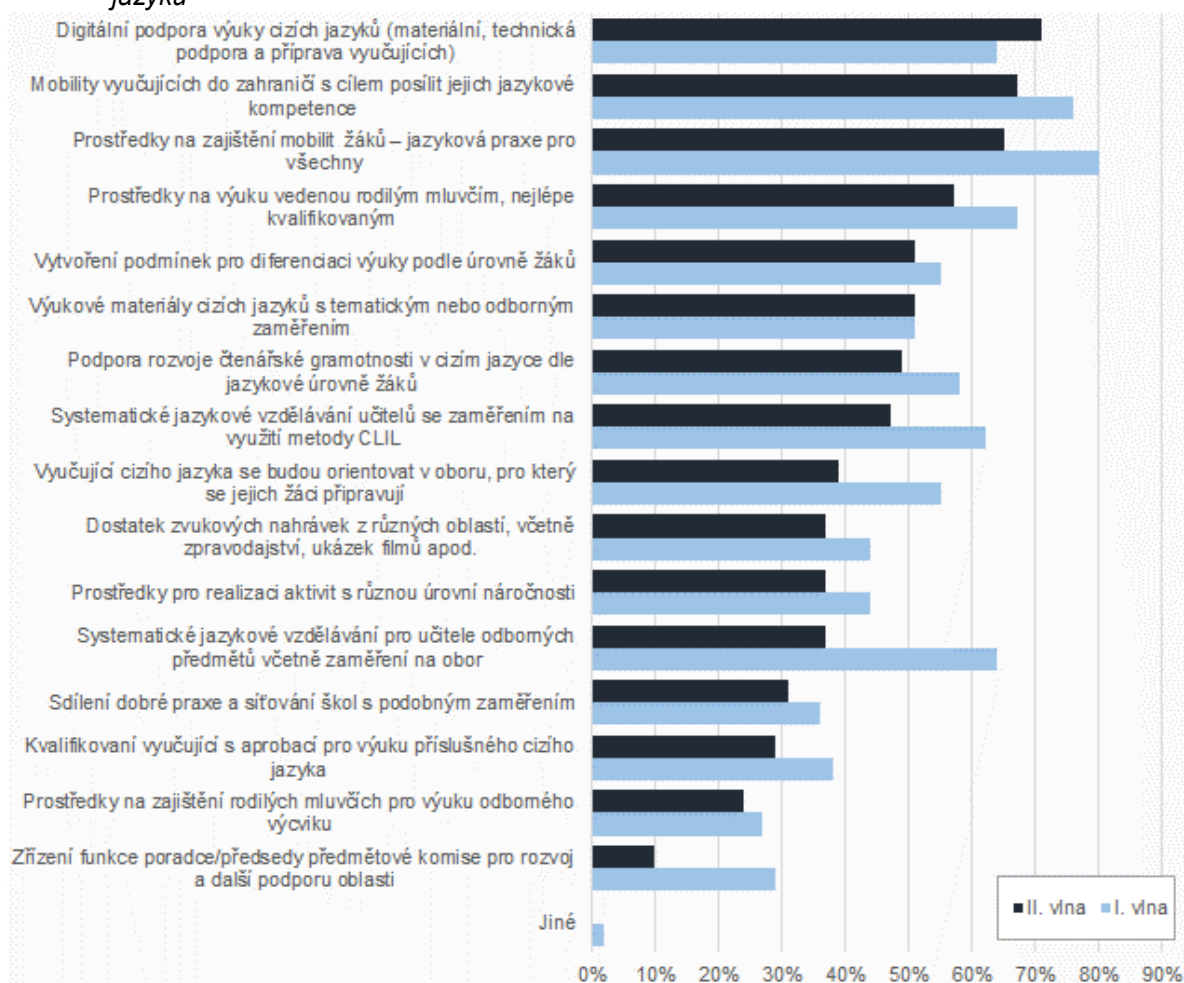
Alespoň dvě pětiny škol naráží na nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (47 %), absenci rodilého mluvčího ve škole (41 %) a nízkou motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (41 %).

Celkem 29 % škol vnímá neúspěch při podávání projektových žádostí za vysoce pravděpodobný a 18 % škol trápí nízká aprobovanost vyučujících pro výuku cizího jazyka. 16 % škol se potýká s nízkou časovou dotací pro výuku cizích jazyků a 10 % škol naráží na nedostatečnou spolupráci v rámci předmětových týmů či mezi předmětovými týmy.

8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků (71 %).

Graf 91: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje výuky cizích jazyků



Více než polovina škol by také ocenila mobility vyučujících do zahraničí (67 %), prostředky pro zajištění mobility žáků (65 %), prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (57 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (51 %) a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (51 %).

Alespoň dvě pětiny škol by potřebovaly podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (49 %) a systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (47 %). 39 % škol by ocenilo, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují. 37 % škol má zájem o dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, včetně zpravodajství, ukázek filmů apod., prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor.

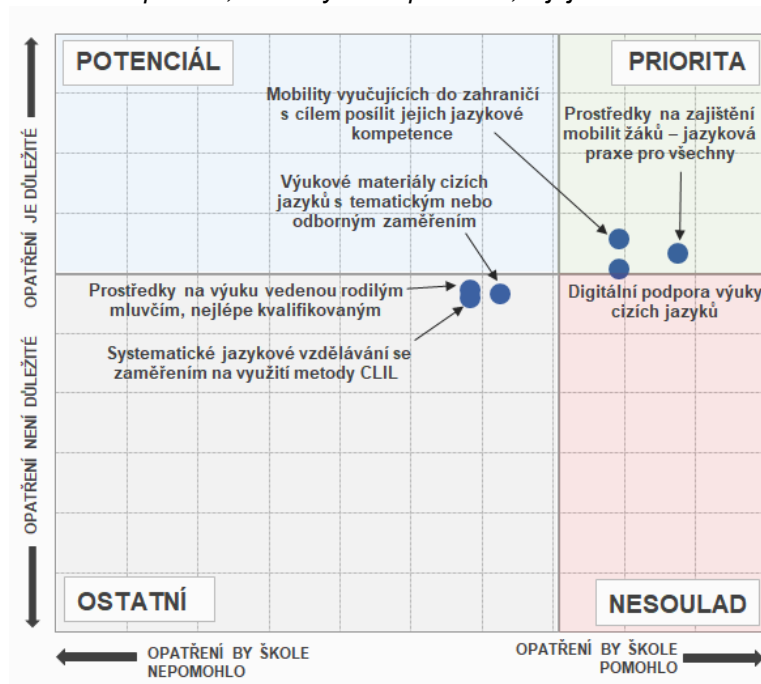
31 % škol potřebuje sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením a 29 % škol uvádělo potřebu kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka. Nejmenší podíl škol má zájem o prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (24 %) a zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (10 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků (nárůst o 13 p. b.). Méně škol by ocenilo systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (pokles o 26 p. b.) a zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (pokles o 15 p. b.).

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji jazykového vzdělávání nejvíce pomohly prostředky na zajištění mobility žáků (88 %).

Graf 92: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



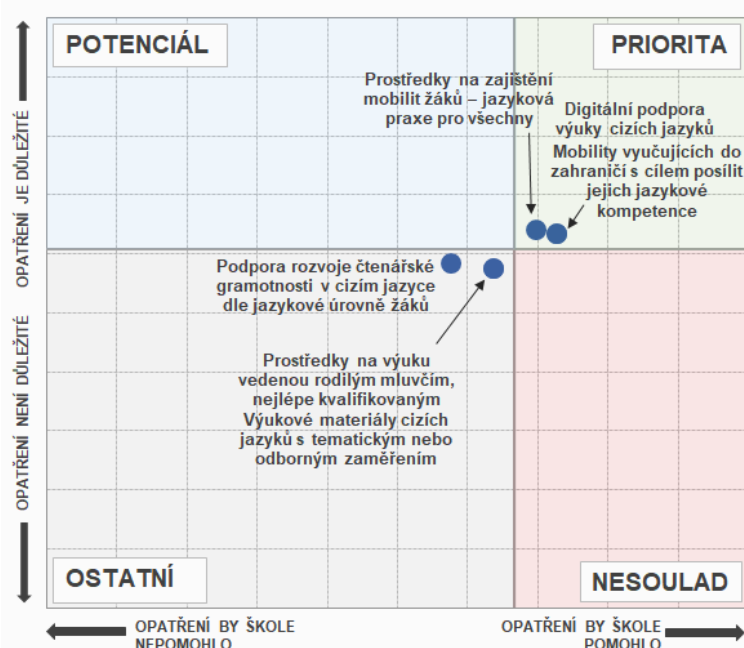
Další často zmiňovaná opatření jsou mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (79 %) a digitální podpora výuky cizích jazyků (79 %). 63 % škol by dále ocenilo výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a 58 % by potřebovalo prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným a systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL.

Prioritami pro střední odborná učiliště v rozvoji podpory výuky jazykového vzdělávání jsou prostředky na zajištění mobility žáků, mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich

jazykové kompetence a do jisté míry také digitální podpora výuky cizích jazyků. Tato opatření školy zmiňují nejčastěji a zároveň jim přisuzují nejvyšší důležitost. Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením, prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím a systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL by ocenil nižší podíl středních odborných učilišť a ve srovnání s ostatními položkami je opatřením přisuzována i nižší důležitost.

Střední odborné školy by pro rozvoj jazykového vzdělávání nejvíce ocenily digitální podporu výuky cizích jazyků a mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (73 %).

Graf 93: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



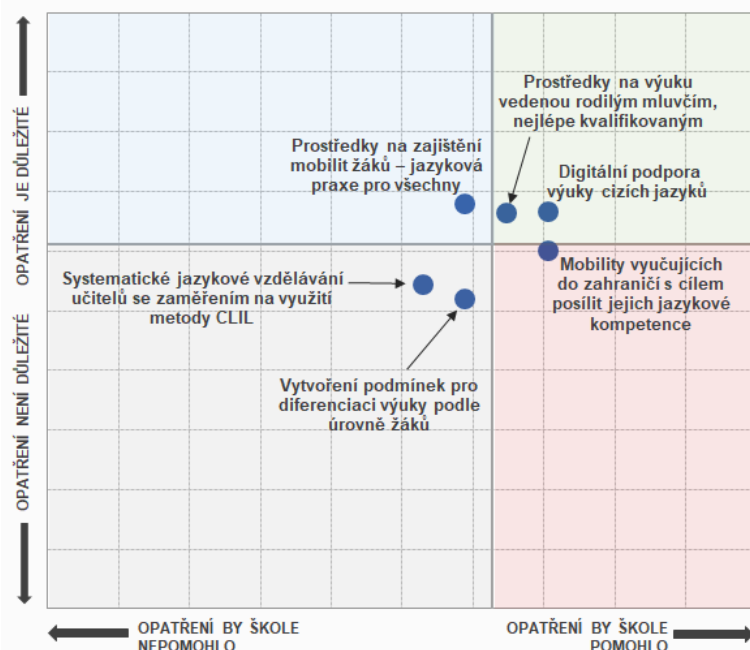
Více než dvě třetiny škol by potřebovaly prostředky na zajištění mobilit žáků (70 %), výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (64 %) a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (64 %). 58 % škol by pak potřebovalo podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků.

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory jazykového vzdělávání představují největší priority SOŠ digitální podpora výuky cizích jazyků, mobility vyučujících do zahraničí a prostředky na zajištění mobilit žáků. Pro tato opatření se školy

vyjadřovaly nejčastěji a přisuzovaly jim také vysokou důležitost.

Gymnázia by v rozvoji výuky cizích jazyků nejvíce ocenila mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (71 %) a digitální podporu výuky cizích jazyků (71 %).

Graf 94: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



65 % škol má zájem o prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným a 59 % škol by potřebovalo vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a prostředky na zajištění mobilit žáků. 53 % gymnázií by pak stálo o systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory výuky cizích jazyků představuje priority gymnázií digitální podpora výuky cizích jazyků a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím. Tato opatření by ocenil nadprůměrný počet gymnázií, který je považuje za velmi důležitá.

Vysoký podíl gymnázií by potřeboval realizaci mobilit vyučujících do zahraničí. Důležitost tohoto opatření je však mírně pod průměrem. Mezi aktivity s potenciálem se řadí prostředky na realizaci mobilit žáků. Pro toto opatření se vyslovoval nižší podíl gymnázií, ale zároveň mu přisuzoval vysokou důležitost.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje výuky cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje cizích jazyků na SOU		
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (54 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (54 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (50 % škol)	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (46 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (42 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (38 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (88 % škol) - Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (75 % škol) - Výuka dalšího cizího jazyka (75 % škol) - Využívání autentických materiálů ve výuce (75 % škol) - Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (75 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (71 % škol)	- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (83 % škol) - Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (75 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (67 % škol) - Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (67 % škol) - Nízká motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (58 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (50 % škol)	- Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (88 % škol) - Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (79 % škol) - Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (79 % škol) - Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (63 % škol) - Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (58 % škol) - Systematické jazykové vzdělávání učitelů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) se zaměřením na využití metody CLIL (58 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje cizích jazyků stanovila SOU		
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (71 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (67 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (67 % škol)	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (67 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (63 % škol)		
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (58 % škol)		

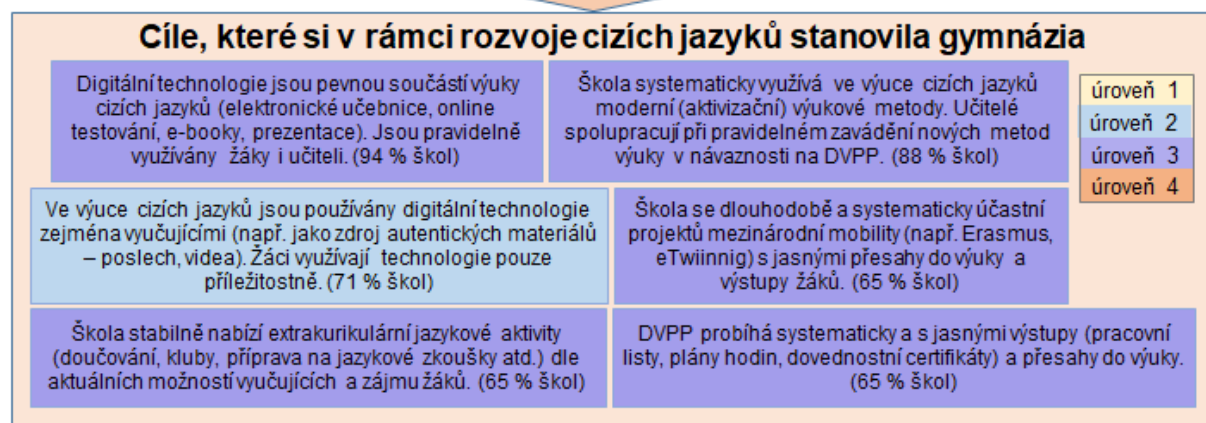
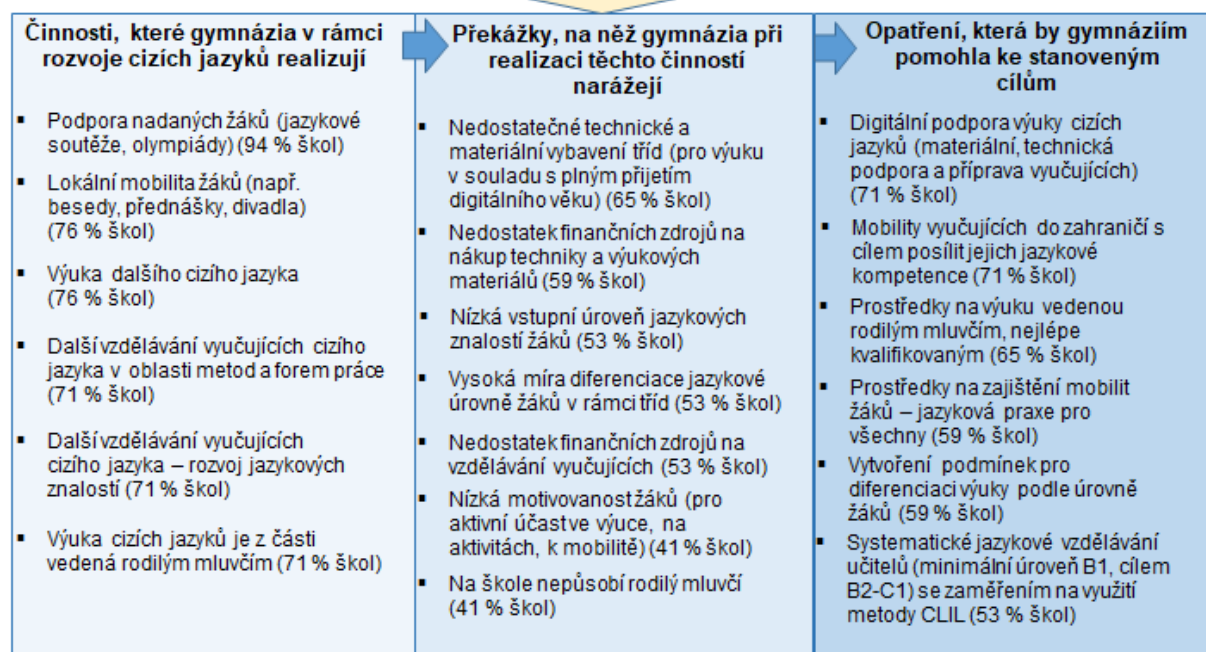
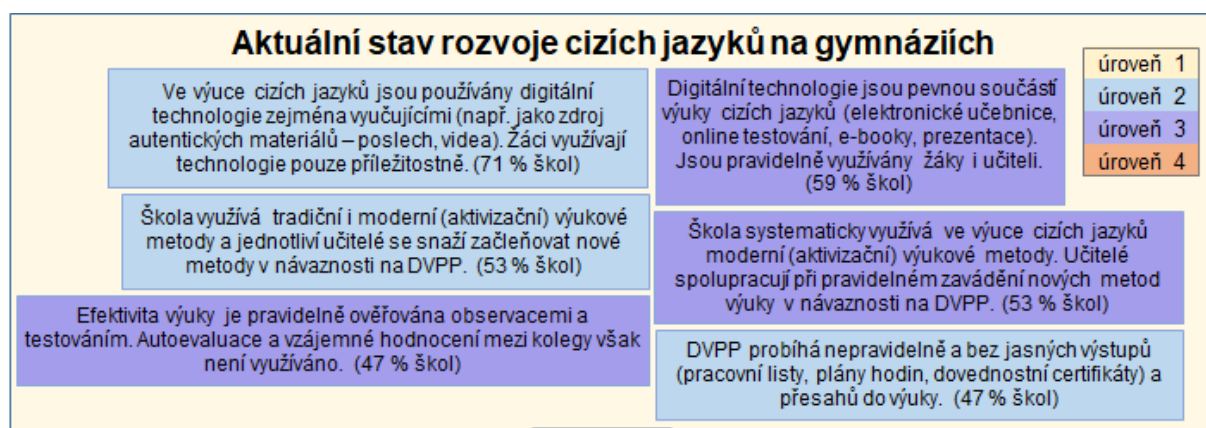
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje cizích jazyků na SOŠ		úroveň 1
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (64 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (52 % škol)	úroveň 2
	Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (42 % škol)	úroveň 3
Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (39 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (39 % škol)	úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (82 % škol) - Využívání autentických materiálů ve výuce (79 % škol) - Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (70 % škol) - Výuka dalšího cizího jazyka (67 % škol) - Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (67 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (64 % škol)	- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (76 % škol) - Vysoká míra diferenciacce jazykové úrovně žáků v rámci tříd (67 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (64 % škol) - Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (61 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (52 % škol) - Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (52 % škol)	- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (73 % škol) - Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (73 % škol) - Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (70 % škol) - Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (64 % škol) - Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (64 % škol) - Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (nákup literatury apod.) (58 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje cizích jazyků stanovily SOŠ		úroveň 1
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (73 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (70 % škol)	úroveň 2
	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (67 % škol)	úroveň 3
Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (70 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (61 % škol)	úroveň 4
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (61 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Kraji Vysočina

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu** s vlastními rostoucími **zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií**. Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol**. Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifik.

..

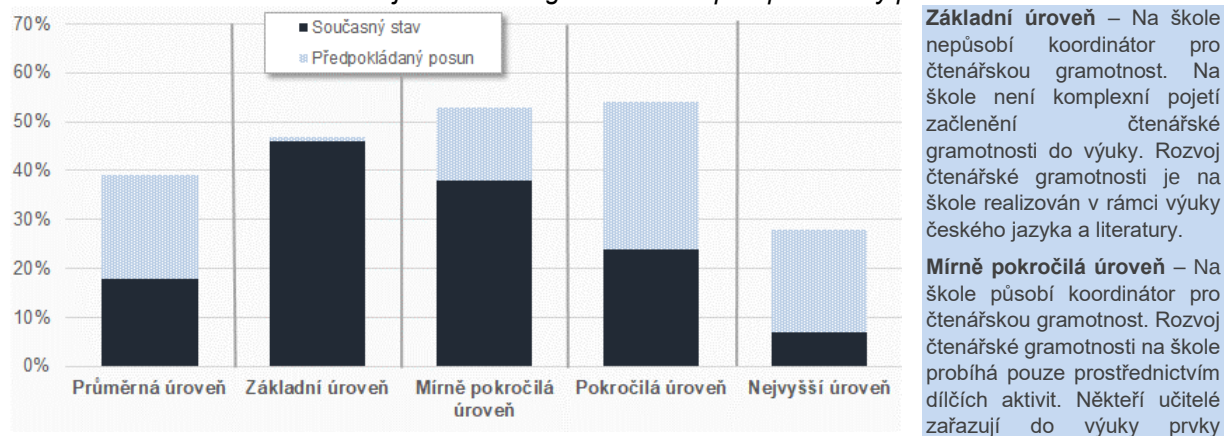
Hlavní zjištění

- Pokud jde o podporu čtenářské gramotnosti na školách v Kraji Vysočina jsou nejčastěji rozvíjeny aktivity základní úrovně. Ve vyšší míře jsou také realizovány aktivity patřící do aktivity mírně pokročilé úrovně. V nižší míře školy rozvíjí aktivity pokročilé úrovně. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity nejvyšší úrovně, v rámci které má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v nejvyšší a pokročilé úrovni. Tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti.
- V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti se střední školy a vyšší odborné školy v největší míře snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení. 76 % škol má vlastní knihovnu a na 74 % škol probíhá práce s texty napříč předměty. Alespoň polovina škol pracuje s odbornými texty ve výuce, pracuje s různou podobou textu ve výuce, pomáhá žákům s vlastním výběrem četby a pracuje s beletristickými texty ve výuce.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji narazí na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti – neochota číst a na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ. Alespoň dvě pětiny škol uvádí nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti a na realizaci mimotřídních aktivit a dále příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty, nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti a velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků.
- V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohlo využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a podpora čtenářské gramotnosti napříč předmětů. Alespoň polovina škol by potřebovala vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu, zajištění dalšího vzdělávání pedagog. prac. a systematická práce žáků s odbornými texty. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole. Méně škol by naopak potřebovalo prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost, prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu čtenářské gramotnosti na školách v Kraji Vysočina jsou nejčastěji rozvíjeny aktivity základní úrovně (46 %), ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti.

Graf 95: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun



k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pokročilá úroveň – Koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – Čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

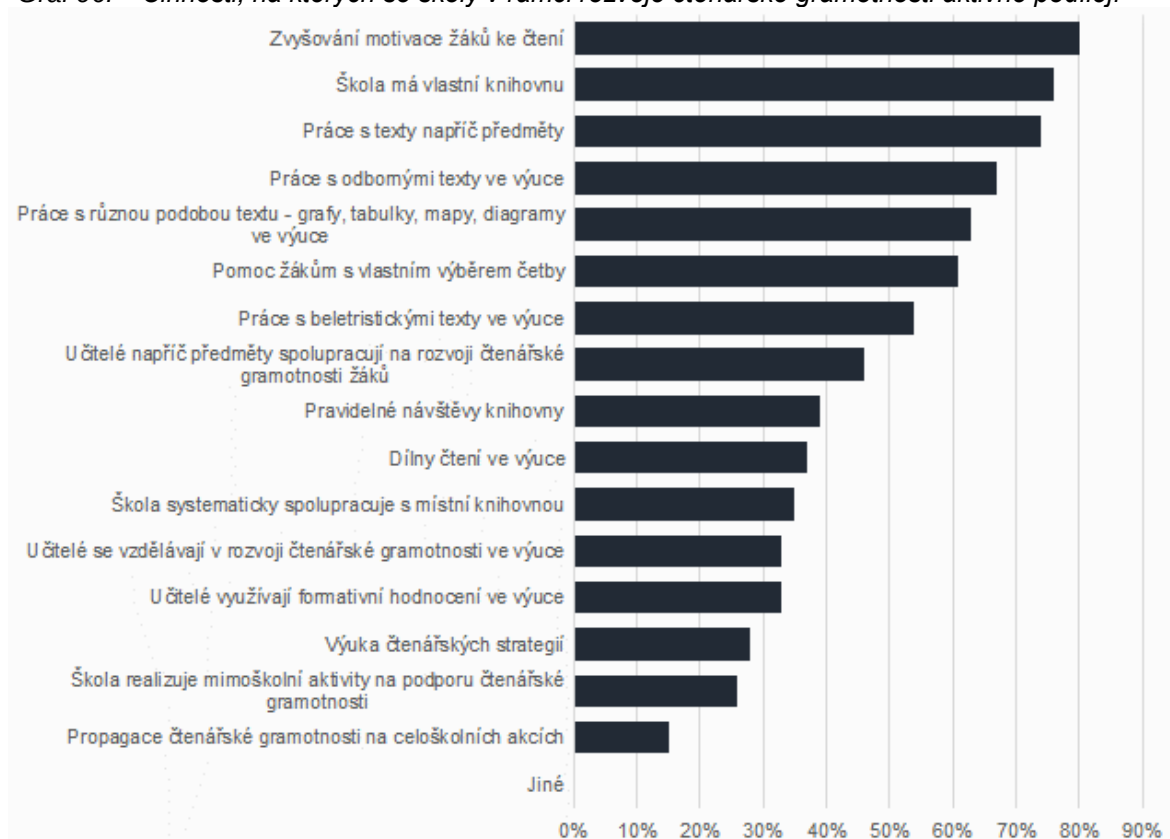
Ve vyšší míře jsou také realizovány aktivity patřící do aktivity mírně pokročilé úrovně (38 %), v té již na škole koordinátor pro čtenářskou gramotnost působí, ale samotná čtenářská gramotnost je rozvíjena pouze dílčími aktivitami. V nižší míře školy rozvíjí aktivity pokročilé úrovně (30 %), v té na škole koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity nejvyšší úrovně (7 %), v rámci které má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v nejvyšší (předpokládaný posun o 21 p. b.) a pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 30 p. b.). Tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti. V již nižší míře lze očekávat posun v rámci mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 15 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 1 p. b.).

9.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti se střední školy a vyšší odborné školy v největší míře snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení (80 %). 76 % škol má vlastní knihovnu a na 74 % škol probíhá práce s texty napříč předměty. Alespoň polovina škol pracuje s odbornými texty ve výuce (67 %), pracuje s různou podobou textu ve výuce (63 %), pomáhá žákům s vlastním výběrem četby (61 %) a pracuje s beletristickými texty ve výuce (54 %).

Graf 96: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí



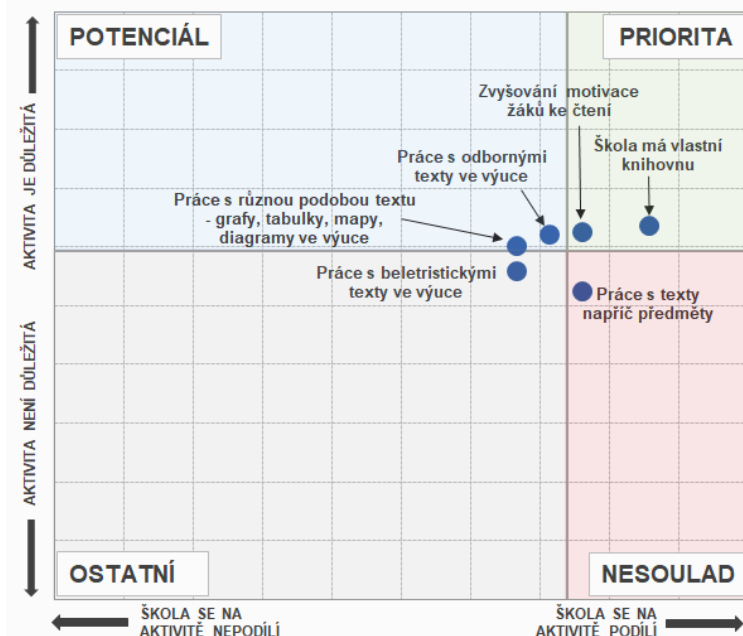
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

Na 46 % škol učitelé napříč předměty spolupracují na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků a na 39 % škol probíhají pravidelné návštěvy knihovny. 37 % škol dělá dílny čtení ve výuce a přibližně třetina škol systematicky spolupracuje s místní knihovnou (35 %) a učitelé se vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce nebo využívají formativní hodnocení ve výuce (shodně 33 %). Nejmenší podíl škol se podílí na výuce čtenářských strategií (28 %), realizaci mimoškolních aktivit na podporu čtenářské gramotnosti (26 %) a propaguje čtenářskou gramotnost na celoškolních akcích (15 %).

9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji mají vlastní knihovnu (86 %).

Graf 97: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



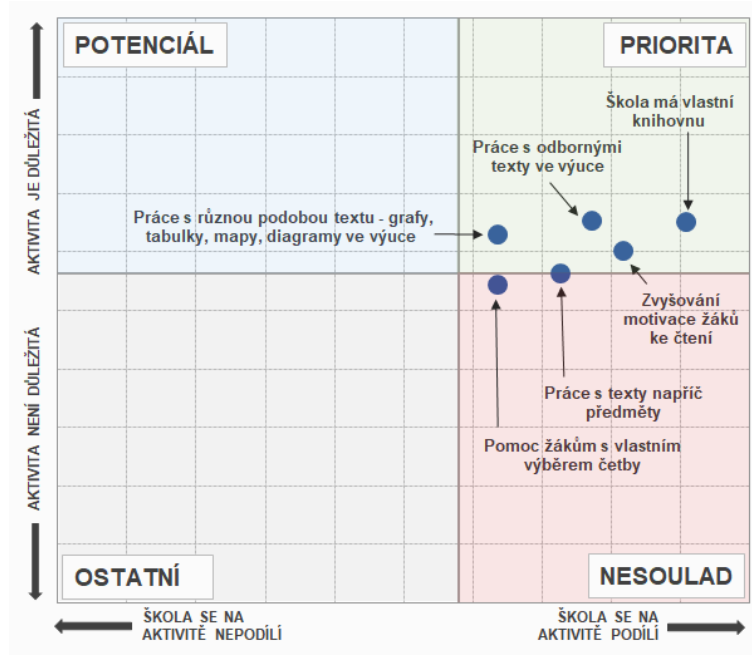
Více než tři čtvrtiny škol pracují s textem napříč předměty a snaží se zvyšovat motivaci žáků ke čtení (shodně 76 %). 71 % škol pracuje s odbornými texty ve výuce a 67 % škol pracuje s beletristickými texty ve výuce. Dále 67 % škol také pracuje s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je zvyšování motivace žáků ke čtení a mít na škole vlastní knihovnu. Tyto aktivity učiliště realizují nejčastěji a přisuzují jim také nadprůměrnou důležitost. Práci s texty napříč předměty realizuje vysoký podíl

učilišť, ale je jí přikládána spíše nižší důležitost. Práci odbornými texty ve výuce a práci s různou podobou textu realizuje nižší podíl učilišť než výše zmíněné aktivity ale je jim přisuzována nadprůměrná důležitost. Aktivity tedy představují potenciál dalšího rozvoje.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji mají vlastní knihovnu (91 %), zvyšují motivaci žáků ke čtení (82 %) a pracují s odbornými texty ve výuce (77 %).

Graf 98: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



73 % škol pracuje s texty napříč předměty a 64 % škol pomáhá žákům s vlastním výběrem četby a pracuje s různou podobou textu ve výuce.

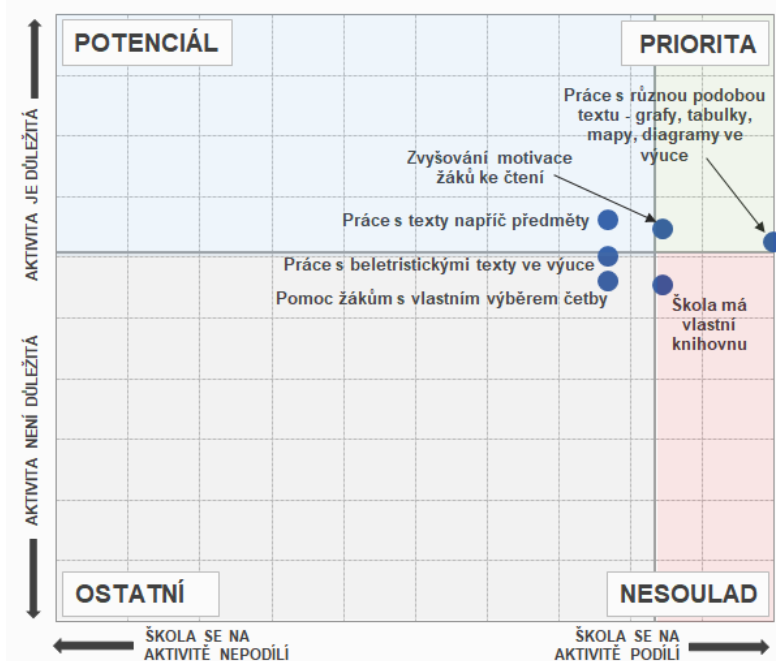
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu čtenářské gramotnosti představuje pro SOŠ priority vlastní knihovna ve škole, zvyšování motivace žáků ke čtení a práce s odbornými texty a s různou podobou textu ve výuce. Tyto aktivity SOŠ provádí nejčastěji a zároveň je hodnotí jako nadprůměrně důležité.

Za určitou prioritu je možné považovat práci s texty napříč předměty. Tu realizuje relativně velký podíl škol, ale její význam je spíše průměrný. V oblasti tzv. nesouladu se pak nachází pomoc žákům

s vlastním výběrem četby. Na té se sice podílí relativně velký podíl škol, ale ty jí považují na podprůměrně důležitou.

Gymnázia jsou v rámci podpory čtenářské gramotnosti velice aktivní v práci s různou podobou textu (100 %). Více než čtyři pětiny gymnázií se pak věnují zvyšování motivace žáků ke čtení a mají vlastní knihovnu (shodně 85 % škol). Více než tři čtvrtiny škol pak pracují s texty napříč předměty, pracují s beletristickými texty a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (shodně 77 %).

Graf 99: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



V případě gymnázií představují priority v oblasti čtenářské gramotnosti práce s různou podobou textu a zvyšování motivace žáků ke čtení. Tyto aktivity gymnázia realizují nejčastěji a přikládají jim také nadprůměrnou důležitost.

Vlastní knihovnu má vysoký podíl gymnázií, ale je tomu přisuzována nižší důležitost než aktivitám prioritním.

O práci s texty napříč předměty se snaží nižší podíl gymnázií než o prioritní aktivity, ale je této aktivitě přisuzována vysoká důležitost. Proto pro gymnázia představuje potenciál v rozvoji čtenářské gramotnosti.

9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

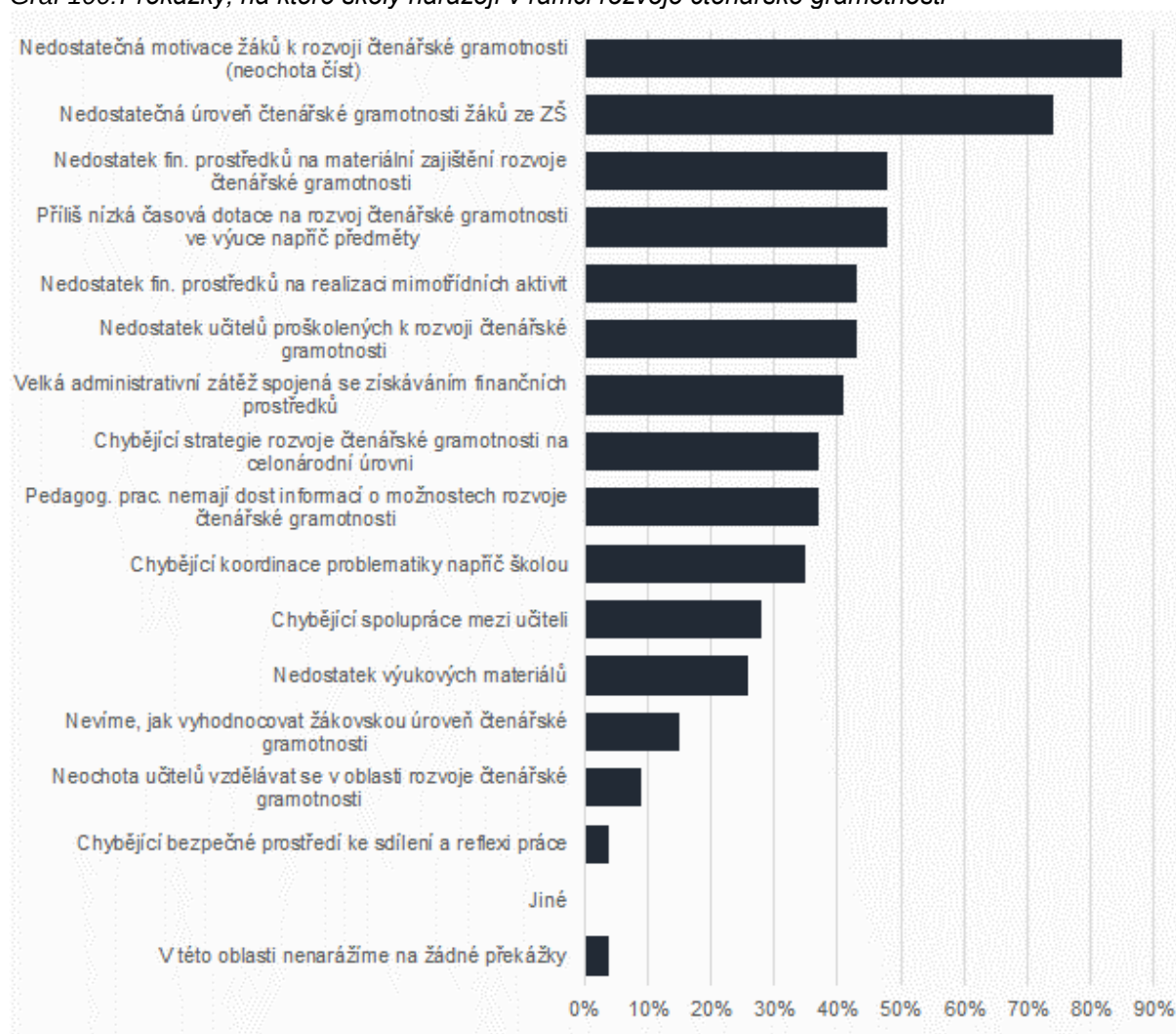
V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji naráží na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti – neochota číst (85 %) a na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (74 %).

Alespoň dvě pětiny škol uvádí nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti (48 %) a na realizaci mimotřídních aktivit (43 %) a dále příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (48 %), nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti (43 %) a velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků (41 %).

Více než třetina škol naráží na chybějící strategii rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni (37 %), na to, že pedagog. prac. nemají dost informací o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (37 %) a na chybějící koordinaci problematiky napříč školou (35 %). Přibližně čtvrtina škol má problém s chybějící spoluprací mezi učiteli (28 %) a s nedostatkem výukových materiálů (26 %).

Nejmenší podíl škol naráží na problémy s tím, že neví, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň čtenářské gramotnosti (15 %) a dále na neochotu učitelů vzdělávat se v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti (9 %) a chybějící bezpečné prostředí ke sdílení a reflexi práce (4 %).

Graf 100: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti



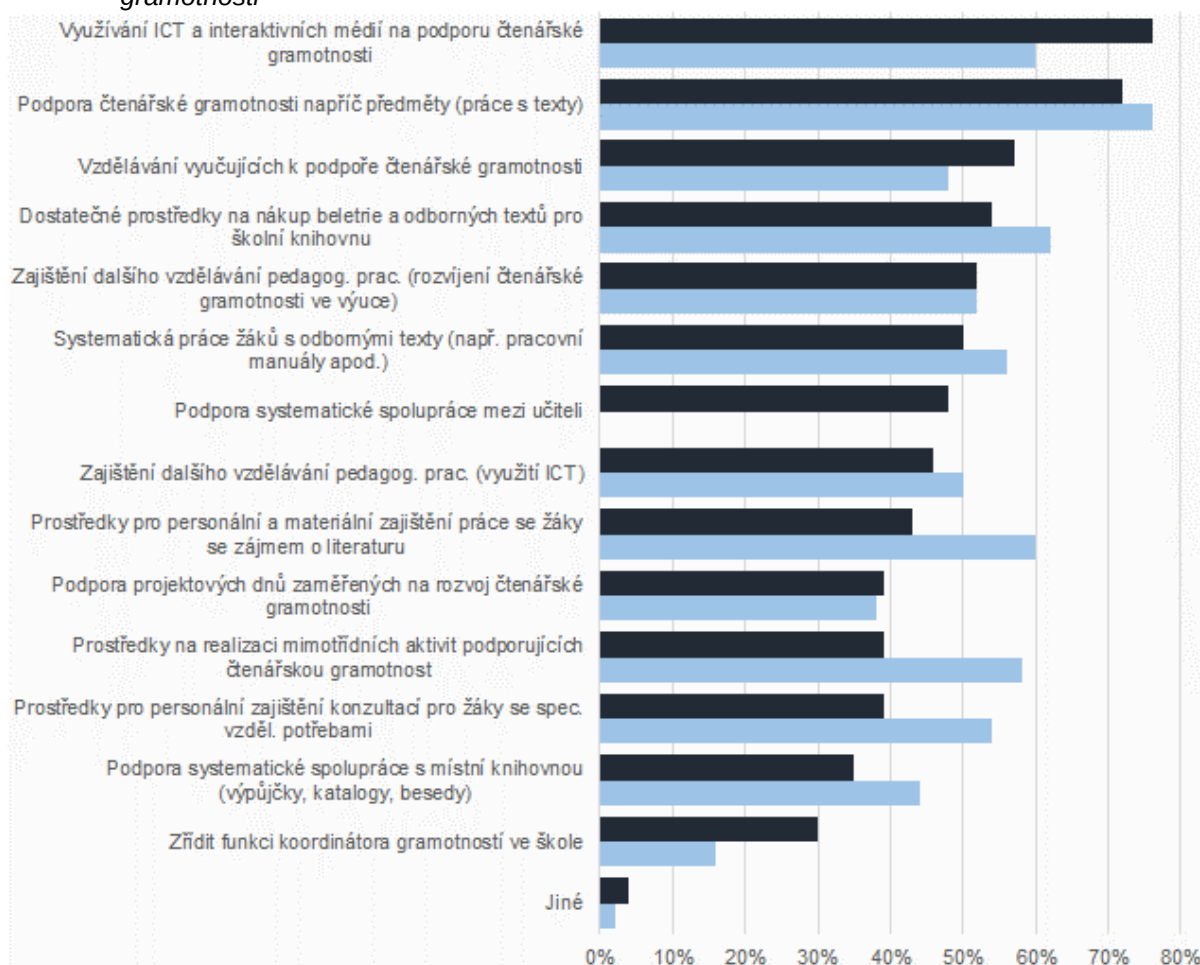
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohlo využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (76 %) a podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (72 %). Alespoň polovina škol by potřebovala vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (57 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (54 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagog. prac. (52 %) a systematická práce žáků s odbornými texty (50 %).

48 % škol by pak potřebovalo podporu systematické spolupráce mezi učiteli a 46 % škol pak zajištění dalšího vzdělávání pedagog. prac. (využití ICT). 43 % škol má zájem o prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu. 39 % škol mezi opatření řadilo podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti, prostředky na realizaci mimořádných aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami. 35 % škol by také potřebovalo podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (výpůjčky, katalogy, besedy) a 30 % potřebuje zřídit funkci koordinátora gramotností ve škole.

Graf 101: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

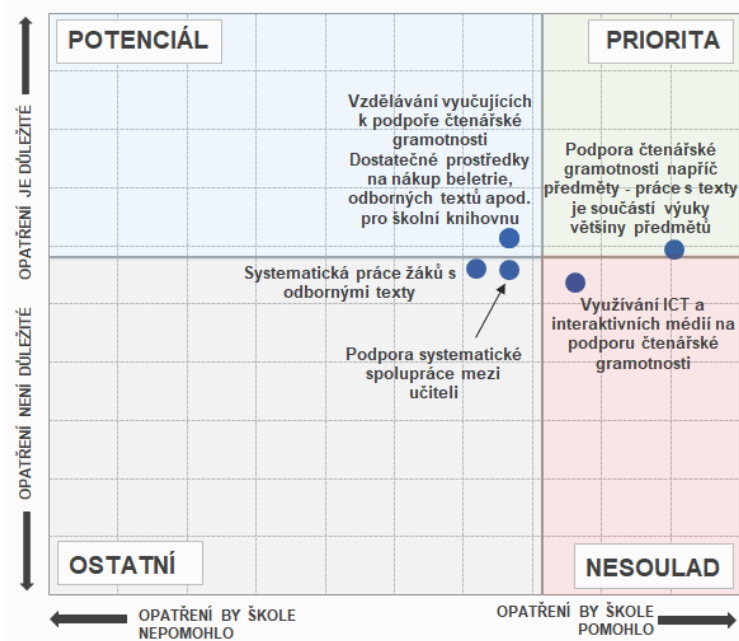


Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (nárůst o 16 p. b.) a zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (nárůst o 14 p. b.). Méně škol by naopak potřebovalo prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (pokles o 19 p. b.), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (pokles o 17 p. b.) a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami (pokles o 15 p. b.).

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (90 %). Vysoký podíl učilišť zmínil také využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (76 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (67 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (67 %) a podporu systematické spolupráce mezi učiteli (67 %). 62 % škol by potřebovalo systematickou práci žáků s odbornými texty.

Graf 102: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



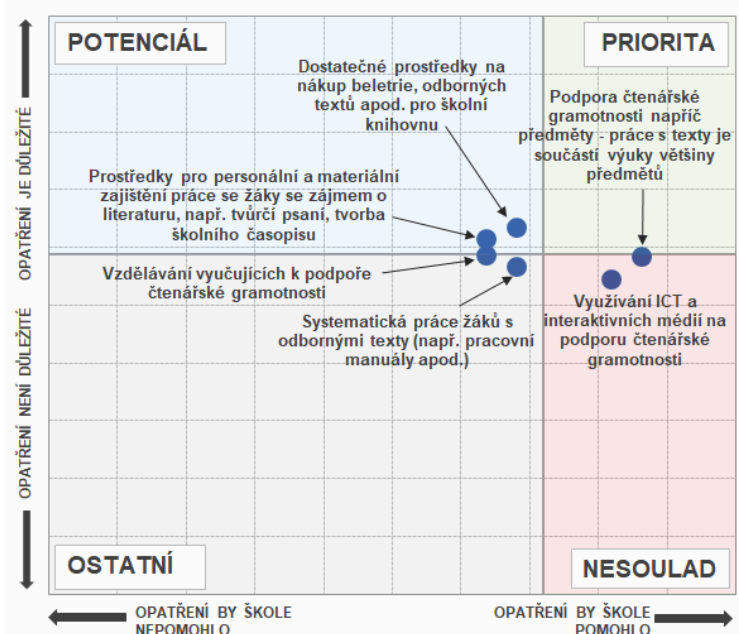
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představují prioritu středních odborných učilišť podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty. Toto opatření zmiňují učiliště nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nadprůměrně důležité.

Potřebu dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti by ocenil nižší podíl škol, ale školy těmito opatřeními přisuzují vysokou důležitost. Z tohoto důvodu pro SOU

představují opatření s potenciálem pro podporu čtenářské gramotnosti.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty (86 %).

Graf 103: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Více než tři pětiny škol by dále ocenily využívání ICT a interaktivních médií (82 %), systematickou práci žáků s odbornými texty (68 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (68 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (64 %) a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (64 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představuje nejvyšší prioritu podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty. Toto opatření školy zmiňují nejčastěji a přikládají mu alespoň průměrnou

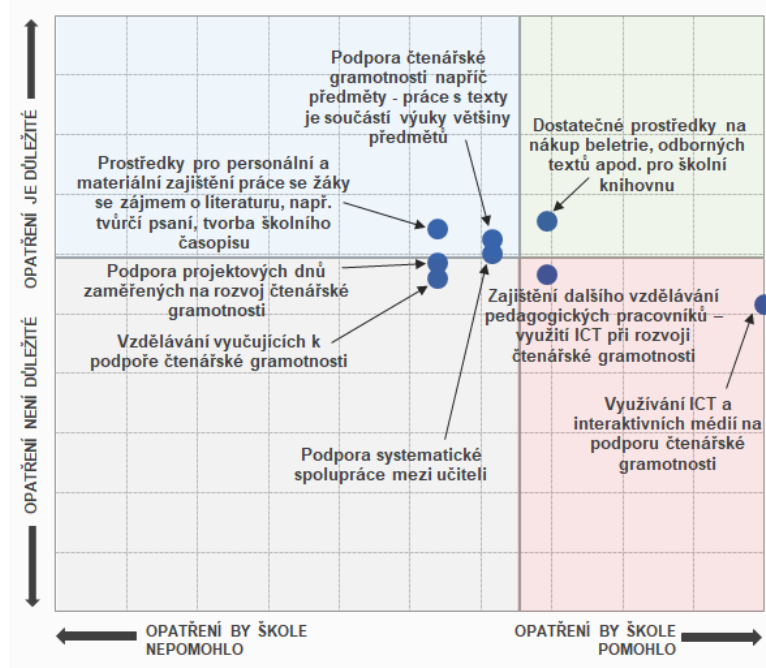
důležitost.

Využívání ICT a interaktivních médií by ocenil vysoký podíl škol, ale tyto školy mu přikládají nižší důležitost, proto se ocitá v oblasti nesouladu.

Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu by ocenil nižší podíl škol, ale opatřením je přisuzována vyšší důležitost.

Gymnázia by v rámci podpory čtenářské gramotnosti nejvíce ocenila využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (100 %). Více než tři pětiny gymnázií by ocenily dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (69 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (69 %), podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (62 %) a podporu systematické spolupráce mezi učiteli (62 %). Více než polovina škol by pak měla zájem o vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (shodně 54 %).

Graf 104: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují priority gymnázií dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Toto opatření školy potřebují velmi často a zároveň jej hodnotí jako důležité.

Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty, podpora systematické spolupráce mezi učiteli a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu představují pro gymnázia opatření s potenciálem pro oblast čtenářské gramotnosti. Sice je volí nižší podíl gymnázií než prioritní opatření, ale je jim přisuzována nadprůměrná důležitost.

Nesoulad pak představuje využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti. Tato opatření sice zmiňovaly školy často, ale přikládaly jim podprůměrnou důležitost.

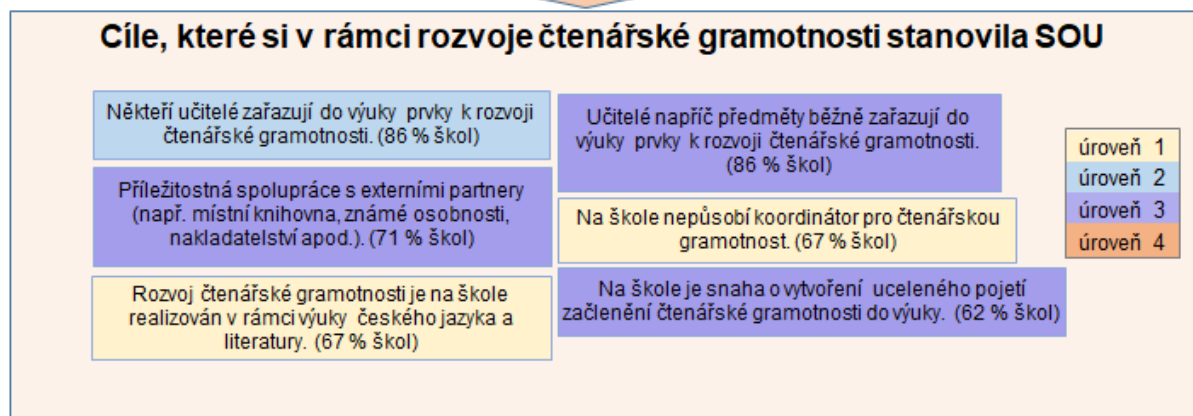
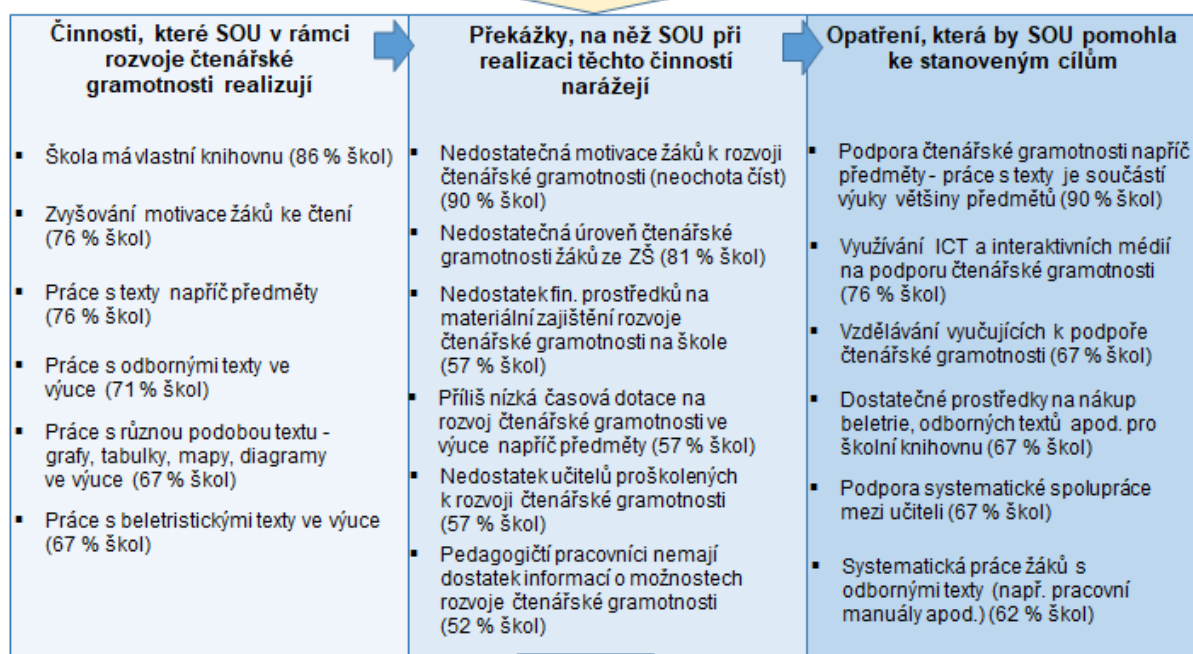
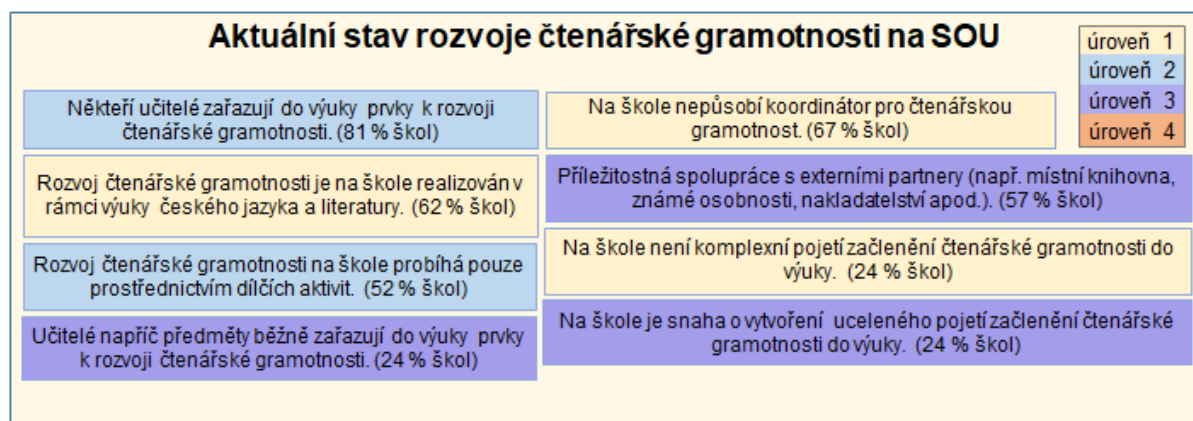
9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

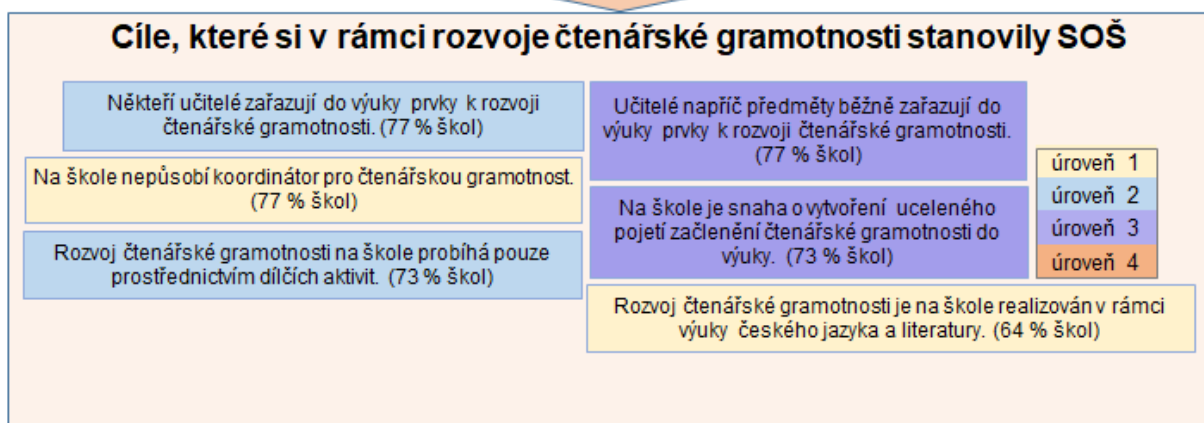
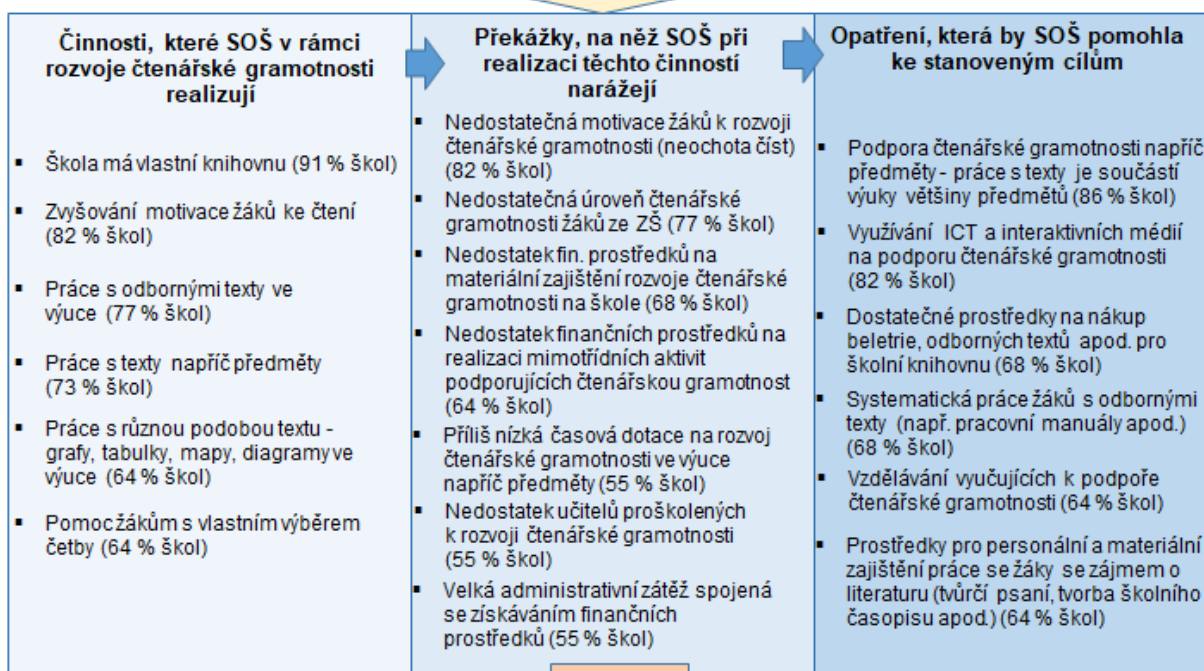
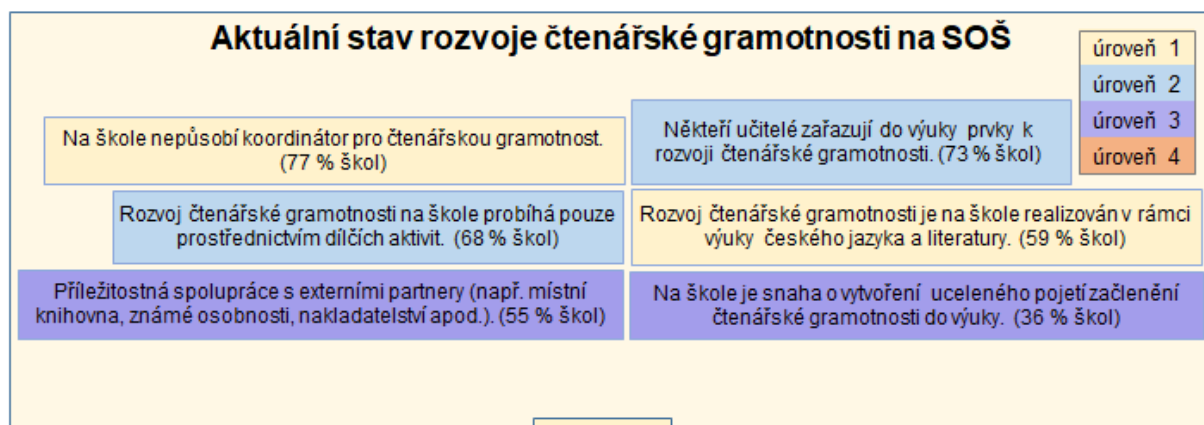
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na gymnáziích

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (69 % škol)		úroveň 1
		úroveň 2
Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (54 % škol)	Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (62 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. (38 % škol)	Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (54 % škol)	
Učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce. (31 % škol)	Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (31 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Práce s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce (100 % škol) - Škola má vlastní knihovnu (85 % škol) - Zvyšování motivace žáků ke čtení (85 % škol) - Práce s texty napříč předměty (77 % škol) - Pomoc žákům s vlastním výběrem četby (77 % škol) - Práce s beletristickými texty ve výuce (77 % škol)	- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochota číst) (92 % škol) - Nedostatečná úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (69 % škol) - Nedostatek fin. prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti na škole (62 % škol) - Nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (62 % škol) - Příliš nízká časová dotace na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (54 % škol) - Nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti (54 % škol)	- Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (100 % škol) - Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (69 % škol) - Zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (69 % škol) - Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů (62 % škol) - Podpora systematické spolupráce mezi učiteli (62 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila gymnázia

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (85 % škol)		úroveň 1
		úroveň 2
Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (77 % škol)	Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (77 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (62 % škol)	Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (62 % škol)	
Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. (54 % škol)	Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky. (54 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka³.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům⁴.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

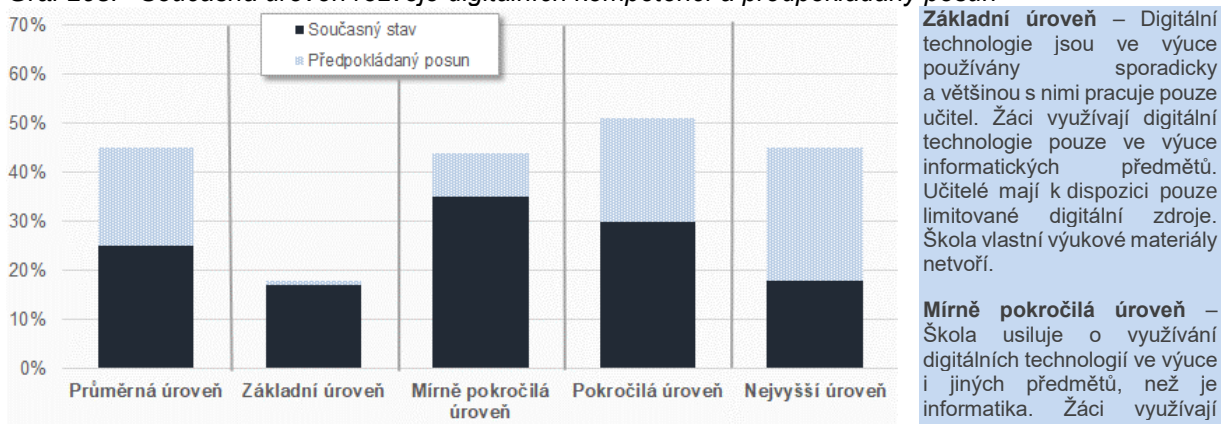
- Pokud jde o rozvoj digitálních kompetencí školy v Kraji Vysočina nejvíce rozvíjí aktivity z mírně pokročilé a pokročilé úrovně. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně. To se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V podobné míře se realizují aktivity ze základní úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky.
- V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Na vyšším podílu škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky a škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Na více než dvou třetinách škol motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a 63 % škol nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými prostory či vybavením školy a s nedostatečným SW vybavením školy. 43 % škol naráží na nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů, nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT a nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT.
- V dalším rozvoji oblasti rozvoje digitálních kompetencí by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod.. Více než tři pětiny škol by také ocenily technickou podporu, pořízování aplikací a jejich aktualizace, vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou a vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vzdělávání, metod. materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřených na výuku informatiky a IT. Nižší podíl škol by oproti minulé vlně ocenil podporu při organizaci exkurzí a stáží, ICT asistenty učitele do výuky, podporu při budování školní počítačové sítě, podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících rozvoj oblasti a vysokorychlostní připojení školy k internetu.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj digitálních kompetencí školy v Kraji Vysočina nejvíce rozvíjí aktivity z mírně pokročilé úrovně (35 %) a pokročilé úrovně (30 %), ve které učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně (18 %). Ta se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V podobné míře se realizují aktivity ze základní úrovně (18 %), ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 %), čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 21 %). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 9 %) či základní (předpokládaný posun o 1 %) úrovně.

Graf 105: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun



předmětech, než je informatika, pouze sporadicky. Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky.

Pokročilá úroveň – Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

Nejvyšší úroveň – Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány.

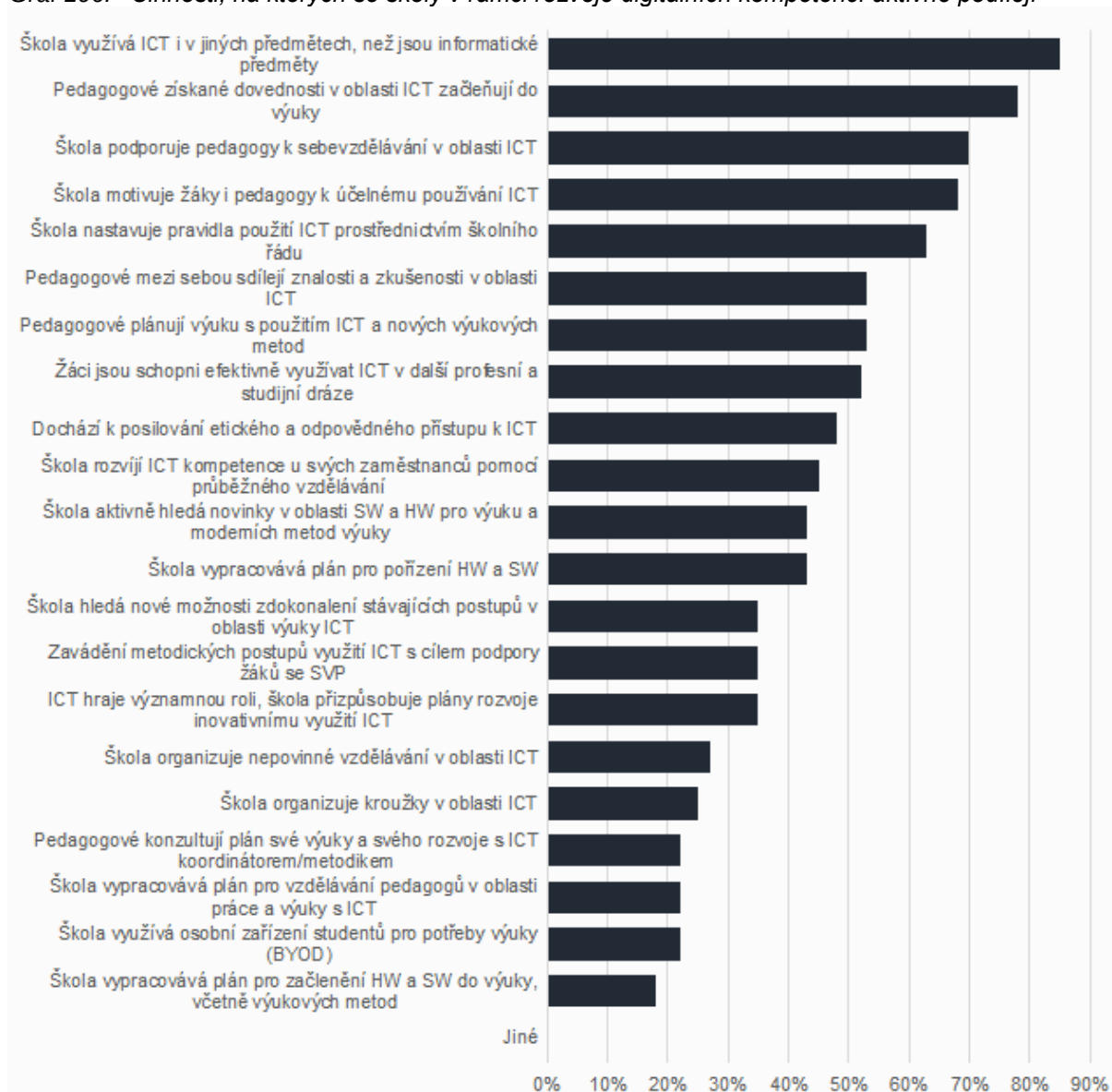
10.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (85 %). Na vyšším podílu škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (78 %) a škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (70 %).

Na více než dvou třetinách škol motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (68 %) a 63 % škol nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu. Na více než polovině škol pak pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (53 %), pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (53 %) a žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (52 %).

Na 48 % škol dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT, 45 % škol rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání a 43 % škol aktivně hledá novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky a vypracovává plán pro pořízení HW a SW.

Graf 106: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí



Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

Přibližně třetina škol hledá nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT, zavádí metodické postupy využití ICT s cílem podpory žáků se SVP a ICT zde hraje významnou roli, škola přizpůsobuje plány rozvoje inovativnímu využití ICT (shodně 35 % škol). 27 % škol organizuje nepovinné vzdělávání v oblasti ICT a 25 % škol organizuje kroužky v oblasti ICT.

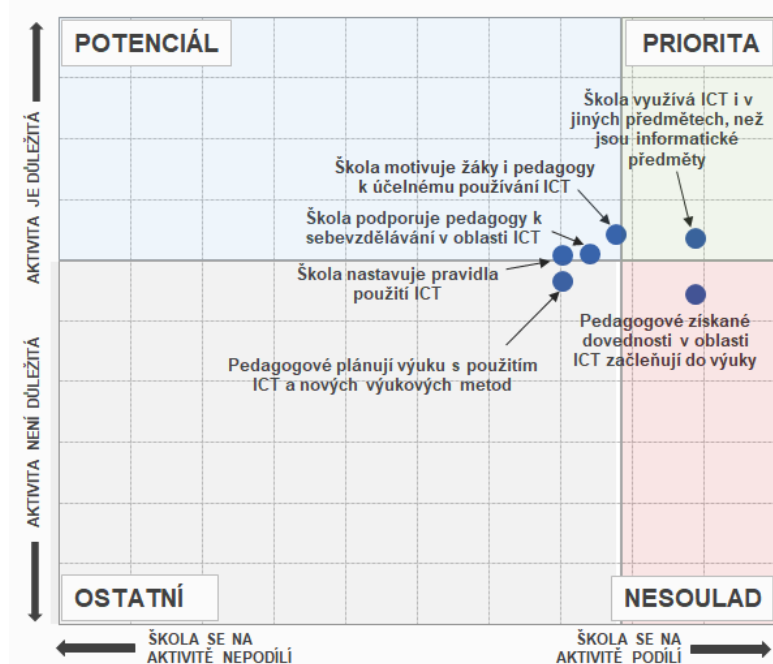
Nejmenší podíl škol vypracovává plán pro vzdělávání pedagogů v oblasti práce a výuky s ICT (22 %), využívá osobní zařízení studentů pro potřeby výuky (BYOD) (22 %) a pedagogové konzultují plán své výuky a svého rozvoje s ICT koordinátorem/metodikem (22 %) a škola vypracovává plán pro začlenění HW a SW do výuky, včetně výukových metod (18 %).

10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje digitálních kompetencí v největší míře využívají ICT v jiných předmětech, než jsou předměty informatické a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (89 %). Celkem 78 % středních odborných učilišť motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a 74 % škol podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Celkem 70 % škol pak nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do

internetu, prostřednictvím školního řádu a pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod.

Graf 107: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je využívání ICT i v jiných předmětech, než jsou infromatické předměty. Tuto aktivitu realizuje nadprůměrný počet SOU, který jí přisuzuje vysokou důležitost.

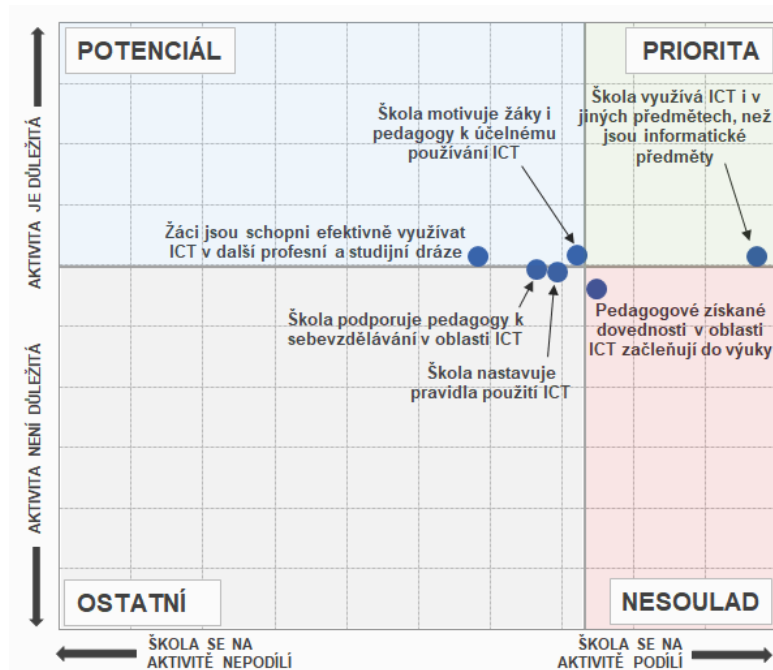
To, že pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky, vykonává nadprůměrný podíl učilišť, ale přisuzovaná důležitost této aktivitě je podprůměrná.

Nastavení pravidel využití ICT prostřednictvím školního řádu, motivaci žáků i pedagogů k účelnému používání ICT a podporu pedagogů k sebevzdě-

lávání v oblasti ICT realizuje nižší podíl učilišť než výše zmíněné aktivity, ale je jim přisuzována vysoká důležitost. Proto pro školy představují potenciál v rozvoji digitálních kompetencí.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, pro rozvoj digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných než infromatických předmětech (97 %). Na třech čtvrtinách škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (75 %) a 72 % škol motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT.

Graf 108: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



69 % škol nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu a 67 % škol podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Na 58 % škol jsou žáci schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje digitálních kompetencí představuje prioritu středních odborných škol využívání ICT i v jiných předmětech než infromatických. Tato aktivita je školami realizována nejčastěji a je jí přikládána vysoká důležitost.

Aktivity s potenciálem realizuje nižší podíl škol než prioritní aktivity, ale je jim přisuzována nadprůměrná důležitost. Pro SOŠ představuje potenciál motivace žáků

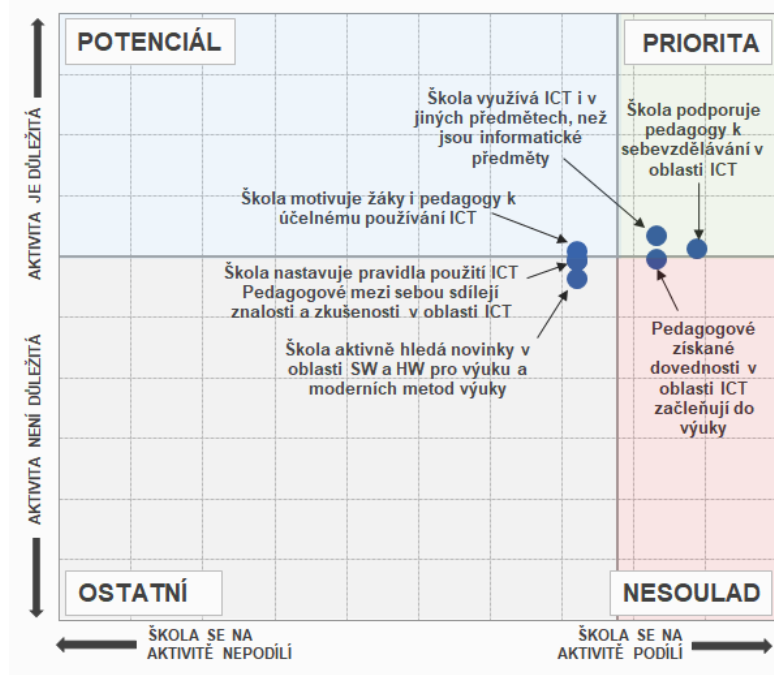
i pedagogů k používání ICT a to, že žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze.

Jistý nesoulad představuje začleňování získaných dovedností v oblasti ICT do výuky. Této aktivitě se sice školy věnují ve větší míře, ale přikládají jí podprůměrný význam.

Gymnázia v rámci rozvoje digitálních kompetencí nejčastěji podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (89 %). Čtyři pětiny gymnázií využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (83 %) a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (83 %).

Na vyšším podílu gymnázií škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (72 %), motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (72 %), škola aktivně hledá novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky (72 %) a pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (72 %).

Graf 109: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Prioritou pro gymnázia v oblasti rozvoje digitálních kompetencí je využití ICT i v jiných předmětech než informatických a podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT. Tyto aktivity gymnázia realizují nadprůměrně často a přisuzují jim také vysokou důležitost.

Průměrnou důležitost pak gymnázia přisuzují tomu, že pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky.

Nižší podíl gymnázií motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT, ale této aktivitě školy přikládají nadprůměrný význam. Představuje tedy pro školy potenciál dalšího rozvoje oblasti.

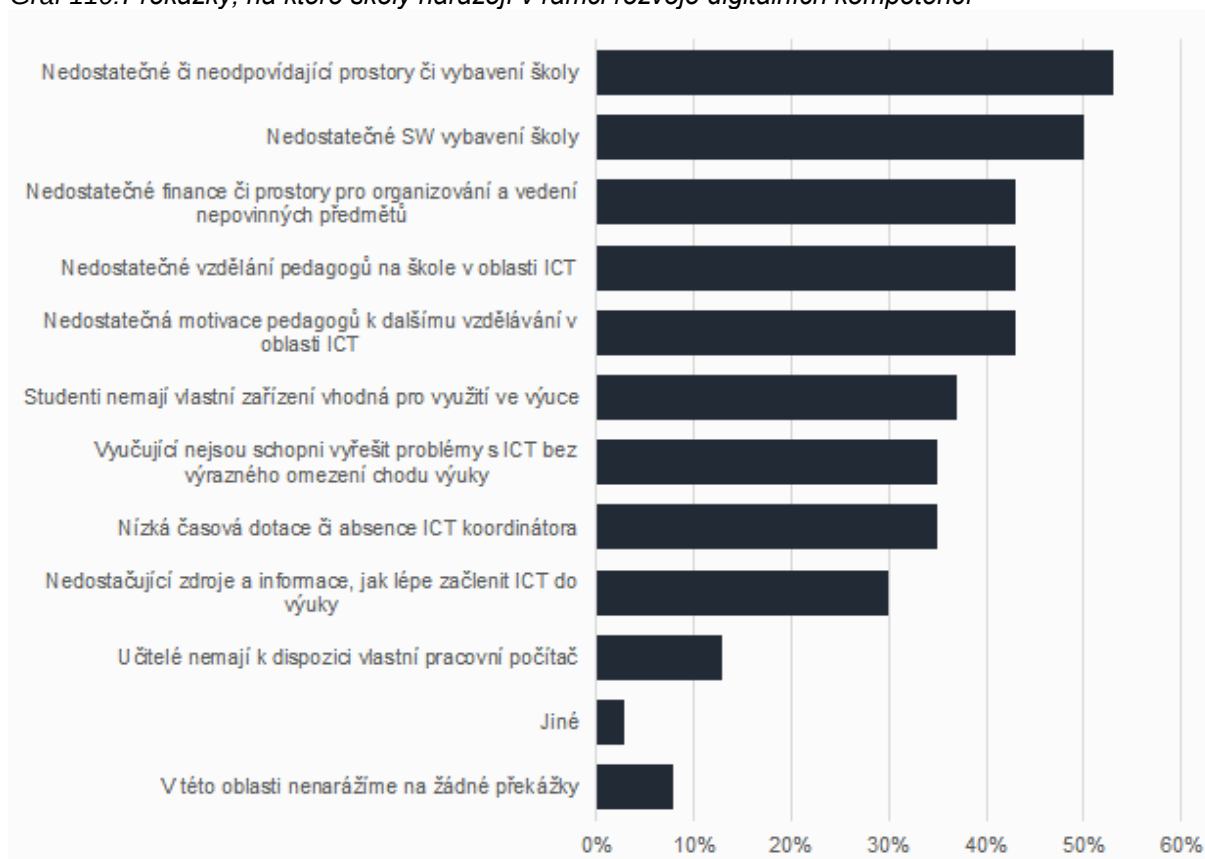
10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Kraji Vysočina, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými prostory či vybavením školy (53 %) a s nedostatečným SW vybavením školy (50 %). 43 % škol naráží na nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů, nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT a nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT. 37 % škol má problém s tím, že studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce a 35 % škol naráží na to, že vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky a dále na nízkou časovou dotaci či absenci ICT koordinátora.

Nejnižší podíl škol má problém s nedostačujícími zdroji a informacemi, jak lépe začlenit ICT do výuky (30 %) a s tím, že učitelé nemají k dispozici vlastní pracovní počítač (13 %).

Téměř desetina škol se v rozvoji digitálních kompetencí nepotýká s žádnými překážkami (8 %).

Graf 110: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí



Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti rozvoje digitálních kompetencí by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. (73 %). Více než tři pětiny škol by také ocenily technickou podporu (67 %), pořizování aplikací a jejich aktualizace (65 %), vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (65 %) a vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou (63 %).

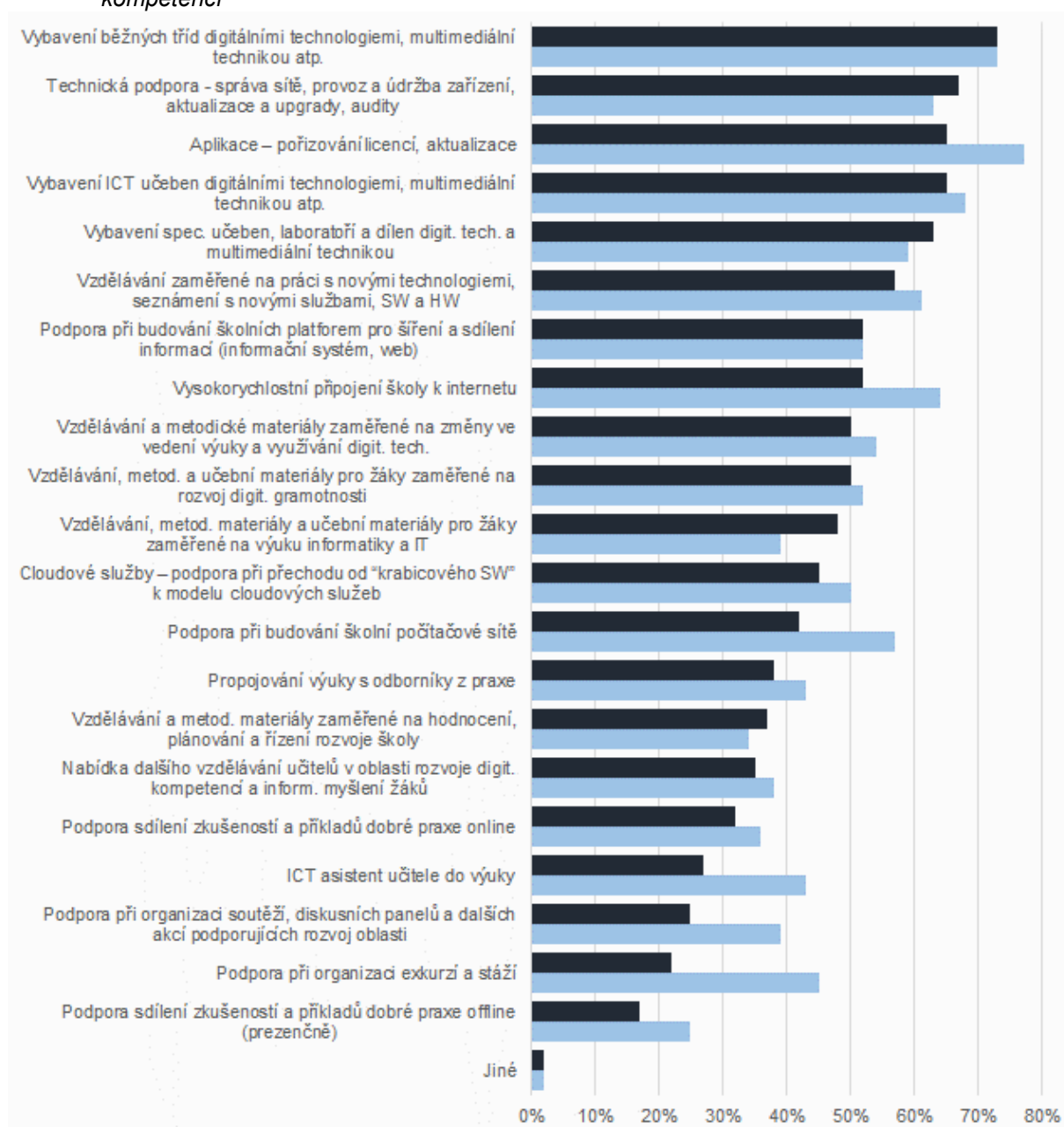
Více než polovina škol by potřebovala vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (57 %), podporu při budování školních platforem pro šíření a sdílení informací (52 %) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (52 %). Polovina škol pak má zájem o vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky a využívání digit. tech. a vzdělávání, metod. a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digit. gramotnosti.

48 % škol má zájem o vzdělávání, metod. materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku informatiky a IT a 45 % škol o podporu při přechodu od "krabicového SW" k modelu cloudových služeb. 42 % škol by mělo zájem také o podporu při budování školní počítačové sítě.

Již menší podíl škol má zájem o propojování výuky s odborníky z praxe (38 %), vzdělávání a metod. materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy (37 %), nabídku dalšího vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje digit. kompetencí a inform. myšlení žáků (35 %) a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (32 %).

Přibližně čtvrtina škol má zájem o ICT asistenty učitele do výuky (27 %), podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících rozvoj oblasti (25 %) a podporu při organizaci exkurzí a stáží (22 %). Nejmenší podíl škol má zájem o podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (17 %).

Graf 111: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí



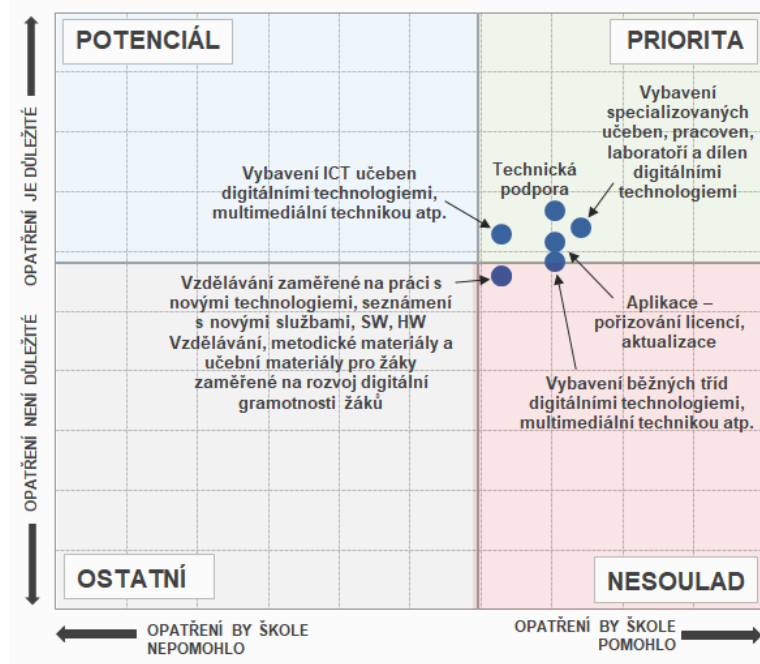
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vzdělávání, metod. materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřených na výuku informatiky a IT (nárůst o 9 p. b.). Nižší podíl škol by oproti minulé vlně ocenil podporu při organizaci exkurzí a stáží (pokles o 23 p. b.), ICT asistenty učitele do výuky (pokles o 16 p. b.), podporu při budování školní počítačové sítě (pokles o 15 p. b.), podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících rozvoj oblasti (pokles o 14 p. b.) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (pokles o 13 p. b.).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla několik opatření, která by jim pomohla v rozvoji digitálních kompetencí. Nejčastěji SOU uváděla vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (74 %). 70 % škol dále uvedlo potřebu vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp., potřebu aplikací – pořizování licencí, aktualizace a potřebu technické podpory. 63 % škol dále potřebuje vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp., vzdělávání zaměřené na práci s novými

technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků.

Graf 112: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Prioritou v rámci rozvoje digitálních kompetencí je pro SOU technická podpora, aplikace a vybavení ICT učeben a specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. Tato opatření učiliště zmiňují nejčastěji a přisuzují jim i vysokou důležitost.

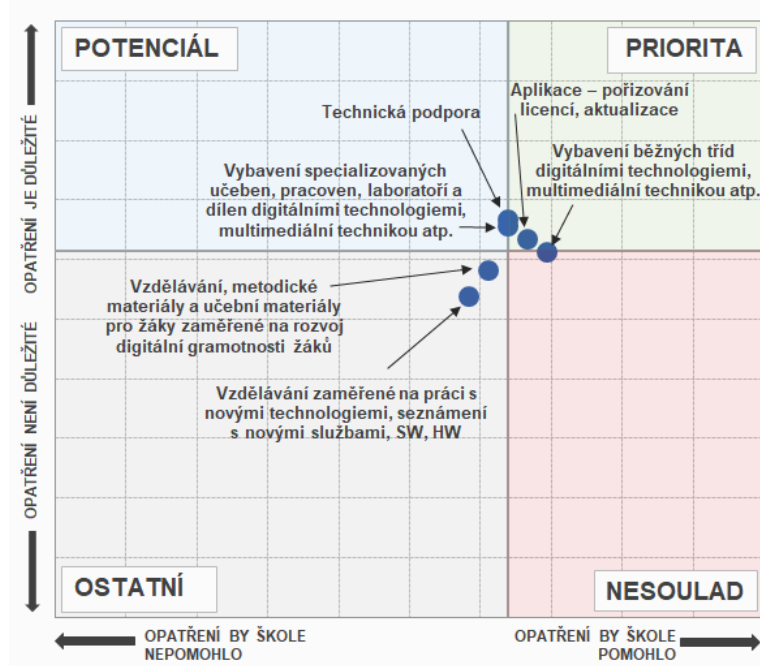
Jen lehce nadprůměrný význam je pak přisuzovaný vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.

Podprůměrný význam pak školy přikládají vzdělávání zaměřenému na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání,

metodickým a učebním materiálům pro žáky zaměřeným na rozvoj digitální gramotnosti žáků.

Střední odborné školy v největší míře potřebují vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (69 %) a dále aplikace – pořizování licencí, aktualizace (67 %). 64 % škol potřebuje vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a technickou podporu. 61 % škol pak potřebuje vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků a 58 % škol by ocenilo vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW.

Graf 113: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje digitálních kompetencí představují priority SOŠ tato opatření: vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a pořizování aplikací a jejich aktualizace. Tato opatření školy potřebují nejčastěji a přisuzují jim i nadprůměrnou důležitost.

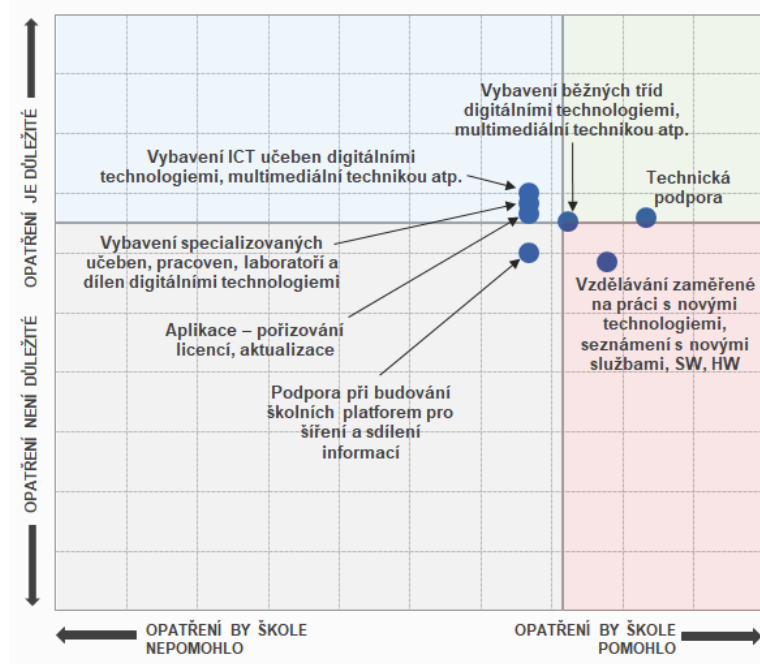
Vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi a technická podpora jsou na hranici prioritních opatření a opatření s potenciálem. Potřeboval by je méně nižší podíl škol ale je jim přisuzována vysoká důležitost.

Další opatření školy zmiňovaly v menší míře a zároveň jim

přikládaly menší význam.

Gymnázia uvedla, že by jim v rozvoji digitálních kompetencí nejčastěji pomohla technická podpora (83 %). Dále školy uváděly potřebu vzdělávání zaměřeného na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (78 %) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (72 %). 67 % škol pak vyjadřovalo potřebu vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp., vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp., podpory při budování školních platform pro šíření a sdílení informací - školní informační systém, školní web, sdílené prostředí, LMS a aplikací.

Graf 114: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Prioritami pro gymnázia v rozvoji digitálních kompetencí je vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a technická podpora. Tato opatření gymnázia zmiňují nejčastěji a přisuzují jim také nadprůměrnou důležitost.

Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. a pořizování aplikací představuje pro gymnázia potenciál v rozvoji digitálních kompetencí. Tato opatření by ocenil nižší podíl gymnázií, ale jsou považována za velmi důležitá.

Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW by pomohlo vysokému podílu gymnázií, ale v porovnání s prioritními opatřeními a opatřeními s potenciálem, jí mu přisuzována mírně podprůměrná důležitost.

10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

11 Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Kraji Vysočina

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak **zlepšit gramotnost v celé EU, zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti účinně pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování.**

Hlavní zjištění

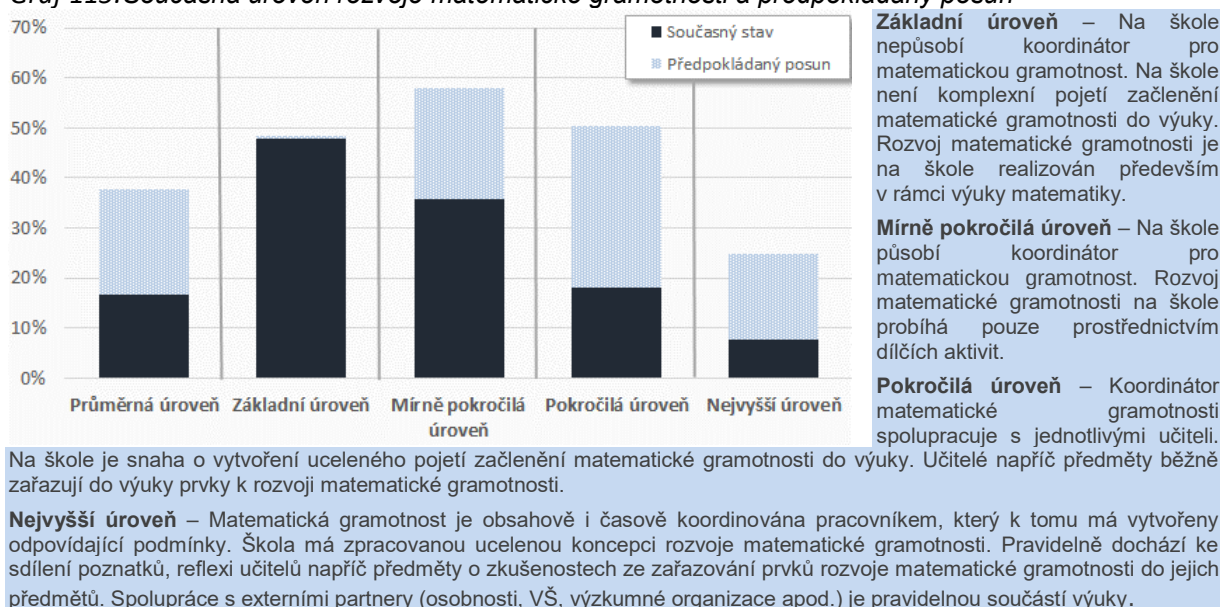
- V rámci podpory matematické gramotnosti se školy v Kraji Vysočina zaměřují zejména na činnosti spadající do základní úrovně, kdy je matematická gramotnost rozvíjena především v rámci výuky matematiky a do mírně pokročilé úrovně, kdy již probíhá systematická podpora matematické gramotnosti prostřednictvím koordinátora a případných dílčích aktivit. V menší míře jsou realizovány aktivity spadající do pokročilé úrovně. Aktivity spadající do nejvyšší úrovně zahrnující cílenou spolupráci koordinátora matematické gramotnosti a vyučujících i napříč vyučovacími předměty, v souladu s ucelenou koncepcí rozvoje matematické gramotnosti a případnou spoluprací s externími subjekty (vysokými školami a dalšími partnery) jsou realizovány spíše okrajově. Do budoucna by se školy rády zaměřily na činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně a mírně pokročilé úrovně. Výrazný posun je plánován i v rámci nejvyšší úrovně, zahrnující cílenou spolupráci koordinátora matematické gramotnosti a vyučujících i napříč vyučovacími předměty.
- Střední odborná učiliště, střední odborné školy i gymnázia v oblasti matematické gramotnosti především zajišťují, že vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh a žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života. Nejčtenější aktivitou gymnázií v této oblasti je zapojování žáků do soutěží a olympiád. Vysoké procento škol rovněž uvedlo, že žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení, poskytují konzultace pro žáky a motivují žáky k rozvoji matematické gramotnosti. SOU a SOŠ také žákům předkládají úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Na SOŠ a gymnáziích je časté, že učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy.
- Školy v Kraji Vysočina se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Dále školy narážejí na problém, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti. Školy si také stěžují na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit, velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků, příliš nízkou časovou dotací na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce, nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti a rovněž i chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni.
- V dalším rozvoji oblasti podpory matematické gramotnosti by školám v Kraji Vysočina nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (SOU, SOŠ i gymnáziím), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (zejména SOU) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (SOU, SOŠ i gymnáziím). Dále by školy potřebovaly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (především SOU a SOŠ) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky. Oproti roku 2015/2016 lze pozorovat převážně pokles potřeb opatření v této oblasti, zejména se snížila potřeba nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií, potřeba podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, potřeba prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží a potřeba nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy. Mírný nárůst byl naopak zjištěn v oblasti potřeby prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu matematické gramotnosti na školách v Kraji Vysočina, školy se v rámci této oblasti zaměřují zejména na činnosti spadající do základní úrovně (48 %), kdy je matematická gramotnost rozvíjena především v rámci výuky matematiky a do mírně pokročilé úrovně (36 %), kdy již probíhá systematická podpora matematické gramotnosti prostřednictvím koordinátora a případných dílčích aktivit. V menší míře jsou realizovány aktivity spadající do pokročilé úrovně (18 %). Aktivity spadající do nejvyšší úrovně zahrnující cílenou spolupráci koordinátora matematické gramotnosti a vyučujících i napříč vyučovacími předměty, v souladu s ucelenou koncepcí rozvoje matematické gramotnosti a případnou spoluprací s externími subjekty (vysokými školami a dalšími partnery) jsou realizovány spíše okrajově (8 %).

Do budoucna by se školy rády zaměřily na činnosti, které lze zařadit právě do pokročilé úrovně, kde je předpokládaný nárůst největší (o 33 p. b.). Z hlediska rozsahu realizace aktivit mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 22 procentních bodů. Méně výrazný posun je plánován v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný nárůst o 17 p. b.). V rámci základní úrovně školy plánují posun jen výjimečně, a to v souhrnu o 1 procentní bod.

Graf 115: Současná úroveň rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

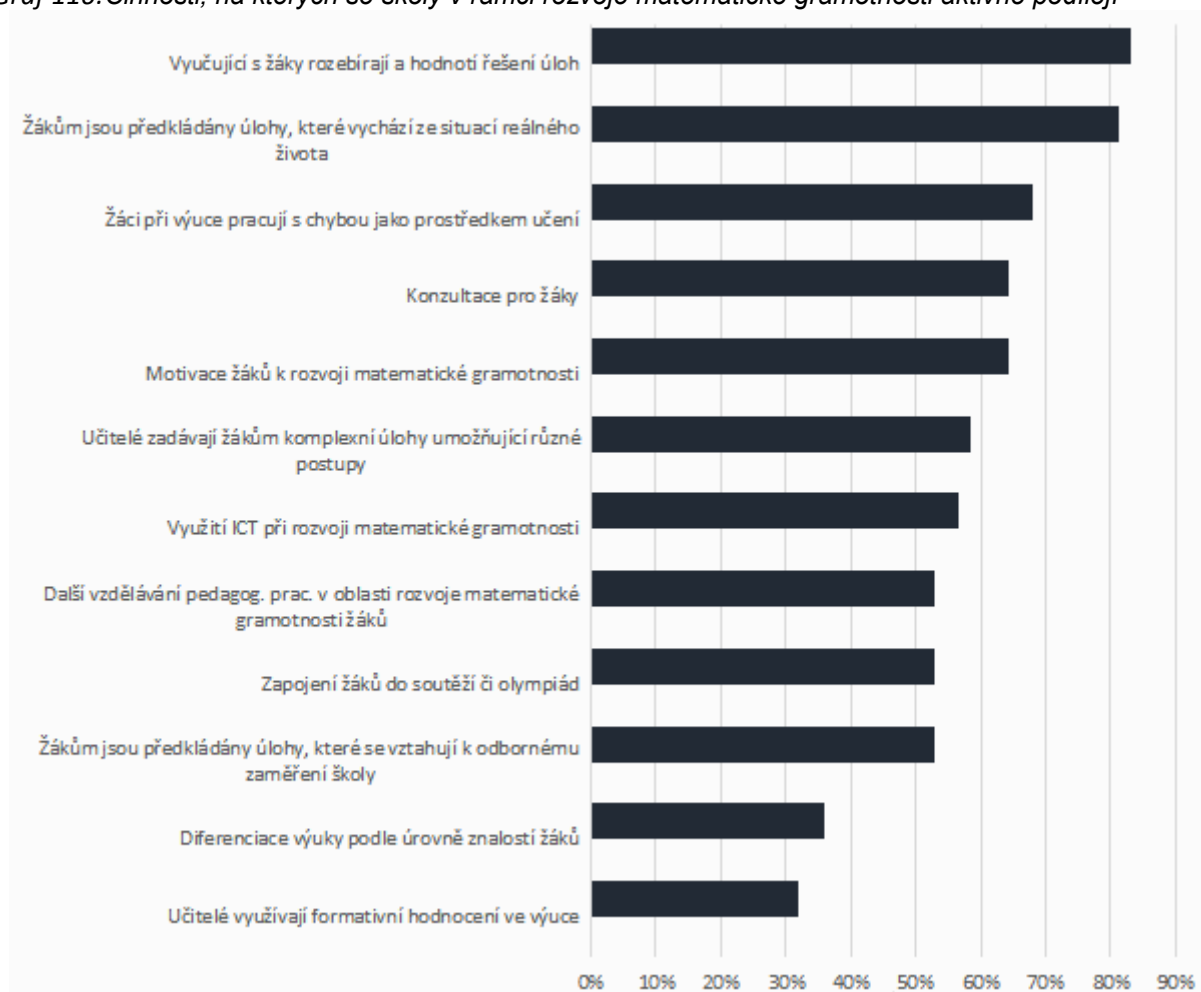


11.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Školy v oblasti matematické gramotnosti především zajišťují, že vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh (83 %) a žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (81 %). Vysoké procento škol rovněž uvedlo, že žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (68 %), poskytují konzultace pro žáky (64 %) a motivují žáky k rozvoji matematické gramotnosti (64 %).

Na více než polovině škol učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (58 %), využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (57 %) a věnují se dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (53 %). Stejně procento škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád (53 %) a předkládá žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (53 %). Přibližně třetina škol diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (36 %) nebo učitelé na těchto školách využívají formativní hodnocení ve výuce (32 %).

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí



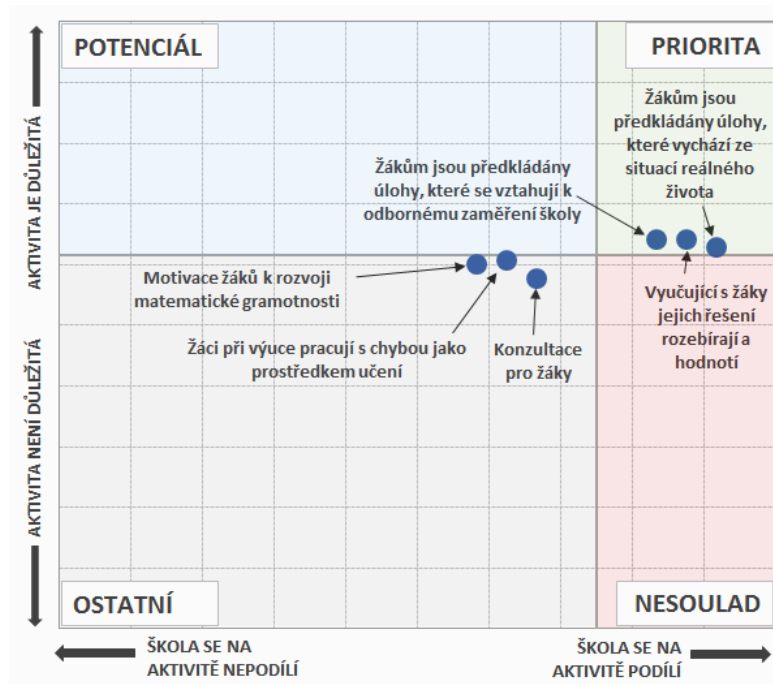
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště rozvíjí matematickou gramotnost především tím, že vyučující předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (92 %) nebo vyučující rozebírají a hodnotí se žáky jejich řešení (88 %) a žákům předkládají úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (83 %). Přibližně dvě třetiny škol realizují konzultace pro žáky (67 %) a rovněž žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (63 %). Mírně nižší podíl škol pak motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (58 %).

Z hlediska dalších méně frekventovaných a důležitých aktivit učitelé na SOU zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (54 %) a využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (54 %). Necelá polovina učilišť zapojuje žáky do soutěží či olympiád (46 %) a věnuje se dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (46 %). V menší míře učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (29 %) nebo a diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (21 %).

Graf 117: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

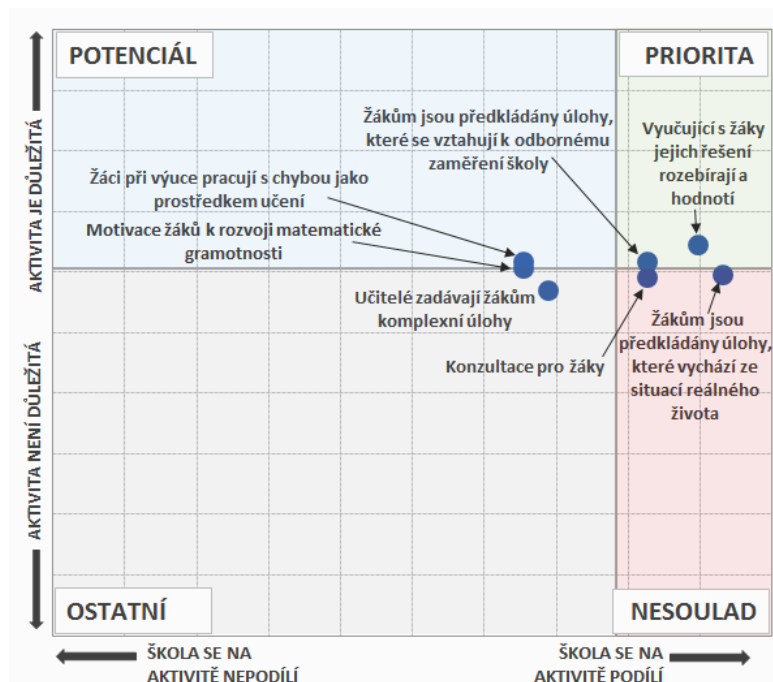


Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je rozebírání řešení úloh se žáky a hodnocení žákovského řešení, žákům jsou rovněž předkládány úlohy vycházející z reálného života a rovněž úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Uvedené aktivity SOU realizují v největší míře a současně je považují za nejdůležitější.

Jako mírně méně důležité se na SOU naopak ukázala potřeba motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti, poskytování konzultací pro žáky a práce s chybou žáků jako prostředkem učení.

Střední odborné školy rozvíjejí matematickou gramotnost především prostřednictvím úloh, které vychází ze situací reálného života (93 %) a tím, že vyučující se žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (90 %).

Graf 118: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Dále jsou na SOŠ žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (83 %) a školy realizují konzultace pro žáky (rovněž 83 %). Přibližně dvě třetiny škol uvedly, že učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (69 %) a dále žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (66 %) a věnují se motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti (66 %).

Již v menší míře pak SOŠ využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (55 %), zapojují žáky do soutěží či olympiád (55 %) nebo realizují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků

(52 %). Asi na třetině škol učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (34 %). Méně často pak diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (24 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu matematické gramotnosti představují priority středních odborných škol aktivity, kdy jsou žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy a rovněž to, že vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí.

Konzultace pro žáky a předkládání žákům úloh, které vychází ze situací reálného života, realizuje také velký podíl SOŠ, ale přisuzují jim mírně nižší důležitost.

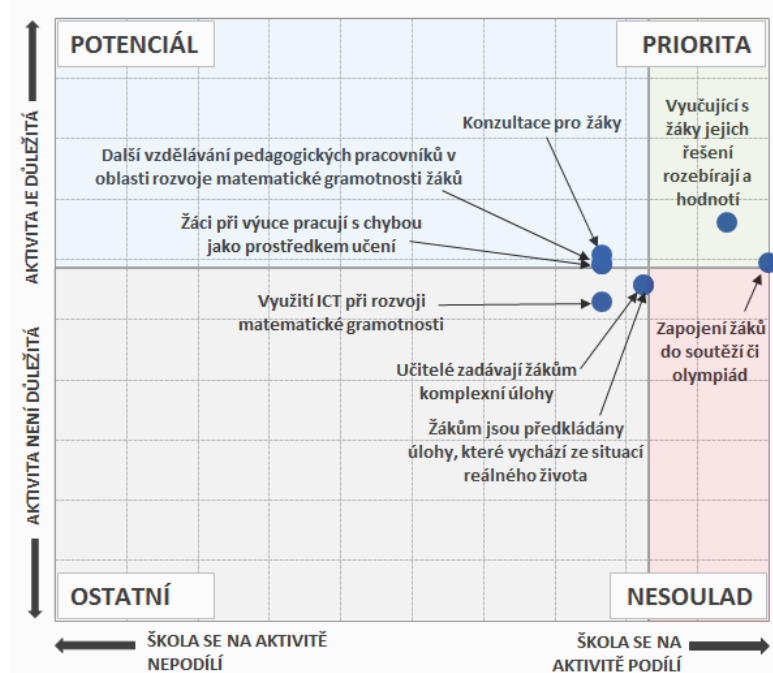
Potenciál SOŠ vidí v tom, že žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení, a také v motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti

Z čteněji realizovaných aktivit se jako méně důležitá v rámci rozvoje matematické gramotnosti jeví aktivita, kdy učitelé zadávají žákům komplexní úlohy.

Gymnázia se většinou soustředí na zapojení žáků do soutěží či olympiád (100 %) a rozebírání žakovských řešení vyučujícím (94 %). Většina gymnázií rovněž uvádí, že učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (82 %), dále jsou žákům předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (82 %) a rovněž žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (76 %). Stejný podíl škol uvádí, že využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (76 %), věnují se dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (76 %) a realizují konzultace pro žáky (76 %).

Mírně nižší procento gymnázií motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (71 %). Méně často gymnázia v rámci podpory matematické gramotnosti diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (41 %). Asi čtvrtina využívá formativní hodnocení ve výuce (24 %) a jen okrajově gymnázia žákům předkládají úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (12 %).

Graf 119: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory matematické gramotnosti především ta část aktivit, při níž vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí a částečně i zapojení žáků do soutěží a olympiád.

Potenciál pro gymnázia z hlediska rozvoje matematické gramotnosti představují konzultace se žáky, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků a dále práce s chybou žáků jako prostředkem učení. Gymnázia vykonávají tyto aktivity v relativně menší míře, ale jsou pro ně důležité.

Zadávání komplexních úkolů

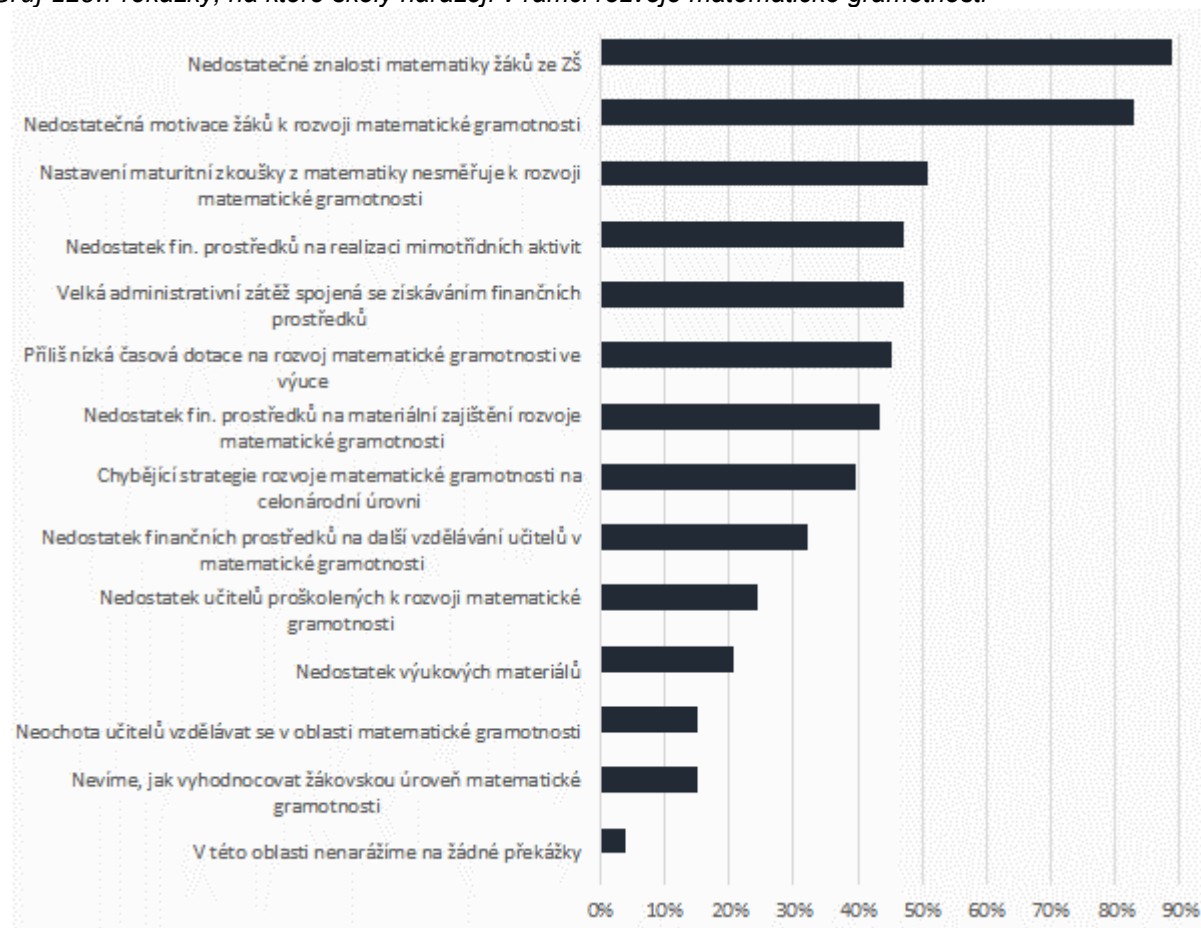
žákům na gymnáziích a předkládání úloh, které vychází ze situací reálného života, patří mezi relativně časté aktivity, ale s nižší důležitostí. Relativně nižší důležitost a nižší frekvenci školy uvádějí u využití ICT v rozvoji matematické gramotnosti.

11.3 Překážky, na které školy narážejí v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu matematické gramotnosti na školách v Kraji Vysočina, se školy potýkají především s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ (89 %) a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti (83 %). Dále školy narážejí na problém, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti (51 %). Školy si také stěžují na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimořádných aktivit (47 %) a velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků (rovněž 47 %).

Dále školy v Kraji Vysočina uvádějí mezi překážkami příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce (45 %), nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti (43 %) a rovněž i chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (40 %). Přibližně třetina škol v kraji uvádí mezi překážkami rozvoje matematické gramotnosti nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (32 %). Čtvrtina škol si pak stěžuje na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti. Menší procento škol naráží na nedostatek výukových materiálů (21 %) a neochotu učitelů vzdělávat se v oblasti matematické gramotnosti (15 %). 15 % škol neví, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň matematické gramotnosti. Asi 4 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 120: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje matematické gramotnosti



Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

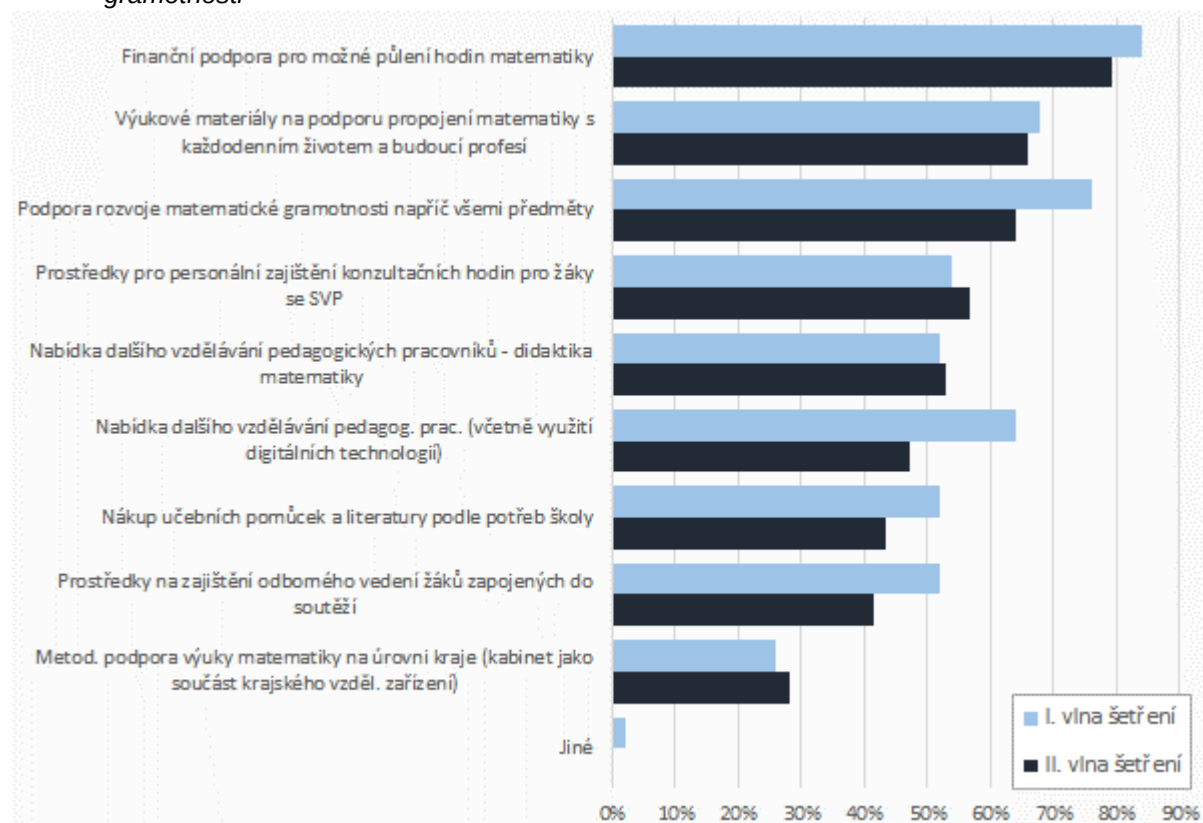
11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory matematické gramotnosti by školám v Kraji Vysočina nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (79 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (66 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (64 %). Dále by školy potřebovaly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (57 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (53 %).

Školy v Kraji Vysočina mezi opatřeními pro rozvoj matematické gramotnosti rovněž uvádějí potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (47 %), nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (43 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (42 %). Pouze část škol pociťuje potřebu metodologické podpory výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).

Oproti roku 2015/2016 lze pozorovat převážně pokles potřeb opatření v této oblasti, zejména se snížila potřeba nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (pokles o 17 p. b.), potřeba podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (pokles o 12 p. b.), potřeba prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (pokles o 10 p. b.) a potřeba nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (pokles o 9 p. b.). Pokles zájmu škol lze pozorovat dále u finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (pokles o 5 p. b.) a u výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (pokles o 2 p. b.). Mírný nárůst byl naopak zjištěn v oblasti potřeby prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky (3 p. b.).

Graf 121: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje matematické gramotnosti

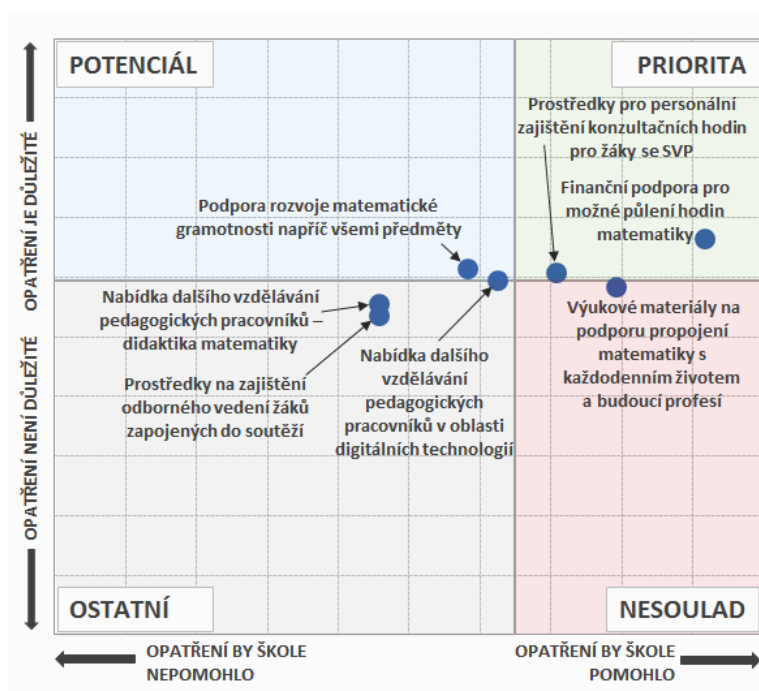


11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji matematické gramotnosti pomohla především opatření týkající se finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (92 %), dostupnost výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (79 %) a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (71 %). Dále by SOU uvítaly nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (63 %) a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (58 %). Necelá polovina SOU uvádí mezi nejdůležitějšími opatřeními potřebu prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (46 %) a potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (46 %).

S nižší frekvencí i mírou důležitosti by pak SOU uvítaly nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (38 %) a rovněž by využily metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení) (38 %).

Graf 122: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představuje priority středních odborných učilišť finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a získání prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Velký význam má zejména finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky, kterou zmínil velký podíl učilišť a současně ji považují za velice důležité opatření.

Potenciál pro SOU v oblasti rozvoje matematické gramotnosti představuje podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč

předměty a částečně i nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti.

Velice často zmiňovaným opatřením je i nabídka výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí, pro SOU je ale méně podstatné.

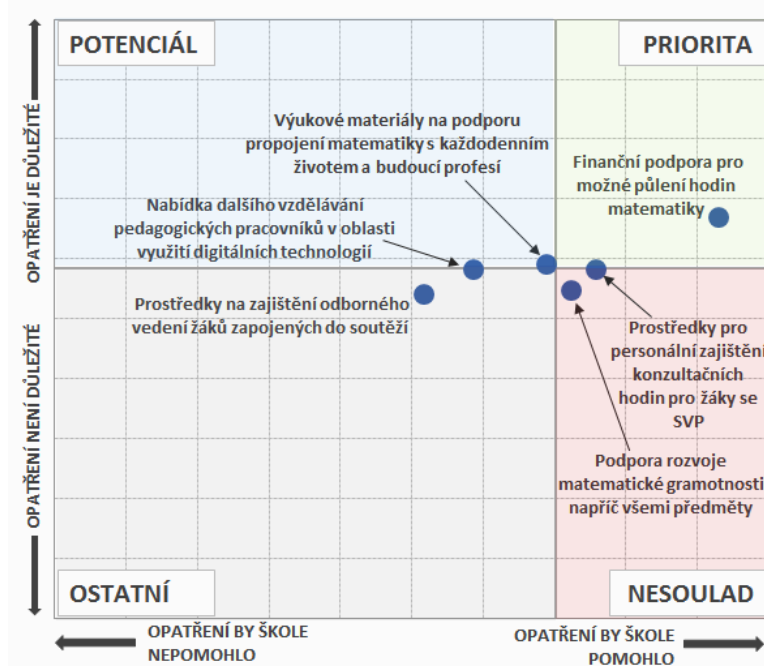
Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky a rovněž i prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží patří mezi opatření, která SOU uvádějí již v menší míře a také je považují i za méně důležitá opatření.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly mezi potřebnými opatřeními finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (93 %). Jako druhá se v souhrnném pořadí objevila potřeba prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (76 %).

Necelé tři čtvrtiny SOŠ dále uvádí potřebu podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (72 %) a rovněž i potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (69 %). K dalším opatřením, která SOŠ potřebují, patří nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (59 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (52 %).

S nižší frekvencí i mírou důležitosti pak necelá polovina SOŠ uvádí mezi potřebnými opatřeními pro rozvoj matematické gramotnosti nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (45 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (45 %). Méně často školy potřebují metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení) (38 %).

Graf 123: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

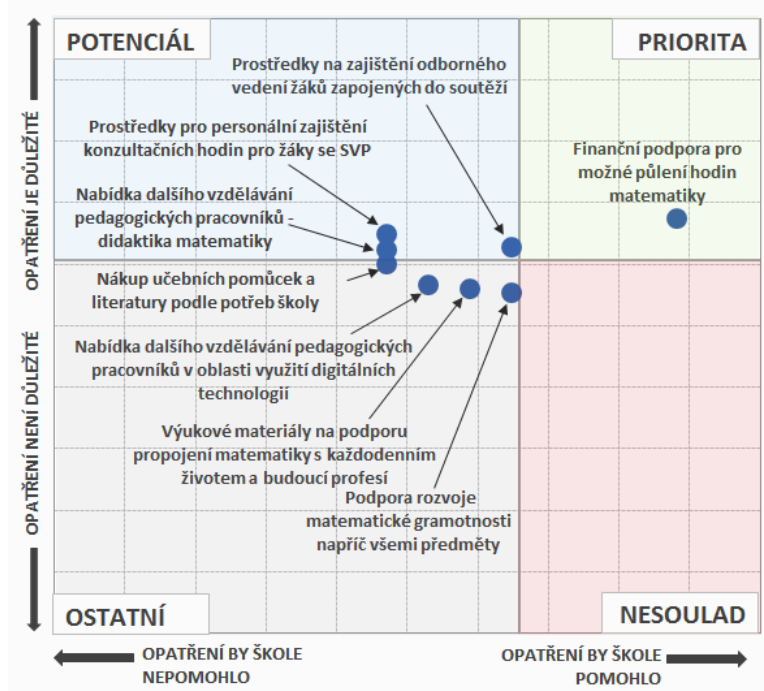


v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti.

Dalším z hojně zmiňovaných opatření, jako jsou podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží, přisoudily školy nižší důležitost.

Gymnázia v Kraji Vysočina by ocenila především finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (88 %), s odstupem pak prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (65 %) a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (65 %).

Graf 124: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Více než polovina gymnázií uvádí mezi potřebnými opatřeními získání výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (59 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (53 %).

Méně často gymnázia uváděla potřebu prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (47 %), nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (47 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (47 %). Metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (např. kabinet matematiky jako součást krajského vzdělávacího zařízení) by přivítalo 29 % gymnázií.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory matematické gramotnosti představuje prioritu gymnázií finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky.

Potenciál v rozvoji matematické gramotnosti gymnázia spatřují v získání prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží, i prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP a nabídce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky. Částečně potenciál skýtá i nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy.

Hojně zmiňovaná podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a dále i nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti byly hodnoceny jako relativně méně podstatná opatření.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory matematické gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory matematické gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

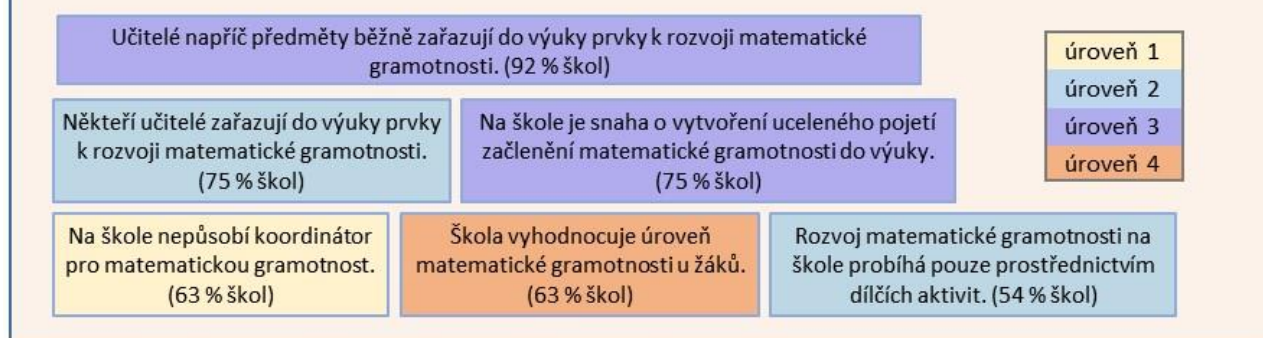
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory matematické gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory matematické gramotnosti na SOU



Cíle, které si v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti stanovila SOU

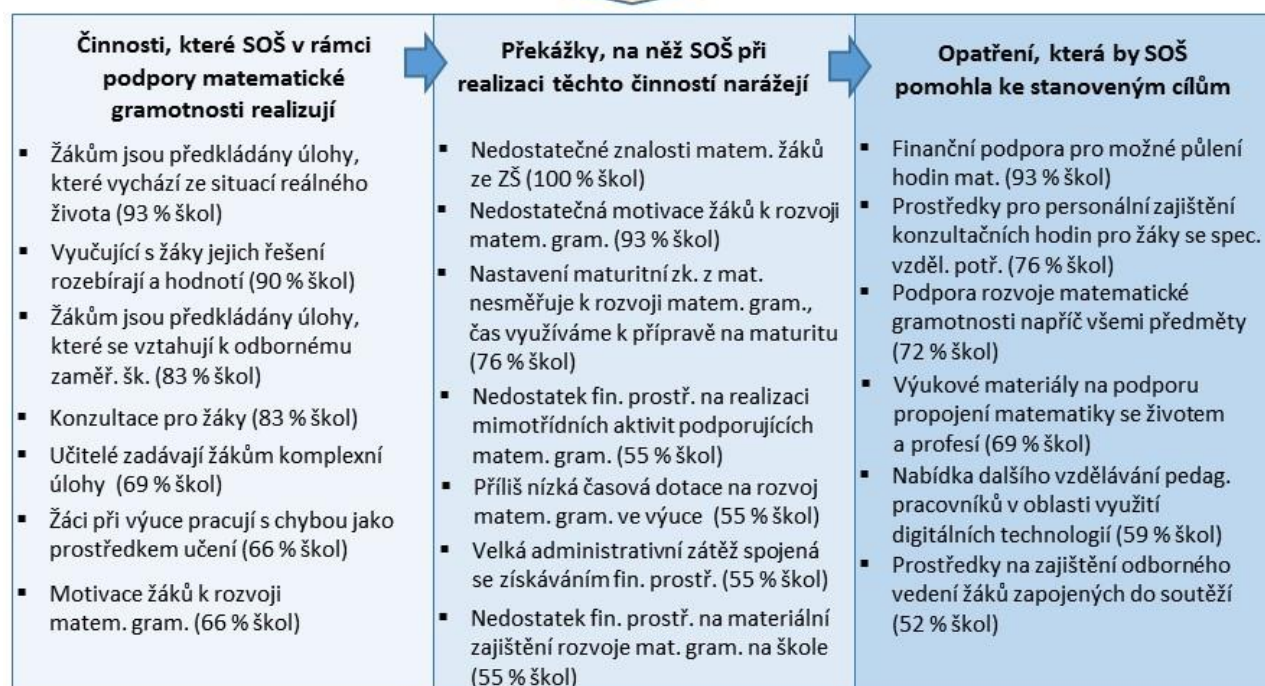


*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

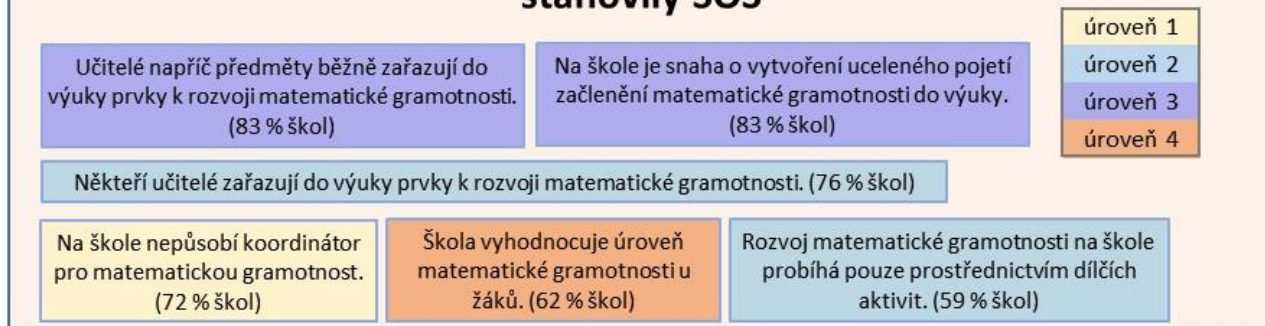
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory matematické gramotnosti na SOŠ

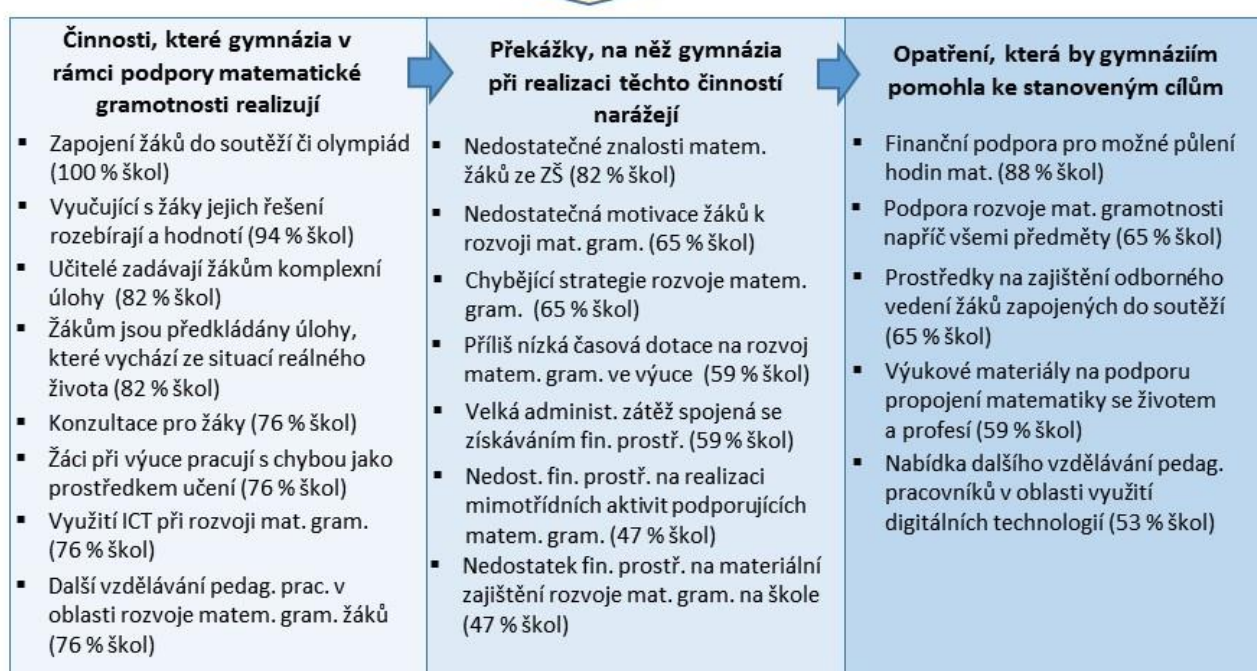
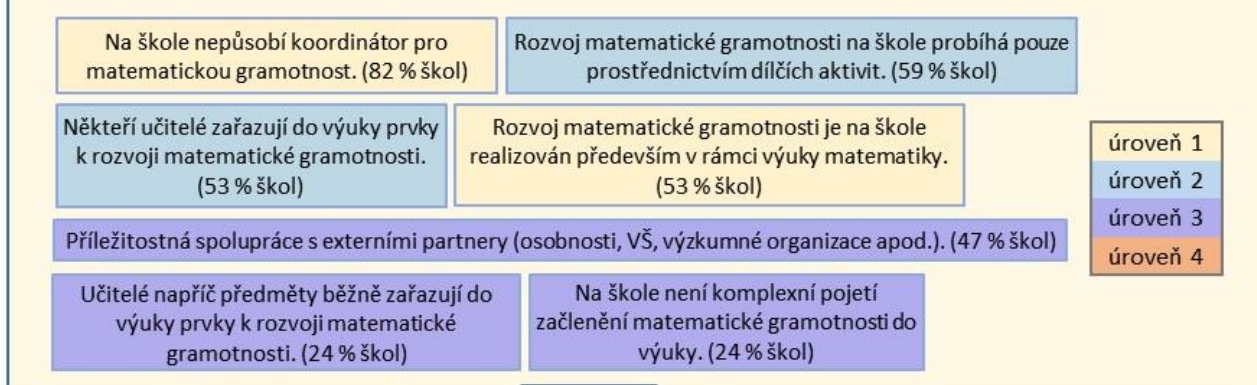


Cíle, které si v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti stanovily SOŠ

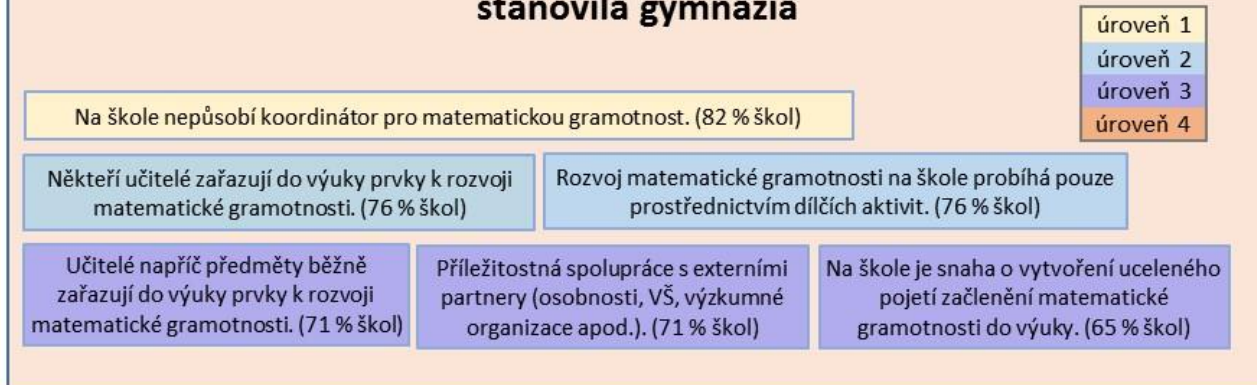


*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.
 Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory matematické gramotnosti na gymnáziích



Cíle, které si v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti stanovila gymnázia



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.
 Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.